

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Bilgi ve Belge Yönetimi Anabilim Dalı

**TÜRKİYE’DEKİ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİNDE KÜLTÜR
VERİSİNİN YÖNETİMİ: BİR POLİTİKA ÖNERİSİ**

Haydar GEZER

Doktora Tezi

Ankara, 2026

TÜRKİYE’DEKİ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİNDE KÜLTÜR VERİSİNİN YÖNETİMİ:
BİR POLİTİKA ÖNERİSİ

Haydar GEZER

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Bilgi ve Belge Yönetimi Anabilim Dalı

Doktora Tezi

Ankara, 2026

KABUL VE ONAY

Haydar GEZER tarafından hazırlanan “Türkiye’deki Büyükşehir Belediyelerinde Kültür Verisinin Yönetimi: Bir Politika Önerisi” başlıklı bu çalışma, 30 Haziran 2026 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Doktora Tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Bülent YILMAZ (Başkan)

Prof. Dr. Nevzat ÖZEL (Üye)

Doç. Dr. Semanur ÖZTEMİZ (Danışman)

Doç. Dr. Ozan ZENGİN (Üye)

Doç. Dr. Sümeyye AKÇA (Üye)

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Prof. Dr. Uğur ÖMÜRGÖNÜLŞEN

Enstitü Müdürü

YAYIMLANMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI

Enstitü tarafından onaylanan lisansüstü tezimin/raporumun tamamını veya herhangi bir kısmını, basılı (kağıt) ve elektronik formatta arşivleme ve aşağıda verilen koşullarla kullanıma açma iznini Hacettepe Üniversitesine verdiğimi bildiririm. Bu izinle Üniversiteye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikri mülkiyet haklarım bende kalacak, tezimin tamamının ya da bir bölümünün gelecekteki çalışmalarda (makale, kitap, lisans ve patent vb.) kullanım hakları bana ait olacaktır.

Tezin kendi orijinal çalışmam olduğunu, başkalarının haklarını ihlal etmediğimi ve tezimin tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve taahhüt ederim. Tezimde yer alan telif hakkı bulunan ve sahiplerinden yazılı izin alınarak kullanılması zorunlu metinlerin yazılı izin alınarak kullandığımı ve istenildiğinde suretlerini Üniversiteye teslim etmeyi taahhüt ederim.

Yükseköğretim Kurulu tarafından yayınlanan “*Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge*” kapsamında tezim aşağıda belirtilen koşullar haricince YÖK Ulusal Tez Merkezi / H.Ü. Kütüphaneleri Açık Erişim Sisteminde erişime açılır.

- Enstitü / Fakülte yönetim kurulu kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren 2 yıl ertelenmiştir. ⁽¹⁾
- Enstitü / Fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren ... ay ertelenmiştir. ⁽²⁾
- Tezimle ilgili gizlilik kararı verilmiştir. ⁽³⁾

30/06/2026

Haydar GEZER

“*Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge*”

1. BÖLÜM Madde 6. 1. Lisansüstü teze ilgili patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi durumunda, tez danışmanının önerisi ve **enstitü anabilim dalının** uygun görüşü üzerine **enstitü** veya **fakülte yönetim kurulu** iki yıl süre ile tezin erişime açılmasının ertelenmesine karar verebilir.

1. BÖLÜM Madde 6. 2. Yeni teknik, materyal ve metotların kullanıldığı, henüz makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmamış ve internetten paylaşılması durumunda 3. şahıslara veya kurumlara haksız kazanç imkanı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içeren tezler hakkında tez danışmanının önerisi ve **enstitü anabilim dalının** uygun görüşü üzerine **enstitü** veya **fakülte yönetim kurulunun** gerekçeli kararı ile altı ayı aşmamak üzere tezin erişime açılması engellenebilir.

1. BÖLÜM Madde 7. 1. Ulusal çıkarları veya güvenliği ilgilendiren, emniyet, istihbarat, savunma ve güvenlik, sağlık vb. konulara ilişkin lisansüstü tezlerle ilgili gizlilik kararı, **tezin yapıldığı kurum** tarafından verilir *. Kurum ve kuruluşlarla yapılan işbirliği protokolü çerçevesinde hazırlanan lisansüstü tezlere ilişkin gizlilik kararı ise, **ilgili kurum ve kuruluşun önerisi** ile **enstitü** veya **fakültenin** uygun görüşü üzerine **üniversite yönetim kurulu** tarafından verilir. Gizlilik kararı verilen tezler Yükseköğretim Kuruluna bildirilir.

Madde 7.2. Gizlilik kararı verilen tezler gizlilik süresince enstitü veya fakülte tarafından gizlilik kuralları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde Tez Otomasyon Sistemine yüklenir

ETİK BEYANI

Bu çalışmadaki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, kullandığım verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, yararlandığım kaynaklara bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu, tezimin kaynak gösterilen durumlar dışında zgn olduğunu, **Doç. Dr. Semanur ÖZTEMİZ** danışmanlığında tarafımdan üretildiğini ve Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Yönergesine göre yazıldığını beyan ederim.

Haydar GEZER

ADAMA SAYFASI

CANIM EŞİM ÖZLEM'E....

TEŞEKKÜR

“Yaşadın mı büyük yaşayacaksın, ırmaklara, göğe, bütün evrene karışırçasına...”

— *Ataol Behramoğlu*

Büyük bir emek, sabır ve öğrenme ile yoğrulduğum Doktora tez sürecim, akademik bir unvanın ötesinde öğrenmeye dayalı derin deneyimlere de fırsat yarattı. Bu süreçte yanımda olan, katkı veren, inanan ve destekleyen herkese gönülden teşekkür ederim.

Öncelikle tez çalışmamın her aşamasında rehberliği, sabrı, yapıcı eleştirileri ve yönlendirici desteğiyle bana ışık tutan değerli danışmanım **Doç. Dr. Semanur ÖZTEMİZ**'e bana olan inancı için minnettarım. Tez izleme komitemde yer alan Doç. Dr. Sümeyye AKÇA ve Doç. Dr. Ozan ZENGİN'e, kıymetli görüşleri ve katkıları dolayı içten teşekkür ederim. Savunma jürimde yer alan Prof. Dr. Bülent YILMAZ'a ve Prof. Dr. Nevzat ÖZEL'e yapıcı değerlendirmeleriyle çalışmama değer kattıkları için minnettarım.

Tez çalışma sürecimde desteğini esirgemeyen değerli arkadaşlarım Ayten GÖK, Çağdaş GEMİCİ, Sıla EROĞUL ve Vildani BAYSAL'a, kıymetli meslektaşım İçten COŞKUN ALİŞEN'e ve iş arkadaşlarıma, moral ve destek için içtenlikle teşekkür ederim.

Ve her şeyden öte, sabrıyla, sevgisiyle, varlığıyla bu sürecin en büyük dayanağı olan sevgili eşime, hayatı birlikte, büyük yaşayabilmenin mutluluğunu paylaştığımız için minnettarım.

Bu çalışma, yalnızca akademik bir ürün değil, hayatın içinden geçen bir öğrenme ve olgunlaşma sürecinin ifadesidir. Emeği, sevgiyi ve inancı bana hatırlatan herkese teşekkür ederim.

ÖZET

GEZER, Haydar. *Türkiye’deki Büyükşehir Belediyelerinde Kültür Verisinin Yönetimi: Bir Politika Önerisi*, Doktora Tezi, Ankara, 2026.

Kültür verisi, kültür ürünleri, kültür etkinlikleri ve kültür hizmetlerine ilişkin katılım, mekân, bütçe ve etkinlik türü değişkenlerinin kayıt altına alınmış hâlidir. Kültür verileri, ulusal kimlik, yaratıcılık, kalkınma, yenilikçilik, kentsel büyüme ve refah gibi alanlardaki dinamiklerin izlenmesi ve anlaşılması bakımından belirleyici olabilmektedir. Söz konusu veriler, kültürel örüntüleri, eğilimleri, değişimleri ve ilişkileri analiz etmek için kullanılabilir. Yerel kimliği korumak ve kültür verilerini yeniden kullanılabilir hale getirerek, kültürel yaratıcılığı artırmak, belediyelerde ve tüm yönetim düzeylerinde kültür verilerinin etkili yönetimiyle yakından ilişkilidir. Bu çalışmada, Türkiye’deki büyükşehir belediyelerinde yürütülen kültür verisi yönetimi uygulamaları ele alınmış ve ulaşılan bulgular doğrultusunda belediyelerde kültür verisi yönetimi uygulamalarını standardize edecek kavramsal bir politika önerisi sunulmuştur. Karma yöntem yapısına uygun olarak yürütülen çalışma kapsamında, büyükşehir belediyelerinde kültür verilerinin toplanması, düzenlenmesi, kategorize edilmesi, depolanması, analiz edilmesi, paylaşımı, erişimi ve yeniden kullanımı ile ilgili uygulamalar incelenerek, kültür verisi yönetimi sürecinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın ilk adımında, Ankara, İstanbul ve İzmir büyükşehir belediyelerinde kültür verisi yönetiminden sorumlu olan ya da sorumlu olma potansiyeli bulunan yöneticilerle, yarı yapılandırılmış sorular odağında görüşme yapılmış, otuz büyükşehir belediyesinin ilgili dokümanları (stratejik plan, faaliyet raporu) incelenmiş ve politika önerisinin özellikle personel boyutunu desteklemek amacıyla Ankara Büyükşehir Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığında çalışanların kültür verisi yönetimi konusundaki farkındalıkları analiz edilmiştir.

Araştırma bulguları, Türkiye’deki büyükşehir belediyelerinde kültür verisi yönetimine ilişkin altyapı, standartlar, örgütlenme, bütçe ve uzmanlık alanlarında sınırlılıklar bulunduğunu göstermiştir. Araştırmanın ortaya koyduğu sonuçlara göre, kültür verisi yönetiminin yalnızca teknik bir konu değil, aynı zamanda hukuki, yönetsel, örgütsel ve süreç boyutları bulunan bütüncül bir yönetim alanı olduğu görülmüştür. Ulaşılan bulgular sonucunda, belediyelerde kültür verisinin etkin yönetiminde yol göstermesi beklenen ilke, kural ve normları içeren kavramsal bir politika önerisi sunulmuştur. Çalışmanın, büyükşehir belediyelerinde yürütülen kültür verisi yönetimi uygulamalarında standardizasyonun sağlanmasına, bununla birlikte açık devlet anlayışının gereği olan açık veri uygulamalarının “kültür verisi lehine” yerel yönetim düzeyinde yaygınlaşmasına katkı sağlaması beklenmektedir.

Anahtar Sözcükler

Kültür verisi, kültür verisi yönetimi, büyükşehir belediyeleri

ABSTRACT

GEZER, Haydar. *Management of Cultural Data in Metropolitan Municipalities in Turkey: A Policy Proposal*, Ph. D. Dissertation, Ankara, 2026.

Cultural data is the recorded form of variables such as participation, venue, budget and event type, relating to cultural products, cultural activities and cultural services. Such data can be decisive for monitoring and understanding the dynamics of areas including national identity, creativity, development, innovation, urban growth and well-being. It can be used to analyse cultural patterns, trends, changes and relationships. Preserving local identity and fostering cultural creativity by making cultural data reusable are closely linked to the effective governance of cultural data in municipalities and at all levels of governance. This study addresses the cultural data management practices carried out in metropolitan municipalities in Türkiye and, in line with the findings obtained, presents a conceptual policy proposal intended to standardise cultural data management practices in municipalities. Conducted in accordance with a mixed-methods design, the study aims to evaluate the cultural data management process by examining practices related to the collection, organization, categorization, storage, analysis, sharing, accessibility and reuse of culture data in metropolitan municipalities. In the first stage of the study, semi-structured interviews were conducted with administrators who are responsible for, or who have the potential to be responsible for, cultural data management in the metropolitan municipalities of Ankara, İstanbul and İzmir. The relevant documents of thirty metropolitan municipalities (strategic plans, activity reports) were examined, and, in order to support particularly the personnel dimension of the proposed policy, the awareness of employees at the Department of Culture and Social Affairs of the Ankara Metropolitan Municipality regarding cultural data management was analyzed.

The research findings indicate that metropolitan municipalities in Türkiye face limitations in the areas of infrastructure, standards, organizational structure, budget and expertise with respect to cultural data management. The results demonstrate that cultural data management is not merely a technical matter but a holistic field of governance encompassing legal, administrative, organizational and procedural dimensions. Based on these findings, a conceptual policy proposal comprising the principles, rules and norms expected to guide the effective management of cultural data in municipalities is presented. The study is expected to contribute to achieving standardization in cultural data management practices carried out in metropolitan municipalities and, in addition, to the dissemination of open data practices as a requirement of the open government approach at the local government level "in favour of culture data".

Keywords

Cultural data, cultural data management, metropolitan municipalities

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	i
YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI.....	ii
ETİK BEYAN.....	iii
ADAMA SAYFASI	iv
TEŞEKKÜR	v
ÖZET.....	vi
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER	viii
KISALTMALAR DİZİNİ	xiii
TABLolar DİZİNİ	xiv
ŞEKİLLER DİZİNİ	xv
1. BÖLÜM: GİRİŞ.....	1
1.1. KONUNUN ÖNEMİ.....	1
1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI	3
1.3. ARAŞTIRMA PROBLEMİ VE ARAŞTIRMA SORULARI.....	3
1.4. ARAŞTIRMANIN KAPSAMI	4
1.5. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	5
1.6. ARAŞTIRMANIN DÜZENİ.....	8
1.7. KAYNAKLAR.....	9
2. BÖLÜM: KÜLTÜR VERİSİ VE KÜLTÜR VERİSİ YÖNETİMİ.....	10
2.1. VERİ YÖNETİMİ	10
2.2. KAMU VERİSİ VE KAMU VERİSİNİN YÖNETİMİ.....	11

2.2.1. Kamuda Açık Veri, Açık Devlet	12
2.3. KÜLTÜR VERİSİ KAVRAMI VE KAPSAMI	15
2.4. KÜLTÜR VERİSİ YÖNETİMİ İLE İLGİLİ MERKEZİ YÖNETİM UYGULAMALARI	19
2.4.1. Kültür ve Turizm Bakanlığında Yürütülen Uygulamalar	19
2.4.2. Türkiye İstatistik Kurumunda (TÜİK) Yürütülen Uygulamalar	21
2.4.3. Kültür ve Sanat Politikaları Kurulu'nda (KSPK) Yürütülen Uygulamalar	25
2.4.4. Siber Güvenlik Kurumunda Yürütülen Uygulamalar.....	26
2.5. YEREL YÖNETİMLERDE KÜLTÜR VERİSİNİN YÖNETİMİ	27
3. BÖLÜM: BULGULAR VE DEĞERLENDİRMELER.....	33
3.1. BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİNİN DOKÜMANLARINDA KÜLTÜR VERİSİ YÖNETİMİ	33
3.1.1. Büyükşehir Belediyelerinin Kültür Verisi Yönetimi ile İlgili Dokümanlarına Genel Bakış	33
3.1.2. Büyükşehir Belediyelerinin Kültür Verisi Yönetimi ile İlgili Dokümanları	40
3.1.3. Doküman Analizine Dayalı Olarak Elde Edilen Bulgular.....	44
3.2. TÜRKİYE'DEKİ EN BÜYÜK ÜÇ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİNDE YAPILAN GÖRÜŞMELERE DAYALI BULGULAR.....	66
3.2.1. Kodlama ve Tematik Analiz.....	68
3.2.2. Anahtar Kelime Analizi	76
3.2.3. Araştırma Bulgularına Dayalı Temalar	79
3.2.3.1. Kültür Verisinin Organizasyonu.....	79
3.2.3.1.1. Büyükşehir Belediyelerinde Kültür Hizmetleri	80
3.2.3.1.2. Büyükşehir Belediyelerinde Kültür Etkinliklerine Dayalı Veriler	83
3.2.3.1.3. Kültür Verisi Yönetiminde Birimler Arası Koordinasyon	87
3.2.3.1.4. Belediyelerin Kurum Kültüründen Kaynaklanan Sorunlar	90

3.2.3.1.5. İç Paydaşlarla İş Birliği	92
3.2.3.1.6. Diğer Belediyelerle Etkileşim	94
3.2.3.1.7. Dış Paydaşlarla İş Birliği.....	97
3.2.3.2. Kültür Verisinin Yönetiminde Alt Yapının Değerlendirilmesi	99
3.2.3.2.1. Kültür Verisinin Yönetiminde Kurumsal Kapasite.....	100
3.2.3.2.2. Teknolojik Altyapı	102
3.2.3.3. Kültür Verisi Yönetim Aşamaları	104
3.2.3.3.1. Kültür Verisi Sağlama.....	105
3.2.3.3.2. Kültür Verisini Sınıflandırma	108
3.2.3.3.3. Kültür Verilerini Depolama ve Koruma	110
3.2.3.3.4. Kültür Verisinin Analizi	112
3.2.3.3.5. Kültür Verisinin Paylaşımı.....	114
3.2.3.3.6. Kültür Verisine Erişim	116
3.2.3.4. Kültür Verisi Standartları ve Stratejileri.....	118
3.2.3.5. Kültür Verisinin Yönetimi Sürecinde Yasal Düzenlemeler	123
3.2.3.5.1. Yasal Düzenlemelerin Uygulanması.....	124
3.2.3.5.2. Erişime Yönelik Mevzuata Dayalı Engeller	126
3.2.3.5.3. Kültür Verisinin Yönetimine İlişkin Politika Belgelerindeki Yasal Düzenlemeler.....	127
3.2.3.6. Kültür Verisi Yönetiminde Bütçe.....	129
3.2.3.7. Kültür Verisinin Yönetiminde Personel	131
3.2.3.7.1. Kültür Verisi Yönetiminde Personelin Niceliksel Açıdan Değerlendirilmesi	132
3.2.3.7.2. Kültür Verisi Yönetiminde Personelin Niteliksel Açıdan Değerlendirilmesi	133

3.2.3.8. Kültür Verisi Yönetiminde Gelecek Planları.....	134
3.2.3.9. Kültür Verisinin Yönetiminde Şeffaflık ve Hesap Verilebilirlik.....	137
3.3. KÜLTÜR VERİSİ YÖNETİMİ KONUSUNDA PERSONEL FARKINDALIĞI.....	143
4.BÖLÜM: TÜRKİYE'DEKİ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİNDE KÜLTÜR VERİSİNİN YÖNETİMİNE İLİŞKİN KAVRAMSAL BİR POLİTİKA ÖNERİSİ.....	149
4.1 KAVRAMSAL POLİTİKA ÖNERİSİNİ BESLEYEN İYİ UYGULAMA ÖRNEKLERİ.....	150
4.2 KAVRAMSAL POLİTİKA ÖNERİSİNİN TASARIMI.....	151
4.2.1 Kültür Verisinin Yönetim Sürecinde Yasal ve Kuramsal Çerçeve.....	154
4.2.2 Kültür Verisi Yönetiminin Organizasyonu.....	160
4.2.3 Kültür Verisinin Yönetiminde Altyapının Değerlendirilmesi.....	165
4.2.4 Kültür Verisi Standartları ve Stratejileri.....	174
4.2.5 Kültür Verisi Yönetim Aşamaları.....	179
4.2.5.1 Kültür Verisini Sağlama	179
4.2.5.2 Kültür Verisinin Sınıflandırılması	181
4.2.5.3 Kültür Verisini Depolama ve Koruma	183
4.2.5.4 Kültür Verisinin Analizi	184
4.2.5.5 Kültür Verisinin Erişim ve Paylaşımı.....	187
4.3 POLİTİKA ÇERÇEVESİ VE UYGULAMA ADIMLARI	189
5.BÖLÜM: SONUÇ VE ÖNERİLER	193
KAYNAKÇA	201
EK- 1: ORJİNALLİK FORMU	215
EK- 2: ETİK KURUL İZİN FORMU	217
EK- 3: GÖRÜŞME SORULARI	218

EK-4: ANKET SORULARI.....	220
----------------------------------	------------

KISALTMALAR DİZİNİ

API	Uygulama Programlama Arabirimi
APIKAM	Ahmet Piriştina Kent Arşivi ve Müzesi
BELMEK	Belediye Meslek Edindirme Kursları
BELTEK	Belediye Teknik Eğitim Kursları
CİMER	Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi
ÇGSM	Çağdaş Gösteri Sanatları Merkezi
CTF	Hack Istanbul Bayrak Yarışı
DPLA	Amerika Dijital Halk Kütüphanesi
EUROPEANA	Avrupa Dijital Kütüphanesi
ICMA	Uluslararası Kent Yönetimleri Derneği
IZTECH	İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü
İKSV	İstanbul Kültür Sanat Vakfı
KSPK	Kültür ve Sanat Politikaları Kurulu
KOSEKA	Modeli: Konumsal Semantik Kültür Ağı Modeli
KVKK	Kişisel Verileri Koruma Kanunu
OECD	Ekonomik Kalkınma ve İş birliği Örgütü
OGP	Açık Yönetim Ortaklığı
OKF	Uluslararası Açık Bilgi Vakfı
NDL of Finland	Finlandiya Ulusal Dijital Kütüphanesi
PESTLE	Analizi: Politik, Sosyal, Teknolojik, Yasal ve Çevresel Etkileri
RİP	Resmî İstatistik Programı
RTÜK	Radyo ve Televizyon Üst Kurulu
SOCH	İsveç Açık Kültürel Mirası
SWOT	Güçlü, Zayıf Yönler, Fırsatlar ve Tehditler
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
ULASAV	Ulusal Akıllı Şehir Platformu
UNESCO	Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 2.1 Büyükşehir Belediyelerine İlişkin İlgili Mevzuat ve Yasal Çerçeve	31
Tablo 3.1 Türkiye’deki Otuz Büyükşehir Belediyesi ve İlgili Dokümanları.....	35
Tablo 3.2 Hizmet Alanı ve Hizmetler.....	39
Tablo 3.3 Büyükşehir Belediyelerinin Dokümanlarında Kültür Verisi Yönetimi	41
Tablo 3.4 Büyükşehir Belediyelerinin Açık Veri Portalında Yer Alan Veri Türleri	50
Tablo 3.5 Büyükşehir Belediyelerinde Kültür ve Sosyal Faaliyet Odaklı Başkanlıklar.....	51
Tablo 3.6 Büyükşehir Belediyelerinde Kültür ve Sanat Odaklı Başkanlıklar	52
Tablo 3.7 Büyükşehir Belediyelerinde Turizm, Bilim, Gençlik ve Spor Faaliyet Odaklı Başkanlıklar.....	53
Tablo 3.8 Ankara Büyükşehir Belediyesi 2020-2024 Stratejik Plan/Kültür Konulu Amaç ve Hedefler.....	55
Tablo 3.9 Ankara Büyükşehir Belediyesi Hizmet Alanına Göre Görevler ve Veri Türleri.....	57
Tablo 3.10 İstanbul Büyükşehir Belediyesi 2020-2024 Stratejik Plan/Kültür Konulu Amaç ve Hedefler.....	59
Tablo 3.11 İstanbul Büyükşehir Belediyesi Hizmet Alanına Göre Görevler ve Veri Türleri.....	60
Tablo 3.12 İzmir Büyükşehir Belediyesi 2020-2024 Stratejik Plan/Kültür Konulu Amaç ve Hedefler.....	63
Tablo 3.13 İzmir Büyükşehir Belediyesi Hizmet Alanına Göre Görevler ve Veri Türleri.....	64
Tablo 3.14 Görüşme Yapılan Katılımcılara Ait Bilgiler	67
Tablo 3.15 Kodlama ve Tematik Analiz.....	68
Tablo 3.16 Görüşmelerde En Sık Geçen İkili Kelimeler	78
Tablo 3.17 Katılımcıların Cinsiyete Göre Dağılımı.....	145
Tablo 3.18 Katılımcıların Eğitim Durumuna Göre Dağılımı	146

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 3.1 Büyükşehir Belediyelerinde Açık Veri Platformu Durumu	47
Şekil 3.2 Kod Bulutu.....	77
Şekil 3.3 Kelime Bulutu	78
Şekil 3.4 Kültür Hizmetleri	80
Şekil 3.5 Büyükşehir Belediyelerinde Kültür Etkinliklerine Dayalı Veriler	84
Şekil 3.6 Kültür Verisi Yönetiminde Birimler Arası Koordinasyon	88
Şekil 3.7 Belediyelerin Kurum Kültüründen Kaynaklanan Sorunlar	90
Şekil 3.8 İç Paydaşlarla İş birliği.....	93
Şekil 3.9 Diğer Belediyelerle Etkileşim.....	95
Şekil 3.10 Dış Paydaşlarla İş Birliği.....	97
Şekil 3.11 Kültür Verisinin Yönetiminde Alt Yapının Değerlendirilmesi.....	100
Şekil 3.12 Kültür Verisinin Yönetiminde Kurumsal Kapasite.....	100
Şekil 3.13 Teknolojik Altyapı	103
Şekil 3.14 Kültür Verisinin Yönetiminde Hiyerarşik-Alt Kod Modeli	105
Şekil 3.15 Kültür Verisi Sağlama	106
Şekil 3.16 Kültür Verisini Sınıflandırma	109
Şekil 3.17 Kültür Verilerini Depolama ve Koruma	111
Şekil 3.18 Kültür Verisinin Analizi	113
Şekil 3.19 Kültür Verisinin Paylaşım Süreci	115
Şekil 3.20 Kültür Verisine Erişim.....	117
Şekil 3.21 Kültür Verisi Standartları ve Stratejileri	119
Şekil 3.22 Kültür Verisi Yönetiminde Standart ve Stratejiler	120
Şekil 3.23 Kültür Verisi Yönetimi Sürecinde Yasal Düzenlemeler	124
Şekil 3.24 Yasal Düzenlemelerin Uygulanması	125

Şekil 3.25 Erişime Yönelik Mevzuata Dayalı Engeller	126
Şekil 3.26 Kültür Verisi Yönetimine İlişkin Politika Belgelerinde Yasal Düzenlemeler	128
Şekil 3.27 Kültür Verisi Yönetiminde Bütçe Kod Modeli.....	130
Şekil 3.28 Kültür Verisi Yönetiminde Bütçe	130
Şekil 3.29 Kültür Verisi Yönetiminde Personel Değerlendirmesi.....	132
Şekil 3.30 Kültür Verisi Yönetiminde Personelin Niceliksel Değerlendirilmesi.....	132
Şekil 3.31 Kültür Verisi Yönetiminde Personelin Niteliksel Değerlendirilmesi	133
Şekil 3.32 Kültür Verisi Yönetiminde Gelecek Planları Hiyerarşik Kod-Alt Kod.....	135
Şekil 3.33 Kültür Verisi Yönetiminde Gelecek Planları	136
Şekil 3.34 Kültür Verisinin Yönetiminde Şeffaflık ve Hesap Verilebilirlik Hiyerarşik Kod-Alt Kod.....	139
Şekil 3.35 Kültür Verisinin Yönetiminde Şeffaflık ve Hesap Verilebilirlik.....	140
Şekil 3.36 Katılımcıların Yaş Gruplarına Göre Dağılımı.....	145
Şekil 3.37 Katılımcıların Ünvana Göre Dağılımı.....	146
Şekil 4.1 Kültür Verisi Yönetimi ile İlgili Kavramsal Politika Önerisi.....	153
Şekil 4.2 Kültür Verisinin Yönetim Sürecinde Yasal ve Kuramsal Çerçeve	160
Şekil 4.3 Kültür Verisi Organizasyonu	161
Şekil 4.4 ABB’de Kültür Verisi Yönetim Organizasyonun Mevcut Yapısı.....	162
Şekil 4.5 Kültür Verisi Yönetiminin İdeal Organizasyonu	163
Şekil 4.6 Altyapı Bileşenleri.....	167
Şekil 4.7 Kültür Verisi Standartları ve Stratejileri	174
Şekil 4.8 Kültür Verisi Yönetim Aşamaları.....	179
Şekil 4.9 Kültür Verisini Sağlama	180
Şekil 4.10 Kültür Verisi Sınıflandırılması	182
Şekil 4.11 Kültür Verisini Depolama ve Koruma Bileşenleri	183
Şekil 4.12 Kültür Verisinin Analizi	185

Şekil 4.13 Kùltür Verisine Erişim ve Paylaşım Uygulamaları.....	187
---	-----

1. BÖLÜM

GİRİŞ

Çalışmanın ilk bölümünde konunun önemi, araştırmanın amacı ve araştırma sorularına yer verilmiştir. İzleyen başlıklar altında ise araştırmanın yöntem ve kapsamı belirtilerek çalışma düzeni açıklanmıştır.

1.1. KONUNUN ÖNEMİ¹

Günümüzde tüm yönetim süreçlerinin merkezinde “veri” yer almaktadır. Bilginin yapı taşı olan veri, işlenmemiş ham gerçekleri ifade etmektedir (Aksoy, 2024). Dijital teknolojilerin gelişmesine bağlı olarak, üretim hızı ve miktarı katlanarak artan veriler, ilgili olduğu konuda yaratılan anlamlı bilginin nüvesi olma özelliğini taşımaktadır. Veri işleme teknolojilerinin gelişimiyle birlikte enformasyona dönüşümü daha pratik bir hal alan veriler, hemen her sektör için etkili bir güç kaynağı olmuş, hatta The Economist’in² yorumuyla dünyanın en değerli ekonomik kaynağı olarak petrolün önüne geçen bir sıralama başarısı elde etmiştir (Liu, 2021). Kullanım alanı, üretilme amacı, üretilme biçimi gibi etkenlere göre çeşitli türleri bulunan veriler, üretildiği sektör, alan ya da konu için stratejik öneme sahip kaynaklardır.

Kamu kurumları, sunmuş oldukları hizmet ve yürütmüş oldukları faaliyetler sonucunda büyük miktarda veri üretmektedir (Maciejewski, 2017). Üretilen kamu verilerinin, sosyal, ekonomik, eğitim, sağlık ve kültür gibi konu temelli örneklerinden söz edilebilir. Merkezi ve yerel yönetimler tarafından üretilen ve yeniden kullanılan kamusal verilerin bir parçası da kültür verileridir (Golub ve Lund, 2021). Kültür verisi, kültür ürünleri, kültür aktiviteleri (tiyatro, sinema, konser, spor ve eğlence odaklı) ve kültür hizmetlerine yönelik katılımcı profilleri, mekânsal özellikler, bütçe dağılımı ve etkinlik türleri gibi konulara ilişkin istatistiksel verileri içerir (UNESCO, 2009). Manovich’e (2017) göre kültür verisi, dijital platformlarda sunulan fotoğraf, video, tiyatro oyunları, bağlantı, yazı,

¹ Konunun önemi yazılırken büyük ölçüde Gezer ve Öztemiz’in (2025) bu teze dayalı olarak yayımlanan çalışmalarından yararlanılmıştır.

² The Economist, “The world’s most valuable resource is no longer oil, but data,” 6 Mayıs, 2017, <https://www.economist.com/leaders/2017/05/06/the-worlds-most-valuable-resource-is-no-longer-oil-but-data>

sanat eserleri, kitaplar, ses kayıtları ve benzeri çeşitli medya türleri ile fiziksel kaynaklardan elde edilen verileri kapsamaktadır. Kültür verileri, kültürel etkinlikler ve bunların sunumu arasındaki ilişkinin yansısı kültürel hizmetler ve bunların toplum tarafından kullanımı ve gelişimiyle ilgili verileri de kapsamaktadır (Golub ve Lund, 2021, s. 129).

Kültür verileri, ulusal kimlik, yaratıcılık, kalkınma, yenilikçilik, kentsel büyüme ve refahın önemli dinamikleri arasındadır. Söz konusu veriler, kültürel örüntüleri, eğilimleri, değişimleri ve ilişkileri analiz etmek için kullanılabilir. Kültürel veriler, kültür sektöründeki araştırmacılar ve kurumlar için kültürel hafızanın oluşturulması ve sürdürülmesi açısından hayati önem taşımaktadır (Cerisola ve Panzera, 2022). Yerel kimliği korumak ve kültür verileri yeniden kullanılabilir hale getirerek kültürel yaratıcılığı artırmak, belediyelerde ve tüm yönetim düzeylerinde kültür verilerinin etkili yönetimiyle yakından ilişkilidir.

Literatürde (Khatri ve Brown, 2010; Mao vd., 2021; Thompson vd., 2015), veri yönetimi bağlamında açık veri (Feyzbakhsh vd., 2021; Janssen vd., 2017) ve kültürel miras alanında veri yönetimi (Grincheva, 2024; Terras, 2015; Wang vd., 2021) gibi konular ağırlıklı olarak ele alınsa da yerel yönetimlerde/belediyelerde kültür verisini irdeleyen doğrudan ve bütüncül bir çalışmaya rastlanamamıştır. Gerek ekonomik gerekse sosyo-kültürel katkıları bağlamında, kültür verilerini güçlü bir veri yönetimi yaklaşımıyla analiz etmek ve kentsel gelişim amaçları için yeniden kullanılabilir hale getirmek, belediyeler başta olmak üzere yerel yönetimler için kaçınılmaz bir gerekliliktir.

Bu çalışmada, “Türkiye’deki büyükşehir belediyelerinde kültür verisi yönetiminin daha şeffaf ve erişilebilir hale getirilmesi için nasıl bir politika önerisi geliştirilebilir?” sorusuna yanıt aranmıştır. Bu çerçevede, Türkiye’nin en büyük üç büyükşehir belediyesinin bulunduğu İstanbul, Ankara ve İzmir’de kültür verisi yönetiminden sorumlu olan/sorumlu olma potansiyeli bulunan yöneticilerle görüşme yapılmış ve Türkiye’de bulunan 30 büyükşehir belediyesinin ilgili dokümanları (stratejik plan, faaliyet raporu, performans programı) analiz edilmiştir. Ulaşılan bulgular sonucunda, belediyelerde kültür verisinin etkin yönetiminde yol göstermesi beklenen ilke, kural ve normları içeren bir politika önerisi sunulmuştur. Çalışmanın, büyükşehir belediyelerinde yürütülen kültür verisi yönetimi uygulamalarında standardizasyonun sağlanmasına,

bununla birlikte açık devlet anlayışının gereği olan açık veri uygulamalarının, kültür verisi lehine, yerel yönetim düzeyinde yaygınlaşmasına katkı sağlaması beklenmektedir.

1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Türkiye’de 2026 yılı itibarıyla, 30 büyükşehir belediyesi³ bulunmaktadır. Söz konusu büyükşehir belediyeleri, kültür verisi yönetimi süreçleri ve bu süreçlere yön veren politikalar bağlamında değerlendirildiğinde, yalnız iki büyükşehir belediyesinin (İzmir ve Konya) politika belgesi adı altında bir doküman paylaşımında bulunduğu görülmüştür. Bununla birlikte ilgili belgenin politika niteliği taşımadığı yalnızca kurumsal uygulamalarla ilgili genel bilgiler içerdiği söylenebilir. Araştırma kapsamındaki kurumlar içerisinde kültürle ilgili verilerin yanı sıra açık veri platformu da bulunmaktadır. Ancak gerek verilerin gerekse açık veri platformunun, etkili bir yönetim stratejisine bağlı olarak yönetildiğini söylemek güçtür. Dahası, belediyelerin veri yönetimi ile ilgili birimleri birbirinden bağımsız hareket etmekte, bu durum da veri yönetiminde standardizasyonun sağlanmasını engellemektedir.

Türkiye’deki büyükşehir belediyelerinde kültür verisi yönetim süreçlerine yön verecek yazılı bir politika metninin bulunmaması, mevcut uygulamaların henüz temel düzeyde nitelendirilebilecek girişimlerden ibaret olması, bu araştırmanın temel motivasyonunu oluşturmaktadır. Bu doğrultuda araştırmanın temel amacı, büyükşehir belediyelerinde mevcut kültür verisi yönetim uygulamalarını değerlendirerek, yerel yönetimlerde kültür verisinin sürdürülebilir bir anlayışla korunmasını, erişilebilir ve yeniden kullanılabilir olmasını sağlayacak kavramsal bir politika önerisi sunmaktır.

1.3. ARAŞTIRMA PROBLEMİ VE ARAŞTIRMA SORULARI

Türkiye’deki büyükşehir belediyelerinde kültür verisi yönetimi süreçlerini standardize edecek yazılı bir politika metninin bulunmaması bu araştırmanın temel problemidir. Araştırmada yanıtı aranan temel soru, “Türkiye’deki büyükşehir belediyelerinde kültür verisi yönetiminin daha şeffaf ve erişilebilir hale getirilmesi için nasıl bir politika önerisi geliştirilebilir?” olmuştur.

³ <https://www.e-icisleri.gov.tr/>

Araştırmada, ayrıca aşağıdaki sorulara da yanıt aranmıştır:

- Türkiye’deki en büyük üç büyükşehir belediyesinde (Ankara, İstanbul ve İzmir) kültür verisi yönetim süreçlerinden sorumlu olan ya da sorumlu olma potansiyeli bulunan personel, sürdürülebilir kültür verisi yönetimi uygulamalarını hangi ilke, kural ve normlara göre, nasıl gerçekleştirmektedir?
- Türkiye’deki en büyük üç büyükşehir belediyesinde kültür verisi yönetimi uygulamalarına yön verecek personel, altyapı, bütçe ve mevzuat gibi faktörlere bağlı özellikler nelerdir?
- Türkiye’deki otuz büyükşehir belediyesinin stratejik plan, performans programı, faaliyet raporu ve eylem planı gibi belgelerinde, kültür verisi yönetimi uygulamaları nasıl yer almaktadır?

1.4. ARAŞTIRMANIN KAPSAMI

Araştırmanın başlangıç noktası olarak 2019 yılında yapılan yerel seçim tarihi ve buna bağlı olarak da mevzuat gereği seçim sonrası en son hazırlanan plan ve programlar esas alınmıştır. Bu bağlamda, ilgili plan ve programlara dayalı içeriğin hazırlık tarihi de göz önünde bulundurularak doküman analizi yapılırken 2019-2024 tarihleri temel alınmıştır. Bu çerçevede, Türkiye’nin en büyük üç büyükşehir belediyesinde kültür verisi yönetiminden sorumlu olan ya da sorumlu olma potansiyeli bulunan yöneticilerle görüşmeler yapılmış, konuyla ilgili stratejik plan, faaliyet raporu, performans programı gibi dokümanlar incelenmiş ve personelin kültür verisi farkındalığı Ankara Büyükşehir Belediyesi örneğinde değerlendirilmiştir. Tüm bunlardan elde edilen veriler çerçevesinde, belediyelerde kültür verisinin etkin yönetiminde yol göstermesi beklenen ilke, kural ve normları içeren kavramsal bir politika önerisi sunulmuştur. Sunulan kavramsal politika önerisinin kapsamı, büyükşehir belediyelerinde kültür hizmetlerin yürütüldüğü daire başkanlıklarının görev alanlarıyla sınırlandırılmıştır.

Kültür kavramının çağrıştırdığı kavramlardan biri olan kültürel miras, son yıllarda disiplinler arası yaklaşımlarla ele alınan popüler araştırma konularından biridir. Büyükşehir belediyelerinde kültürel miras hizmetleri genel olarak Kültür ve Tabiat Varlıkları Dairesi Başkanlıkları ya da benzeri idari birimler tarafından yürütülmektedir. Bu çalışmada odaklanılan konu kültür verisidir. Bu konunun tercih edilmesinin öncelikli

nedeni, büyükşehir belediyelerinde kültür verisi üretiminin hem çok yoğun hem de vatandaşla doğrudan temas eden bir alanı içermesidir. Yerelde, kültür verisinin çoğu zaman faaliyet ve raporlama düzeyinde kalmasına rağmen, kültür politikalarının şekillenmesi açısından stratejik önemi olan bir alan olması da kültür verisi konusunun dikkat çekici yönlerinden biri olmuştur. Bu bağlamda çalışma, büyükşehir belediyelerinin tiyatro, sinema, eğitim, kütüphane, spor ve eğlence gibi kültür faaliyetlerine yönelik katılımcı profilleri, mekânsal özellikler, vatandaş memnuniyeti, bütçe dağılımı ve etkinlik türleri gibi konulara ilişkin verilerini kapsayan kültür verisi üzerine kurgulanmıştır.

1.5. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Türkiye’deki büyükşehir belediyelerinde mevcut kültür verisi yönetim uygulamalarını değerlendirerek, yerel yönetimlerde kültür verisinin sürdürülebilir bir anlayışla yönetilmesine katkı sağlayacak kavramsal bir politika geliştirmek amacıyla yürütülen bu çalışma, betimsel keşif analizi yaklaşımıyla gerçekleştirilmiştir. Karma yönteme uygun olarak yürütülen bu araştırmada nitel ve nicel araştırma yöntemleri bir arada kullanılmıştır. Nitel yöntem, araştırmaya katılanların herhangi bir durum karşısında öznel deneyim ve düşünceleri ile çevrelerine dair görüşlerini anlamayı amaçlayan, yorumlayıcı bir yöntemdir (Creswell ve Poth, 2018). Nitel araştırma aynı zamanda katılımcıların objektif bir şekilde değerlendirilmesi için doğal ortamda gerçekleştirilen, duygu ve tutumların ortaya çıkarılmasını sağlayan araştırma yöntemi olarak tanımlanmaktadır (Hatch, 2002). Nitel araştırma sürecinde en sık kullanılan veri toplama tekniklerinden biri, yarı-yapılandırılmış sorular odağında görüşme tekniğidir (Çelik ve diğerleri, 2020 s. 380). Bu teknikle yapılan görüşmelerde, katılımcıların olaylara ilişkin düşüncelerini, davranışlarını ve değerlendirmelerini etkileyen faktörlerin neler olduğunu anlamak mümkündür (Ekiz, 2015, s. 62). Bu araştırmanın ilk adımında, Ankara Büyükşehir Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür Dairesi Başkanlığı ve İzmir Büyükşehir Belediyesi Kültür ve Sanat Dairesi Başkanlığı kapsamında kültür verisi yönetimi süreçlerinden sorumlu olan ya da sorumlu olma potansiyeli taşıyan 41 yönetici ile yarı yapılandırılmış sorular çerçevesinde görüşme yapılmıştır (Bkz. Ek-3). Katılımcılar, amaçlı örnekleme yöntemiyle seçilmiş ve “K1, K2, ...” gibi kodlarla anonim olarak tanımlanmıştır. Amaçlı örnekleme, araştırma sorularını en iyi yanıtlayabilecek bilgi kaynaklarının bilinçli bir şekilde seçilmesidir (Patton, 2002).

Bu yöntem, özellikle spesifik ve kurumsal düzeyde analiz gerektiren konularda sıkça tercih edilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Ayrıca amaçlı örnekleme doğrultusunda, esneklik, bağlamsallık ve temsiliyet ilkeleri de göz önünde bulundurulmuş (Ahmad ve Wilkins, 2024) her belediyede kültür faaliyetlerini yürüten birimin en üst yöneticisi ve birim başkanlığına bağlı müdürlerden en az birer yöneticiyle görüşme yapılması hedeflenmiştir. Görüşmelerin amacı, belediyelerde kültür verisi yönetimi ile ilgili mevcut durumu, kültür verisi yönetimi süreçlerinden sorumlu olan ya da sürece dâhil olabilecek konumda bulunan yetkililerin bakış açısıyla ortaya koymaktır. Bu çerçevede görüşmeler, daire başkanları, müdürler, birim amirleri, şefler ve kültür verisi yönetim sürecinden sorumlu olan birim yetkililerinin katılımıyla 1 Temmuz 2024-25 Aralık 2024 tarihleri arasında yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Katılımcılara 29 adet soru sorulmuş ve görüşme süreci yaklaşık *87-110 dakika sürmüştür*. Tüm görüşmeler, katılımcıların onayıyla kayıt altına alınarak çözümlenmiştir. Analiz sürecinde MAXQDA programı kullanılmıştır. MAXQDA yazılım programı, 1989 yılında nitel araştırmalarda kullanılmak üzere geliştirilmiştir. Bu program, istatistiksel veri analizinin yanında hem nicel ve nitel veri analizi hem de derinlemesine görüşme, içerik ve literatür analizi yapılmasına imkân vermektedir (Dereli, 2023).

Görüşme yoluyla elde edilen verilerin çözümlenmesinde, içerik analizi yöntemi tercih edilmiştir. İçerik analizi, medya tarafından ortaya koyulan ürünlerden, belirli bir araştırma kapsamında gerçekleştirilmiş bireysel görüşmelerin içeriklerine kadar çok çeşitli materyallerin analizinde işlevsel bir yöntem olarak öne çıkmaktadır (Flick, 2009, s. 323). Görüşme yoluyla elde edilen veriler, açıklanabilir kavramlara ve ilişkilere ulaşmak amacıyla belirlenen temalar altında kodlanmıştır. Araştırmanın amacı kapsamında 9 tema ve bu temalara uygun kodlama basamakları oluşturulmuştur (Detaylar için bkz. Tablo 3.15). Konu kapsamında belirlenen 9 tema aşağıda sunulmuştur:

- 1-Kültür Verisinin Organizasyonu
- 2-Kültür Verisinin Yönetiminde Alt Yapının Değerlendirilmesi
- 3-Kültür Verisi Yönetim Aşamaları
- 4-Kültür Verisi Yönetiminde Standart Stratejiler

5-Kültür Verisinin Yönetim Sürecinde Yasal Düzenlemeler

6-Kültür Verisinin Yönetiminde Bütçe

7-Kültür Verisi Yönetiminde Görev Alan Personel

8-Gelecek Planları

9-Kültür Verisinin Yönetiminde Şeffaflık ve Hesap Verilebilirlik olarak belirlenmiştir.

Nitel araştırma yöntemine uygun olarak gerçekleştirilen araştırmalarda sıklıkla başvurulmuş bir diğer veri toplama aracı da konu ile ilgili dokümanlardır. Doküman analizi, ilgili konu hakkında verilerden anlam üretmek ve konuya ilişkin bir kavrayış ortaya koyabilmek için dokümana dayalı verilerin analiz edilmesini kapsayan bir süreci içerir (Corbin ve Strauss, 1998). Bu çalışma kapsamında otuz büyükşehir belediyesinin fiziki ve dijital ortamda sundukları dokümanlar (stratejik plan, performans programı, faaliyet raporları, açık veri portalları, web siteleri, vb.) kültür verisi yönetimi bağlamında değerlendirilmiştir. İlgili dokümanlar, verilerin toplanması, düzenlenmesi, kategorilere ayrılması, depolanması, erişimi, paylaşımı, analizi ve yeniden kullanımı açısından değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmede izlenen yol, aşağıda sıralanmıştır:

- Kültür verisi yönetimi kapsamında 30 büyükşehir belediyesinin kültür daire başkanlıklarının organizasyon şemaları incelenmiştir.
- Araştırma kapsamında yer alan 30 büyükşehir belediyesinin politika belgeleri değerlendirilmiştir.
- Kültür verisi yönetimi politika belgesi kapsamında 30 adet Stratejik Planın doküman analizi yapılmıştır.
- Kültür verisi yönetimi politika belgesi kapsamında 30 adet Faaliyet Raporunun doküman analizi yapılmıştır.
- Kültür verisi yönetimi politika belgesi kapsamında 30 adet Performans Programının doküman analizi yapılmıştır.
- 12 büyükşehir belediyesinde bulunan açık veri portalları incelenmiştir.

Araştırmanın nicel verileri, çalışmanın nihai amacı bağlamında önerilen kavramsal politika önerisinin personel ile ilgili vurgusunu beslemek amacıyla, Ankara Büyükşehir Belediyesi personeli üzerinden elde edilmiştir. Çalışmanın bütünsel yönünden ziyade, model önerisinin personel ayağını somut verilerle desteklemek söz konusu olduğundan, ilgili verilere dayalı genel bulgular, konuyla ilgili makale (Gezer ve Öztemiz, 2025) referans gösterilerek aktarılmıştır.

1.6. ARAŞTIRMANIN DÜZENİ

Çalışma, beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde konunun önemi, çalışmanın amacı, araştırma problemi ve soruları, kapsamı, yöntemi, düzeni ve kaynaklar yer almaktadır. İkinci bölümde, kültür verisinin yönetimi ve kavramsal arka planı ile literatür değerlendirilmiş, ayrıca yerel yönetimlerde kültür verisinin yönetimi kavramı ele alınmıştır. Üçüncü bölümde ise Türkiye genelinde kültür verisi yönetimine dair mevcut durumu gözlemleyebilmek amacıyla otuz büyükşehir belediyesinin stratejik plan, performans programları, faaliyet raporları, eylem planları ve açık veri portalları gibi dokümanları, fiziksel ve dijital ortamdan elde edilerek incelenmiştir. Ankara, İstanbul ve İzmir büyükşehir belediyeleri projeksiyona alınmış ve kültür verisi yönetim süreci açısından değerlendirilmiştir. Bu bölümde yapılan değerlendirmeler, 41 katılımcı ile yarı yapılandırılmış görüşmeler neticesinde elde edilmiştir. Katılımcılar, en büyük üç büyükşehir belediyesinde kültür verisi yönetim süreçlerinden sorumlu olan ya da sorumlu olma potansiyeli bulunan personel arasından farklı statüleri temsil edecek şekilde seçilmiştir. Personel farkındalığını ortaya koymak amacıyla, Ankara Büyükşehir Belediyesi örneğinde yapılan araştırmanın bulguları, politika önerisine adapte edilerek yine bu bölümde sunulmuştur. Bu bölüm, kültür verisi yönetimine ilişkin verilerin toplanması, düzenlenmesi, kategorize edilmesi, depolanması, analiz süreçleri, veri paylaşımı, verilere erişim ve verilerin yeniden kullanımı konusunda derinlemesine bilgiler edinmeye yönelik olarak hazırlanmıştır. Çalışma sonucunda elde edilen bulgular üçüncü bölümde sunulmuştur. Bulgular, literatürden sağlanan bilgiler ışığında değerlendirilmiştir. Dördüncü bölümde, Türkiye'deki belediyeler için kültür verisi yönetimi bağlamında bir politika önerisi sunulmuştur. Çalışmanın beşinci bölümünde ise sonuç ve öneriler kısmı ele alınmıştır.

1.7. KAYNAKLAR

Kültür verisi yönetimine ilişkin kavramsal alt yapıyı belirlemek ve araştırma amacına uygun çalışmaları saptayabilmek için kapsamlı bir literatür taraması gerçekleştirilmiştir. Kültür verisi yönetimine ilişkin konularda ulusal ve uluslararası literatürden yararlanılmıştır. Özellikle kültür verisi, kültür verisinin yönetimi, veri yönetimi, açık veri, belediyeler ve belediyelerde kültür verisi yönetimine yönelik veri temelli karar alma süreçlerini ele alan çalışmalara odaklanılmıştır. Araştırmada öncelikle hakemli dergiler, akademik veri tabanları, tez arşivleri, kurumsal raporlar değerlendirilmiştir. Yine bu kaynaklar aracılığıyla veri ve kültür verisi konusunda güncel ve önemli çalışmalara erişilmiştir.

Ulusal literatürün taranmasında ise DergiPark, ULAKBİM, YÖK Tez Merkezi, Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü veri kaynakları ile üniversite kütüphaneleri aktif olarak kullanılmıştır. Bu çerçevede, Türkiye’de kültür verisi sağlanması, paylaşımı ve kurumsal yönetimine ilişkin akademik çalışmalar, yüksek lisans ve doktora tezleri ile mevzuat ve politika belgeleri değerlendirilmiştir. Bunun yanı sıra, farklı ülkelerde uygulanan kültür verisi platformları, açık veri portalları ve dijital kültür politikaları incelenmiştir. Bu uygulamaların Türkiye’deki kamu kurumları ve özellikle yerel yönetimler için uygulanabilirliği analiz edilmiştir. Uluslararası iyi uygulama örnekleri temel alınarak, kültür verisinin yönetimi ve belediyelerin açık veri portallarında kültür verilerinin yer alma biçimi, kurumsal yapı, yasal düzenlemeler ve altyapı üzerinden beş aşamalı bir politika önerisi geliştirilmiştir.

2. BÖLÜM

KÜLTÜR VERİSİ VE KÜLTÜR VERİSİ YÖNETİMİ

Çalışmanın bu bölümünde veri yönetimi ve kamu verisinin yönetimi ile ilgili ulusal ve uluslararası çalışmalara yer verilmiştir. İzleyen başlıklarda öncelikle veri yönetimi ve kamu verisi kavramı açıklanmıştır. Ardından kamuda açık veri anlayışı ayrı başlıklar altında tanımlanarak değerlendirilmiştir. Devamında, kültür verisi yönetimi kavramı, merkezi yönetim uygulamaları çerçevesinde ele alınarak kamu kurumları, veri üretme süreci bağlamında incelenmiştir.

2.1. VERİ YÖNETİMİ

Veri, temel olarak işlenmemiş görüntü, ses, metin, resim, model, oyun ve simülasyonun dijital gösterimi gibi farklı biçimleri içeren, ham gerçekler anlamına gelmektedir. Laboratuvar (örneğin, biyolojik veriler), gözlemsel (örneğin, uzaktan algılama verileri), coğrafi ve mekânsal, sosyoekonomik, sayısal, mali, ulaşım, güvenlik, eğitim, sağlık, mobil uygulama ve internet, tarım, enerji ve nüfus gibi farklı türde birçok veriden söz edilebilir (Borgman, Wallis ve Mayernik, 2012). Veriler yaşanan olayların veya nesnelerin bir yansımasıdır, kullanıcıların ihtiyaçlarına göre şekillendirilir ve yönetilir (Jayawardene, Sadiq ve Indulska, 2013).

Veri yönetimi, verilerin toplanması, düzenlenmesi, korunması ve kurumsal amaçlar doğrultusunda kullanılması bağlamında yürütülen etkinlikleri içerir. Bütün bu etkinlikler verinin güvenli, efektif, maliyet gözetilerek toplanılması, tutulması ve işlenmesi aşamalarının bütünüdür (Demir, 2021, s. 88). Veri yönetimi, tüm süreçte mevcuttaki sorunları çözmek ve gelecekte çeşitli hedefleri gerçekleştirmek amacıyla verilerin toplanması, üretilmesi, sınıflandırılması, uygun istatistiksel tekniklerle analiz edilmesi, yorumlanması ve kullanılması uygulamasıdır (Owan ve Bassey, 2019, s. 1253). Tüm bu süreçte insanların, kurumların ve bağlantılı araçların politika ve düzenleme sınırları içinde verinin dönüşüm aşamalarının kuruluşlar tarafından iyi belirlenmesine ve adlandırılmasına, kurumların ihtiyaçlarına ilişkin daha somut hedefler konulabilmesine ve veri kullanımının optimize edilmesine yardımcı olur (Carlson, 2014, s. 63). Veri yönetimi hem organizasyon hem de vatandaşlar için büyük kolaylık sağlamaktadır. Bu yönüyle veri yönetimi, kurumların hizmetlerin yürütülmesinde ya da süreçlerin

uygulanması sırasında üretilen bilginin depolanması, erişimi ve korunması ile ilgilidir. Etkili bir süreç yönetimi için iyi bir veri yönetim planı ve dijital altyapı sağlanması ile üst veri standartlarının belirlenmesi gerekir. Bu yönüyle etkili bir yönetimin etkili kararlarla doğrudan ilişkili olduğu ileri sürülebilir (Çelikten, 2001). Veriyi etkili bir şekilde yönetmek, depolamak, analiz etmek ve korumak, kurumlar için rekabet avantajı sağlayabilir ve gelecekteki teknolojik gelişmelere daha iyi adapte olmalarına yardımcı olabilir. Veri yönetimi sürecinin başarılı bir biçimde uygulanabilmesi için ana koşul hem ulusal hem de kurumsal anlamda politikaların oluşturulması ve gerekli değişikliklerin hayata geçirilmesidir (Ünal ve Kurbanoglu, 2018, s. 307). Bu politikalar veri gizliliği, güvenliği, erişim kontrolü, veri standardizasyonu ve uyumluluk gibi konuları ele almalıdır.

Veriler, araştırma ve kamu verisi bağlamında çeşitli ana gruplar altında incelenebilir. Çalışma çerçevesinde ele alınan konu, kamu verisi ile yakın ilintilidir. Dolayısıyla, veri yönetimi başlığı altında yapılan değerlendirmelerin, kamu verisi niteliğindeki veriyi kapsadığı söylenebilir.

2.2. KAMU VERİSİ VE KAMU VERİSİNİN YÖNETİMİ

Veriler kullanım amaçlarına ve içeriğine göre çeşitli türlere ayrılmaktadır. Toplumun ihtiyaçlarının karşılanmasında önemli bir yere sahip olan veri türlerinden biri kamu verisidir. Kamu verisi, kamu kurumları ve yerel yönetimler tarafından sunulan hizmetlerle ilgili olarak üretilen her türlü veri veya bilgiyi kapsamaktadır (Civelek ve Aşık, 2011). Kamu kurumlarının amaç ve hedeflerini yerine getirirken ya da hizmet sunmadan önce ürettikleri veriler olan kamu verileri, kurumlar tarafından veri setleri haline dönüştürülmektedir (Topcu ve Işık, 2019). Kamu kurumları faaliyetlerine yönelik tüm bilgilerin herhangi bir kısıtlamaya maruz kalmadan kamu eliyle sunulması ve kullanılması sağlanmaktadır (Jetzek vd., 2013). Böylece kamu hizmetlerinin etkinliğini artırmak, demokratik katılımı teşvik etmek ve kamusal karar alma süreçlerini şeffaflaştırmak mümkün olmaktadır.

2.2.1. Kamuda Açık Veri, Açık Devlet

Kamuda açık veri, açık devlet kavramını da yakınsamaktadır. Deloitte raporuna göre⁴, açık devlet ekosisteminde “devlet, özel sektör ve vatandaş” olmak üzere üç anahtar paydaş vardır. Devlet, ekosisteme “Kamu sektörünün, kamu hizmetlerinin yürütülmesi aşamasında üretilen, toplanan veya vatandaşın vergisiyle karşılanan ve hassas nitelik taşımayan verileri paylaşarak bu ekosistemin geliştirmesinde önemli bir rolü bulunmaktadır. Özel sektör, kendi faaliyetleri içerisinde üretilen verileri belirli kısıtlamalar kapsamında paylaşırken, vatandaşlar da farklı nitelikteki verileriyle bu ekosistemin tamamlayıcı aktörleri arasında yerini almaktadır (Oliveira ve Loscio, 2018)

Açık ya da şeffaf devlet, vatandaşların kamu kurumlarının sunduğu tüm hizmet ve bilgiye erişebilmesi ve bunları yeniden kullanabilmesi gibi eylemlere olanak tanıyan yapılanmayı içerir (Zinderen, 2021). Açık veri, bu yönüyle verinin herhangi bir engele takılmadan erişilebilmesi ve kullanılabilmesini kapsar (Özbek ve Ercoşkun, 2023). Bir diğer tanıma göre açık veri, “Erişiminde engel bulunmayan, yeniden kullanılabilen ve dağıtılabilen veridir” (Open Data Handbook, 2023). Bu olgu açık erişim, açıklık, katılım, iş birliği gibi kavramlarla iç içe olup ortaya çıkış tarihini 1940'lara kadar götürmek mümkündür (Merton, 1942). Bununla birlikte açık veri ve açık erişimle ilgili düzenlemelerin bir bütün olarak ortaya konulması ve gelişmesi 2000'li yıllarda başlamıştır (Tonta, 2015). Açık veri ilkeleri ücretsiz ve sürekli erişilebilirlik, yeniden kullanılabilirlik ve paylaşılabirlik, inovasyon odaklılık, kapsayıcılık, şeffaflık ve hesap verebilirlik, güncellik, standartlaşma, işlenebilirlik şeklinde sayılabilir (Türkiye Bilişim Vakfı, 2019). Bu ilkeler, açık veri yaklaşımının temelini oluşturur ve açık veriye yönelik uygulamalarda rehberlik sağlamaktadır. Kamu alanında üretilen verilerin kullanımı ve dağıtımında kısıtlama olmadan erişime açılmasına ilişkin açık veri örnekleri sıralanmıştır:

- Ticari bilgiler (Örneğin ticaret odalarına ait bilgiler.),
- Kamu kurum ve kuruluşlarında üretilen evraklar/belgeler,
- Kamu ihalelerine ilişkin bilgiler,

⁴ https://public.dhe.ibm.com/software/uk/pdf/19173A_Deloitte_Analytics_Open_Data_June_2012.pdf

- Coğrafi alanda bilgi içeren veri türleri (adres kayıtları, uydu görüntüleri, tapu ve kadastro verileri, ulaşım ağlarına ilişkin bilgiler, topoğrafik veriler),
- Hukuksal nitelikli bilgiler (yerel ve ulusal mahkeme kararları, kanunlar ve uluslararası anlaşmalar gibi),
- Meteoroloji alanında bilgiler (iklim verileri, iklim modelleri ve hava tahminleri),
- Sosyal konularla ilgili bilgiler (ekonomi, iş gücü piyasası, sağlık, toplumsal ve kamu yönetimi alanlarına ilişkin veriler),
- Ulaşım alanında bilgi içeren veriler (trafik yoğunluğu, yol çalışması, toplu taşıma, araç kayıt) (Altun vd., 2017, s. 2026).

Açık devlet verisinden yararlanma düşüncesi 2009 yılında ABD’de kurulan “data.gov” ile kamu politikalarının tasarımı ve üretiminde ortaya konmuş, devlet, verileri çeşitli sorunları çözmek için vatandaşların kullanımına açmıştır. Data.gov ile kamu politikalarının tasarımı ve uygulanmasında veri odaklı bir yaklaşımın benimsenmesine ve devlet verilerinin toplumun faydası için kullanılmasına olanak tanınmıştır⁵. Bu platform aracılığıyla vatandaşlar, araştırmacılar, işletmeler ve diğer paydaşlar, çeşitli konularda hükümet verilerine erişebilir ve bu verileri analiz ederek çeşitli çözümler arayabilirler. Platform, şeffaflık ve bilgiye erişim sağlamak amacıyla tasarlanmıştır. Kullanıcılar, verileri indirip inceleyebilir, kendi analizlerini yapabilir ve bu veriler üzerinden politika önerileri geliştirebilirler.

Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD), hükümetlerin tasarım ve uygulama çabalarını kıyaslayan “2023 Açık, Faydalı ve Yeniden Kullanılabilir Veri Endeksi”nin en son bulgularına göre, ulusal açık hükümet veri politikaları ve açık veri girişimleri söz konusu olduğunda en iyi performans gösteren on ülke (sırasıyla): Kore, Fransa, Polonya, Estonya, İspanya, İrlanda, Slovenya, Danimarka, İsveç ve Litvanya’dır (OECD, 2023, s. 10). Kamu harcamaları, ulusal mevzuat ve istatistikler, kamu alanına ilişkin ihaleler, sınırlar, meteoroloji, ulusal haritalar, çevre, adalet, eğitim, insan hakları konularının açık veri şeklinde erişime açılıp açılmadığına bakılmakta ve yayımlanan istatistiklerin

⁵ (<https://data.gov/open-gov/>)

doğruluğu denetlenmektedir. Bu iyi performanslı ülkeler, açık veri konusunda ve açık devlet politikasında da üst sıralarda yer almakta ve açık verinin ülkeler açısından değer yaratmaya sağladığı katkıya dikkat çekmektedir (Kara ve Cömert, 2019).

Türkiye ise 2011 yılında çok taraflı girişim olan Açık Yönetim Ortaklığı⁶'na (Open Government Partnership [OGP]) üye olmuştur. OGP'nin amacı şeffaf ve hesap verebilir kamu kararlarının alınmasını teşvik etmek, vatandaşların ve sivil toplum kuruluşlarının karar alma ve uygulama süreçlerine katılımını artırmak, yolsuzlukla etkin bir şekilde mücadele etmek ve yeni teknolojiler aracılığıyla yönetişimi güçlendirmek için somut adımlar atılmasını sağlamaktır. Bu üyelikle ülkemiz de kamu yönetimi alanında şeffaflık ve hesap verilebilirliği artırmak için uluslararası bir platformda diğer ülkelerle iş birliği yapma fırsatına sahip olmuştur. Türkiye'de OGP'nin amacı kapsamında, "Açık Yönetim Ortaklığı Girişimi" konulu Başbakanlık Genelgesi hazırlanmıştır (Koca, 2018). Aynı zamanda Kalkınma Bakanlığı 2014-2018 Onuncu Kalkınma Planı'nın⁷ 412. maddesinde: "Açık kaynak kodlu yazılımlar, büyük veri, bulut bilişim, yeşil bilişim, mobil platform, nesnelerin interneti gibi ürün, hizmet ve yönelimler değerlendirilerek kamu için uygun olabilecek çözümler hayata geçirilecektir." ifadesi yer almıştır (Kalkınma Bakanlığı, 2013, s.55). Ayrıca, Kalkınma Bakanlığının 2014-2018 dönemini kapsayan Bilgi Toplumu Stratejisi ve Eylem Planı Taslağı değerlendirildiğinde, 50. eylemi çerçevesinde, kamuda büyük veri alanında pilot bir uygulamanın gerçekleştirilmesi öngörülmüştür. (Özbilgin, 2015). Türkiye 2015-2018 Bilgi Toplumu Stratejisi ve Eylem Planı belgesinde⁸, 67. numaralı "Kamu Verisinin Paylaşılması" başlıklı eylem tanımlanmıştır (Kalkınma Bakanlığı, 2015). 2016-2019 Ulusal e-Devlet Stratejisi ve Eylem Planı'nda⁹ ise açık verinin çeşitli kullanım bağlamlarında genişletilmesi temel hedefler arasında gösterilmiştir (Yüksek Planlama Kurulu, 2016). 2015-2018 İstatistiksel Bilgi Altyapısının Geliştirilmesi kapsamında, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ve diğer kurumlarca yayımlanan verilerin istatistiklerini bir araya getiren Resmî İstatistik

⁶ <https://www.opengovpartnership.org/>

⁷ https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/08/Onuncu_Kalkinma_Plani-2014-2018.pdf

⁸ <http://www.sp.gov.tr/tr/kurum/s/22/Strateji+ve+Butce+Baskanligi>

⁹ <http://www.sp.gov.tr/upload/xSPTemelBelge/files/Swkoy+2016-2019-Ulusal-e-Devlet-Stratejisi-ve-Eylem-Plani.pdf>

Programı (RİP) adında bir web portalı kurulması önerilmiştir¹⁰. RİP, 5429 sayılı Kanun’a dayanılarak beş yıllık dönemler halinde hazırlanan, resmî istatistiklerin üretimi ve yayımlanmasına ilişkin kuralların belirlenmesi bakımından ulusal çerçeveyi oluşturmaktadır. Program, ihtiyaç duyulan bölümlerde güncel, doğru, tutarlı, zamanlı, şeffaf ve nesnel veri üretimini sağlamayı hedeflemektedir. Program verilerin hangi tanım, yöntem, kapsam ve sınıflama esaslarına göre üretileceğini, söz konusu verilerin hangi kurum tarafından ve hangi sıklıkta derlenip ve yayımlanacağına ilişkin bilgileri sunmaktadır. Bununla birlikte program döneminde üretilmesi düşünülen istatistikler ve gerçekleştirilecek yeni işlere yönelik bilgileri kapsamaktadır¹¹.

2.3. KÜLTÜR VERİSİ KAVRAMI VE KAPSAMI

Kültür kavramı, farklı alanlara ve yaklaşımlara göre tanımlanmaktadır. Gündelik kullanımda kültür, bilgi birikimi ve deneyimlerin soyut bir biçimini ifade edebileceği gibi insan düşünce ve eylemlerinin kalıplarını görünür kılan yapılardır (Gürcan, 2022). Bu yapı bir toplumu diğerlerinden ayıran, zaman içinde değişerek süreklilik kazanan, sanat, inanç, örf-adet, düşünce biçimleri ve davranış kalıplarıyla toplumun kimliğini oluşturan yaşayış ve düşünüş tarzını ifade eder (Öztaş ve Zengin 2011). Söz konusu durum toplumlara özgü, nesiller boyunca sürdürülen ve aktarılan maddi ve manevi bütün unsurları kapsar. Bu kavram tarihsel bir gelişimi ifade eden sosyal, ekonomik, siyasal yapı gibi başka faktörlere bağlı, değişebilen ve insanların yüklediği anlamlardan oluşan dinamik bir süreçtir (Sancar, 2023). Buna bağlı olarak Çubukçu (1991), kültürün nicel bir birikim olarak ele alındığını vurgulayarak, kültürü sayısal bir değer birikimi olarak düşünür. Bu bakış açısı, kültürün ölçülebilir bir varlık olduğunu ve zaman içinde biriktiğini ifade eder. Böylece kültür, sadece soyut düşüncelerle değil, somut nesneler ve birikimlerle de ilişkilendirilen karmaşık bir olgu olarak tanımlanır.

Rakos (1995), Bilgi birikimi ile sanat eserleri ve nesnelerin belli değerler üzerinden anlaşılmasını kolaylaştırmak için kültürel varlıklara ilişkin verileri tanımlayıcı, yorumlayıcı ve yönetsel olarak sınıflandırmıştır. Bu sınıflandırma, kültürel varlıkların özelliklerini, kökenlerini, önemlerini ve kullanım amaçlarını belirlemeye yardımcı olur.

¹⁰ <https://www.sbb.gov.tr/>.

¹¹ <https://www.resmiiistatistik.gov.tr/>

Ayrıca, bu sınıflandırma sayesinde kültürel varlıkların korunması, envanteri ve erişilebilirliği kolaylaşır. Kültürel varlıkların bu şekilde sınıflandırılması, korunması ve kuşaklar arası devredilmesi için kritik bir unsur niteliğindedir. Clark (2006) ise verileri, temel veriler, niteleme verileri, yönetsel veriler ve proje/araştırma verileri olarak dört kategoride sınıflandırmıştır. Bu sınıflandırmadaki temel veriler, nesnel ve gözlemlenebilir tüm kültürel varlıklar için geçerlidir. Temel veriler, kültürel varlıkların en temel özelliklerini içerir ve genellikle kimlik bilgileri, fiziksel özellikler ve tarihî arka plan gibi bilgileri kapsar. Bu veriler, kültürel varlıkların tanımlanması ve belgelenmesi için temel bir referans noktası oluşturur. Niteleme verileri, kültürel varlıkların niteliklerini ve özelliklerini daha derinlemesine açıklar. Yönetsel veriler, kültürel varlıkların korunması, yönetimi ve erişimi ile ilgili bilgileri içerir. Proje ya da araştırma verileri ise belirli bir projenin veya araştırmanın sonuçlarını ve ilgili verileri içerir. Bu sınıflandırma, kültürel varlıkların etkin bir şekilde yönetilmesini ve korunmasını sağlar. Örneğin, bir kültürel varlığın tarihçesi, coğrafi konumu, fiziksel özellikleri gibi temel bilgiler bu kategoriye dahil edilebilir.

Kültür verisi, piramidin ilk seviyesi olan temel bilgilerden başlayarak daha detaylı bakış açısına, yönetsel konulara ve en üst seviyede projeler ve araştırmalara kadar uzanan bir yelpazede değerlendirilebilir. Daha geniş bir çerçevede kültürel verilerin yönetilmesi ve anlaşılması için derinlemesine bir çerçeve sunar (Gürleyen, 2020). Bu çerçeve bir toplumun, bir grup insanın veya belirli bir alanın kültürel özelliklerini, normlarını, değerlerini, inançlarını, geleneklerini ve diğer kültürel unsurlarını içeren veri setleri olarak da ifade edilebilir. Sanat eserleri ve uygarlığın nesnel belirtileri, kültürün kapsamını oluşturan unsurlar arasında sayılmaktadır.

Kültür verilerinin yönetilmesinde teknolojik gelişmelerden de yararlanılmaktadır. Teknolojik gelişme, özellikle dijital aletlerin yaygın kullanımı, iş süreçleri, iletişim kanalları, iş yapış şekilleri, organizasyonlar, bireylerin tutumları ve düşünme biçimlerini değiştirmekte ve böylece yeni toplumsal ilişki modelleri geleneksel yapıların yerini almaktadır. Teknolojik değişimin etkisi kültür ve toplum üzerinde derinlemesine hissedilmekte ve yeni kültürel formların ortaya çıkmasına neden olmaktadır (Portalés, Rodrigues, Rodrigues Gonçalves, Alba, ve Sebastián, 2018; Alsaleh, 2024). Bu değişim süreci bireylerin duygu, düşünce, iletişim ve etkileşim biçimleri ile değer yargılarını

önemli ölçüde değiştirmiştir. Dolayısıyla kültür verisi, dijital platformlarda ve iletişim teknolojilerinde üretilen büyük miktardaki bilgiyi ifade eder (Ünal ve Koçak, 2023.) Aynı zamanda kullanıcıların çeşitli kültür aktivitelerini, paylaşımlarını ve etkileşimlerini içerir. Kültür verisi, dijital kültürün anlaşılması, analiz edilmesi ve görselleştirilmesi için kullanılan bir araç olarak önem taşır (Koç, 2022). Sosyal medya, bloglar, çevrim içi dergiler, dijital arşivler ve veri tabanları gibi dijital ortamlarda üretilen içerikler, artık kültür verisi olarak kabul edilir.

Teknolojik gelişmenin ortaya koyduğu değişimin kültürle ilgili veri çeşitliliğinin artması verilerin takibini ve yönetilmesini zorlaştırmaktadır (Jankowski, Campos, Hausenblas ve Decker 2009). Küresel dijital kültürde, milyarlarca kültürle ilgili obje ve bu objelere katkıda bulunan çok sayıda insan bulunduğundan, gelişen süreçleri takip etmek için yeni kavramlara ihtiyaç duyulmuştur. Kültürel verilerle ilgili yeni bir kavram olarak “Kültürel Analitik” terimi ortaya konulmuştur. Bu kavram tarihsel kültürel veriler, dijital beşerî bilimler alanında üretilen veriler, geleneksel kültürel miras ürünleri ile müze ve kütüphanelerdeki koleksiyonların hem görsel hem de metinsel verilerle analiz edilmesi için bilgisayar ve yazılım teknolojilerinin kullanımının önemini vurgular. Böylece kültürel ifadeleri, estetikleri ve etkileşimleri nasıl şekillendirdiğini ve kültürü nasıl yönlendirdiğini anlamak için “Kültürel Analitik” yaklaşımı kullanılmıştır. Kültürel Analitik yaklaşımı, çeşitli platformlarda çevrim içi olarak mevcut büyük dijital koleksiyonlardan elde edilen veriler ile fiziksel kaynaklardan elde edilen verileri içerir (Manovich, 2017). Bu içerikler fotoğraf, video, bağlantı, yazı, sanat eserleri, kitaplar, ses kayıtları ve benzeri çeşitli medya türlerini kapsayabilir.

Kültürel metinleri dijital ortama aktaran ve ücretsiz olarak erişilebilir hale getiren ilk proje, 1970 yılında başlayan Project Gutenberg'dir¹². Proje Gutenberg, 1971'de Michael S. Hart tarafından başlatılan bir girişimdir. Amacı, kültürel metinleri dijitalleştirerek ücretsiz olarak erişilebilir kılmaktır. Başlangıçta, ilk dijital kitap olan “Declaration of Independence (Bağımsızlık Bildirgesi)” burada yer almıştır. Projede gönüllüler, genellikle kamu malı eserleri tarayarak ve dijitalleştirerek kütüphaneyi genişletmiştir. Günümüzde, Proje Gutenberg milyonlarca kitap, şiir ve diğer eserleri içermekte ve bu

¹² <https://www.gutenberg.org/>

içeriklere ücretsiz olarak erişilebilmektedir (Anameriç ve Rukancı, 2003, s. 149). Bu proje, kültürel mirasın dijitalleştirilmesi ve erişilebilir kılınması konusunda önemli bir kilometre taşıdır ve dijital kültürel veriye erişim konusunda büyük bir katkı sağlamaktadır.

Uluslararası düzeyde tanınan Metropolitan Sanat¹³ ve Louvre¹⁴ gibi müzelerin web siteleri, görsel ve içerik açıdan oldukça etkilidir. Web sitelerinde koleksiyona ilişkin ayrıntılı bilgiler, güncel duyurular ve sergiler sunulmaktadır. Bilginin depolandığı ve kullanıcıya sunulduğu bu müzelerin web siteleri, bilgiye erişim ve eğitim açısından işlevsel bir rol oynamaktadır (Mazlum, 2022). Ayrıca Europeana¹⁵, Digital Public Library of America¹⁶, HathiTrust¹⁷, Internet Archive¹⁸ ve Google Arts ve Culture¹⁹ gibi büyük dijital koleksiyonlar da bulunmaktadır. Bu koleksiyonlar, kültürel analitik araştırmalar için zengin bir kaynak oluşturur ve araştırmacılara çeşitli konularda geniş veri setleri sağlar (Padilla, 2018). Bu veri setleri, kültürel analitik araştırmalarda kullanılarak kültürel geçmişi daha kapsamlı ve çeşitli bir perspektiften anlama potansiyeli sunar. Bu veriler, sosyal medya platformlarında paylaşılan metinleri, görselleri, videoları, yorumları, diğer çevrim içi etkileşimleri, belirli bir zaman diliminde ve coğrafi konumda gerçekleşen kültürel içerikleri kapsar (Manovich, 2017). Bu bölümde kültür verisi kavramının kapsamı ve temel özellikleri değerlendirilmiştir. Bir sonraki bölümde, bu kavram temel alınarak kültür verisinin yönetimine yönelik mevcut merkezi yönetim uygulamaları ele alınmıştır.

¹³ <https://www.metmuseum.org/>

¹⁴ <https://www.louvre.fr/en>

¹⁵ <https://www.europeana.eu/en>

¹⁶ <https://dp.la/>

¹⁷ <https://www.hathitrust.org/>

¹⁸ <https://archive.org/>

¹⁹ <https://artsandculture.google.com/>

2.4. KÜLTÜR VERİSİ YÖNETİMİ İLE İLGİLİ MERKEZİ YÖNETİM UYGULAMALARI

Çalışmanın bu bölümünde Kültür ve Turizm Bakanlığı, Türkiye İstatistik Kurumu, Kültür ve Sanat Politikaları Kurulu ile Siber Güvenlik Kurumunda yürütülen uygulamalara yer verilmiştir.

2.4.1. Kültür ve Turizm Bakanlığında Yürütülen Uygulamalar

Kültür ve Turizm Bakanlığı, kültür faaliyetlerinin düzenlenmesi, teşvik edilmesi ve yönlendirilmesi amacıyla kurulan, merkezi idarenin temel kültür kurumudur²⁰. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın temeli, 1920 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisinin kurulması sonrasında Maarif Vekaleti içerisinde yer alan Has Dairesi'nin oluşturulmasıyla atılmıştır. Söz konusu yapılanmada önce Has Dairesi, 1926 kaldırılmış, bunun yerine kütüphaneler, müzeler ve güzel sanatlar olmak üzere üç ayrı müdürlük olarak yeniden yapılandırılmıştır. Kültür hizmetlerinden sorumlu bölümler, 1965 yılında Kültür Müsteşarlığı bünyesine alınmıştır. 1971 yılında Kültür Bakanlığının kurulmasıyla bu bölümler Bakanlık teşkilatı içinde yeniden örgütlenmiştir. 1972 yılında Bakanlık, Müsteşarlığa dönüştürülmüş ancak 1974 yılında tekrar Bakanlık teşkilatı içerisinde yeniden konumlandırılmıştır. 1977 yılında, Kültür Bakanlığı ile Millî Eğitim Bakanlığının birleştirilmesi sonucu Millî Eğitim ve Kültür Bakanlığı oluşturulmuştur, ancak bu yapı, 1978'de yeniden ayrılmıştır. 1982 yılına gelindiğinde Turizm ve Tanıtma Bakanlığı ile Kültür Bakanlığı Kültür ve Turizm Bakanlığı adı altında birleştirilmiştir. Bununla birlikte 1989 yılında bu bütünleşik yapı sona erdirilerek, 2003 yılında, 29 Nisan tarihli ve 4848 sayılı Kültür ve Turizm Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile iki bakanlık yeniden tek bir Bakanlık çatısı altına alınmıştır. Son olarak 2018 yılında, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçilmesi sonucunda 10 Temmuz tarihli ve 1 numaralı Cumhurbaşkanı Kararnamesi ile Kültür ve Turizm Bakanlığının teşkilat yapısı, görevleri ve yetkileri yeniden tanımlanmıştır (Kültür ve Turizm Bakanlığı 2019- 2023 Stratejik Planı, s. 24)

Kültür ve Turizm Bakanlığının yönetsel ve idari yapısı, 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 277-333. maddeleri kapsamında

²⁰ <https://sgb.ktb.gov.tr>

tanımlanmış olan merkez, taşra ve yurt dışı teşkilatından oluşur (Resmî Gazete, 10.07.2018, Sayı: 30474). Kültür ve Turizm Bakanlığının merkez teşkilatı, kültür ve sanat alanında yetkinliği olan hizmet birimleri ile idari ve kurumsal destek birimlerini kapsamaktadır. Bakanlık bünyesinde Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü, Telif Hakları Genel Müdürlüğü, Sinema Genel Müdürlüğü, Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü, Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü, Tanıtma Genel Müdürlüğü, Teftiş Kurulu Başkanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı, Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı, Personel Dairesi Başkanlığı, Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı, Hukuk Müşavirliği, Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği ve Özel Kalem Müdürlüğü yer almaktadır (Resmî Gazete, 10.07.2018, Sayı: 30474).

Bakanlığın taşra teşkilatı ise İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri ile Kültür Merkezlerinden oluşmaktadır. Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü de taşrada Müze Müdürlükleri şeklinde örgütlenmiştir. Yine bu müdürlüğün bünyesinde sürekli bilimsel kurullar olarak da nitelendirilen Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu ile Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulları yer almaktadır²¹. Bakanlığın yurt dışı teşkilatı ise Kültür ve Tanıtma Müşavirliği, Kültür Müşavirliği, Kültür Ataşeliği, Kültür ve Tanıtma Ataşeliği şeklinde farklı isimlerde birimlerden oluşmaktadır. Halihazırda kırk altı adet yurt dışı birimi vardır²².

Kültür ve Turizm Bakanlığının bağlı kuruluşları: Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü, Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü, Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı, Türk İş Birliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı ile Vakıflar Genel Müdürlüğüdür. Bakanlığın ilgili Kuruluşları ise: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı, Kapadokya Alan Başkanlığı, Uludağ Alan Başkanlığı ve Radyo ve Televizyon Üst Kurulu'dur (RTÜK)²³. Kültür ve Turizm Bakanlığının merkez teşkilatı, bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşları incelendiğinde kültür alanının hemen

²¹ <https://www.ktb.gov.tr/TR-96134/tasra-teskilati.html>

²² <https://www.ktb.gov.tr/TR-96134/tasra-teskilati.html>

²³ <https://www.ktb.gov.tr/TR-183813/merkez-teskilati.html>

bütün alt alanlarını kapsayan birimler oluşturulduğu görülür. Bu durum, kültür verisi yönetimi sürecinin standartlaşma, koordinasyon ve veri bütünlüğü ihtiyacını açık bir şekilde ortaya koymaktadır.

Kültür ve Turizm Bakanlığının görevleri arasında müzecilik, kütüphanecilik, devlet tiyatroları, devlet opera ve balesi faaliyetleri ile Radyo ve Televizyon Üst Kurulu faaliyetleri gibi kültürel kamu hizmetlerinin düzenlenmesi ve yürütülmesi bulunmaktadır (Resmî Gazete, 29.04.2003, Sayı 25093). Türkiye’de kültür hizmetleri, merkezi idarede Kültür ve Turizm Bakanlığı ile bu Bakanlık bünyesine bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlar aracılığıyla yürütülmektedir.

Ayrıca Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından Kültür Yolu Festivali kapsamında, farklı şehirlerde konserlerden, sergilere kadar binlerce etkinlik düzenlenmeye başlanmıştır. Her yıl bu festival kapsamında tiyatro, konser, sinema gösterimi, sergi, söyleşi, panel, çalıştay, çocuk kulüpleri ve sergileri, ebru sanatı, geleneksel el sanatları ve workshoplar gerçekleştirilmektedir (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2021 Faaliyet Raporu). Bu çerçevede Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Bakanlığa bağlı kuruluşların kültür alanındaki örgütsel yapılanması değerlendirilmiş, kültür verisinin üretilmesi, yönetilmesi ve paylaşılmasındaki rolü ortaya konulmuştur.

2.4.2. Türkiye İstatistik Kurumunda (TÜİK) Yürütülen Uygulamalar

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 25 Nisan 1926 yılında kurulmuştur. 30 Haziran 2021 tarihli ve 31527 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 76 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin TÜİK’e ilişkin bölümünde değişiklik yapılarak, bu düzenleme ile TÜİK’in, kamu tüzel kişiliği özel bütçeli, Hazine ve Maliye Bakanlığı ile ilişkili hukuki ve idari statüsü yeniden tanımlanmıştır.

TÜİK’in teşkilat yapısı, İstatistik Konseyi ve Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı olmak üzere iki temel bileşen ekseninde yeniden şekillenmiştir. İstatistik Konseyi, Resmî İstatistik Programı (RİP) ile resmî istatistiklere ilişkin konularda danışma ve değerlendirme faaliyetlerinin yürütülmesi ile görüş ve önerilerin geliştirilmesi amacıyla oluşturulmuştur. Konsey, kamu idareleri ile sivil toplum örgütlerinden temsilcilerin yer aldığı bir danışma mekanizması olarak konumlanmaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı ise ilgili mevzuat hükümlerinin yerine getirilmesi ve kendisine verilen

görevleri yürütmek üzere, merkez ve taşra teşkilatı esasına göre örgütlenmiştir. Merkez Teşkilatı, 23 daire başkanlığı, Teftiş Başkanlığı, İç Denetim Birimi Başkanlığı, Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği ile Eğitim ve Araştırma Merkezinden, Taşra Teşkilatı ise 26 Bölge Müdürlüğünden oluşmaktadır. Taşra Teşkilatının işlevi ise kendi görev alanına ilişkin verilerin toplanması, çözümlenmesi, kalite kontrol süreçlerinden geçirilerek merkez birimlere aktarılması ile bölgesel düzeyde istatistiklerin alt yapısının oluşturulması ve üretilmesi yönündedir.²⁴

RİP, resmî istatistiklerin üretilmesi ve yayımlanmasına ilişkin temel ilkeler ile standartları belirleyen çerçeve belgedir²⁵. 5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanunu'na dayanan, gereksinime yönelik alanlarda güncel, doğru, tam zamanlı, şeffaf ve nesnel veri oluşturulmasını sağlamak için beşer yıllık planlama dönemini kapsayacak şekilde hazırlanmaktadır. Aynı zamanda verilerin, hangi tanım, yöntem, kapsam ve sınıflandırma esaslarına göre, hangi kurumlar tarafından ve hangi periyotlarla sunulacağına ilişkin bilgilerin çerçevesini de sunmaktadır. Bununla birlikte program döneminde üretilmesi planlanan istatistikler ile uygulamaya konulması öngörülen yeni çalışmalar için de bilgiler içermektedir.²⁶

Türkiye İstatistik Kurumunun 2019-2023 Dönemi Stratejik Planında da belirtildiği üzere güvenilir ve güncel istatistik verileri sağlayarak kamu politikalarının ve karar alıcıların bilgi ihtiyaçlarını karşılamak için aşağıdaki görevleri yerine getirmektedir (Türkiye İstatistik Kurumu Faaliyet Rapor, 2022):

- Resmî istatistikleri toplamak, derlemek, analiz etmek ve yayımlamak.
- Resmî istatistik programını hazırlamak ve uygulamak.
- İstatistik araştırmaları yapmak ve istatistik tekniklerini geliştirmek.
- Uluslararası istatistik kuruluşları ile iş birliği yapmak.

²⁴ https://www.tuik.gov.tr/Kurumsal/Teskilat_Yapisi

²⁵ https://www.resmiistatistik.gov.tr/media/pdf/rip/resmi_istatistik_programi_tr.pdf

²⁶ <https://www.resmiistatistik.gov.tr/>

- Kamu kurumlarına ve özel sektöre istatistik danışmanlığı hizmeti vermek.

Türkiye İstatistik Kurumu, 2021 Yılı Faaliyet Raporuna göre aşağıda yer alan istatistikleri üretir (Türkiye İstatistik Kurumu Faaliyet Raporu, 2022):

- Nüfus ve konut
- Tarım ve gıda
- Sanayi ve inşaat
- Ticaret ve hizmetler
- Bilişim ve iletişim
- Bölgesel
- Sosyal ve ekonomik
- Kültür ve sanat
- Eğitim ve sağlık
- Suç

TÜİK, kültür ve sanat alanlarında da kapsamlı istatistikler derlemektedir. Bu istatistikler, ülkenin kültür politikalarının geliştirilmesi, sanat ve kültür alanlarının durumunun değerlendirilmesi ve uluslararası karşılaştırmalar yapılması açısından önemli bir kaynak oluşturmaktadır (Türkiye İstatistik Kurumu Stratejik Plan, 2019; Türkiye İstatistik Kurumu Faaliyet Raporu, 2022). Bu kapsamda aşağıdaki veriler yayımlanmaktadır:

Kültür Ekonomisi ve Kültürel İstihdam:

- Kültür harcamaları ve yatırımları
- Kültür ve sanat sektörünün katma değeri ve istihdamı
- Kültür ve sanat ürünleri ithalatı ve ihracatı

Kültürel Miras:

- Müze, ören yeri, tarihi eser ve ziyaretçi sayısı
- Arkeolojik kazılar ve koruma çalışmaları
- Somut olmayan kültürel mirasın korunması

Yazılı Medya ve Uluslararası Standart Kitap Numarası (ISBN):

- Gazete, dergi ve kitap sayısı ve tirajı
- ISBN ile tescil edilen yayınlar
- Basın ilan ve reklam gelirleri

Sinema ve Gösteri Sanatları:

- Sinema salonu, koltuk ve seyirci sayısı
- Gösterilen film sayısı ve türleri
- Tiyatro salonu, koltuk ve seyirci sayısı
- Opera, bale ve konser seyirci sayısı

Kütüphaneler:

- Kütüphane kitap ve kullanıcı sayısı
- Kütüphanelerdeki elektronik kaynaklar
- Kütüphanelere yapılan yatırımlar

Kültür istatistikleri ve verilerin tek merkezde toplanması ile bir toplumun kültür politikasının oluşturulması, uygulanması, değişimleri izlemek, geliştirmek ve kültürel yatırımların ekonomik etkisini değerlendirmek için kullanılır (Türkiye İstatistik Kurumu Stratejik Plan, 2019; Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2013). Bu istatistikler genellikle ulusal istatistik kurumları veya kültür ve sanat kurumları tarafından toplanır ve yayımlanır.

2.4.3.Kültür ve Sanat Politikaları Kurulu'nda (KSPK) Yürütülen Uygulamalar

21 Ocak 2017 tarih ve 6771 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un yürürlüğe girmesiyle, Türkiye yönetim sistemi Parlamenter Sistemden Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçmiş ve bu değişim kamu politikası aktörleri ve süreçlerinde de değişikliklere yol açmıştır (Resmî Gazete, 11.02.2017, Sayı: 6771).

Cumhurbaşkanlığı Politika Kurulları, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde yeni bir politika aktörü olarak karşımıza çıkmaktadır. 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 9 adet Cumhurbaşkanlığı Politika Kurulu kurulmuştur (Resmî Gazete, 10.07.2018, Sayı: 30474). Bu kurulların her birinin kendine özgü görev ve yetkileri bulunmaktadır.

Kültür ve Sanat Politikaları Kurulu (KSPK) da 21 Ocak 2017 tarih ve 6771 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile oluşturulan bir kuruldur (Resmî Gazete, 21.01.2017, Sayı: 6771). Kurul, toplantıya Cumhurbaşkanı veya görevlendirdiği kurul başkanı tarafından çağrılır. Salt çoğunlukla toplanır ve kararlar oy çokluğuyla alınır. Çalışmalarında ihtiyaç duyduğu bilgi ve belgeleri kamu kurum ve kuruluşlarından isteyebilir ve çalışmalarını kamuoyuna açıklayabilir. Kurulun görevleri:

- Kültür ve sanat politikaları ile ilgili araştırma yapmak, bilgi ve belge toplamak.
- Kültür ve sanat politikaları ile ilgili teklifler hazırlamak ve Cumhurbaşkanlığına sunmak.
- Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin ve diğer düzenlemelerin taslaklarını hazırlamak.
- Kamu kurum ve kuruluşlarının kültür ve sanat faaliyetlerini izlemek ve değerlendirmek.
- Kültür ve sanatla ilgili yurt dışı gelişmeleri takip etmek.

KSPK üyeleri, Cumhurbaşkanı tarafından, sanatın ve kültürün farklı dallarında uzman kişiler arasından seçilir. Üyelerinin görev süresi 4 yıldır ve süre sonunda yeniden

seçilebilir. KSPK başkanı, Kurul çalışmalarının koordinasyonunu yapar ve Kurul'a başkanlık eder. Kurul'un etkinlikleri ise:

- Kültür ve sanat politikaları ile ilgili paneller ve konferanslar düzenlemek,
- Kültür ve sanatla ilgili raporlar ve kitaplar hazırlamak,
- Kültür ve sanatla ilgili ödüller vermektir (Akdoğan, 2024).

Genel bir değerlendirme yapıldığında, kültür ve sanat politikalarının oluşturulmasında KSPK'nun çok önemli bir misyonu olduğu görülmektedir.

2.4.4. Siber Güvenlik Kurumunda Yürütülen Uygulamalar

Teknolojik gelişmeler, toplumsal beklentiler ile kamu sektöründe öne çıkan reform eğilimleri doğrultusunda, daha önce çeşitli kurumlar uhdesinde ayrı ayrı yürütülen millî teknoloji, siber güvenlik, e-Devlet, büyük veri ve yapay zekâ gibi alanlardaki çalışmaların tümleşik yapı altına alınması hedeflenmiştir. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ile politika kurulları ve ofislerin kurulmasına yönelik adımlar atılmıştır. Bu amaçla 10 Temmuz 2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi kapsamında, Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi kurulmuştur (Resmî Gazete, 10.07.2018, Sayı: 30474). 10.07.2018 ile 28.03.2025 tarihleri arasında Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi kapsamında yürütülen kamuda dijital dönüşüm çalışmaları bu tarihten sonra Siber Güvenlik Kurumuna devredilmiştir. Yürütülen uygulamalar siber güvenliğe ilişkin stratejinin belirlenmesi, siber güvenliğe ilişkin risklerin ortadan kaldırılması, teknik altyapının oluşturulması ve yerli teknolojinin desteklenmesi olarak ifade edilebilir (Resmî Gazete, 08.01.2025, Sayı: 32776).

Dijital Türkiye Projesi, e-Yazışma Projesi, Elektronik Kamu Bilgi Yönetim Sistemi, Tek Durak Hizmet Noktası Projesi, Ulusal Veri Sözlüğü Projesi, Hack Istanbul Bayrak Yarışı (CTF), Siber Güvenlikte Millî Ruh sloganı gibi uygulamalar dijital dönüşüm kapsamında yürütülmüştür. Bu çerçevede kişisel verilerin korunması ve mahremiyet esasları dikkate alınarak şeffaflık, hesap verebilirlik ve veri temelli yeni hizmetlerin geliştirilmesine katkı sunmak amacıyla açık veri politikalarına yönelik girişimler başlatılmıştır. Ancak yasal

anlamda açık devlet, açık devlet verisi gibi kavramlara yönelik bütüncül politikanın uygulandığını söylemek zordur (Yıldız ve Babaoğlu, 2020). Bu bağlamda Siber Güvenlik Kurumunun, kamu kurumları tarafından üretilen ve paylaşılan verilerin korunmasına yönelik politikalar, standartlar ile koordinasyon faaliyetlerinin yürütülmesi sürecinde önemli görevleri bulunduğu söylenebilir.

2.5. YEREL YÖNETİMLERDE KÜLTÜR VERİSİNİN YÖNETİMİ

Kentleşmenin artmasıyla birlikte sanayileşme ve ekonomik gelişmelerin yaşanmasına bağlı olarak toplum yapısında artan örgütlenme, iş bölümü, uzmanlık gerektiren alanların ortaya çıkmasıyla vatandaşın davranış ve ilişkilerinde farklılıklar yaşanmıştır. Kentleşme, yönetim alanında ve insanlar arasındaki ilişkilerde değişikliklere yol açan süreç olarak ifade edilmiştir (Bahçeci ve Akpınar 2022). Bu süreç Türkiye’de 1982 Anayasası’nın 127. maddesinde mahallî idarelerin anayasal çerçevesi, “mahallî müşterek ihtiyaçları karşılamak üzere” oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak belirlenmiştir. Bu hüküm, mahallî idarelerin, bölgede yaşayan yerel halkın ortak ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla oluşturulan, karar organları seçmenler tarafından belirlenen ve kamu tüzel kişiliği bulunan kurumsal yerel yönetim aktörleri olarak ele alınmasına da imkân tanımaktadır (Resmî Gazete, 09.11.1982, Sayı: 17863).

Varcan (2013), yerel yönetimleri köy, kasaba, şehir gibi yöre halkının ortak ve yerel özellikteki gereksinimlerini karşılamaya yönelik hizmetlerin yasal mevzuat çerçevesinde yerine getiren kuruluşlar olarak tanımlar. Yerel yönetimlerin anlaşılması için iki önemli kavram olan “Merkezden Yönetim” ve “Yerinden Yönetim” terimlerinin açıklanması konumuz açısından önemlidir. Merkezden yönetim, kamusal faaliyetlerin merkezde toplanması, karar alma süreçlerinin ve uygulamaların merkez ve merkez hiyerarşisi içindeki organizasyonlar tarafından yürütüldüğü idari örgütlenme biçimidir (Gözübüyük, 2008, s. 94- 95). Bu yönetim biçiminde politika ve yönergeler, merkezi hükümet tarafından belirlenir. Bu yönüyle merkezî yönetim, kamu hizmetlerinin karar alma ve uygulama süreçlerinin tek merkezde bir araya geldiği organizasyonu temsil etmektedir. Ayrıca organizasyonun içerisinde planlama, örgütlenme, koordinasyon ve denetimle ilgili yönetim süreçlerinin birlikte düşünüldüğü yönetim anlayışını da ifade etmektedir (Çiftçi, 2025).

Yerinden yönetim ise hizmetlerin, kararların ve kaynakların daha çok yerel düzeyde belirlendiği yönetim biçimidir (Eren, 1994, s. 145). Yerinden yönetimi, yetkinin nitelikleri ve uygulama anlayışına göre siyasal yerinden yönetim ve idari yerinden yönetim olarak ikiye ayrılmaktadır (Yılmaz ve Telsaç, 2021). İdari yerinden yönetim de yine kendi içinde hizmet yerinden yönetimi ve mahalli yerinden yönetim olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Yerinden yönetim, kamu hizmetlerinin merkezi yönetim dışındaki kamu tüzel kişileri tarafından yürütülmesidir (Gözler, 2012, s. 33). Başka bir anlatım ile yerinden yönetim, merkezî idarenin doğrudan hiyerarşik denetimi dışında kalan kamu tüzel kişileri tarafından birçok hizmetin yerine getirilmesidir (Aydın, 2009, s. 139). Yükseköğretim kurumları, ticaret ve sanayi odaları, örnekleri arasında sayılabilecek hizmet yerinden yönetimleri belirli amaçları yerine getirmek üzere kurulan ve bu kanunda belirtilen hizmetleri yürütmek üzere özerkliği bulunan yönetimler olarak karşımıza çıkmaktadır (Keskin, 2022). Yerel yönetim yaklaşımında kamusal faaliyetler, devlet mekanizması tarafından doğrudan merkezî idare eliyle yürütülmemektedir, merkezi teşkilat içinde bulunmayan ve hiyerarşisine tabi olmayan, belirli ölçüde özerkliğe sahip tüzel kişiler aracılığıyla yerine getirilmektedir (Nalbant, 1997, s. 39). Bu yapı, doğrudan o bölgede yaşayan vatandaşların gereksinimlerin daha yakın bir kurumsal zemin üzerinde yürütülmesini mümkün kılmaktadır (Güler, 2009, s. 279).

Her iki yönetim modeli, uygulandıkları bağlam ve hizmet alanına göre avantajlar ve dezavantajlar sunar. Bu nedenle, bir yönetim modelinin tercih edilmesi, belirli bir durumun ihtiyaçlarına ve koşullarına bağlı olacaktır. Bu bağlamda merkezden yönetim esasını benimsediğini, iktidar ve idarenin bütün olduğunu, yetki paylaşımının esas olduğunu ve bu yetki paylaşımının yetkiyi üstlenen mahalli kademeye egemenlik değil, sadece sorumluluk verdiği söylenebilir (Bozan, 2017, s.27). Yerel yönetim sistemi oluşturan birimler, 5393 sayılı Kanun'a tabi olan belediyeler, 5216 sayılı Kanun'a tabi olan büyükşehir belediyeleri, 5302 sayılı Kanun'a tabi olan il özel idarelerinden oluşmaktadır (Zengin, 2014). Belediye yönetimleri 1982 Anayasası'nda, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim Kontrol Kanunu'nda, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile düzenlenmiştir. Belediye yönetimleri, merkezi yönetimin eksikliklerini giderme ve ortaya çıkan olumsuzlukları minimuma indirmek için toplulukların ortak nitelikteki ihtiyaçlarını karşılayan, çıkarlarını koruyan, topluluk

yararına yönelik hizmet üreten ve temsil eden örgütler olarak nitelendirilmektedir (Tekdere, 2018).

Türkiye’de yerel yönetimlerin hukuki statüsü, 5393 sayılı Belediye Kanunu çerçevesinde şekillenmiştir, buna göre belediyeler, belde sakinlerinin ortak ve yerel nitelik taşıyan ihtiyaçlarını gidermeye yönelik olarak örgütlenen kamu tüzel kişiliğine sahip yerel yönetim birimleridir. Bir anlamda yerel yönetim örgütlenmeleri olarak ifade edilebilir. Bu örgütlenmenin karar organlarının seçim yoluyla belirlenmesi, yapıya demokratik anlayış kazandırmaktadır. Bununla birlikte kamu tüzel kişiliklerinin olması da idarî ile malî açıdan belirli bir özerkliğe sahip olduğunu göstermektedir. Kanuna göre nüfusu beş bin ve üzeri olan yerleşim birimlerinde belediye kurulmasında herhangi bir engel bulunmamaktadır. İl ve ilçe merkezlerinde ise belediye örgütlenmesi zorunlu bir yerel yönetim birimi olarak öngörülmektedir. Kanun çerçevesinde belediye organları: belediye başkanı, belediye meclisi ve belediye encümeninden oluşmaktadır. Bu organların işlevleri birbirini tamamlayıcı niteliktedir. Belediye başkanı, belediye idaresinin yürütme organı olarak belediyeyi temsil etmekte ve idari faaliyetleri sevk ve idare etmektedir. Bu organlar içerisinde belediye meclisi, yerel karar alma sürecinin odağında yer alan temel karar organı özelliği taşımaktadır. Belediye başkanı ve belediye meclisi üyeleri beş yılda bir yapılan mahallî idareler seçimleriyle doğrudan halk tarafından seçilmektedir. Belediye meclisinin görevleri, 5393 sayılı Kanun’un 18. maddesinde düzenlenmiştir. Belediye meclisi, karar organı sıfatıyla stratejik plan, bütçe ve imar gibi temel konularda karar alma yetkisine sahiptir. Belediye encümeni ise kısmen seçimle kısmen atama yoluyla oluşturulmakta, meclis üyeleri arasından seçilen üyeler ile belediye başkanının belirlediği bürokratik üyelerden teşekkül eden yürütme organıdır. Görev ve yetkileri aynı kanunun 34. maddesinde düzenlenmiştir. Encümen, belediye meclisinde belirlenen yönetsel çerçevenin uygulanması ve yerel yönetimlerde hem demokratik temsilin hem de idari etkinliğin sağlanmasına yönelik bir denge mekanizması oluşturmaktadır (Resmî Gazete, 13.07.2005, Sayı: 25874). Bu yapı, belediyenin idaresinde karar alma, uygulama ve stratejik yönlendirme görevlerinin farklı organlar arasında kurumsal olarak dağıtıldığını göstermektedir.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, il mülki sınırları esas alınarak ilçe belediyeleri arasında koordinasyonu sağlayan, kamu tüzel kişiliği olan, idarî ve malî

özerkliği bulunan, kültür faaliyetleri de dâhil olmak üzere çeşitli yerel hizmet alanlarında görev ve sorumlulukları düzenleyen kuruluşlar olarak tanımlanmıştır (Resmî Gazete, 23.07.2005, Sayı: 25531). İlk kez 1984 yılında uygulama alanı bulan büyükşehir belediyesi sistemi, 2012 yılında çıkarılan 6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile yapılan düzenlemeler neticesinde ortaya çıkmıştır (Resmî Gazete, 06.12.2012, Sayı: 28489). Mahalli idare birimlerinden biri olan büyükşehir belediyeleri toplumun ekonomik, kültürel faaliyetlerini takip eden yenilik merkezi olarak hizmet vermektedir. Ek olarak toplumsal yapının içinde vatandaşın alışkanlıkları, davranışları ve tutumları üzerinde ileriye dönük önemli değişiklikler meydana getirmektedir (Çiftçi, 2006).

Görev ve yetkilerinin oluşturulmasında yerel yönetimlerle merkezi yönetimler arasında, yerel yönetimlerin faaliyet alanları genel olarak “Genel Yetki”, “Liste” ve “Yetki” olmak üzere üç temel ilke bulunmaktadır (Güngör, 2012). Buna göre “Genel Yetki” ilkesi, kanunlarda açıkça yasaklanmayan ve yerel halkın ortak ihtiyaçlarına ilişkin tüm konularda ya da başka yönetim birimlerinin görev alanına girmeyen tüm hizmetleri yerine getirme konusunda geniş bir takdir yetkisine sahip olduğunu göstermektedir. “Liste (Sayma) İlkesi” ise yerel yönetim görevlerinin mevzuatta tek tek düzenlendiği ve bunun dışında kalan hizmetlerin merkezi yönetimin görev alanı içerisinde olduğunun kabul edilmesidir. “Yetki İlkesi” ise merkezi yönetim ile yerel yönetimler arasında hizmetlerin, niteliğine en uygun idari yapı tarafından yürütülmesini esas alan görev ve yetki paylaşımı çerçevesinde gerçekleştirilmesidir (Uysal ve Atmaca, 2018 ve Güngör, 2012). Büyükşehir belediyesinin görevlerinin liste usulüyle tespit edildiği 5216 sayılı Kanun’da belirtilmiştir. 5216 sayılı Kanun’un 7. maddesine göre belediye hizmetlerini, cenaze, itfaiye, temizlik, ulaşım, su, park, bahçe, yeşil alanlar, sosyal hizmetler (kadınlar, çocuklar, yaşlılar, yoksullar ve engellilere yönelik hizmetler), meslek edindirme kursları, otopark hizmetleri, kültür sanat hizmetleri, kentsel altyapı (yol, kaldırım, asfalt, imar, ruhsat ve yapı denetimi hizmetleri), zabıta hizmetleri, tarımsal destek ve kırsal alan hizmetler kentsel dönüşüm hizmetleri gibi görevleri bulunmaktadır (Resmî Gazete, 23.07.2005, Sayı: 25531).

Tablo 2.1 Büyükşehir Belediyelerine İlişkin İlgili Mevzuat ve Yasal Çerçeve

Belge Türü	Belge Adı	Belge Tarihi
Anayasa	1982 Anayasası	1982
Kanunlar	5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu	2003
	5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu	2004
	5393 sayılı Belediye Kanunu	2005
	6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (KVKK)	2016
	4502 sayılı Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) Kanunu	2000
	6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun (ETK)	2014
	Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik	2006
Yönetmelikler	Kamu İdarelerinde Hazırlanacak Performans Programları Hakkında Yönetmelik	2008
	Kamu İdarelerinde Hazırlanacak Faaliyet Raporları Hakkında Yönetmelik	2006
	Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Uygulama Yönetmeliği	2017
	Veri Sorumluları Sicili Hakkında Yönetmelik	2017
	Elektronik Ticarete Uygulanacak İlkelerle İlişkin Yönetmelik	2022
	Kamu İdareleri İçin Stratejik Planlama Kılavuzu	
Kalkınma Planı	Performans Programı Hazırlama Rehberi	
	Onuncu Kalkınma Planı	(2014-2018)
	On Birinci Kalkınma Planı	(2019-2023)
Belediye Kararları	On İkinci Kalkınma Planı	(2024-2028)
	Meclis Kararları	(2020-2023)
	Encümeni Kararları	(2020-2023)

En önemli yerel yönetim birimlerinden olan belediyelerin oluşturulmasındaki amaç bürokrasinin ortaya çıkardığı eksiklikleri azaltmak ve vatandaşların ihtiyaçlarının kısa sürede karşılanmasıdır. Dolayısıyla mahalli idareler içinde önemli bir yeri olan belediyelerin hukuki altyapısı 1982 Anayasası'nda, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim Kontrol Kanunu'nda, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nda düzenlenmiştir. Bu kapsamda büyükşehir belediyelerine ilişkin ilgili mevzuat ve yasal çerçeveyi tabloya göre ifade edebilmek mümkündür (Bkz. Tablo 2.1). Yerel yönetimlerde kültür verisinin nasıl yönetildiğine ilişkin uygulamalar Büyükşehir Belediyeleri örneğinde üçüncü bölümde sunulan bulgular kapsamında detaylandırılmıştır.

3. BÖLÜM

BULGULAR VE DEĞERLENDİRMELER

3.1. BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİNİN DOKÜMANLARINDA KÜLTÜR VERİSİ YÖNETİMİ

Çalışmanın bu bölümünde, Türkiye’deki otuz büyükşehir belediyesinin dokümanları, kültür verisi yönetim unsurları çerçevesinde: verilerin toplanması, düzenlenmesi, kategorilere ayrılması, depolanması, erişimi, paylaşımı, analizi ve yeniden kullanımı açısından değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmede izlenen yol, aşağıda sıralanmıştır:

- Kültür verisi yönetimi kapsamında 30 büyükşehir belediyesinin kültür daire başkanlıklarının organizasyon şemaları incelenmiştir.
- Araştırma kapsamında yer alan 30 büyükşehir belediyesinin politika belgeleri değerlendirilmiştir.
- Kültür verisi yönetimi politika belgesi kapsamında 30 adet stratejik planın doküman analizi yapılmıştır.
- Kültür verisi yönetimi politika belgesi kapsamında 30 adet faaliyet raporunun doküman analizi yapılmıştır.
- Kültür verisi yönetimi politika belgesi kapsamında 30 adet performans programının doküman analizi yapılmıştır.
- 12 büyükşehir belediyesinde bulunan açık veri portalları incelenmiştir.

3.1.1. Büyükşehir Belediyelerinin Kültür Verisi Yönetimi ile İlgili Dokümanlarına Genel Bakış

Büyükşehir belediyelerinin yönetsel ve idari yapısı, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu kapsamında tanımlanmış olan belediye başkanı, belediye meclisi, belediye encümeni şeklindeki karar alma mekanizmalarından oluşmaktadır. Belediye meclisi seçilmiş üyelerden, Belediye Encümeni hem seçilmiş hem de atanmış yöneticilerinden oluşmaktadır. Büyükşehir belediyelerinin geleceği ile ilgili

kararların belirlenmesi, veri ve kültür politikalarının oluşturulması ve geliştirilmesi söz konusu karar alma mekanizmaları ve üst yönetimin sorumluluğunda gerçekleştirilmektedir. Bu sorumluluk, kültür faaliyetleri açısından ödenek ve harcama yetkisi verilen birimin en üst yöneticisine verilmiştir (Resmî Gazete, 27.05.2016, Sayı: 29724). Büyükşehir belediyelerinde birimin en üst yöneticisi olan harcama yetkililerinin (daire başkanları) kültür etkinliklerinin verimli bir şekilde yürütülebilmesi ve sorunların uzun vadede çözülebilmesi için stratejik plan, performans programı, faaliyet raporu, bütçe hazırlığı yapmaları yasal bir zorunluluktur (Resmî Gazete, 24.12.2003, Sayı: 25326). Belediyelerin faaliyetleri, metinleri, mevzuatı, stratejik planları, performans programları, faaliyet raporları ve web siteleri incelenmiştir. Türkiye'deki otuz büyükşehir belediyesinin kültür verisiyle ilgili dokümanlarına ilişkin bağlantılar Tablo 3.1'de sunulmuştur (Bkz. Tablo 3.1).

Stratejik planlar, kurumların hazırlaması gereken en önemli dokümanlar arasındadır. Söz konusu dokümanlarda kurumların beş yıllık, orta ve uzun vadeli amaç ve hedefleri yer almakta ve bu hedefleri gerçekleştirmek için yapılması gereken faaliyetler ortaya konulmaktadır. Bu dokümanın en önemli yanı, kurumun bir planlama yapmadan önce mevcut durumunun analizinin yapılmasıdır. Bunun için kurumun yasal sınırlılıkları, kaynakları, zayıf ve güçlü yönleri, tehditleri, fırsatları (SWOT analizi) tespit edilmektedir. Politik, sosyal, teknolojik, yasal ve çevresel etkileri (PESTLE analizi) ile paydaş analizleri yapılmaktadır. Ayrıca kurumun misyonu, vizyonu belirlenerek buna uygun bir organizasyon yapısı oluşturulmakta, böylece hem kurumun hem de oluşturulan birimlerin yetki ve sorumluluklarının belirlenmesi öngörülmektedir (Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2021). Görev tanımlarının belirlenmesi, süreçlerin daha etkili ve verimli bir şekilde yürütülmesine katkı sağlayacaktır.

Tablo 3.1 Türkiye’deki Otuz Büyükşehir Belediyesi ve İlgili Dokümanları

Büyükşehir Belediyesi	Stratejik Plan	Performans Programı	Faaliyet Raporu
Adana	https://www.adana.bel.tr/stratejik-plan	https://www.adana.bel.tr/tr/performans-programi	https://www.adana.bel.tr/tr/faaliyet-raporu
Ankara	https://www.ankara.bel.tr/dokumanlar/saydamlik-ve-hesapverilebilirlik/stratejik-yonetim-araclari/stratejik-planlar	https://www.ankara.bel.tr/dokumanlar/saydamlik-ve-hesapverilebilirlik/stratejik-yonetim-araclari/performans-programlari	https://www.ankara.bel.tr/dokumanlar/saydamlik-ve-hesapverilebilirlik/stratejik-yonetim-araclari/faaliyet-raporlari
Antalya	https://www.antalya.bel.tr/tr/stratejik-plan	https://www.antalya.bel.tr/tr/performans-programi	https://www.antalya.bel.tr/tr/faaliyet-raporlari
Aydın	https://aydin.bel.tr/mobil/detail/4369/stratejik-plan	https://aydin.bel.tr/mobil/detail/4951/raporlar	https://aydin.bel.tr/mobil/detail/4370/faaliyet-raporlari
Balıkesir	https://balikesir.bel.tr/stratejik-plan	https://balikesir.bel.tr/performans-programi	https://balikesir.bel.tr/faaliyet-raporlari
Bursa	https://www.bursa.bel.tr/yayinlar?tur=kurumsal	https://www.bursa.bel.tr/yayinlar?tur=kurumsal	https://www.bursa.bel.tr/yayinlar?tur=kurumsal
Denizli	https://www2.denizli.bel.tr/userfiles/file/stratejik_plan_2025-2029.pdf	https://www.denizli.bel.tr/Default.aspx?k=content&id=19087	https://www.denizli.bel.tr/Default.aspx?k=content&id=19087

Diyarbakır	https://www.diyarbakir.bel.tr/bilgi-bankasi/1/stratjik-plan	https://www.diyarbakir.bel.tr/kurumsal/performansprogramlari.html	https://www.diyarbakir.bel.tr/kurumsal/faaliyet-raporlari.html
Erzurum	https://www.erzurum.bel.tr/stratejik-plan	https://www.erzurum.bel.tr/stratejik-plan	https://www.erzurum.bel.tr/faaliyet-raporlari
Eskişehir	https://www.eskisehir.bel.tr/dosyalar/stratejik_plan/2025.pdf	https://www.eskisehir.bel.tr/performans-programi	https://www.eskisehir.bel.tr/faaliyet-raporlari
Gaziantep	https://www.gaziantep.bel.tr/tr/planlar-ve-raporlar	https://www.gaziantep.bel.tr/tr/planlar-ve-raporlar	https://www.gaziantep.bel.tr/tr/planlar-ve-raporlar
Hatay	https://hatay.bel.tr/raporlar	https://hatay.bel.tr/raporlar	https://hatay.bel.tr/raporlar
İstanbul	https://ibb.istanbul/ibb/butce-ve-yatirimlar	https://ibb.istanbul/ibb/butce-ve-yatirimlar#performans-programlari	https://ibb.istanbul/ibb/faaliyet-raporlari/
İzmir	https://www.izmir.bel.tr/tr/StratejikPlanlar/123/44	https://www.izmir.bel.tr/tr/Dokumanlar/23/42	https://www.izmir.bel.tr/tr/Dokumanlar/23/42
Kahramanmaraş	https://kahramanmaras.bel.tr/stratejik-plan	https://kahramanmaras.bel.tr/performans-programi	https://kahramanmaras.bel.tr/faaliyet-raporu
Kayseri	https://www.kayseri.bel.tr/kurumsal-raporlar	https://www.kayseri.bel.tr/kurumsal-raporlar	https://www.kayseri.bel.tr/kurumsal-raporlar
Kocaeli	https://www.kocaeli.bel.tr/stratejik-planlar.html	https://www.kocaeli.bel.tr/performans-programlari.html	https://www.kocaeli.bel.tr/faaliyet-raporlari.html

Konya	https://www.konya.bel.tr/birim/strateji-fon-ve-hibeler-sube-mudurlugu/faaliyet-raporu	https://www.konya.bel.tr/birim/strateji-fon-ve-hibeler-sube-mudurlugu/performans-programi	https://www.konya.bel.tr/birim/strateji-fon-ve-hibeler-sube-mudurlugu/faaliyet-raporu
Malatya	https://www.malatya.bel.tr/sayfalar/plan-ve-raporlar	https://www.malatya.bel.tr/sayfalar/plan-ve-raporlar	https://www.malatya.bel.tr/sayfalar/plan-ve-raporlar
Manisa	https://manisa.bel.tr/t1049_strateji-gelistirme-dairesi-baskanligi.aspx?sayfa=icerik&sid=8	https://manisa.bel.tr/t1049_strateji-gelistirme-dairesi-baskanligi.aspx?sayfa=icerik&sid=8	https://manisa.bel.tr/t1049_strateji-gelistirme-dairesi-baskanligi.aspx?sayfa=icerik&sid=8
Mardin	http://www.sp.gov.tr/tr/stratejik-plan/kurum/539/Mardin+BuyuksehirBelediyesi ²⁷	https://www.mardin.bel.tr/mardin-buyuksehir-belediyesi-performans-programi	https://www.mardin.bel.tr/mardin-buyuksehir-belediyesi-faaliyet-raporu
Mersin	https://www.mersin.bel.tr/dokumanlar/mbb-stratejik-plan	https://www.mersin.bel.tr/dokumanlar/mbb-performans-programi-2014254489	https://www.mersin.bel.tr/dokumanlar/mbb-faaliyet-raporlari
Muğla	https://www.mugla.bel.tr/sayfa/stratejik-planlar/	https://www.mugla.bel.tr/sayfa/performans-programlari	https://www.mugla.bel.tr/sayfa/faaliyet-raporlari
Ordu	https://ordu.bel.tr/sayfa/stratejik-planlar	https://ordu.bel.tr/yayinlar/performans-programlari	https://ordu.bel.tr/yayinlar/faaliyet-raporlari
Sakarya	https://www.sakarya.bel.tr/tr/StratejikPlanlama	https://www.sakarya.bel.tr/tr/StratejikPlanlama	https://www.sakarya.bel.tr/tr/StratejikPlanlama

²⁷ Kurumsal web sitesinden ulaşılamamıştır. Tekrar gözden geçirme tarihi 01.01.2026

Samsun	https://samsun.bel.tr/icerik/stratejik-planlar	https://samsun.bel.tr/icerik/performans-programi	https://samsun.bel.tr/icerik/faaliyet-raporlari
Şanlıurfa	https://sanliurfa.bel.tr/kategori/96/3/stratejik-plan	https://sanliurfa.bel.tr/kategori/99/1/performans-programi	https://sanliurfa.bel.tr/kategori/224/1/faaliyet-raporu
Tekirdağ	https://www.tekirdag.bel.tr/stratejik_plan	https://www.tekirdag.bel.tr/performans	https://www.tekirdag.bel.tr/faaliyet_raporlari
Trabzon	https://www.trabzon.bel.tr/StratejikPlan/Planlar	https://www.trabzon.bel.tr/Web/PerformansProgrami	https://www.trabzon.bel.tr/Web/FaaliyetRaporu
Van	https://van.bel.tr/Strateji.html	https://van.bel.tr/Strateji.html	https://van.bel.tr/Strateji.html

Beş yıllık hazırlanan stratejik planın bir yıllık uygulama dilimi olan performans programlarının hazırlanması da yasal bir zorunluluktur (Resmî Gazete, 24.12.2003, Sayı: 25326). Bu programlarda kurumların kültür etkinlikleri de dahil olmak üzere yıllık olarak yapması gereken iş ve işlemler yer almaktadır. Ayrıca hazırlanan plan ve programların ne ölçüde gerçekleştiğini gösteren yıllık faaliyet raporları hazırlanmaktadır. Böylece hedeflerin gerçekleşme oranlarına ulaşılabilen, hedeflerde sapma olması halinde, nedenleri ortaya konulmaktadır. Faaliyet raporunun diğer raporlardan farkı, kurumların üst yöneticilerinin güvence beyanını imzalaması gerekliliğidir. Bu raporlar belediye meclisinde görüşülmekte ve meclis üyelerinin çoğunluğunun onayıyla yürürlüğe girmektedir (Resmî Gazete, 22.04.2021, Sayı: 31462).

Tablo 3.2 Hizmet Alanı ve Hizmetler

Hizmet Alanı	Hizmetler
Ulaşım	-Toplu Taşıma (Otobüs, Metro, Tramvay, Hafif Raylı Sistem)
	-Yol ve Kavşak Düzenlemeleri
	-Trafik Kontrol ve Düzenlemeleri
Çevre ve Temizlik	-Çöp Toplama (İlçe Belediyeleri) ve Atık Yönetimi
	-Park ve Bahçelerin Bakımı ve Düzenlenmesi
	-Yeşil Alanların Korunması ve Geliştirilmesi
	-Sosyal Tesislerin Temizliği ve Bakımı
Altyapı	-Su ve Kanalizasyon Hizmetleri
	-Elektrik ve Aydınlatma Hizmetleri
	-İnternet ve Telekomünikasyon Altyapısı
	-Doğal Gaz Hizmetleri
Sağlık ve Eğitim	-Eğitim ve Burs Yardımları
	-Sosyal Yardım ve Destek Programları
	-Evsizler ve Yoksullara Yönelik Hizmetler
	-Engellilere Yönelik Destekler
Kültür ve Sanat	-Müze ve Sergi Alanları
	-Konserler ve Gösteri Etkinlikleri
	-Tiyatro ve Sinema Gösterimleri
	-Sanat Atölyeleri ve Eğitimleri

Büyükşehir belediyelerinin araştırma kapsamında yer alan politika belgeleri, kültür verisi yönetimi unsurları çerçevesinde, verilerin toplanması, düzenlenmesi, kategorilere ayrılması, depolanması, erişimi, paylaşımı, analizi ve yeniden kullanımı açısından değerlendirilmiştir. Büyükşehir belediyeleri tarafından sunulan hizmet alanları ve hizmetler Tablo 3.2’de gösterilmiştir (Bkz. Tablo 3.2).

3.1.2. Büyükşehir Belediyelerinin Kültür Verisi Yönetimi ile İlgili Dokümanları

Büyükşehir belediyeleri bünyesinde kültür verisi yönetiminde kapsayıcı olması beklenen stratejik belgeler ve dokümanlar incelenmiş, bunlara dayalı bulgular Tablo 3.3’te sunulmuştur (Bkz. Tablo 3.3).

Tablo 3.3 Büyükşehir Belediyelerinin Dokümanlarında Kültür Verisi Yönetimi²⁸

Büyükşehir Belediyesi	Stratejik Plan (2020- 2024)	Performans Programı (2024)	Faaliyet Raporu (2022)	Strateji Belgesi	Kültür Eylem Planı	Veri Yönetimi Hk. Yönetmelik/ Yönerge	Veri Yönetim Daire Başkanlığı	Müdürlük Sayısı	Web Sitesinde Kültür Verisi	Açık Veri Platfor mu	ULASAV' da Veri Seti	Dijital Veri Varlığı	Veri Güncellik Sorunu
Adana	X	X	x	Yok	√	X	x	4	Var ²⁹	Yok	Yok	Kısmi	Evet
Ankara	X	X	x	Yok	X	X	x	8	Var ³⁰	Var	Var	Kısmi	Evet
Antalya	X	X	x	Yok	X	X	x	4	Var ³¹	Var	Kısmi	Kısmi	Evet
Aydın	X	X	x	Yok	X	X	x	4	Var ³²	Yok	Yok	Kısmi	Evet
Balıkesir	X	X	x	Yok	X	X	x	6	Var ³³	Var	Kısmi	Kısmi	Evet
Bursa	X	X	x	Yok	X	X	x	4	Var ³⁴	Var	Kısmi	Kısmi	Evet
Denizli	x	X	x	Yok	X	X	x	7	Var ³⁵	Yok	Yok	Kısmi	Hayır

²⁸ Türkiye'deki büyükşehir belediyelerinin dokümanlarından (stratejik plan, faaliyet raporları, performans programları, web sayfaları, açık veri platformlar vb.) elde edilmiştir.

²⁹ <https://www.adana.bel.tr/>

³⁰ <https://www.ankara.bel.tr/>

³¹ <https://www.antalya.bel.tr/>

³² <https://aydin.bel.tr/>

³³ <https://balikesir.bel.tr/>

³⁴ <https://www.bursa.bel.tr/>

³⁵ <https://www.denizli.bel.tr/>

Diyarbakır	x	X	x	Yok	X	X	x	7	Var ³⁶	Yok	Yok	Manuel	Evet
Erzurum	x	X	x	Yok	X	X	x	2	Var ³⁷	Yok	Yok	Manuel	Evet
Eskişehir	x	X	x	Yok	X	X	x	5	Sınırlı ³⁸	Yok	Yok	Kısmi	Evet
Gaziantep	x	X	x	Yok	X	X	x	4	Var ³⁹	Var	Kısmi	Kısmi	Evet
Hatay	x	X	x	Yok	X	X	x	4	Var ⁴⁰	Yok	Yok	Kısmi	Evet
İstanbul	x	X	x	Yok	X	X	x	6	Var ⁴¹	Var	Var	Kısmi	Evet
İzmir	√	√	√	Var	×	√	√	8	Var ⁴²	Var	Var	Kısmi	Evet
Kahramanmaraş	x	X	x	Yok	X	x	x	4	Sınırlı ⁴³	Yok	Yok	Manuel	Evet
Kayseri	x	X	x	Yok	X	x	x	3	Var ⁴⁴	Yok	Kısmi	Kısmi	Evet
Kocaeli	x	X	x	Yok	X	x	x	6	Var ⁴⁵	Yok	Kısmi	Kısmi	Evet
Konya	x	X	x	Yok	X	x	x	5	Var ⁴⁶	Yok	Kısmi	Kısmi	Evet
Malatya	x	X	x	Yok	X	x	x	2	Sınırlı ⁴⁷	Yok	Yok	Manuel	Evet

³⁶ <https://www.diyarbakir.bel.tr/>

³⁷ <https://www.erzurum.bel.tr/>

³⁸ <https://www.eskisehir.bel.tr/>

³⁹ <https://www.gaziantep.bel.tr/>

⁴⁰ <https://hatay.bel.tr/>

⁴¹ <https://ibb.istanbul/>

⁴² <https://www.izmir.bel.tr/>

⁴³ <https://kahramanmaras.bel.tr/>

⁴⁴ <https://www.kayseri.bel.tr/>

⁴⁵ <https://www.kocaeli.bel.tr/>

⁴⁶ <https://www.konya.bel.tr/>

⁴⁷ <https://www.malatya.bel.tr/>

Manisa	x	X	x	Yok	X	x	x	4	Sınırlı ⁴⁸	Yok	Kısmi	Kısmi	Evet
Mardin	x	X	x	Yok	X	x	x	5	Var ⁴⁹	Yok	Yok	Manuel	Evet
Mersin	x	X	x	Yok	X	x	x	5	Var ⁵⁰	Yok	Yok	Kısmi	Evet
Muğla	x	X	x	Yok	X	x	x	6	Var ⁵¹	Yok	Yok	Kısmi	Hayır
Ordu	x	X	x	Yok	X	x	x	5	Sınırlı ⁵²	Yok	Yok	Manuel	Evet
Sakarya	x	X	x	Yok	X	x	x	5	Sınırlı ⁵³	Yok	Yok	Manuel	Evet
Samsun	x	X	x	Yok	X	x	x	5	Sınırlı ⁵⁴	Yok	Kısmi	Kısmi	Evet
Şanlıurfa	x	X	x	Yok	X	x	x	3	Sınırlı ⁵⁵	Yok	Kısmi	Manuel	Evet
Tekirdağ	x	X	x	Yok	X	x	x	5	Var ⁵⁶	Yok	Yok	Manuel	Evet
Trabzon	x	X	x	Yok	X	x	x	3	Var ⁵⁷	Yok	Kısmi	Kısmi	Evet
Van	x	X	x	Yok	X	x	x	3	Var ⁵⁸	Yok	Kısmi	Manuel	Evet

⁴⁸ <https://www.manisa.bel.tr/>

⁴⁹ <https://www.mardin.bel.tr/>

⁵⁰ <https://www.mersin.bel.tr/>

⁵¹ <https://www.mugla.bel.tr/>

⁵² <https://ordu.bel.tr/>

⁵³ <https://www.sakarya.bel.tr/>

⁵⁴ <https://samsun.bel.tr/>

⁵⁵ <https://www.sanlıurfa.bel.tr/>

⁵⁶ <https://www.tekirdag.bel.tr/>

⁵⁷ <https://www.trabzon.bel.tr/>

⁵⁸ <https://van.bel.tr/>

3.1.3. Doküman Analizine Dayalı Olarak Elde Edilen Bulgular

Türkiye’deki büyükşehir belediyelerinin mevcut dokümanlarına dayalı olarak yapılan analiz ile ulaşılan genel bulgular aşağıda özetlenmiştir:

- Türkiye’deki büyükşehir belediyelerinin her birinde kurumsal web siteleri olmakla birlikte söz konusu web sitelerinde belediyeler tarafından gerçekleştirilen faaliyetlerin sunumu yetersiz görünmektedir.
- Türkiye’deki 30 büyükşehir belediyesinin web sitelerindeki organizasyon şemaları incelendiğinde, 2 büyükşehir belediyesinde (Şanlıurfa⁵⁹ ve Eskişehir⁶⁰) kültürle ilgili faaliyet gösteren daire başkanlıklarının hangi müdürlüklerden oluştuğu bilgisi yer almamaktadır. İlgili bilgilerin diğer 28 büyükşehir belediyesinin web sitelerinde ise bulunduğu görülmüştür.
- Tablo 3.3’te detayları sunulan (Bkz. Tablo 3.3) şube müdürlüğü sayıları, belediyelerin kültür hizmetlerine ne kadar kapsamlı bir şekilde odaklandığının göstergeleri arasında düşünülebilir. Kültür hizmetleriyle ilgili şube müdürlüklerinin sayıca fazla olması belediyelerin kültürle ilgili faaliyetlere eğiliminin daha yoğun olduğunu düşündürmektedir. Bu çerçevede niceliksel bağlamda kültürle ilgili faaliyetlerin yürütüldüğü birim sayısı yüksek olan Denizli⁶¹ (7) ve Diyarbakır⁶² (7) gibi büyükşehir belediyeleri bu kapsamda öne plana çıkmaktayken, Erzurum⁶³ (2) ve Van⁶⁴ (3) gibi büyükşehir belediyelerinde ilgili birim sayılarının düşük olması, kültür hizmetleri çeşitliliğinin ve sunumunun sınırlı olabileceğini düşündürmektedir.
- Türkiye’deki 30 büyükşehir belediyesinin web sitelerinde, kültür faaliyetleri ile ilgili bilgiler incelendiğinde, büyükşehir belediyelerinin büyük çoğunluğunda kültür faaliyetleri ilgili bilgiler yer almaktadır. Bu bilgiler farklı başlıklar altında

⁵⁹ <https://www.sanlıurfa.bel.tr/organizasyon-semasi>

⁶⁰ <https://www.eskisehir.bel.tr/idari-sema>

⁶¹ <https://www.denizli.bel.tr/organizasyonsemasi/>

⁶² <https://www.diyarbakir.bel.tr/kurumsal/yonetim.html>

⁶³ <https://www.erzurum.bel.tr/kurumsal-yapi>

⁶⁴ <https://www.erzurum.bel.tr/kurumsal-yapi>

sunulmuştur. Aydın Büyükşehir Belediyesinde ⁶⁵ “Kültür Hizmetleri” başlığı altında yer almakta, Bursa ve Konya büyükşehir belediyelerinde ayrı web sitesine yönlendirmekte (Bursa/GotoBursa ⁶⁶ ve Konya/GoKonya ⁶⁷), bazı büyükşehir belediyelerinde “Kültür Sanat” ya da “Şehirde Yaşam” başlığı altında (Denizli⁶⁸, Eskişehir ⁶⁹ , Hatay ⁷⁰ , Samsun ⁷¹) kültürle ilgili faaliyetlerden bahsedilmekte, bazılarında ise sadece “Duyurular” (Kahramanmaraş⁷², Urfa⁷³) bölümünde kültürle ilgili bilgiler yer almaktadır. İncelenen belediyelerin web sitelerinin büyük çoğunluğunda sadece kültür faaliyetlerinin başlıklar halinde olduğu görülmüştür. Ayrıca faaliyetlerle ilgili tanıtıcı bilgi ve fotoğraflar da yer almıştır. Bu durum büyükşehir belediyelerinin kültür faaliyetleri açısından web siteleri arasında ciddi farklılıklar olduğunu düşündürmektedir (Bkz. Tablo 3.3).

- Tablo 3.3’te detayları sunulan (Bkz. Tablo 3.3) dokümanların analizinden anlaşılacağı üzere, İzmir ve Konya büyükşehir belediyeleri dışındaki büyükşehir belediyelerinde veri strateji belgelerinin eksikliği, kültür verilerinin sistematik bir şekilde yönetilmediğini ve uzun vadeli planlamanın yapılmadığını düşündürmektedir. Öte yandan büyükşehir belediyelerinin veri yönetim politikalarındaki eksiklik, belediyelerin çoğunluğunda kültür verilerinin genellikle manuel yöntemlerle toplandığını düşündürmektedir. Bu şekilde toplanan ve birimlerin faaliyet raporlarında yer alan kültür verilerinin, daha sonra kurum politikalarını yansıtan idare faaliyet raporu, stratejik plan ve performans programlarında yer aldığını düşündürmektedir. Belediyelerin web sitelerinde

⁶⁵ <https://aydin.bel.tr/kulturelhizmetler>

⁶⁶ <https://www.bursa.bel.tr/sayfa/gobursa-turizm-uygulamasi-1440>

⁶⁷ <https://konya.goturkiye.com/>

⁶⁸ <https://www.denizli.bel.tr/>

⁶⁹ <https://www.eskisehir.bel.tr/>

⁷⁰ <https://hatay.bel.tr/>

⁷¹ <https://samsun.bel.tr/>

⁷² <https://kahramanmaraş.bel.tr/>

⁷³ <https://www.sanlıurfa.bel.tr/>

ulaşılabildiğimiz kültür verilerinin de en çok bu belgelerde detaylandırıldığı görülmüştür (Bkz. Tablo 3.3).

- Tablo 3.3'te detayları sunulan dokümanların analizinden anlaşılabileceği üzere, 18 büyükşehir belediyesinin açık veri platformunun olmadığı, web sitelerinde kültür verisi bulunan belediyelerde ise verilerin büyük bir kısmının güncel olmadığı görülmüştür. Büyükşehir belediyelerinin çoğunda açık veri platformunun bulunmaması (Bkz. Şekil 3.1), veri yönetimi ile ilgili mevzuat düzenlemesi ve strateji belgesinin bulunmaması, yine kültür verileri otomasyonun düşük olması, kültür faaliyetlerin sunumunun ve raporlanmasının sınırlı olabileceğini düşündürmektedir (Bkz. Tablo 3.3).
- Türkiye'deki büyükşehir belediyelerinin faaliyet raporları ve stratejik planlarında genel olarak kültür verilerinin kategorilere ayrılmadığı (Denizli⁷⁴, Muğla⁷⁵), genel başlıklar altında toplandığı görülmüştür. Bu durum büyükşehir belediyelerinin sadece müdürlük bazında kültür verilerini türlere göre sınıflandırdığı düşünülebilir. Ancak belediyelerdeki müdürlük isimleri ve faaliyetleri farklılaştığından kültür verilerinin standart ve belli bir yönetim stratejisiyle sunulduğundan bahsetmek mümkün değildir. Kültür verilerinin belediyelerin web sitesinde yer alması, vatandaşların bilgilere erişimini kolaylaştırmaktadır. Özellikle Denizli, Aydın, Adana gibi belediyeler bu bilgileri geniş bir çerçevede sunarken, 18 büyükşehir belediyesinde açık veri platformu bulunmaması, kültür verilerinin şeffaflık ve analiz için yeterince erişilebilir olmadığını göstermektedir (Bkz. Tablo 3.3).
- Verilerin etkinlik türlerine göre (örneğin konserler, tiyatro oyunları, festivaller) göre düzenlenmemesinin kullanıcıların ihtiyaç duydukları verilere ulaşmasını zorlaştırdığı düşünülebilir (Bkz. Tablo 3.3).
- Tablo 3.3'te detayları sunulan ulusal bir yerel yönetim paylaşım platformu olan Ulusal Akıllı Şehir Platformu'nda (ULASAV) 16 veri seti başlığı bulunmasına rağmen⁷⁶, en büyük üç büyükşehir belediyesi (Ankara, İstanbul ve İzmir) dışında

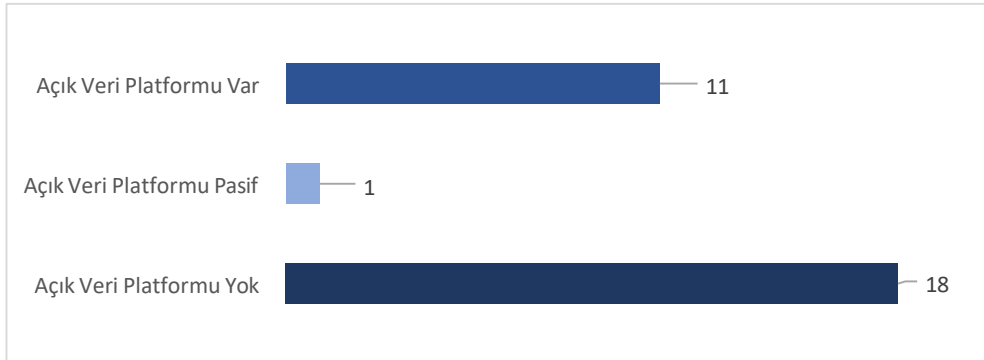
⁷⁴ <https://www.denizli.bel.tr/>

⁷⁵ <https://www.mugla.bel.tr/>

⁷⁶ <https://ulasav.csb.gov.tr/>

sadece Konya, Gaziantep, Bursa, Kocaeli, Kayseri, Antalya, Balıkesir büyükşehir belediyelerinin kültürle ilgili veri setlerinin bulunduğu görülmüştür. Veri seti bulunan belediyelerin çoğunluğunda da verilerin güncel olarak sunumunda yetersiz olduğu görülmektedir (Bkz. Tablo 3.3). ULASAV’da belediyelerin kültürle ilgili yeterince veri setinin olmaması, belediyelerin kültürle ilgili verilerini ulusal bir platformda paylaşmadığını düşündürülebilir. Örneğin Van, Manisa, Samsun, Trabzon gibi belediyelerde bazı veri setleri bulunsa da kültür verileri eksiktir. Ayrıca çoğu belediyede verilerin güncellenmesi sorunu görülmüştür.

- Tablo 3.3’te detayları sunulan Türkiye’deki 30 büyükşehir belediyesinin açık veri çalışmaları, başta Ankara, Balıkesir, Bursa, Gaziantep, İstanbul, İzmir, Kayseri, Kocaeli, Konya, Ordu ve Sakarya olmak üzere, 11 büyükşehir belediyesinde açık veri portalı bulunduğu, diğer büyükşehir belediyelerinde ise kurumsal, merkezi ve süreklilik arz eden bir açık veri portalı altyapısının bulunmadığı görülmüştür (Bkz. Tablo 3.3 ve Şekil 3.1).

Şekil 3.1 Büyükşehir Belediyelerinde Açık Veri Platformu Durumu

Belediyelerin açık veri portallarında Tablo 3.4’te gösterilen veri türlerinin kullanıldığı görülmüştür. Farklı isimler ya da başlıklarla anılıyor olsa da açık veri portallarında, verilerin işaret ettikleri ortak konular altında gruplandırılabilceği düşünülmüştür. Bu doğrultuda açık veri portallarından elde edilen veriler, nüfus verileri, ekonomik veriler, yönetim verileri, vb. başlıklar altında kategorize edilmiştir (Bkz. Tablo 3.4). Büyükşehir belediyelerinin portallarda sunulan veri setlerinin standart ve kullanıcı dostu olmadığı (erişim zorlukları bulunduğu) ve güncel veri sunumunun yetersiz olduğu görülmektedir. Veriyi erişime açan personelin uzmanlık alanının ne olduğu, verileri paylaşım sıklığı,

verilerin kaynağı gibi üst veri bilgileri portallarda belirtilmemiştir. İstanbul⁷⁷, İzmir⁷⁸, Ankara⁷⁹ ve Kocaeli⁸⁰ büyükşehir belediyeleri, görece daha gelişmiş portal altyapılarına sahip olup, veri setlerini farklı formatlarda (CSV, XLSX, JSON vb.) sunmakta, arama–filtreleme işlevleri ve kısmen API desteği sağlamaktadır. Antalya Büyükşehir Belediyesinin açık veri portalının erişime kapandığı görülmüştür. Balıkesir⁸¹, Ordu⁸² ve Sakarya⁸³ büyükşehir belediyelerinde açık veri portallarının süreklilik ve güncellik açısından zayıf olduğu gözlenmiştir. Gaziantep⁸⁴, İstanbul ve İzmir gibi büyükşehir belediyelerinin açık kaynaklı veri yönetim sistemi kullanımı konusunda, diğer büyükşehir belediyelerine göre önde olduğu söylenebilir. Ankara, İstanbul, İzmir, Kocaeli ve Konya⁸⁵ büyükşehir belediyelerinin açık veri portallarında yer alan verilerin makine işlenebilirliklerinin diğer büyükşehir belediyelerine göre daha önde olduğu söylenebilir. Balıkesir, Gaziantep, Kayseri⁸⁶, Sakarya ve Ordu Konya büyükşehir belediyelerinde ise ağırlıklı olarak veri setleri PDF ve görsel formatlarındadır. İstanbul, İzmir, Ankara, Kocaeli ve Konya büyükşehir belediyelerinde veri setlerine ilişkin temel açıklamaların büyük ölçüde yer aldığı görülürken, Balıkesir, Gaziantep, Kayseri, Sakarya ve Ordu büyükşehir belediyelerinde veri açıklaması, güncelleme bilgisi ve lisans gibi temel metadata (üst veri) unsurlarının önemli ölçüde eksik olduğu düşünülebilir (Bkz. Tablo 3.3 ve 3.4).

⁷⁷ <https://data.ibb.gov.tr>

⁷⁸ <https://acikveri.bizizmir.com/>

⁷⁹ <https://seffaf.ankara.bel.tr>

⁸⁰ <https://veri.kocaeli.bel.tr>

⁸¹ <https://acikveri.balikesir.bel.tr/>

⁸² <https://acikveri.ordu.bel.tr/>

⁸³ <https://veri.sakarya.bel.tr/>

⁸⁴ <https://acikveri.gaziantep.bel.tr/>

⁸⁵ <https://acikveri.konya.bel.tr/>

⁸⁶ <https://acikveri.kayseri.bel.tr/>

Tablo 3.4’te, nüfus verilerinin genel olarak kısıtlı başlıklar altında toplandığı görülmüştür. Sadece İstanbul Büyükşehir Belediyesinin nispeten daha fazla alt başlık ile nüfus verilerine değindiği görülmektedir⁸⁷. Bu kapsamda belediyeler açısından önemli bir eksiklik olan bu veri setinin nüfus istatistikleri, göç hareketleri, cinsiyet dağılımı ve yaş gruplarına göre dağılım gibi standart başlıklarla sunulması gerektiği bir politika bağlamında düşünülebilir. Öte yandan ulaşım verilerinin 10 büyükşehir belediyesi portalında da bulunduğu ancak toplu taşıma güzergâh ve durakları dışında trafik yoğunluğu, trafiğe kapalı alanlar, otopark bilgileri gibi önemli başlıkların çoğunlukla göz ardı edildiği düşünülebilir (Bkz. Tablo 3.4). Çevre verilerinin 10 büyükşehir belediyesinde paylaşıldığı ancak yeşil alanlar ve parklar başlığında değerlendirildiği, hava kalitesi ve iklim verilerinin çoğu belediyede göz ardı edildiği anlaşılmıştır. Ekonomik verilerin de dar kapsamda ele alındığı görülmüştür. Bu başlık altında işsizlik verileri, iş yeri lokasyonları, ekonomik büyüme istatistikleri gibi verilerin yayınlanmadığı tespit edilmiştir (Bkz. Tablo 3.4)

⁸⁷ <https://data.ibb.gov.tr/dataset/?q=n%C3%BCfus>

Tablo 3.4 Büyükşehir Belediyelerinin Açık Veri Portalında Yer Alan Veri Türleri⁸⁸

Büyük şehir Belediyesi	Nüfus Verileri	Ekonomik Veriler	Yönetişim Verileri	Turizm	Trafik ve Ulaşım Verileri	Çevre Verileri	Eğitim Verileri	Sağlık Verileri	Kültür ve Sosyal Veriler	Güvenlik Verileri (Afet ve Acil Durum)	Mobil Uygulama ve Mali Veriler	Bilim ve Teknoloji	Tarım	Enerji	Yaşam
Ankara ⁸⁹	√	√	√	×	√	√	√	√	√	√	√	√	√	×	√
Antalya ⁹⁰	×	√	√	√	√	√	√	√	√	√	×	√	√	√	√
Balıkesir ⁹¹	√	√	√	×	√	√	×	√	×	√	×	×	√	×	√
Bursa ⁹²	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	×	×	√	√	√
Gaziantep ⁹³	×	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	×	√
İstanbul ⁹⁴	√	√	√	×	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
İzmir ⁹⁵	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
Kayseri ⁹⁶	×	√	√	√	√	×	√	√	√	√	√	×	×	√	√

⁸⁸ Büyükşehir Belediyeleri Açık Veri Portalında Yer Alan Veri Türleri Aralık 2023 tarihinde incelenmiştir.

⁸⁹ <https://seffaf.ankara.bel.tr/>

⁹⁰ Antalya Büyükşehir Belediyesinin açık veri portalının 2025 itibariyle <https://acikveri.antalya.bel.tr/> pasif durumda görünmektedir..

⁹¹ <https://acikveri.balikesir.bel.tr/>

⁹² <https://acikyesil.bursa.bel.tr/>

⁹³ <https://acikveri.gaziantep.bel.tr/>

⁹⁴ <https://data.ibb.gov.tr/>

⁹⁵ <https://acikveri.bizizmir.com/>

⁹⁶ <https://acikveri.kayseri.bel.tr/>

Kocaeli ⁹⁷	×	✓	✓	×	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	×	✓	✓	✓	✓
Konya ⁹⁸	✓	✓	✓	✓	✓	✓	×	✓	×	✓	✓	×	×	✓	✓	✓
Ordu ⁹⁹	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	✓
Sakarya ¹⁰⁰	×	×	✓	×	✓	✓	×	✓	✓	✓	✓	✓	×	×	✓	✓

- Belediyelerde sosyal kültür hizmetleri ilgili birimlerin farklı isimler aldığı gözlenmiştir. Buna ilişkin detaylar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 3.5 Büyükşehir Belediyelerinde Kültür ve Sosyal Faaliyet Odaklı Başkanlıklar

Belediye İsmi	Daire Başkanlığı İsmi
Balıkesir Büyükşehir Belediyesi	Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı
Erzurum Büyükşehir Belediyesi	Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanlığı
Eskişehir Büyükşehir Belediyesi	Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı
Manisa Büyükşehir Belediyesi	Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı
Sakarya Büyükşehir Belediyesi	Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı
Samsun Büyükşehir Belediyesi	Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı
Van Büyükşehir Belediyesi	Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı

Tablo 3.5’te detayları sunulan daire başkanlıkları, kültür ve sosyal faaliyetlere öncelik vermiştir. Kültür etkinlikleriyle birlikte sosyal işler de görev alanına dahil edildiği düşünülebilir.

⁹⁷ <https://veri.kocaeli.bel.tr/>

⁹⁸ <https://acikveri.konya.bel.tr/>

⁹⁹ <https://acikveri.ordu.bel.tr/>

¹⁰⁰ <https://veri.sakarya.bel.tr/>

Tablo 3.6 Büyükşehir Belediyelerinde Kültür ve Sanat Odaklı Başkanlıklar

Belediye İsmi	Daire Başkanlığı İsmi
Adana Büyükşehir Belediyesi	Kültür, Sanat ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı
Ankara Büyükşehir Belediyesi	Kültür, Sanat ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı
Antalya Büyükşehir Belediyesi	Kültür, Sanat ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı
Aydın Büyükşehir Belediyesi	Kültür, Sanat ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı
Bursa Büyükşehir Belediyesi	Kültür, Sanat ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı
Denizli Büyükşehir Belediyesi	Kültür, Sanat ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı
Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi	Kültür, Sanat ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı
Hatay Büyükşehir Belediyesi	Kültür, Sanat ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı
İstanbul Büyükşehir Belediyesi	Kültür, Sanat ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı
İzmir Büyükşehir Belediyesi	Kültür, Sanat ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı
Kayseri Büyükşehir Belediyesi	Kültür, Sanat ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı
Kocaeli Büyükşehir Belediyesi	Kültür, Sanat ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı
Konya Büyükşehir Belediyesi	Kültür, Sanat ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı
Malatya Büyükşehir Belediyesi	Kültür, Sanat ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı
Mardin Büyükşehir Belediyesi	Kültür, Sanat ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı
Mersin Büyükşehir Belediyesi	Kültür, Sanat ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı
Muğla Büyükşehir Belediyesi	Kültür, Sanat ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı
Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi	Kültür, Sanat ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı
Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi	Kültür, Sanat ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı
Trabzon Büyükşehir Belediyesi	Kültür, Sanat ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı

Tablo 3.6’da detayları sunulan daire başkanlıklarının, kültür, sanat ve sosyal işlerle ilgili etkinliklere yoğunlaştığı görülmüştür. Söz konusu başkanlıklar, turizm, bilim, gençlik ve spor etkinlikleri hariç hemen hemen kültür faaliyeti ile ilgili tüm unsurları süreçlerine ekledikleri söylenebilir. Büyükşehir belediyelerinde, odağında kültür faaliyetleri bulunmakla birlikte farklı isimlerle yapılandırılmış başkanlıklar aşağıda sunulmuştur (Bkz. Tablo 3.7).

Tablo 3.7 Büyükşehir Belediyelerinde Turizm, Bilim, Gençlik ve Spor Faaliyet Odaklı Başkanlıklar

Belediye İsmi	Daire Başkanlığı İsmi
Ordu Büyükşehir Belediyesi	Kültür, Turizm ve Sanat Dairesi Başkanlığı
Gaziantep Büyükşehir Belediyesi	Kültür, Sanat ve Bilim Dairesi Başkanlığı
Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi	Kültür, Gençlik ve Spor Dairesi Başkanlığı

Tablo 3.7’de detayları sunulan Ordu Büyükşehir Belediyesinde kültür faaliyeti ile ilgilenen daire başkanlığının kültür, turizm ve sanat faaliyetlerine öncelik verdiği, Gaziantep Büyükşehir Belediyesinin kültür faaliyeti ile ilgilenen daire başkanlığının, bilimsel etkinlikleri kültürle birleştirdiği, Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi kültür faaliyeti ile ilgilenen daire başkanlığının, gençlik ve spor faaliyetlerini kültürle birleştirerek daha geniş bir hedef kitleye ulaşmak istediği söylenebilir.

İstanbul, Ankara, İzmir büyükşehir belediyelerinin dokümanlarının (stratejik planlar, faaliyet raporları, performans programları, web siteleri, açık veri platformları gibi) diğer büyükşehir belediyelerine göre çok daha ön planda tuttuğu bir kültür verisi yönetimi uygulamasının olduğu söylenebilir. Bu bağlamda ilgili en büyük üç büyükşehir belediyesinin dokümanlarına dönük analizler aşağıda yer alan bulgular çerçevesinde özetlenmiştir.

Ankara Büyükşehir Belediyesi, Belediye Başkanı’na bağlı olarak 1 genel sekreter, 5 genel sekreter yardımcısı ve 38 daire başkanı ile hizmet vermektedir¹⁰¹. Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı, daire başkanı, müdür ve şefler tarafından belediyenin kültür politikasının ve kültür verilerinin oluşturulması ve geliştirilmesinden sorumludur. Ankara Büyükşehir Belediyesinde idari yapılanma ve yönetsel süreçler de yine ilgili kanunlar, yönetmelikler, stratejik plan gibi politika belgelerinden oluşturulmuştur. Ankara Büyükşehir Belediyesinin politika belgelerinin hazırlanması ve geleceği ile ilgili kararların belirlenmesi ve politika oluşturulması üst yönetimin sorumluluğunda gerçekleştirilmektedir. Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı kültür verisinin toplanması, korunması, düzenlenmesi, erişime sunulması, yönetilmesi ve hazırlanan planlara aktarılması sürecinden sorumlu harcama birimidir (Ankara Büyükşehir

¹⁰¹ <https://www.ankara.bel.tr/teskilat>

Belediyesi Stratejik Plan, 2019; Ankara Büyükşehir Belediyesi Faaliyet Rapor, 2025). 20 Ekim 2025 tarihi itibarıyla Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığının¹⁰² web sitesinde yer alan Şube Müdürlükleri:

1. Protokol Şube Müdürlüğü
2. Kültür Etkinlikleri Şube Müdürlüğü
3. Meslek Edindirme Şube Müdürlüğü
4. Projeler Şube Müdürlüğü
5. Şehit Yakınları ve Gaziler Şube Müdürlüğü)
6. İdari ve Mali İşler Şube Müdürlüğü
7. Turizm Şube Müdürlüğü
8. Sanat Toplulukları Şube Müdürlüğü¹⁰³.

Önceki dönemlerde hazırlanan planlarda 8 adet şube müdürlüğü olduğu görülmüştür. Bu müdürlükler şöyledir:

1. Kültür Etkinlikleri Şube Müdürlüğü
2. Protokol Şube Müdürlüğü
3. Evlendirme Şube Müdürlüğü
4. Meslek Edindirme Şube Müdürlüğü
5. İdari ve Mali İşler Şube Müdürlüğü
6. Turizm Şube Müdürlüğü

¹⁰² 26.112025 tarihi itibarıyla Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığının isminin Kültür, Sanat ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı olarak güncellendiği görülmüştür.

¹⁰³ <https://www.ankara.bel.tr/teskilat-semasi/kultur-ve-sosyal-isler-dairesi-baskanligi-75>

7. Projeler Şube Müdürlüğü

8. Spor ve Organizasyon Şube Müdürlüğü (Ankara Büyükşehir Belediyesi, 2021 Yılı Faaliyet Raporu).

Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı bölünerek görevlerinin bir kısmını Gençlik ve Spor Hizmetleri Dairesi Başkanlığı ile Kadın ve Aile Hizmetleri Dairesi Başkanlığına devretmiştir. Ankara Büyükşehir Belediyesi 2020-2024 Stratejik Planı kapsamında kültürel açıdan yayınlanan stratejik amaç ve hedefler Tablo 3.8’de yansıtıldığı gibidir (Bkz. Tablo 3.8).

Tablo 3.8 Ankara Büyükşehir Belediyesi 2020-2024 Stratejik Plan/Kültür Konulu Amaç ve Hedefler¹⁰⁴

Amaç	Hedef	Performans Göstergesi
Amaç 4: Dengeli bir kırsal kalkınmanın gerçekleştirilmesi amacıyla üreticilere uygun eğitim, üretim ve pazarlama desteği ile kırsal ekonomiyi çeşitlendirerek iyileştirmek, tarımsal alanları korumak, yeni istihdam alanlarının açılmasını ve kadın istihdam politikalarını desteklemek.	Hedef 4.3: Kadın istihdamını zenginleştirmek amacıyla meslek edindirme kursları düzenlemek	PG 4.3.1: Meslek edindirme kurslarının çeşitlilik sayısı
		PG 4.3.2: Kursların üye sayısı
		PG 4.3.3: Meslek edindirme kurslarında üretilen el emeği ürünlerin satış noktalarının oluşturulması
Amaç 5: Dezavantajlı vatandaşlarımızın sağlık, eğitim, istihdam, ulaşım, kültürel ve sosyal alandaki ihtiyaçlarına cevap vermek; söz konusu bireylerin kent yaşamına dahil edildiği, erişilebilir yaşam alanlarına sahip engelsiz bir kent oluşturmak.	Hedef 5.2: Dezavantajlı grupların sosyal, kültürel ihtiyaçlarını karşılayacak seminer ve etkinlikler düzenlemek	PG 5.2.1: Düzenlenen müzik ve sanat kursu sayısı
		PG 6.4.2: Kent Orkestrasınca düzenlenen konser sayısı
Amaç 6: Kentin kadim kültürel mirasını koruyarak turizmin gelişmesini hedeflemek, kültür sanat etkinliklerinin toplumun her kesimine yayılmasına imkân	Hedef 6.4: Kültür sanat etkinlikleri ve sosyal faaliyetleri toplumun her	PG 6.4.3: Başkent Tiyatroları gösteri sayısı

¹⁰⁴ <https://s.ankara.bel.tr/files/2022/04/06/c2dd96f266679134a44d544972fd36dc.pdf>

tanınmak ve sporun tüm branşlarında her türlü desteği sağlayarak geleceğine taşımak.	kesimine yayacak şekilde faaliyetler düzenlemek	PG 6.4.6:	Özel gün kutlamaları sayısı
--	---	------------------	-----------------------------

Dördüncü stratejik amaç ve hedef, kırsal kalkınma ve kadın istihdamı gibi konulara odaklanmaktadır. Ancak, kültür verisi veya kültür faaliyetleriyle doğrudan ilişkili olan bir hedef bulunmamaktadır. Kırsal kalkınma ve kadın istihdamı gibi alanlarda kültürel ve sosyal unsurların da göz önünde bulundurulması önemlidir.

Beşinci stratejik amaç ve hedef, kültürel ve sosyal alanlardaki ihtiyaçlar, dezavantajlı vatandaşların yaşam kalitesini artırmak ve topluma entegrasyonunu sağlamak açısından önemli bir rol oynayabilir. Bu amaç, dolaylı olarak kültür faaliyetleri ve sosyal etkinliklerin dezavantajlı grupların yaşamlarındaki rolünü anlamak ve geliştirmekle de ilgilidir.

Altıncı stratejik amaç ve buna bağlı olarak belirtilen hedefler, kültür, sanat ve spor alanlarında çalışmalar yapmayı ve bu alanlara yönelik hizmetleri geliştirmeyi amaçlamaktadır. Bu stratejik alan altında yer alan hedefler arasında, kültürel mirasın korunması ve turizme kazandırılması, kültür-sanat etkinliklerinin toplumun her kesimine yayılması, sporun desteklenmesi ve tanıtımının yapılması gibi konular bulunmaktadır. Dolayısıyla, bu amaç ve hedefler, kültür, sanat ve spor alanlarında faaliyet göstermeyi ve bu alanlara olan ilgiyi artırmayı hedeflemektedir.

Kurumun kültür verisi yönetiminin varlığının bir göstergesi olan Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığına ilişkin yönetsel organizasyon şeması, stratejik plan, performans programı, faaliyet raporu ve bütçe gibi politika belgelerinde yer alan ilgili yasalarda da belirlenen anlayışla düzenlenmiş ve iç ve dış paydaşların erişebileceği şekilde belediyenin web sayfasında paylaşılmıştır. Ankara Büyükşehir Belediyesi'nde kültür verisini oluşturan faaliyetler, metinler, mevzuat ve bu politikanın oluşturulma sürecinde yer alan stratejik planlar, performans programları, faaliyet raporları analiz edilmiştir. Bu analizlere göre Ankara Büyükşehir Belediyesi hizmet alanına göre görevler ve veri türleri Tablo 3.9'da gösterilmiştir (Bkz. Tablo 3.9).

Tablo 3.9 Ankara Büyükşehir Belediyesi Hizmet Alanına Göre Görevler ve Veri Türleri

Hizmet Alanı	Görevler	Veri Türleri
Kültür Hizmetleri	Başkent Tiyatroları faaliyetlerinin yürütülmesi	Tiyatro oyunlarının katılım sayıları, bütçe detayları, memnuniyet anketleri
	Kent Orkestra faaliyetlerinin yürütülmesi	Konser katılım istatistikleri, sanatçı performans verileri, bütçe ayrıntıları
	Sanatsal ve müzikal kursların düzenlenmesi	Kurs katılımcı sayıları, kurs içeriği ve süresi, eğitmen performansı
	Festival, panayır ve benzer organizasyonların düzenlenmesi	Organizasyon katılım sayıları, bütçe ayrıntıları, sosyal medya analizleri
	Genel ve çağdaş sanat topluluklarının oluşturulması ve yaşatılması	Sanat topluluklarının etkinlikleri, üye sayıları, performans analizleri
Eğitim Hizmetleri	BELMEK faaliyetlerinin yürütülmesi	BELMEK kurslarının katılım verileri, eğitmen performansı, bütçe detayları
	BELTEK faaliyetlerinin yürütülmesi	BELTEK projelerinin ilerleme durumu, bütçe analizleri
	Kütüphaneler	Kütüphane ziyaret sayıları, kitap ödünç verme istatistikleri, kütüphane etkinlikleri
Turizm Hizmetleri	Turizm Tanışma Büroları	Ziyaretçi sayıları, tanışma büroları etkinlikleri, turizm kampanya başarıları
	Fuar ve Festival İşlemleri	Fuar ve festival katılım istatistikleri, maliyet ve gelir analizleri
	Kentin Tarihi ve Turistik Değerlerinin Tanıtımı	Tanıtım kampanyalarının etkileşim analizleri, turistik yer ziyaret sayıları, sosyal medya paylaşımları

Ankara Büyükşehir Belediyesi Açık Veri Platformu olan Şeffaf Ankara'da¹⁰⁵ Kültür-Sosyal Projeleri, Anket A.Ş. Özel Gün Organizasyonları, Kent Gezileri Bilgileri, Özel Gün Organizasyon Verileri, Müzeler, Opera-Bale, Organizasyon ve Maliyetleri Verileri, Sanat Galerileri, Sinemalar, Tiyatrolar, Turizm Büroları Verileri, BELMEK-BELTEK Eğitim Verileri gibi veriler sunulmuştur¹⁰⁶. Ayrıca kültür etkinlikleri web ve mobil

¹⁰⁵ <https://seffaf.ankara.bel.tr/>

¹⁰⁶ <https://seffaf.ankara.bel.tr/>

uygulaması ile Ankara çevresinde düzenlenen etkinliklerle ilgili (tiyatro, sinema, sergi vs.) tek bir sistem aracılığıyla bilgi edinilmesi amaçlanmıştır.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Belediye Başkanı'na bağlı olarak 1 genel sekreter, 7 genel sekreter yardımcısı ve 35 daire başkanı ile hizmet vermektedir.¹⁰⁷ Kültür Dairesi Başkanlığı kapsamında 6 Şube Müdürlüğü bulunmaktadır¹⁰⁸. Bu müdürlükler:

- Kültür Etkinlikleri Şube Müdürlüğü
- Orkestralar Şube Müdürlüğü
- Şehir Tiyatroları Şube Müdürlüğü
- Turizm Şube Müdürlüğü
- Dinî Kurum ve Topluluklarla İlişkiler Şube Müdürlüğü
- Sivil Toplum Kuruluşları İlişkileri Şube Müdürlüğü

olarak tanımlanmıştır¹⁰⁹. İstanbul Büyükşehir Belediyesi 2020-2024 Stratejik Planı kapsamında kültürel açıdan yayımlanan stratejik amaç ve hedefler Tablo 3.10'da yansıtıldığı gibidir (İstanbul Büyükşehir Belediyesi Stratejik Planı, 2019). (Bkz. Tablo 3.10)

İstanbul Büyükşehir Belediyesinin Açık Veri Portalında Kütüphane ve Müzeler Müdürlüğü Okuyucu İstatistikleri, VDYM İlçe Bazında Kişilerin Sokak Sanatçılarını Daha Fazla Görme İsteği, VDYM İlçe Bazında Kişilerin Sokak Sanatçılarını Görmek İstedikleri Yerler, Şehir Tiyatroları Veri Seti, İBB Müzeleri Lokasyon Çalışma Gün ve Saatleri, Gerçekleştirilen Kültür Etkinlik Tür ve Sayıları, 34 Dakika İstanbul Kültür

¹⁰⁷ <https://ibb.istanbul/ibb/yonetim-semasi/>

¹⁰⁸ 26.11.2025 tarihi itibarıyla 4 olan şube müdürlüğü sayısı 6 olarak güncellenmiştir. Kültür Dairesi Başkanlığının ismi de Kültür, Sanat ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı olarak değiştirilmiştir.

¹⁰⁹ <https://www.ibb.istanbul/ibb/yonetim-semasi/>

Aktivite İndeksi, İBB Şehir Tiyatrolarında Oynanan Oyun Sayıları gibi veriler sunulmuştur¹¹⁰.

Tablo 3.10 İstanbul Büyükşehir Belediyesi 2020-2024 Stratejik Plan/Kültür Konulu Amaç ve Hedefler

Tema	Amaç	Hedef
Ulaşılabilir İstanbul	Amaç 1: Nitelikli ve Fonksiyonel Yaşam Alanları Geliştirerek Dayanıklı Bir Şehir Oluşturmak	Hedef 2: İstanbul'un Kültür ve Tarihini Yansıtan, Sürdürülebilir Kent Estetiğini Sağlamak
Yaşayan İstanbul	Amaç 6: Sosyal Yaşam Olanaklarını Geliştirerek Yaşayan Bir Şehir Oluşturmak	Hedef 5: Erişilebilir ve Kapsayıcı Stratejiler ile Dinamik Bir Kültür Sanat Alanı Yaratmak
Eşsiz Miras	Amaç 7: Kültürel, Mimari ve Doğal Şehir Mirasını Korumak ve Geliştirmek	Hedef 1: Katılımcı Süreçlerle Bağımsız Modeller Oluşturarak Kültürel Mirası Korumak, Önleyici Koruma Süreçlerini Katılımcılık ile Kalıcı ve Etkin Kılmak
		Hedef 2: İstanbul'un Kültürel ve Tarihsel Kimliğini Yansıtacak Çağdaş Müzeleri Turizm ve Kültür İhtiyaçları Açısından Planlayarak Oluşturmak
		Hedef 3: İstanbul'un Somut ve Somut Olmayan Kültürel Miras Envanterini ve Koleksiyonlarını Oluşturmak ve Geliştirmek, Eğitici, Bilgilendirici Araştırma Faaliyetleri ile Kamuoyuna Sunmak
		Hedef 4: Kentin Kültürel Miras Yapılarını Projelendirmek, Belgelemek, Korumak, Restore Etmek

111

İstanbul Büyükşehir Belediyesinin kültür verisini oluşturan faaliyetler, metinler, mevzuat ve bu politikanın oluşturulma sürecinde yer alan Stratejik Planlar, Performans Programları, Faaliyet Raporları analiz edilmiştir. İstanbul Büyükşehir Belediyesi kültür ve sanatsal etkinlikler açısından değerlendirildiğinde, konserler, sergiler, film gösterileri,

¹¹⁰ <https://data.ibb.gov.tr/group>

¹¹¹ (https://uploads.ibb.istanbul/uploads/ibb_stratejik_plan_2020_2024_17fb807616.pdf)

seminer, söyleşi, şiir, konferans, sempozyum, uluslararası kültür etkinlikleri, özel etkinlikler, tiyatrolar, sahne sanatları eğitim atölyeleri, online platformlarda gerçekleştirilen etkinlikler, Çağdaş Gösteri Sanatları Merkezi (ÇGSM) etkinlikleri, yeni yazarlar projesi atölyeleri gibi kültür faaliyetleri yürütülmektedir. Yürütülen faaliyetler neticesinde tiyatro oyunlarının katılım sayıları, konser katılım istatistikleri, sanatçı performans verileri, kurs katılımcı sayıları, kurs içeriği ve süresi, eğitmen performansı, organizasyon katılım sayıları, sanat topluluklarının etkinlikleri, üye sayıları, performans analizleri, atölyelere katılım verileri, eğitmen performansı, kültür projelerinin ilerleme durumu, kütüphane ziyaret sayıları, kitap ödünç verme istatistikleri, kütüphane etkinlikleri, ziyaretçi sayıları, tanışma büroları etkinlikleri, turizm kampanya başarıları, fuar ve festival katılım istatistikleri, maliyet ve gelir analizleri, tanıtım kampanyalarının etkileşim analizleri, turistik yer ziyaret sayıları, sosyal medya paylaşımları, bütçe analizleri ve sosyal medya analizleri gibi veri türleri üretilmektedir (İstanbul Büyükşehir Belediyesi Stratejik Planı, 2019; İstanbul Büyükşehir Belediyesi Faaliyet Raporu, 2023). İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür Dairesi Başkanlığının hizmet alanına göre görevler ve veri türleri Tablo 3.11’de sunulmuştur (Bkz. Tablo 3.11).

Tablo 3.11 İstanbul Büyükşehir Belediyesi Hizmet Alanına Göre Görevler ve Veri Türleri

Hizmet Alanı	Görevler	Veri Türleri
Kültür Hizmetleri	Şehir Tiyatroları faaliyetlerinin yürütülmesi	Tiyatro oyunlarının katılım sayıları, bütçe detayları, memnuniyet anketleri
	Orkestralar ve koroların kurulması, performansların düzenlenmesi	Topluluk türleri, etkinlik sayıları, katılımcılar, performans türleri, konser tarihleri
	Sanatsal ve müzikal kursların düzenlenmesi	Kurs katılımcı sayıları, kurs içeriği ve süresi, eğitmen performansı
	Festival, panayır ve benzer organizasyonların düzenlenmesi	Etkinlik türleri, katılımcı sayıları, konuşmacılar, konu başlıkları, tarih, yer
	Sanatsal eserlerin satın alınması, yerleştirilmesi ve sergilenmesi	Eser sayısı, sanatçılar, sergi yerleri, eser türleri, ziyaretçi sayıları
	Kültür ve sanat yarışmalarının düzenlenmesi, katılımcıların değerlendirilmesi	Katılımcı sayısı, yarışma türleri, kazananlar, etkinlik tarihleri, yerel ve ulusal katılım bilgisi
	Kültür Binaları	Kapasite, etkinlik türleri, katılımcı sayıları, opera türleri, bilet satışları, etkinlik verileri

	Kültür projeleri destek verme, fon sağlama	Desteklenen projeler, proje türleri, sağlanan fonlar, başvuru sahipleri, projelerin başarı oranları
Eğitim Hizmetleri	Bilimsel ve kültür etkinliklerinin düzenlenmesi, Katılımcıların desteklenmesi	Etkinlik türleri, tesis türleri katılımcı sayıları, konuşmacılar, konu başlıkları, tarih, yer, kapasite,
	Yayın Faaliyetleri: Kentsel arşiv yayınları, kültür yayınları, dergiler ve raporların hazırlanması	Yayın başlıkları, yayıncılar, baskı sayıları, dağıtım alanları, içerik türleri
	Kütüphaneler	Kütüphane ziyaret sayıları, kitap ödünç verme istatistikleri, kütüphane etkinlikleri
Turizm Hizmetleri	Yerel tarihi ve kültürel mirasın korunması için ödüllerin verilmesi	Ödül kategorileri, başvuru sahipleri, kazananlar, ödül tarihi
	Kentsel gelişim, kültürel araştırmalar ve analizlerin yapılması	Araştırma raporları, veri setleri, analiz edilen alanlar, katılımcılar, kamuya sunulan sonuçlar
	Kentin Tarihi ve Turistik Değerlerinin Tanıtımı	Tanıtım kampanyalarının etkileşim analizleri, turistik yer ziyaret sayıları, sosyal medya paylaşımları
	Turizm Tanışma Büroları	Tanıtım kampanyalarının etkileşim analizleri, turistik yer ziyaret sayıları, sosyal medya paylaşımları

İstanbul Büyükşehir Belediyesinin kültür-sanat faaliyetlerinin tanıtımı ve duyurulması kapsamında hazırlanan web sitesiyle, belediyenin kültür-sanat etkinliklerinin yanı sıra şehirdeki diğer kültür etkinlikleri hakkında da bilgilere erişme imkânı bulunmaktadır.¹¹² Mevcut web sitesinin mobil uygulama versiyonu da hazırlanarak erişime açılmıştır. Bununla birlikte kullanıcıların, faaliyetlerle ilgili zaman, içerik ve konum bilgisine erişebilmesine olanak yaratılmıştır. Kültür-sanat faaliyetlerinin tanıtımına yönelik sosyal medya mecraları etkili biçimde kullanılmaktadır. Cemal Reşit Rey Konser Salonu¹¹³ başta olmak üzere tiyatro ve konserler, video paylaşım kanalları üzerinden yayımlanmakta ve sosyal medya hesapları üzerinden de tanıtımları yapılmaktadır. İstanbul'un her noktasındaki billboardlar ve İstanbul metrosundaki video ekranlarıyla da belediyenin kültür-sanat faaliyetlerinin tanıtımı yapılmaktadır. Bu kapsamda kitap ve

¹¹² <https://kultursanat.istanbul/>

¹¹³ <https://crrkonsersalonu.ibb.istanbul/?CRRLang=tr-TR>

kitapçık, broşür, afiş vb. tasarım, dizgi ve ofset baskı gibi basım ve yayın çalışmaları yapılmaktadır. (İstanbul Büyükşehir Belediyesi Stratejik Planı, 2019; İstanbul Büyükşehir Belediyesi Faaliyet Raporu, 2023). İstanbul Büyükşehir Belediyesinin müzecilik hizmetleri ise 2024 faaliyet raporundaki bilgilere göre Belediyenin üç adedi Kültür A.Ş. tarafından işletilen, toplam 39 adet müzesinde yıl içerisinde ulaşılan toplam ziyaretçi sayısı 5.024.212 kişi olmuştur. İstanbul Büyükşehir Belediyesine bağlı müzelerde, uzman personel tarafından, gelen ziyaretçilere müze eserleri tanıtılmaktadır (İstanbul Büyükşehir Belediyesi Faaliyet Raporu, 2025).

İzmir Büyükşehir Belediyesi, Belediye Başkanı'na bağlı olarak 1 Genel Sekreter, 5 Genel Sekreter Yardımcısı ve 36 Daire Başkanı ile hizmet vermektedir. Kültür ve Sanat Dairesi Başkanlığı kapsamında 6 adet şube müdürlüğü bulunmaktadır¹¹⁴. Bu müdürlükler:

- Ahmed Adnan Saygun Sanat Merkezi Şube Müdürlüğü
- Akdeniz Akademisi Şube Müdürlüğü
- Etkinlik ve Organizasyon Şube Müdürlüğü
- Kent Arşivi, Müzeler ve Kütüphaneler Şube Müdürlüğü
- Kültür Merkezleri ve Sanat Eğitimleri Şube Müdürlüğü
- Kültür ve Sanat Şube Müdürlüğü olarak tanımlanmıştır. 26.11.2025 tarihi itibarıyla müdürlükler ise:
 - Ahmed Adnan Saygun Sanat Merkezi Şube Müdürlüğü
 - Akdeniz Akademisi Şube Müdürlüğü
 - Etkinlik ve Organizasyon Şube Müdürlüğü
 - Kent Arşivi, Müzeler Şube Müdürlüğü

¹¹⁴ 16 Temmuz 2024 tarihinde 6 şube müdürlüğü bulunurken 26 Kasım 2025 tarihinde web sayfasında müdürlük sayısının 8'e yükseldiği görülmüştür.

- Kültür ve Sanat Şube Müdürlüğü
- Kütüphaneler Şube Müdürlüğü
- Şehir Tiyatroları Şube Müdürlüğü
- Turizm Şube Müdürlüğü olarak listelenmiŐtir.

İzmir Büyükşehir Belediyesi 2020-2024 Stratejik Planı kapsamında kültürel açıdan yayınlanan stratejik amaç ve hedefler Tablo 3.12’de (Bkz. Tablo 3.12) gösterilmiştir (İzmir Büyükşehir Belediyesi Stratejik Planı, 2019).

Tablo 3.12 İzmir Büyükşehir Belediyesi 2020-2024 Stratejik Plan/Kültür Konulu Amaç ve Hedefler¹¹⁵

Amaç	Hedef	Performans Göstergesi
Amaç 6: İzmir’i yaŐayarak öğrenmenin dünyadaki �nc� noktalarından biri yapmak ve yenilikçi fikirlerin ortaya çıktığı kent iklimi oluşturmak	6.1: Tüm İnsanları Kapsayan, Yenilikçi, EŞit ve Kaliteli Bir YaŐayarak �ğrenme İmk�nı	PG 6.1.2: Düzenlenen Kültür ve Sanatsal Eğitim Sayısı Adedi
	Sağlanacak ve Herkes İçin Hayat Boyu �ğrenme Fırsatları Desteklenecek	PG 6.1.4: Kent Kültürü ve Tarihine Yönelik Eğitim ve Etkinlik Sayısı
Amaç 7: İzmir’i Yeniden Ege, Akdeniz ve Dünya Kültürlerinin �retim Alanlarından Biri Haline Getirmek	7.1: Kültür ve Sanat �retimnin YaŐamın Tüm Alanlarıyla BuluŐtuęu Bir Sosyal İkl�m Oluşturulacak	PG 7.1.1: İzmir Opera Binası Yapım İŞi
		PG 7.1.2: Kültür ve Sanatsal YariŐma Sayısı
		PG 7.1.6: Yapımı Tamamlanacak Kültür-Sanat Merkezi Sayısı
		PG 7.3.1: Sinema Gösterim Sayısı
	7.3: İzmir, Dünya Kültür ve Sanatlarının BuluŐma Noktası Haline Gelecek	PG 7.3.2: Düzenlenen Festival ve Bienal Sayısı
		PG 7.3.3: Düzenlenen Sergi Sayısı
		PG 7.3.4: Düzenlenen Konser, Dans vb. Etkinlik Sayısı

¹¹⁵ https://www.izmir.bel.tr/CKYuklenen/Dokumanlar_2020/Stratejik%20Plan2024.pdf

PG 7.3.5:	AASSM	Bünyesinde
Düzenlenen	Konser,	Dans vb.
Etkinliklerin	Doluluk Oranı	
PG 7.3.6: Tiyatro Gösterimleri Sayısı		

İzmir Büyükşehir Belediyesinin kent genelinde yapılacak kültür etkinlikleriyle ilgili tek bir uygulama üzerinden bilgi sağlanması ve etkinlik merkezlerinin konumlarına vatandaşın erişebilmesi için İzmir Art (<https://www.izmir.art/tr/izmir-art-nedir>) uygulaması, kültür faaliyetlerinin bir bütün olarak görülmesi açısından önemlidir. İzmir Büyükşehir Belediyesinin kültür verisini oluşturan faaliyetler, metinler, mevzuat ve bu politikanın oluşturulma sürecinde yer alan stratejik planlar, performans programları, faaliyet raporları analiz edilmiştir. İzmir Büyükşehir Belediyesi Kültür ve Sanat Dairesi Başkanlığının hizmet alanına göre görevleri ve veri türleri Tablo 3.13'te gösterilmiştir (Bkz. Tablo 3.13).

Tablo 3.13 İzmir Büyükşehir Belediyesi Hizmet Alanına Göre Görevler ve Veri Türleri

Hizmet Alanı	Görevler	Veri Türleri
Kültür Hizmetleri	Şehir Tiyatroları faaliyetlerinin yürütülmesi	Tiyatro oyunlarının katılım sayıları, bütçe detayları, memnuniyet anketleri
	Orkestralar ve koroların kurulması, performansların düzenlenmesi	Topluluk türleri, etkinlik sayıları, katılımcılar, performans türleri, konser tarihleri
	Sanatsal ve müzikal kursların düzenlenmesi	Kurs katılımcı sayıları, kurs içeriği ve süresi, eğitmen performansı
	Festival, panayır ve benzer organizasyonların düzenlenmesi	Etkinlik türleri, katılımcı sayıları, konuşmacılar, konu başlıkları, tarih, yer
	Sanatsal eserlerin satın alınması, yerleştirilmesi ve sergilenmesi	Eser sayısı, sanatçılar, sergi yerleri, eser türleri, ziyaretçi sayıları
	Kültür ve sanat yarışmalarının düzenlenmesi, katılımcıların değerlendirilmesi	Katılımcı sayısı, yarışma türleri, kazananlar, etkinlik tarihleri, yerel ve ulusal katılım bilgisi
	Kültür Binaları	Kapasite, etkinlik türleri, katılımcı sayıları, opera türleri, bilet satışları, etkinlik verileri

	Kültür projeleri destek verme, fon sağlama	Desteklenen projeler, proje türleri, sağlanan fonlar, başvuru sahipleri, projelerin başarı oranları
	Bilimsel ve kültür etkinliklerinin düzenlenmesi, katılımcıların desteklenmesi	Etkinlik türleri, tesis türleri katılımcı sayıları, konuşmacılar, konu başlıkları, tarih, yer, kapasite,
Eğitim Hizmetleri	Yayın Faaliyetleri: Kentsel arşiv yayınları, kültür yayınları, dergiler ve raporların hazırlanması	Yayın başlıkları, yayıncılar, baskı sayıları, dağıtım alanları, içerik türleri
	Kütüphaneler	Kütüphane ziyaret sayıları, kitap ödünç verme istatistikleri, kütüphane etkinlikleri, Kitap sayıları, üye sayısı, okuma etkinlikleri, erişim verileri
	Yerel tarihi ve kültürel mirasın korunması için ödüllerin verilmesi	Ödül kategorileri, başvuru sahipleri, kazananlar, ödül tarihi
Turizm Hizmetleri	Kentsel gelişim, kültürel araştırmalar ve analizlerin yapılması	Araştırma raporları, veri setleri, analiz edilen alanlar, katılımcılar, kamuya sunulan sonuçlar
	Kentin Tarihi ve Turistik Değerlerinin Tanıtımı	Tanıtım kampanyalarının etkileşim analizleri, turistik yer ziyaret sayıları, sosyal medya paylaşımları
	Turizm Tanışma Büroları	Tanıtım kampanyalarının etkileşim analizleri, turistik yer ziyaret sayıları, sosyal medya paylaşımları

Yerel yönetimlerdeki yasal düzenlemeler, büyükşehir belediyeleri açısından değerlendirildiğinde, stratejik planı¹¹⁶, performans programı¹¹⁷, faaliyet raporu¹¹⁸, eylem planı, veri yönetimiyle ilgili yönetmelik, yönerge, meclis kararları, açık veri portalı, veri strateji belgesi gibi dokümanlarda, bütünsel bir kültür verisi yönetim politikasının bulunmadığı düşünülebilir. Örneğin Ankara Büyükşehir Belediyesinde açık veriyle ilgili çalışmalar 2019 yılından itibaren başlamıştır. Halihazırda geline nokta veri

¹¹⁶ <https://www.ankara.bel.tr/dokumanlar/saydamlik-ve-hesapverilebilirlik/stratejik-yonetim-araclari/stratejik-planlar>

¹¹⁷ <https://www.ankara.bel.tr/dokumanlar/saydamlik-ve-hesapverilebilirlik/stratejik-yonetim-araclari/performans-programlari>

¹¹⁸ <https://www.ankara.bel.tr/dokumanlar/saydamlik-ve-hesapverilebilirlik/stratejik-yonetim-araclari/faaliyet-raporlari>

yönetiminin nasıl gerçekleşeceği, hangi ilke çerçevesinde verilerin yönetilip, paylaşılacağı, hangi ilkeler çerçevesinde kamunun yararına açılacağı, kurum içinde verilerin nasıl organize edileceği, nasıl depolanacağı ve uzun süreli koruma için nasıl yedekleneceğini belirleyecek bir yol haritası içeren politikanın bulunmadığı görülmektedir. Kurum içerisinde veri yönetimi ile ilgili çalışmalar ve açık veri platformu bulunmaktadır.

Bu çerçevede büyükşehir belediyelerinin kültür verisi yönetim süreçlerinde henüz dijitalleşme seviyesine tam olarak ulaşmadığı söylenebilir. Veri yönetimine yönelik dokümanlarında eksiklikler olması, veri yönetimine ilişkin stratejinin geliştirilmemesi ve açık veri platformlarının tüm belediyelerde yaygınlaşmaması manuel veri toplama süreçlerinin yaygın olduğunu düşündürebilir. Ancak belediyelerin web sitelerinde yer alan faaliyet raporları, stratejik planlar ve etkinlik takvimleri gibi düzenli raporlama süreçleri, bu belediyelerin bazı veri süreçlerini dijital olarak yürüttüğüne işaret edebilir. Örneğin Denizli ve Konya büyükşehir belediyelerinin web sayfalarındaki kültür verileri paylaşımlarının güncel, kolay erişilebilir ve yeniden kullanılabilir olduğu görülmektedir. Bu durum, belirli bir dijital altyapının kullanıldığını düşündürebilir. Eskişehir Büyükşehir Belediyesinin faaliyet raporlarında müze envanterlerinin yer alması ve kültür etkinliklerin kayıtlarının düzenli tutulması, veri depolama süreçlerinde dijital sistemlerin kullanılmış olabileceğini gösterebilir. Trabzon Büyükşehir Belediyesinin Mobil uygulama ve e-belediye sistemleri ile kültür verilerinin vatandaşlara sunulması, dijital platformlardan faydalandığını düşündürebilir. Bu kapsamda büyükşehir belediyelerinin büyük çoğunluğunun veri yönetim/paylaşım süreçlerini bir bütün halinde dijital olarak yürütmediği söylenebilir.

3.2. TÜRKİYE'DEKİ EN BÜYÜK ÜÇ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİNDE YAPILAN GÖRÜŞMELERE DAYALI BULGULAR

Araştırma kapsamında Türkiye'nin en büyük üç büyükşehir belediyesinde (Ankara, İstanbul ve İzmir) kültür verisi yönetimi süreçlerinden sorumlu olan ya da sorumlu olma potansiyeli taşıyan 41 katılımcı ile yarı yapılandırılmış sorular odağında görüşmeler yapılmıştır. Yapılan bu görüşmelerde görev tanımı, cinsiyet, yaş grubu ve deneyim açısından farklı grupların yer almasına özen gösterilmiştir.

Bu kapsamda Ankara Büyükşehir Belediyesinde 16 katılımcı ile görüşme yapılmıştır. Görüşme yapılan katılımcıların 12'si erkek ve 4'ü kadındır. 2'si 30-40 yaş arasında, 7'si 40-50 yaş arasında ve 7'si de 50 yaş üstünde olan katılımcıların büyük bir kısmı müdür ve üstü görevlerde bulunmaktadır.

İstanbul Büyükşehir Belediyesinde 13 katılımcı ile görüşme yapılmıştır. Görüşme yapılan katılımcıların 10'u erkek ve 3'ü kadındır. Görüşmeye katılan kişilerin 1'i 30 yaş altında, 4'ü 30-40 yaş arasında, 5'i 40-50 yaş arasında ve 3'ü ise 50 yaş üzerindedir. Katılımcıların büyük bir kısmı müdür ve üstü görevlerde bulunmaktadır.

İzmir Büyükşehir Belediyesinde toplam 12 katılımcı ile görüşme yapılmıştır. Görüşme yapılan katılımcıların 5'i erkek ve 7'si kadındır. Görüşmeye katılan kişilerin 2'si 30-40 yaş arasında, 5'i 40-50 yaş arasında ve 5'i de 50 yaş üzerindedir. Katılımcıların büyük bir kısmı müdür ve üstü görevlerde bulunmaktadır. Katılımcılara ilişkin detaylar Tablo 3.14'te yer almaktadır (Bkz. Tablo 3.14).

Tablo 3.14 Görüşme Yapılan Katılımcılara Ait Bilgiler

Büyükşehir Belediyesi					
	Ankara	İstanbul	İzmir	Toplam	
Cinsiyet	Erkek	12	10	5	27
	Kadın	4	3	7	14
Ünvan	Daire Başkanı	1	1	1	3
	Müdür	6	5	5	16
	Müdür Yrd.	-	4	-	4
	Şef	4	1	1	6
	Koordinatör	1	-	1	2
	Personel	3	1	4	8
	Üst Düzey Yönetici ¹¹⁹	1	1	-	2
	30 Yaş Altı	-	1	-	1
Yaş Grubu	30-40 Yaş Arası	2	4	2	8
	40-50 Yaş Arası	7	5	5	17
	50 Yaş Üstü	7	3	5	15

¹¹⁹ Büyükşehir belediyelerinde üst düzey yönetici genel sekreter, genel sekreter yardımcısı ve denetim görevini yerine getiren yöneticileri ifade etmektedir.

Yapılan görüşmelerden elde edilen bilgiler, MAXQDA yazılımı aracılığıyla analiz edilmiştir. Katılımcıların yanıtlarını gizli tutmak için isimleri anonimleştirilmiştir. Buna göre her bir katılımcı için “K1, K2, K3, ...” gibi harf ve rakamlar kullanılmıştır. Yapılan görüşmelerde katılımcıların verdiği yanıtlar ses kayıt cihazıyla kaydedilmiş, izleyen aşamada ayrıntılı bir şekilde yazıya aktarılmış ve içerik analizi yapılmıştır.

3.2.1. Kodlama ve Tematik Analiz

Katılımcılardan elde edilen verilerden yola çıkılarak oluşturulan ana temalar, alt temalar ve tekrar edilme sıklıkları Tablo 3.15’te gösterilmiştir (Bkz. Tablo 3.15).

Tablo 3.15 Kodlama ve Tematik Analiz

Temalar	Sıklık
Kültür Verisinin Organizasyonu	627
Görev Tanımı	41
• Müdür	17
• Daire Başkanı	3
• Üst Düzey Yönetici	2
• Personel	13
• Koordinatör	2
• Müdür Yardımcısı	4
Büyükşehir Belediyelerinde Üretilen Kültür Verisi Türleri	150
• Konser	21
• Mehteran Ekibi	6
• Orkestra	12
• Tiyatro	23
• Organizasyon	20
• Kent Gezileri	8
• Müzeler	5

• Eğitim	16
• Sergiler	9
• Gösteriler	3
• Kütüphane	5
• Kulüpler	6
• Kurslar	7
• Heykel	2
• Yayın	5
• Sinema	2
Büyükşehir Belediyelerinde Kültür Etkinliklere Dayalı Veriler	76
• Kültür Etkinlik Sayısı	26
• Kültür Etkinliklerine Katılanların Sayısı	26
• Kültür Etkinlikleri ile İlgili Uzman Personel Sayısı	4
• Kültür Etkinliklerine Dayalı Sosyal Medya Verileri	2
• Eğitim/Kurs Sayısı	11
• Kültür Etkinlikleri ile İlgili Fiziksel Ortam/Mekân Sayısı	5
• Kültür Etkinliklerine Dayalı Gider Hesapları	2
Kültür Verisi Yönetiminde Birimler Arası Koordinasyon	61
• Proje İş Birlikleri	13
• Elektronik Sistemler	18
• Toplantılar	11
• İkili İlişkiler	11
• Raporlama	8
Belediyelerin Kurumsal Kültüründen Kaynaklanan Sorunlar	49
• Mali İmkânların Yetersizliği	7

• İç ve Dış Paydaşlarla Yetersiz İş Birliği	1
• Kültür Verisi Politikalarının Eksikliği	8
• Personel Rotasyonu ve Değişikliği	1
• İnsan Kaynağı ve Eğitim Eksikliği	14
• Entegre Olmayan Sistemler	15
• İletişim ve Koordinasyon Eksikliği	2
• Yetki ve Sorumluluk Çakışması	1
• Hiyerarşik Engeller	0
İç Paydaşlarla İş birliği	46
• İş Birliği Mekanizması	2
• Kurum İçi E-posta, Yazışmalar, İtranet, Mesajlaşma Uygulamalar	30
• Kültür Hizmetleriyle İlgili Eğitim Programları	2
• Kültür Hizmetleri ile İlgili Toplantılar	5
• Kültür Verisi Paylaşımı	3
• Ortak Projeler	4
Diğer Belediyelerle Etkileşim	40
• Bireyler Arası Etkileşim	18
• Kültür Verisinin Yönetimini İçeren Ortak Platformlar	6
• Kültür Verisinin Yönetimi ile İlgili Protokoller	4
• Kültür Verisinin Yönetimi ile İlgili Yapılan Resmi Anlaşmalar	0
• Koordinasyon Mekanizmaları Aracılığıyla Etkileşim	12
Dış Paydaşlarla İş Birliği	56
• Kültür Verisin Yönetimi ile İlgili Ortak Projeler	21
• Kültür Verisinin Yönetimi ile İlgili Toplantılar	5
• Kültür Verisinin Yönetimi ile İlgili Eğitim Programları	6

- Kültür Verisinin Paylaşımı

24

Kültür Verisi Yönetiminin Aşamaları	679
Kültür Verisini Sağlama	132
• Kültür Verisi Sistemi Aracılığıyla	11
• Kurum İç Yazışmalar Aracılığıyla	10
• Kültür Verisinin Yöntemine Yönelik Saha alışması Aracılığıyla	7
• Kültür Verisi Protokolleri ve Raporlar Aracılığıyla	6
• Kayıt ve Rapor Analizleri	3
• Sosyal Medya Kanalları Aracılığıyla Sağlama	13
• Kültür Etkinlikleri İlişkin Bilet Bilgileri Aracılığıyla	3
• Görüşme ve Odak Gurup Toplantıları Aracılığıyla	8
• ağrı Merkezine Gelen Bildirimler Aracılığıyla	9
• Memnuniyet Anketleri/Geri Bildirim Formları Aracılığıyla	13
• Etkinlik ve Organizasyonların Fiziksel Takibi Aracılığıyla	26
• Etkinlik ve Organizasyonların Dijital Takibi Aracılığıyla	26
Kültür Verisi Sınıflandırma	69
• Kültür Hizmetleri Sınıfı	31
• Eğitim Hizmetleri Sınıfı	22
• Turizm Hizmetleri Sınıfı	12
• Kültürle İlgili İdari ve Mali İşler	3
Kültür Verisini Depolama ve Koruma	132
• Yasal ve Politik Düzenleme	40
• Yedekleme ve Felaket Kurtarma	19
• Dijital Güvenlik	12
• Fiziksel Güvenlik	8

• Dijital Depolama	29
• Fiziksel Depolama	24
Kültür Verisinin Analizi	128
• Toplantılar ve Odak Grup Görüşmeleri Aracılığıyla	22
• Gözlem Yoluyla	11
• Doküman ve Rapor Aracılığıyla	23
• Paydaş Geri Bildirim Yöntemleri Aracılığıyla	49
• Hedef Kitlenin Memnuniyetinin Ölçülmesi	13
• Çağrı Merkezi Bildirimleri	12
• Vatandaş Talepleri	24
• Anket Aracılığıyla	23
Kültür Verisine Erişim	62
• Sosyal Medya Mecraları Aracılığıyla	7
• Sempozyum ve Paneller Aracılığıyla	3
• Dijital Platformlar Aracılığıyla	27
• Kurum Web Sayfası Aracılığıyla	17
• Dokümanlar Aracılığıyla	3
• Görsel Araçlar Aracılığıyla	5
Kültür Verisinin Paylaşımı	156
Kültür Verisinin Paylaşımının Performansı	36
• Kültür Verisi Paylaşımının Yeterli Olması	20
• Kültür Verisi Paylaşımının Kısmen Yeterli Olması	5
• Kültür Verisi Paylaşımının Yetersiz Olması	11
Kültür Verisinin Kurum İçi Paylaşımı	30
• Sosyal Medya Mecraları Aracılığıyla	2

• Kurum İçi Toplantılar Aracılığıyla	6
• Kurum İçi Bilgilendirmeler Aracılığıyla	3
• Kurumsal Portal Aracılığıyla	6
• Dijital Dokümanlar Aracılığıyla	2
• Resmi Yazışmalar Aracılığıyla	11
Kültür Verisinin Kurum Dışı Paylaşım	90
• Web Sayfası Aracılığıyla	14
• Sosyal Medya Mecraları Aracılığıyla	15
• Açık Veri Portalı Aracılığıyla	27
• Basın Yayın Birimi Aracılığıyla	9
• Web Sayfasında Paylaşılan Plan ve Raporlar Aracılığıyla	15
• Bireysel Bilgilendirme (Vatandaşın Talep Etmesi Durumunda)	10
Kültür Verisi Yönetiminde Standartlar ve Stratejiler	245
Kültür Verisi Sağlama ile İlgili Standart ve Stratejiler	28
Kültür Verisinin Düzenlenmesi ile İlgili Standart ve Stratejiler	88
• Sınıflandırma	13
• İndeksleme	30
• Kataloglama	45
Kültür Verisinin Erişimi ile İlgili Standart ve Stratejiler	25
• Dijital Araçlar ve Platformlar	25
Kültür Verisini Depolama ve Koruma ile İlgili Standartlar	0
• Politika Belgeleri	78
• Standartlar ve Rehberler	12
• Yönetmelikler	13
• Birim İçi Raporlamalar	26
• Kültür Verilerinin Belirli Formatta Düzenlenmesi	8

• Diğer Standardizasyon Teknikleri	18
Kültür Verisinin Yönetimi Sürecinde Yasal Düzenlemeler	185
Kültür Verisi Yönetimde Yasal Düzenlemeler	45
• Kültür Verisinin Yönetimine İlişkin Kurum İçi Düzenlemeler	40
• İlişkin Yasal Düzenlemelerin Uygulanmasının Yetersiz Olması	5
Erişime Yönelik Mevzuata Dayalı Engeller	89
• Diğer Yasal Düzenlemeler	4
• Belediye Kanunları Çerçevesinde	22
• Şifreleme Protokolleri	5
• Kurum İçi Düzenleyici İşlemler	19
• Bilgi Edinme Hakkı Kanunu	3
• Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu	3
• Kişisel Verilerin Korunması Kanunu	33
Kültür Verisi Yönetimine İlişkin Politika Belgelerinde Yasal Düzenlemeler	51
• Stratejik Plan Gibi Politika Belgeleri	30
• Politika Belgelerinde Uyum Sorunu	8
• Plan-Rapor Gibi Politika Belgelerin Takibi ile İlgili Sorunlar	3
• Stratejik Plan Gibi Politika Belgelerinin Yetersizliği	6
Kültür Verisinin Yönetiminde Bütçe	39
• Bütçenin Yetersiz Olması	22
• Bütçenin Yeterli Olması	17
Kültür Verisinin Yönetiminde Personel	101
Personelin Niceliksel Açıdan Değerlendirilmesi	10
• Personel Niceliği Hakkında Fikir Belirtilmemesi	1
• Kültür Verisi Yönetiminde Personel Sayısı Yeterli	9
Personelin Niteliksel Açıdan Değerlendirilmesi	91

Kültür Verisi Yönetim Alanında Deneyimi Var	69
Kültür Verisi Yönetim Alanında Uzmanlığı Var	22
Kültür Verisinin Yönetiminde Alt Yapı	150
Teknolojik Altyapı	113
• Harici Bellek	7
• Bulut Bilişim	8
• Sunucular	4
• Yazılım Kullanımı	15
• Fiziksel Veri Depolama	24
• Dijital Veri Depolama	28
Kültür Verisinin Yönetiminde Kurumsal Kapasite	37
• Hizmet İçi Eğitimler	8
• Dış Paydaşlarla Koordinasyon	11
• Birimler Arası Koordinasyon	9
• Birim İçi Koordinasyon	9
Kültür Verisinin Yönetiminde Gelecek Planları	217
• Kültür Verisi Yönetiminde Standardizasyonun Tamamlanması	34
• Kültür Verisi Yönetiminde Mevcut Problemlerin Tamamlanması	40
• Kültür Verisi Yönetiminde Yeni Projelerin Değerlendirilmesi	35
• Kültür Verisi Yönetiminde Yönetimsel Yetkinliklerin Artırılması	29
• Kültür Verisi Yönetiminde Dijitalleşme Sürecinin Olgunlaşması	31
• Kültür Verisi Yönetiminde Sorumlu Yeni Birimlerin Oluşturulması	21
• Kültür Verisi Yönetiminde Sürdürülebilirlik	27
Kültür Verisinin Yönetiminde Şeffaflık ve Hesap Verebilirlik	270
• Stratejik Plan	44
• Başvuru Masası	27

• CİMER Başvuruları	4
• Performans Programı	31
• Basın Yayın Duyuruları	15
• Belediye Meclis Toplantı Yayınlanması	6
• Sosyal Medya Paylaşımları	32
• Kurum Web Sitesi	24
• Faaliyet Raporları	37
• Bilgi Edinme Hakkı Kanunu Kapsamında Bilgilendirmeler	4
• Açık İhaleler	15
• Açık Veri Platformu	31

3.2.2. Anahtar Kelime Analizi

Bu bölümde yarı yapılandırılmış görüşmelerin analiz sürecinde öncelikle Word formatındaki dokümanlar MAXQDA programına aktarılmıştır. Aktarılan metinler içinde en az iki kez geçen kodların yer aldığı “Kod Bulutu” görseli oluşturulmuştur. Kod bulutunda büyük boyutlu görünen kodlar, görüşme metinlerinde en sık kullanılan temaları ve kategorileri göstermektedir. 159 kodun minimum sıklığı 3 olarak belirlenmiştir. Dolayısıyla üç kez veya daha fazla kodlananlar görselleştirilmiştir.

Belgelerin analiz edilmesi neticesinde katılımcıların, kataloglama, stratejik plan, performans programı ve faaliyet raporu gibi politika belgeleri, standardizasyon, sorumluluk alanları, sürdürülebilirlik, dijitalleşme gibi kavramlar üzerinde durduğunu göstermiştir. Kod bulutunda görüleceği üzere İç ve Dış Paydaşlarla Yetersiz İş Birliği, Yetki ve Sorumluluk Çakışması, Personel Rotasyonu ve Değişikliği gibi konuların sıklığının az olması, katılımcıların bireysel görüşünü yansıttığını göstermektedir. 159 kod için “Kod Bulutu” görseli Şekil 3.2’de sunulmuştur (Bkz. Şekil 3.2).

Şekil 3.2 Kod Bulutu

Görüşme dosyasında yer alan toplam 126 bin 438 kelime içerisinde iki kez tekrarlananlar buluta dahil edilmiştir. Kelime bulutunda görüşmenin ana temaları ile görüşme metninde sıklıkla geçen kelimeler büyük yazılmıştır. Görüşme dosyasında en fazla geçen kelimelerle ilgili bulgular, Tablo 3.16’da gösterilmiştir (Bkz. Tablo 3.16).

3.2.3. Araştırma Bulgularına Dayalı Temalar

Araştırma kapsamında, katılımcı görüşlerine bağlı olarak 9 tema belirlenmiştir. Söz konusu temalar:

- 1-Kültür Verisinin Organizasyonu,
- 2-Kültür Verisinin Yönetiminde Alt Yapı,
- 3-Kültür Verisi Yönetiminin Aşamaları,
- 4-Kültür Verisi Yönetiminde Standart ve Stratejiler,
- 5-Kültür Verisinin Yönetimine İlişkin Yasal Düzenlemeler,
- 6-Kültür Verisinin Yönetiminde Bütçe,
- 7-Kültür Verisi Yönetiminde Personel,
- 8-Gelecek Planları,
- 9-Kültür Verisinin Yönetiminde Şeffaflık ve Hesap Verilebilirlik

Olarak belirlenmiştir. Bu bağlamda temaların detaylı analizleri başlıklar halinde sunulmuştur.

3.2.3.1. Kültür Verisinin Organizasyonu

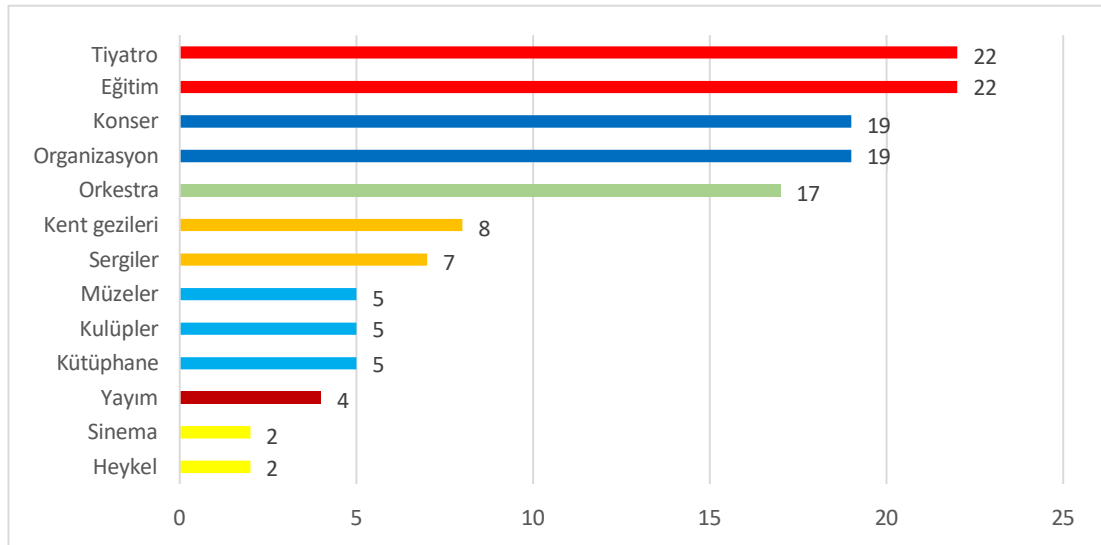
Kültür verisinin organizasyonu, kültür faaliyetleri kapsamında elde edilen verilerin sağlanması, sınıflandırılması, depolanması, analizi ve paylaşımı süreçlerinin yönetilmesinde önemli rol oynamaktadır. Bu tema, kültür hizmetleri, kültür verisi türleri, birimler arası koordinasyon, belediyenin kendi kültürlerinden kaynaklanan sorunlar, diğer belediyelerle etkileşimi ve paydaşlarla iş birliği kültür hizmetinin sunulması aşamasında memnuniyet anketleri ve etkinlik raporlarının nasıl organize edildiği gibi unsurlar yedi ana başlıkta ele alınmıştır. Bu etmenler hizmetin kalitesinde, vatandaşın sunulan kültür hizmetine ilgisi konusunda önemli faktörler olarak görülmüştür.

Bu bölümde araştırmalar doğrultusunda edinilen bilgilere göre bu faktörlerin sağladığı olumlu yönler ve eksikliği durumundaki olumsuz yönleri değerlendirilmektedir. Burada

büyükşehir belediyelerinde kültür verisi yönetimine genel bakışın gözlenmesi amaçlanmıştır.

3.2.3.1.1. Büyükşehir Belediyelerinde Kültür Hizmetleri

Büyükşehir belediyelerinde sunulan kültür hizmetlerinin çeşitliliği ve kapsamını değerlendirmek amacıyla, hangi tür faaliyetlerin gerçekleştirildiği ve bu hizmetlerin içerik yapısının nasıl şekillendiği analiz edilmiştir. Buna ilişkin elde edilen bulgular Şekil 3.4'te sunulmuştur (Bkz. Şekil 3.4).

Şekil 3.4 Kültür Hizmetleri

Katılımcılardan alınan yanıtlar ile kişi sayısı dağılımları şöyledir:

- Tiyatro ve Eğitim faaliyetleri, 22 kişi tarafından en önemli kültür faaliyetleri olarak belirtilmiştir.
- Konser ve Organizasyon türü etkinlikler, 19 kişi tarafından önemli bulunmuştur.
- Orkestra etkinlikleri, 17 kişi tarafından tercih edilmiştir.
- Kent gezileri, 8 kişi tarafından önemli görülmüştür.
- Sergiler, 7 kişi tarafından tercih edilmiştir.

- Müzeler, Kulüpler ve Kütüphane etkinlikleri 5 kişi tarafından önemli kültür faaliyeti olarak değerlendirilmiştir.
- Yayım faaliyetleri, 4 kişi tarafından önemsenmiştir.
- Sinema ve Heykel, yalnızca 2 kişi tarafından tercih edilmiştir

Katılımcı görüşlerinden elde edilen verilere göre en büyük üç büyükşehir belediyesinde tiyatro, eğitim etkinlikleri, konserler, organizasyonlar ve orkestralar, en sık tercih edilen veya düzenlenen kültür faaliyetleri arasında yer almaktadır. Söz konusu etkinliklerin geniş kitlelere hitap eden içeriklere sahip olduğu düşünüldüğünde, kültür etkinlikleri bağlamında sıklıkla tercih edilme eğilimlerinin yüksek olması, beklendik bir durum olarak değerlendirilmektedir. Bununla birlikte görüşmelerden elde edilen veriler katılımcıların mekân, bütçe yetersizliği ve planlama gibi bazı yapısal sorunlara işaret ettiğini de göstermiştir. Buna ilişkin dikkat çekici katılımcı görüşleri şöyledir:

“Tiyatro eserlerinin daha uygun maliyetlerle hayata geçirilmesi daha büyük kitlelere hitap etmesini sağlayacak bir durumken maalesef bütçeye dayalı birtakım problemler bunu engellemektedir.” (K5).

“Kültür merkezlerinin, sayılarının kesinlikle artması gerekir. Bu ciddi bir eksiklik. Bu mekânların sayısının artması ve nitelik olarak yurt dışındaki salonlarla kıyaslayabileceğimiz konseptte olması önemli.” (K8).

“Tiyatro gösterimleri belirli merkezlerde yoğunlaşmış durumda, kırsal bölgelere erişim sınırlı.” (K23).

Yukarıda örneklendirilen katılımcı görüşlerine göre ayrıca, katılımcıların kültür hizmetlerinin sunumu konusunda planlama, mekân ve altyapı gibi konuları öncelikli gördüğünü de ortaya koymaktadır. Bunun yanı sıra kültür hizmetlerinin sadece etkinlik üretmekle sınırlı olmadığı, söz konusu kültür faaliyetlerinin daha etkili ve kapsayıcı bir şekilde gerçekleştirilmesi için planlama mekanizmalarının güçlendirilerek, mekânsal altyapının iyileştirilmesine yönelik çalışmalar yapılması gerektiğini göstermektedir. Diğer taraftan kent gezileri, sergiler, müzeler ve kulüpler de katılım düzeyi açısından orta seviyede yer alan kültür etkinlikleri olarak katılımcılar tarafından değerlendirilmiştir.

Görüşme verilerinde, bu faaliyetlere ilişkin iyileştirme alanlarına dikkat çekilmiştir. Buna yönelik katılımcı görüşleri ise şöyledir:

"Konser organizasyonları geniş kitlelere hitap ediyor, ancak mevsimsel koşullar açık hava etkinliklerini etkileyebiliyor." (K5).

"Klasik müzik ve halk konserleri dışında farklı türlerde etkinlikler talep ediliyor." (K6).

"Açık hava sergilerinin sürdürülebilirliği için güvenlik ve altyapı desteğinin sağlanması önem arz etmektedir." (K28).

"İzmir'de 2022 yılında kaç tane sergi, kaç konser gerçekleşti, kaç tiyatro oyunu gerçekleşti, kaç stand-up vs. tüm disiplinlerle ilgili halkın katılımına ilişkin sayısal verileri topladık ve ilçe bazında değerlendirdik, mevsimsel değerlendirmeler yaptık ve söz konusu etkinliklere katılımı orta seviyede bulduk." (K10).

Sanat sergilerine yönelik olarak bir katılımcı, mekân yetersizliğine dikkat çekerek galeri çeşitliliğinin artırılması gerektiğini vurgulamıştır. Katılımcılar, kütüphane etkinlikleri, yayım çalışmaları, sinema gösterimleri ve heykel sergileri gibi diğer kültürle ilgili etkinlikler konusunu çok fazla dile getirmemişlerdir. Dijital içeriklerin artırılması ve kütüphanede daha fazla etkinlik düzenlenmesi, katılımcılar tarafından dikkat çekilen unsurlar arasındadır. Buna ilişkin katılımcı görüşleri şöyledir:

"Belediye kütüphanesinde kullanıcı sayısı artıyor, ancak dijital kaynak sayısı yetersiz. Kütüphaneler biraz yeni olduğu için herhangi bir kütüphane programı şu an kullanılmıyor. Excel listesine hangi kitap alındı, kimin ne zaman aldığı yazılıyor ama sonrasında bu analiz edilmiyor maalesef." (K33).

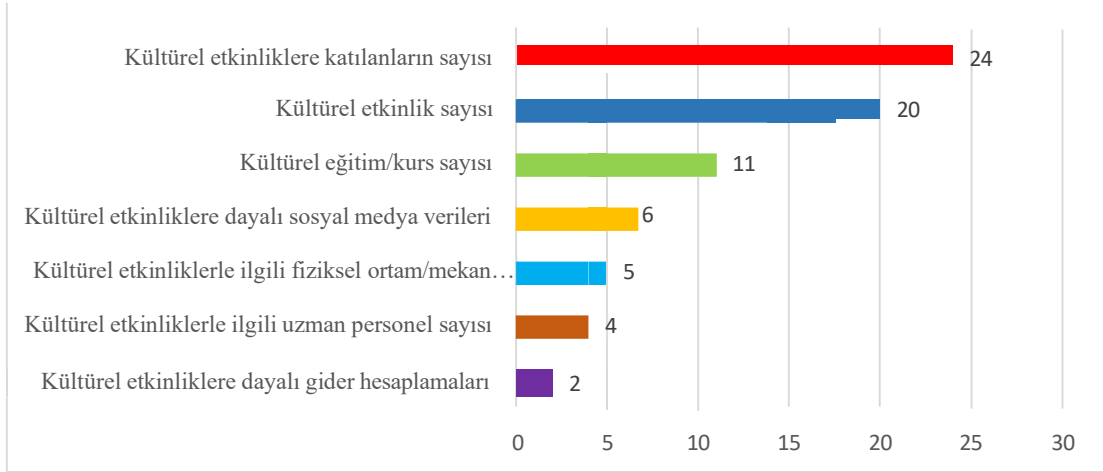
"Belediye kütüphanesinde kullanıcı sayısına paralel kütüphane sayısı da artıyor ancak kütüphanelerin bağlı bulunduğu farklı birimler nedeniyle işleyişte bütünlük sağlanamıyor ve yönergelerin uygulanmasında zorluk yaşıyor." (K39).

“Ölçemediğin şeyi yönetememekten bahsediyoruz. Şimdi 2018-19 verilerine baktığınızda, BELMEK'teki kursiyer sayısının 17 bin civarında olduğunu görürsünüz. Usta öğretici sayısının da 420 civarında olduğunu görürsünüz. Sonra elde ettiğimiz verilerle bu işte bir yanlışlık ya da aksayan bir taraf olduğunu online kayıta geçtik. Online kayıta bu sefer usta öğreticideki sayımız yıllar içerisinde -örnek veriyorum 300'lere düşmüş olmasına rağmen- bu sefer belgelendirdiğimiz insan sayısının 30 binlere dayandığını gördük. Yani aldığımız verilerle siz iyileştirme yapabileceğiniz açık alanları çok net görebiliyorsunuz. Bu size bir yol gösterici ve rehber oluyor.” (K29).

Katılımcı ifadelerinde de belirtildiği üzere, kütüphane hizmetlerinde dijital kullanımın görece sınırlı olduğu anlaşılmaktadır. Bunun yanında etkinlik türlerinin farklı müdürlük ve başkanlıklara dağılmış olması, koordinasyonda sorunlar yaşanmasına yol açmaktadır. Bu bulgular, tiyatro ve eğitimin kültür faaliyetleri içinde öne çıktığını, müze, kulüp, kütüphane gibi daha pasif ya da bireysel deneyime dayalı etkinliklerin ise daha az ön planda olduğunu göstermektedir.

3.2.3.1.2. Büyükşehir Belediyelerinde Kültür Etkinliklerine Dayalı Veriler

Büyükşehir belediyeleri, kültür etkinlikleri toplumun sosyal yaşamına katkı sağlayan önemli kurumlardır. Kültür faaliyetlerinin etkili bir şekilde yönetilebilmesi, verilerin doğru şekilde toplanması ve analiz edilmesi ile mümkün olabilir. Katılım sayıları, etkinlik çeşitliliği, fiziki mekân yeterliliği ve bütçe kullanımı gibi göstergelere ilişkin elde edilen veriler Şekil 3.5'te sunulmuştur (Bkz. Şekil 3.5).

Şekil 3.5 Büyükşehir Belediyelerinde Kültür Etkinliklerine Dayalı Veriler

Katılımcılara kültür etkinlikleri ile ilgili en önemli göstergenin hangisi olduğu sorulmuş ve aşağıdaki yanıtlar alınmıştır:

- Kültür etkinliklerine katılanların sayısı, toplam 24 kişi tarafından işaretlenmiş ve en çok tercih edilen gösterge olmuştur.
- Kültür etkinliği sayısı, 20 kişi tarafından önemli bir gösterge olarak değerlendirilmiştir.
- Eğitim/kurs sayısı, 11 kişi tarafından tercih edilmiştir.
- Kültür etkinliklerine dayalı sosyal medya verileri, 6 kişi tarafından önemli bulunmuştur.
- Kültür etkinlikleri ile ilgili fiziksel ortam/mekân sayısı, 5 kişi tarafından işaretlenmiştir.
- Kültür etkinlikleri ile ilgili uzman personel sayısı, 4 kişi tarafından önemsenmiştir.
- Kültür etkinliklerine dayalı gider hesaplamaları, yalnızca 2 kişi tarafından önemli bir gösterge olarak değerlendirilmiştir.

Kültür verisi yönetimi süreçlerinde önemli bulgular ortaya çıkmaktadır. Katılımcı görüşmelerinden elde edilen bilgiler, grafikteki verilerin daha iyi anlaşılmasına katkı

sağlamaktadır. Örneğin, kültürle ilgili etkinlik sayısının yüksek olmasına karşın, bazı katılımcılar, farklı kitlelere hitap eden etkinliklerin çeşitlendirilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Bu durum ise kültür etkinliklerine yüksek katılımın başarı için tek başına yeterli olmadığını, bunun yanı sıra niteliksel hedeflerin de önemli olduğunu göstermektedir.

“Etkinliklere çok kişi katılıyor ancak bazı programlar içerik olarak tekrara düşüyor. Kalite yerine sayıyı artırmaya odaklanılıyor.” (K29).

Kursların sürekliliği ve içerik çeşitliliği konusunda öneriler dile getirilmiştir. Etkinliklerin hedef kitlesine göre özelleştirilmesinin önemine ilişkin katılımcı görüşleri aşağıdaki gibidir:

“Etkinliklerin çoğu belirli yaş gruplarına hitap ediyor. Gençler için ayrı programlar, yaşlılar için ayrı atölyeler düzenlenmeli.” (K4).

“Etkinliklerin çoğunu bölge bölge organize ediyoruz. Bornova’da farklı, Konak’ta farklı programlar yapıyoruz. İhtiyaca uygun eğitimler verilmeli. Bazı eğitimler çok faydalı ama devamlılık konusunda sorun yaşıyor. Yeni konular eklense çok daha ilgi çekici olur. Eğitim sürecinin apayrı değerlendirilmesi gerekiyor. Gelen, giden sayısı, artıyor mu, azalıyor mu? Çünkü kimi eğitimler maalesef çok büyük bir hevesle başlayıp kapanması ile sonlanabiliyor, bazı bölgelerde.” (K3).

Görüşmelerde etkinliklere katılımın artırılması amacıyla etkin ve dikkat çekici uyarıcılarla desteklenmiş bir duyuru mekanizmasına olan ihtiyaca yönelik eleştiriler de yer almıştır. Örneğin bir katılımcı, etkinliklerin duyurulması konusunda şunları aktarmıştır:

“Etkinliklerimizi web sitesi ve sosyal medyada duyuruyoruz. Ancak geri dönüşlerden bazı vatandaşların duyuruları göremediği anlaşıyor. Sosyal medya paylaşımları çok geç yapılıyor ya da yeterince dikkat çekici olmuyor. Daha güncel ve ilgi çekici paylaşımlar yapılmalı.” (K37).

Yukarıdaki katılımcı görüşü, tanıtım stratejilerinin güncellenmesi ve dijital kanalların daha etkin kullanılması gerektiğini göstermektedir. Fiziki mekân sayısının düşük olması da görüşmelerde dile getirilmiştir. Katılımcı, mevcut mekânların yetersizliğine şu şekilde dikkat çekmiştir:

“Belli bölgelerde mekân eksikliği var. Özellikle kırsal bölgelerde etkinlik yapılabilecek yerler bulmak zor oluyor.” (K8).

Uzman personel sayısının yetersiz olması da görüşmelerde sıkça dile getirilen bir başka husus olmuştur. Katılımcılar bu konuda şu görüşleri aktarmıştır:

“Şöyle, kültür verisi yönetiminde niceliksel ve niteliksel olarak gruplandırdığımızda sayı olarak personel sayısı yeterli gözükse de nitelik olarak eksiklikler var, diyebilirim.” (K40).

“Biz birbirimiz arasında iletişimde, iş yapmakta da zorlanıyoruz. Çünkü ya bilgi birikimiyle alakalı sorun yaşıyoruz ya da iş bilmezlikle alakalı sorun yaşıyoruz.” (K3).

Yukarıdaki katılımcı yorumları insan kaynağının niteliksel olarak ve sürecin özelliğine göre artırılmasının etkinliklerin kalitesini doğrudan etkileyebileceğini göstermektedir. Son olarak bütçe-faaliyet ilişkisinin kurulmasında planlama yetersizliğine dair katılımcılar tarafından şu eleştiriler gündeme getirilmiştir:

“Kültür merkezleri de bize bağlı. Kültür merkezlerinin çok fazla masrafı olduğu için tabii bölünmek kalıyor ya da bina ile ilgili yapmak istediği şeyler var. Fakat yine bütçe sıkıntısı ile karşılaşıyoruz. Çok yeterli bulmuyoruz açıkçası.” (K3).

“Etkinlik başına ne kadar harcama yapıldığını bilmiyoruz. Şeffaf bir maliyet raporlaması yapılırsa, daha fazla güven duyulurdu.” (K29).

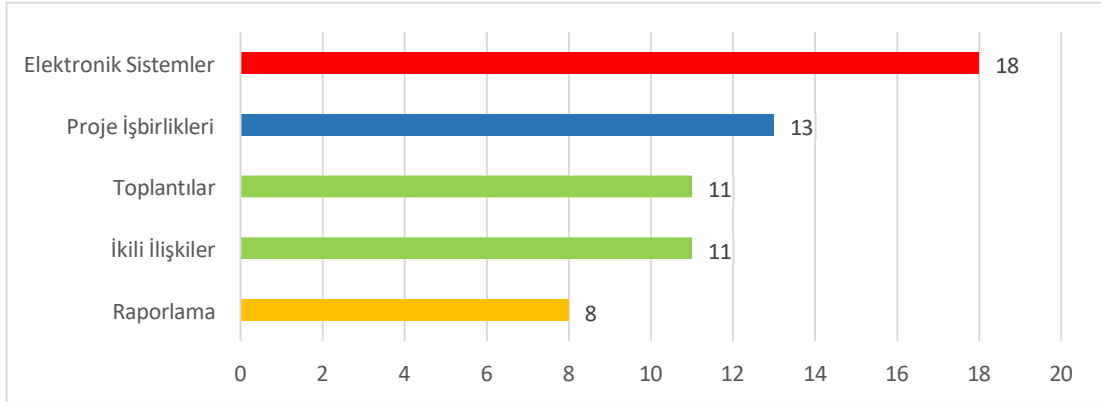
Katılımcı görüşmelerinden elde edilen bilgilerde, kültürle ilgili etkinliklere katılanların sayısının yüksek olması, etkinliklerin sayısal olarak geniş bir kitleye ulaşmakla birlikte, toplumun değişik sosyal ve kültürel katmanlarına göre özgülenmiş etkinliklere dair yetersizlikler de vurgulanmıştır. Hemen hemen tüm etkinliklerin hedef kitlesine göre

özelleştirilmesinin önemi de ortaya çıkmıştır. Kültürel eğitim ve kurs sayısı açısından katılımcı değerlendirmelerine bakıldığında, katılımcıların reel eğitim ihtiyaç analizleri üzerine kurulmuş hedef kitle beklentisine uygun bir hayat boyu öğrenme planlaması yapılmadığı yönünde beyanlarının olduğu görülmüştür. Kursların içerik ve süre açısından iyileştirilmesine ihtiyaç duyulduğu katılımcılar tarafından ortaya konulmuştur. Tanıtım stratejilerinin güncellenmesi ve dijital kanalların daha etkin kullanılması gerektiği de dikkat çeken bir diğer katılımcı beyanıdır. Etkinliklerin geniş bir coğrafi alanda erişilebilir olması için altyapının güçlendirilmesine ihtiyaç olduğu görüşü dile getirilmiştir.

Genel olarak, görüşme verileri değerlendirildiğinde, kültür etkinliklerin kapsamının geniş olmasına rağmen, bazı yapısal eksikliklerin giderilmesine ihtiyaç duyulduğu görülmüştür. Katılımcıların önerileri doğrultusunda, etkinlik planlamasının zenginleştirilmesi, uzman personel desteğinin artırılması ve sosyal medya stratejilerinin güçlendirilmesi ile faaliyet planlamalarının bütçe ile doğrudan ilişki kurularak düzenlenmesi önem arz etmektedir.

3.2.3.1.3. Kültür Verisi Yönetiminde Birimler Arası Koordinasyon

Kültür verisi yönetiminde, birimler arası koordinasyonun etkin biçimde oluşturulmasında, veri akışının düzenli ve doğru bir şekilde gerçekleşmesi hizmet süreçlerinin verimliliğini artırmak açısından kritik öneme sahiptir. Kültür verisi yönetiminde birimler arası koordinasyonu sağlamak amacıyla kullanılan yöntemler, dijital altyapı, proje iş birlikleri, toplantılar ve raporlama süreçleri gibi çeşitli unsurlar üzerinden değerlendirilmiştir. Buna ilişkin elde edilen bulgular Şekil 3.6'da sunulmuştur (Bkz. Şekil 3.6).

Şekil 3.6 Kültür Verisi Yönetiminde Birimler Arası Koordinasyon

Katılımcılardan alınan yanıtlar ve kişi sayısı dağılımları şöyledir:

- Elektronik sistemler, 18 kişi tarafından birimler arası koordinasyonun sağlanmasında önemli görülmüştür.
- Proje iş birlikleri, 13 kişi tarafından önemli bulunmuştur.
- Toplantılar ve İkili ilişkiler, 11 kişi tarafından önemli görülmüştür.
- Raporlama, 8 kişi tarafından tercih edilmiştir.

Elektronik sistemler, katılımcı görüşlerine göre veri akışını hızlandıran en yaygın yöntem olarak öne çıkmıştır. Yine görüşme bulgularında, dijitalleşmenin sağladığı avantajlara rağmen dijital altyapı, personelin sistem kullanma becerisinin yetersizliği gibi bazı yapısal eksikliklere dikkat çekilmiştir. Buna ilişkin katılımcı görüşleri şöyledir:

“Bazı günler daha yoğun bazı günler işler daha yavaş ilerleyebiliyor. Aslında daha önceki uygulamalara dayalı verilere rahatlıkla erişebileceğimiz bir veri yönetim sistemimiz olsa daha planlı bir şekilde yol alabiliriz. Dolayısıyla katılımcı sayısı bizim için sürpriz olmaktan çıkar.”
(K9).

“Kültür etkinlikleri ile ilgili bilgileri genelde manuel olarak topluyoruz. Çünkü bizim bununla ilgili sistem altyapımız yok. Bilgi sistemi altyapımız olmadığı için bu verileri manuel olarak yapıyoruz. İşte tiyatro oyunlarına katılımcılardan, konser ya da öğrenci sayısındaki katılımların hepsini excel üzerinden manuel olarak yapıyoruz. Mavi masa (Başkent 153)

verileri üzerinden yapıyoruz ya da anketlerle yürütüyoruz. Web sitesindeki on-line formları, sosyal medya verilerini kullanıyoruz. Bu şekilde ilerlemeye çalışıyoruz.” (K36).

“Bir bilgi sistemimiz yok. Kendi bilgi sistemimizi kullanmadığımız için zorluk yaşıyoruz. Bunlar manuel olarak olduğu için bazen, tabii bazı aksaklıklar, gözden kaçan durumlar olabiliyor.” (K34).

Proje iş birlikleri, birimler arası koordinasyonu teşvik eden önemli bir unsur olarak değerlendirilirken, bazı projelerde sürdürülebilirliğin sağlanamadığı, tek seferle sınırlı kaldığını belirten katılımcı görüşü şöyledir:

"Proje iş birlikleri genelde sivil toplum kuruluşları ve diğer belediyelerle yapılıyor, ancak iş birliklerinin sürdürülebilir olması zor oluyor." (K37).

Toplantılar, bilgi paylaşımı ve karar alma süreçlerinde önemli bir araç olarak görülmüştür. Buna ilişkin katılımcı görüşü dikkat çekicidir:

"Koordinasyon toplantıları düzenleniyor, ancak alınan kararlar bazı birimlerde uygulanmakta gecikiyor." (K36).

İkili ilişkilerin projelerin hızlı ilerlemesine katkı sağlayabilen bir yöntem olmakla birlikte, sürdürülebilirliğin sağlanmasında ve sürecin yürütülmesinde sorunlar yaşandığını belirten bir katılımcı görüşü şöyledir:

“Bazı çalışma arkadaşlarımızı işin yarattığı sıkıntıdan şundan bundan kapalı olabiliyorlar. İletişimin sınırlı olması da iş yaptırılmayı zorlaştırıyor” (K7)

"Kurumsal iletişim yerine bireysel ilişkilerin öne çıkması sürdürülebilirliği zorlaştırıyor." (K27).

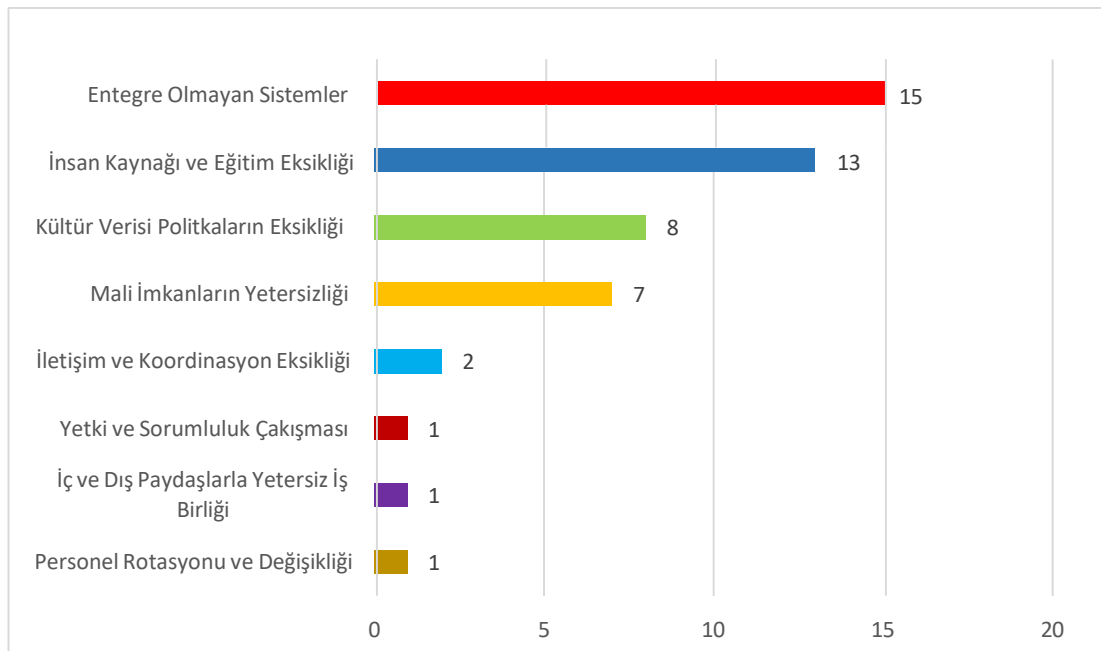
Yukarıdaki katılımcı görüşleri informal ilişkilerin kurumsal iletişimin sağlanmasında ve yönetiminde öne çıkan asli unsur olduğunun değerlendirildiğini göstermiştir.

"Raporlar düzenli hazırlanıyor, ancak analiz raporları hizmet geliştirme süreçlerinde yeterince değerlendirilmiyor." (K1) ifadesi ile katılımcı, raporlama süreçlerinin düzenli olarak işletilmesine rağmen üretilen raporların etkililiğinin düşük olduğunu ve karar alma süreçlerinde yeterince faydalanılmadığını vurgulamıştır.

Yukarıdaki katılımcı görüşlerinden elde edilen veriler, kültür verisi yönetiminde dijital altyapının geliştirilmesi, entegrasyon, sürdürülebilir proje iş birlikleri, toplantı kararlarının uygulanması ve raporlama mekanizmalarının güçlendirilmesine yönelik iyileştirme çalışmalarına ihtiyaç olduğunu ortaya koymuştur.

3.2.3.1.4. Belediyelerin Kurum Kültüründen Kaynaklanan Sorunlar

Kültür verisi yönetiminde karşılaşılan sorunların belirlenmesi ve bu sorunların süreçlere etkisinin değerlendirilmesi, verimliliğin artırılması ve sürdürülebilir bir yapı oluşturulması için kritik bir adımdır. Bu kapsamda, dijital entegrasyon eksiklikleri, insan kaynağı ve mali yetersizlikler ile koordinasyon sorunları gibi faktörlerin tespit edilmesi, iyileştirme çalışmalarına rehberlik edecektir. Buna ilişkin elde edilen bulgular Şekil 3.7’de sunulmuştur (Bkz. Şekil 3.7).

Şekil 3.7 Belediyelerin Kurum Kültüründen Kaynaklanan Sorunlar

Kültür verisi yönetiminde karşılaşılan temel sorunlar ve bu sorunların sıklığı incelenmiştir. Entegre olmayan sistemler, katılımcı görüşlerine göre en yaygın problem olarak öne çıkarken, insan kaynağı ve eğitim eksikliği, kültür verisi politikalarının eksikliği ve mali imkânların yetersizliği gibi unsurlar önemli zorluklar arasında yer almaktadır. Ayrıca görüşme bulguları, entegrasyon eksikliğinin veri akışını zorlaştırdığını ve aynı verilerin farklı formatlarda tutulmasına neden olduğunu ortaya koymaktadır. Bu husustaki en önemli katılımcı görüşü aşağıda sunulmuştur.

"Veri depolama ve analiz süreçleri için farklı yazılımlar kullanılıyor, ancak bu yazılımlar birbirine entegre olmaması kültür verisi yönetim sürecini zorlaştırmaktadır." (K26).,

"Kültür verisi toplama sürecinde yazılım programı kullanmıyoruz. Ofis programlarında, wordde, excelde çalışılmış tablolar halinde hazırlanıyor. Verilerin farklı müdürlükte toplanması ve entegre bir sisteminin olmaması kültür verilerinin takibini zorlaştırmaktadır." (K35).

Yukarıdaki katılımcı görüşleri, sistem entegrasyonunun sağlanarak tüm süreçlerin ortak bir platformda yürütülmesinin önemini göstermiştir.

İletişim ve koordinasyon eksikliği, yetki ve sorumluluk çakışması ile iç ve dış paydaşlarla yetersiz iş birliği gibi faktörler, süreçlerin sürdürülebilirliğini olumsuz etkileyen diğer unsurlar olarak dikkat çekmektedir. Katılımcılar, kültür verisinin yönetiminde görev alan personelin dijital becerilerinde farklılık bulunduğunu ve eğitim programlarının düzensiz olduğunu belirtmiştir. Bu durum, yeni göreve başlayan personel için kapsamlı bir oryantasyon ve işbaşı eğitim sürecinin bulunmaması ile de ilişkilendirilmiştir.

"Veri yönetimine ilişkin standart politikalar bulunmuyor, bu da süreçlerde farklı yaklaşımlar ortaya çıkarıyor." (K40).

"Bilgi birikimi ve becerilerin tam olarak ön planda tutulduğuna inanmıyorum. Çalışanların %70-80'i bilgi ve becerileriyle değil, deneyimle işi öğrenen personellerden oluşuyor." (K32).

Yukarıdaki katılımcı görüşleri ile hem personelin becerilerinin yetersizliği hem de politika belgeleri eksikliğinin, karar alma süreçlerinde belirsizlik yarattığına dair görüşü ortaya koymaktadır. Veri yönetimi süreçlerinde uyumu sağlamak için rehber dokümanlar hazırlanmalı ve süreç standartları netleştirilmelidir. Mali imkânlardaki yetersizlik, projelerin askıya alınmasına neden olan kritik bir unsur olarak öne çıkmıştır. Buna ilişkin dikkat çekici bazı katılımcı görüşleri şöyledir:

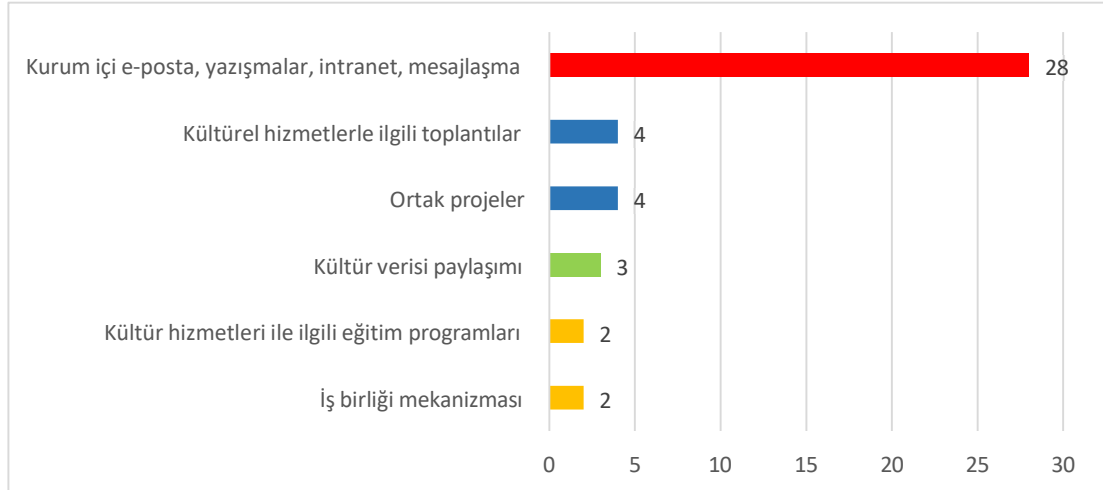
“Kültür adına çok fazla üretebilecek şeyler olduğunu, belediyenin halka hizmet noktasında götürebileceği şeyler olduğunu düşünüyoruz ama bu ufukla, ekiple, liyakatle ve bütçeyle çok doğru orantılı.” (K28).

“Kültür etkinlikleri ve geziler, daha büyük kitlelere hitap etmesini sağlayacak bir durumken bütçe imkânlarının yetersiz olması bunu engellemesine rağmen, halkın uygun maliyetlerle erişebileceği geziler, tiyatro gibi etkinlikleri hayata geçirmek, belediyenin görevi.” (K5).

Genel olarak, kültür verisi yönetiminin daha etkin ve sürdürülebilir hale getirilebilmesi için dijital entegrasyonun tamamlanması, personelin eğitim yoluyla desteklenmesi, veri yönetimine ilişkin politikaların güncellenmesi ve mali kaynakların iyileştirilmesi önem arz etmektedir. Ayrıca, iş birliğini güçlendirecek iletişim mekanizmalarının kurulması ve yetki-sorumluluk alanlarının netleştirilmesi sürecin verimliliğine katkı sağlayacaktır.

3.2.3.1.5. İç Paydaşlarla İş Birliği

Kültür verisi yönetiminde kullanılan iletişim ve iş birliği araçlarının etkinliği, kurum içi koordinasyonun sağlanması ve süreçlerin verimliliği açısından önemli bir değerlendirme konusudur. Bu kapsamda, dijital iletişim araçlarının yanı sıra toplantılar, ortak projeler ve eğitim programları gibi unsurların ne derece etkin kullanıldığı incelenmiştir. Buna ilişkin elde edilen bulgular Şekil 3.8’de sunulmuştur (Bkz. Şekil 3.8).

Şekil 3.8 İç Paydaşlarla İş birliği

Kültür verilerinin yönetimi ve paylaşımı süreçlerinde kullanılan iletişim ve iş birliği araçları incelenmiştir. Kurum içi e-posta, yazışmalar, intranet ve mesajlaşma uygulamaları, veri akışını sağlamak için en sık tercih edilen yöntem olarak öne çıkmıştır. Bu durum, dijital iletişim araçlarının kurum içi koordinasyonda kritik bir rol oynadığını göstermektedir. Ancak, görüşme bulguları, bu sistemlerin kullanımında sorunlar yaşandığını ortaya koymuştur.

"Kurum içi iletişim, genellikle e-posta ve mesajlaşma uygulamaları üzerinden yürütülüyor, ancak acil durumlarda koordinasyon aksayabiliyor. Intranet üzerinden duyurular yapılıyor, ancak bu platformlar personel tarafından etkin kullanılmıyor." (K27).

Toplantılar, bilgi paylaşımı ve karar alma süreçleri için önemli bir platform sunarken, alınan kararların uygulanmasında yaşanan gecikmeler ve karar süreçlerinde eşit katılım eksikliği dikkat çekmiştir. Buna ilişkin katılımcı görüşleri şöyledir:

"Belki üst düzeyde yapılan toplantılar, öneriler, görüşler vardır ama o toplantılara katılmadığım için onlarla ilgili çok bilgim yok. Toplantılarda önemli kararların tüm birimlere eşit şekilde duyurulmaması, birimlerde uygulama gecikmelerinin yaşanmasına yol açıyor." (K36).

“Öznel bir çaba var. Ben bile sonradan öğreniyorsam birçok mevkidaşım bilmiyordur. Mesela ben de bilmiyorum, diğer müdürlüklerimiz neler yapıyorlar?” (K7).

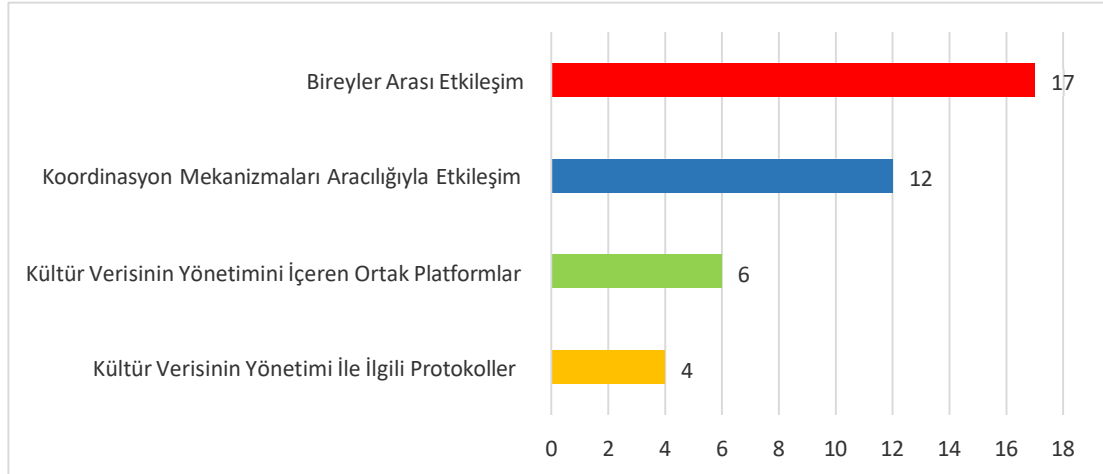
Ortaya konulan katılımcı görüşleri değerlendirildiğinde, toplantılarda alınan kararların uygulanmasını sağlamak amacıyla detaylı takvimler hazırlanmalı ve tüm paydaşların sürece eşit katılımını destekleyen mekanizmalar oluşturulmalıdır. Ortak projeler, birimler arası iş birliğini teşvik eden önemli bir unsur olmakla birlikte, katılımcılar tarafından sürdürülebilir görülmemiştir. Bu görüşü destekleyen katılımcı görüşü şöyledir:

“Bizim karşılıklı birtakım protokoller imzaladığımız, kültür sanat noktasında ortaklaşa çalışmalar yürüttüğümüz birtakım kurumlar var, örneğin İtalyan Kültür Merkezi ve İtalyan Kültür Derneği gibi. Ancak ortak projeler genellikle kısa süreli etkinliklerle sınırlı kalıyor ve sürdürülebilirlik sağlanamıyor.” (K8).

Katılımcı görüşleri projelerin sürekliliği konusunda eksiklik yaşandığını ortaya koymuştur. Bilgi paylaşımı sağlanmakla birlikte projelerin tek seferlik etkinliklerle sınırlı kalması, iş birliği mekanizmalarının güçlendirilmesi gerektiğini göstermiştir. Proje değerlendirme süreçleri izlenmeli ve ortak projelerin sürdürülebilirliğini sağlayacak izleme ve değerlendirme mekanizmaları geliştirilmelidir.

3.2.3.1.6. Diğer Belediyelerle Etkileşim

Kültür verisini diğer belediyelerde etkileşim bağlamında ilgili olabilecek bireysel çabalar, kurumsal mekanizmalar, ortak platformlar ve protokoller gibi unsurların ne derece etkili kullanıldığı katılımcı görüşleri doğrultusunda incelenmiştir. Buna ilişkin elde edilen bulgular Şekil 3.9’da sunulmuştur (Bkz. Şekil 3.9).

Şekil 3.9 Diğer Belediyelerle Etkileşim

Burada büyükşehir belediyelerinde kültür verisinin yönetimi bağlamında farklı etkileşim ve iş birliği mekanizmaları incelenmiştir. Verilere göre bireyler arası etkileşim en yoğun düzeyde gerçekleşmektedir. Kültür verisinin yönetiminde bireysel çaba ve iletişimin ön planda olduğunu gösteren katılımcı görüşü aşağıda sunulmuştur:

"Sistematik bir yapı yerine kişisel girişimlerle sürecin ilerlediğini" belirtmiş olabilir." (K37).

Katılımcı görüşleri doğrultusunda kültür etkinliklerinin uygulama aşamasında sürecin sadece kurumsal düzenlemelerle yürütülmediği, kişiler arası ilişkilerin de bu süreçte önemli bir rolü olduğunu ortaya koymuştur. Koordinasyon mekanizmaları aracılığıyla diğer belediyelerle kurulan etkileşim konusundaki katılımcı görüşleri farklı birimlerin iş birliği sürecinde zaman zaman devreye girdiğini ancak etkileşim bağlamında yeterince verimli kullanılmadığını öne sürmüşlerdir. Buna ilişkin katılımcı görüşü şöyledir:

"Birimler arası toplantılar yapılıyor, ancak kararlar uygulamada dağılık kalıyor. Oysa birimler arası iş birliği olsa ve sinerji toplantıları oluşabilir diye düşünüyorum." (K7).

Katılımcı görüşlerine dayalı bu durum, birimler arası toplantının iş birliğini büyüteceğini ve bilgi paylaşımının sinerji yaratarak, kurumsal uyumu destekleyeceğini göstermiştir.

Ortak platformların kullanımı, veri yönetimi için önemli olmakla birlikte, diğer belediyelerle etkileşimi yansıtan grafikte buna bağlı düzeyin son derece düşük olduğu

görülmüştür. Bu durum belediye bünyesinde ortak dijital platformların yaygın kullanılmadığını ya da erişim ve kullanım kapasitesinin sınırlı olduğunu düşündürmektedir. Buna ilişkin katılımcı görüşü dikkat çekicidir:

"Veri paylaşımında dijital araçlar kullanılmıyor, dosyalar hala manuel olarak gönderiliyor. Çünkü bizim bununla ilgili bir bilgi sistemi altyapımız olmadığı için bu verileri manuel olarak yapıyoruz." (K36).

Yukarıda örneklendirilen katılımcı görüşleri, dijital uygulamaların kurum içinde sıklıkla kullanılmadığını, personel niteliğinin dijital platform kullanma eğilimi bağlamında birtakım eğitim gereksinimlerinin bulunduğunu ve dijital medya kullanım kültürünün yeterince gelişmemiş olabileceğini düşündürmektedir.

"Kültür verisiyle çalışan 140 personelin nitelik ve bilişsel düzeyi arasında belirgin bir eşitsizlik bulunuyor. Yaklaşık 30–40 kişi gerekli donanımına sahipken, büyük bölümde hem kurumsal eğitimlerin yetersizliği hem de dijital ve bilişsel beceri eksikliği nedeniyle süreçlerin tekrar tekrar anlatılması ve yoğun yönlendirme yapılması gerekiyor." (K 7).

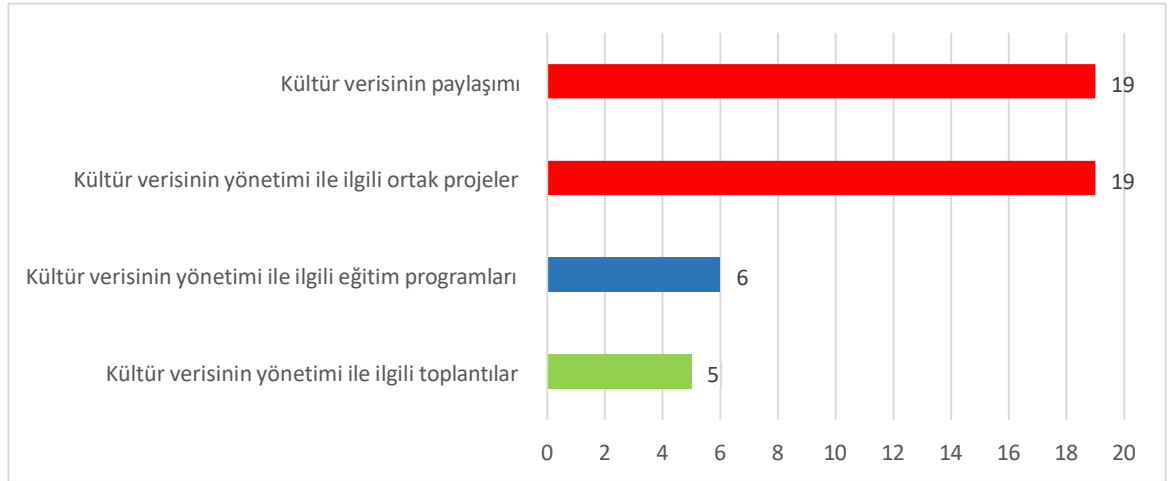
Diğer belediyelerle etkileşim konusunda kültür verisi yönetim protokolleri ise katılımcı görüşleri doğrultusunda son derecede az sayıda tercih edildiği görülmüştür. Bu durum, veri yönetim süreçlerine ilişkin resmî protokol ve rehberlerin yetersiz kalabildiğini düşündürmektedir. Nitekim bunu destekleyen katılımcı görüşü aşağıda sunulduğu gibidir:

"Veri paylaşımı için resmî bir prosedür belirlenmediği için belirsizlik yaşıyor." (K40).

Katılımcı görüşleri genel olarak değerlendirildiğinde, kültür verisi yönetiminde bireyler arası iletişimin ağırlıkta olduğu, ancak ortak platformlar ve protokoller gibi daha sistematik ve formel uygulamaların eksik kaldığı anlaşılmaktadır. Bu durum kurumsal yapı içinde dijital altyapının güçlendirilmesi gerektiğini ve dijital platformların kurum çalışanları arasında veri paylaşımı ile ilgili daha etkin kullanılması gerektiğinin düşündürmektedir. Bunu teşvik edici altyapıya dayalı güçlendirme çalışmalarının ve personel yetkinliğini dijitalleştirme odaklı anlayışla geliştirmenin katkı sağlayıcı olacağını düşündürmektedir.

3.2.3.1.7. Dış Paydaşlarla İş Birliği

Kurumsal organizasyonun gelişiminde önemli unsurlardan birisi dış paydaşlarla iş birliğinin bulunmasıdır. Böylece kurumlar dışarıdan fikirlere açık hale gelir ve faaliyetlerini daha verimli hale getirebilir. Bu süreç büyükşehir belediyelerinde kültür verisinin yönetimi açısından da önemlidir. Buna ilişkin elde edilen bulgular Şekil 3.10'da sunulmuştur (Bkz. Şekil 3.10).

Şekil 3.10 Dış Paydaşlarla İş Birliği

Kültür verisi yönetimi kapsamında iş birliği ve etkileşim türleri incelenmiştir. Kültür verisinin paylaşımı ve ortak projeler, iş birliğinde en sık tercih edilen yöntemler olarak öne çıkmaktadır. Bu durum, farklı birimler ve paydaşlar arasında veri alışverişi ile ortak proje süreçlerinde aktif roller üstlenildiğini göstermektedir. Ancak görüşme verileri, bu süreçlerde veri formatlarının uyumsuzluğu ve erişim yetkilerinin net olmaması gibi zorluklar yaşandığını ortaya koymaktadır. Bu hususta dikkate değer katılımcı görüşleri şöyledir:

"Veri paylaşımı, farklı birimler arasında farklı formatlarda yapılıyor, bu da veri akışını zorlaştırıyor." (K1).

"Dijitalleşme tam olarak sağlanmadığından kültür verisinin yönetimi ve erişim yetkileri bazen sorun oluşturabiliyor. Özellikle sürecin yürütülmesinde ortak klasörlerin varlığı ve herkesin erişimine açık olması,

bütün çalışmaların bu klasörlerde kaydedilmesi, erişim yetkisinin belirlenmemesi, veri güvenliği riskini yükseltmektedir.” (K2).

Katılımcılar, kültür verisi yönetim sürecinin standartlaşmanın sağlanmadığını, bu durumun da kültür verisinin kalitesi ile erişilebilirliğini olumsuz yönde etkilediğini işaret etmiştir.

"Proje iş birlikleri genellikle kısa süreli etkinliklerle sınırlı kalıyor ve sürdürülebilir değil." (K37) ifadesiyle, proje çıktılarının değerlendirilmediğine ve sürdürülebilirlik stratejilerinin eksik olduğuna dikkat çekilmiştir.

Eğitim programları ve toplantılar, iş birliği ve veri yönetim süreçlerinde daha az gerçekleştirilen faaliyetler arasında yer almaktadır.

"Veri yönetimi eğitimleri yapıldı, ancak kapsamlı değil ve genellikle yetersiz kalıyor" (K34).

"Ürettiğiniz fikrin, projeye dönüşmesi ve bunun, o projenin uygulanması ekip olarak çalışmayı gerektiriyor. Bu da özellikle kültür noktasında çok fazla liyakatli ve nitelikli çalışana ihtiyaç duyuyor. Bu noktada Büyükşehir Belediyesi Kültür Dairesi olarak hem personel niteliği hem de eğitim konusunda yetersiz kalıyor.” (K28).

Toplantılar, sürecin yöneticinin kişisel çabalarıyla yürütüldüğünü, herhangi bir görev değişikliğiyle kesintiye uğrama riski olduğunu göstermiştir. Bu hususu destekleyen katılımcı görüşü aşağıdaki şekilde ifade edilmiştir:

"Büyükşehir belediyesinde merkez ilçeler ve 14-15 tane de dış taşra ilçeler var, Ankara'ya uzak olan. Bu yeni dönemde kendi çabamla bunların hepsinin kültür müdürleriyle bağlantı kurdum çok güzel bir toplantı tertitledim. Kent Konseyi'nde yaptık toplantıyı. İl Kültür Turizm Müdürlüğü de geldi. İl Kültür Turizm Müdürümüzle, İl Kültür Turizm Müdür Yardımcıları geldi, ben geldim Büyükşehir'den ve Kültür Müdürlerimiz geldi. Burada oturduk ve dedik ki, turizm master planı yapmamız lazım. Bu anlamda

sizlerden de destek alacağız, çünkü o bölgelerde yapılacak anketler var. Bunu da sizlerin yardımıyla biz yapabiliriz, bizim bilmediğimiz alanlar. Akyurt, Kalecik, ne bileyim Koçhisar, Evren dolayısıyla onlar da olumlu baktı buna. Bu toplantıları rutin olarak yapacağım, mesela ayda bir gibi bu toplantıları geleneksel hale getireceğim. Hatta şunu istiyorum, her defasında ayrı bir ilçeye gidelim ama onlar da olsun, biz de Turizm Müdür Bakanlığı ile birlikte hem de. Görevde olduğum sürece bu işi takip edeceğim. Bu kurumsal bir politika olmayabilir benden sonra". (K37).

Katılımcı görüşleri doğrultusunda elde edilen değerlendirmelere göre, kültür verisi yönetiminde iş birliği ve etkileşim süreçlerinin etkinliğinin yeterli düzeyde olmadığı ancak bununla birlikte en azından orta ve alt kademe yöneticiler tarafından sorunun doğası ile ilgili belirli bir farkındalığın bulunduğu söz edilebilir.

3.2.3.2. Kültür Verisinin Yönetiminde Alt Yapının Değerlendirilmesi

Büyükşehir belediyelerinin, kültür faaliyeti ile ilgili etkinliklerin yürütülmesi sürecinde yaşadıkları sorunların temelinde, alt yapının önemi yadsınamaz bir gerçektir. Bu bölümde kültür verisinin yönetiminde beşerî sermayenin, kurumsal kapasitenin ve teknolojik çalışmaların değerlendirilmesi doğrultusunda edinilen bilgilere göre, bu faktörlerin sağladığı olumlu yönler ve eksikliği durumunda ortaya çıkabilecek olumsuz yönler ele alınmıştır. Bu kapsamda elde edilen bulgular Şekil 3.11’de kültür verisinin yönetiminde alt yapının değerlendirilmesine yönelik hiyerarşik kod modeli olarak sunulmuştur (Bkz. Şekil 3.11).

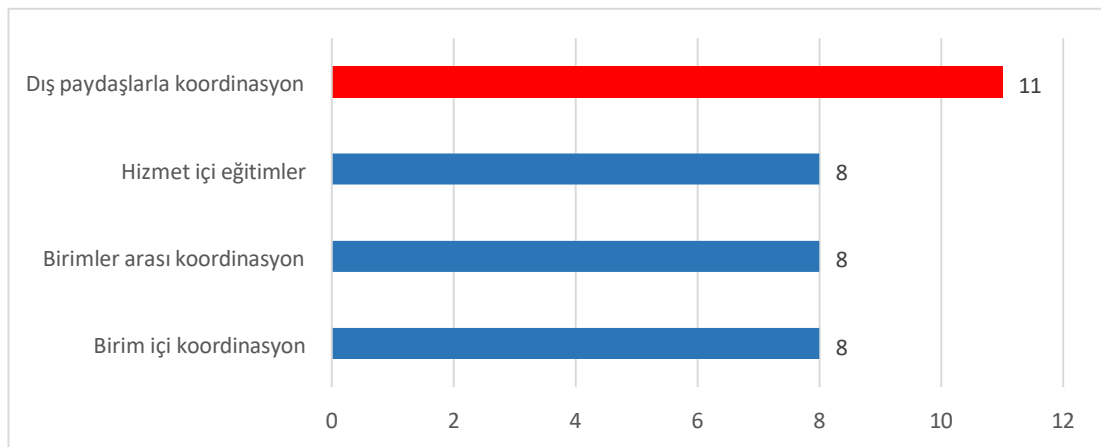
Hiyerarşik Kod-Alt kod Modeli

Şekil 3.11 Kültür Verisinin Yönetiminde Alt Yapının Değerlendirilmesi

3.2.3.2.1. Kültür Verisinin Yönetiminde Kurumsal Kapasite

Teknolojik imkânlarla, bilginin ve bilgiyi oluşturan verilerin elde edilmesi kolaylaşmış olmakla birlikte, bilginin yorumlanması ve analiz edilmesi daha karmaşık hale gelmiştir. Günümüzde bilginin kurumsal yapıların hedeflerini ve süreçlerini etkilemesi kaçınılmazdır. Dolayısıyla kurumsal kapasitenin kalitesi ve bilgi, birbirini tamamlayan kavramlardır. Karmaşıklaşan sistemlerle birlikte kaliteye ve bilgiye olan ihtiyaç artmakta, uluslararası kabul görmüş kurumsal sistem tasarımlarına ihtiyaç duyulmaya devam edilmektedir. Buna ilişkin elde edilen bulgular Şekil 3.12’de sunulmuştur (Bkz. Şekil 3.12).

Şekil 3.12 Kültür Verisinin Yönetiminde Kurumsal Kapasite

Kültür verisi yönetiminde koordinasyon ve eğitim süreçleri, kurumun belirlenmiş hedeflerinin gerçekleştirilmesinde belirleyici bir işlevi bulunmaktadır. Yukarıdaki grafik, dış paydaşlar ve birimler arası koordinasyonun mevcut durumu ile hizmet içi eğitim faaliyetlerinin kapsamını göstermektedir. Görüşmeler, dış paydaşlarla iş birliğinden birim içi veri akışına kadar çeşitli süreçlerde mevcut durumu detaylandırmaktadır. Dış paydaşlarla yapılan iş birlikleri, protokol imzalama aşamasında olumlu olsa da uygulama safhasında bazı sorunların yaşandığını düşünen katılımcı görüşleri aşağıdaki gibidir:

“Kültür faaliyeti yürütürken Mali Hizmetler Daire Başkanlığıyla, Basın Yayın Daire Başkanlığıyla ya da Gençlik Spor Daire Başkanlığıyla bir ilişkiniz oluyor, süreç içerisinde. Bazen süreçler, faaliyetler birbirinin içine giriyor. Yapılacak iş birlikleri genellikle protokol imzalama aşamasında kalıyor, uygulamada koordinasyon eksikliği yaşıyor” (K39).

“Dış paydaşlarla iş birliğinde talep gelirse, uygunluk durumuna göre değerlendiriyoruz. Proaktif olmayan bu durum kültür verisi üretimini, paylaşımını ve kurumsal ağ oluşturma süreçlerini sınırlamaktadır.” (K3).

Yukarıdaki katılımcı görüşü, belediye birimleri arasında görev tanımları ile iş akışlarının yapılmadığına, yetki karmaşası nedeniyle sivil toplum kuruluşları ve kültür dernekleri ile gerçekleştirilen ortak projelerde veri paylaşım süreçlerinin uzun sürdüğü ya da tamamlanamadığına işaret etmiştir. Birimler arası koordinasyonun güçlendirilmesi de önemli bir gereklilik olarak öne çıkmıştır. Buna ilişkin görüş şöyle aktarılmıştır:

“Birimler arası koordinasyon toplantıları düzenleniyor, ancak bu toplantılarda alınan kararların bazıları süreç içerisinde çalışan personele duyurulmuyor ve uygulama sonuçları izlenmiyor.” (K36).

Yukarıdaki katılımcı görüşünde, kurum içerisinde iletişim kanallarının tam olarak işlemediği ve alınan kararların uygulanabilirliğinin izlenmesi gerektiğine vurgu yapılmıştır. Veri aktarım süreçlerinde zaman kaybı yaşanması ve farklı birimlerin aynı veri setine farklı yaklaşımlar benimsemesi uyumsuzluk yaratabilmektedir.

Birim içi veri akışında ise bir standart eksikliğinin olduğu gözlenmiştir. Katılımcılar veri akışındaki standart eksikliğini şu şekilde ifade etmişlerdir:

“Birim içi veri akışında standartlaşma eksikliği bulunuyor.” (K2).

“Birim içi veri akışını çok fazla yararlanacağımız yazılım ve yönerge bulunmadığından biraz yetersiz görüyorum.” (K34).

Görüşmecilerin standartlaşma konusundaki değerlendirmesine göre, kültür verisinin yönetimine ilişkin prosedürlerin belirlenmemesi, faaliyetlerin yürütülmesinde sorunlara yol açmaktadır. Bu durum süreçlerin daha net ve şeffaf hale getirilmesi gerektiğini ortaya koymuştur.

Eğitim süreçleri ile ilgili değerlendirmelerde, hizmet içi eğitimlerin mevcut olduğu ancak kapsam ve sıklık açısından yetersiz kaldığı belirtilmiştir. Eğitim süreçleri ile ilgili olarak katılımcılar şu ifadeleri kullanmıştır:

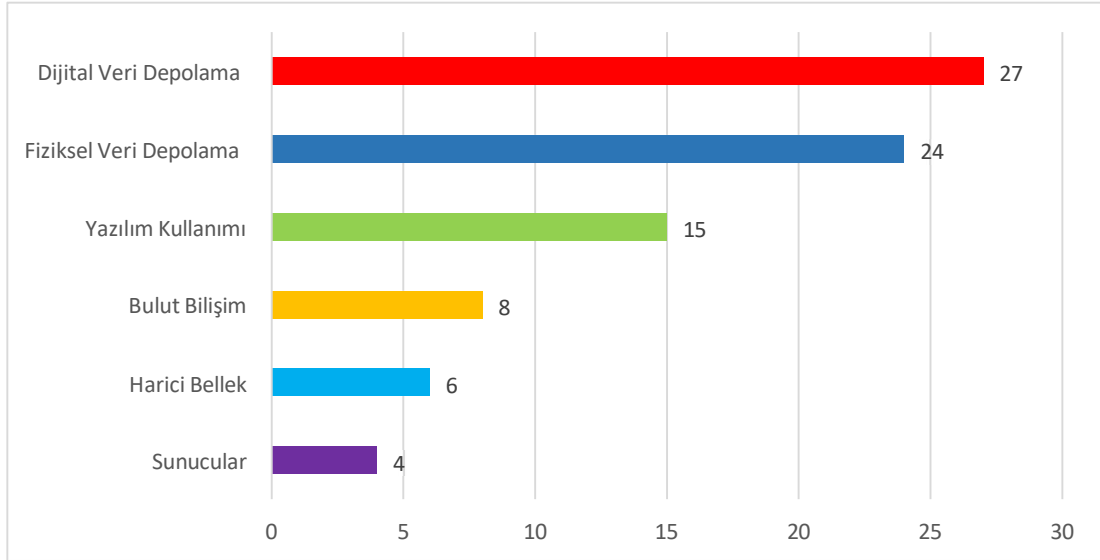
“Hizmet içi eğitimleri yetersiz buluyorum. Öğrenme sürecimiz usta-çırak ilişkisi üzerinden ilerlemektir.” (K30).

“Veri yönetimi konusunda aldığımız hizmet içi eğitimler sayesinde raporlama süreçlerimizde ilerleme kaydettik. Ancak bu eğitimler düzenli değil, daha çok dönemsel oluyor. Aslında bu konuda daha kapsamlı ve sürekli eğitim programlarına ihtiyaç var.” (K40).

Katılımcıların bu yaklaşımı, kurumsal gelişmenin ve sürdürülebilirliğin sağlanmasında eğitimin önemini ortaya koymuştur. Eğitimlerin teorik içeriklerin yanı sıra uygulamalı atölyelerle desteklenmesi, süreçlerin daha etkin hale getirilmesine katkı sağlayacaktır.

3.2.3.2.2. Teknolojik Altyapı

Teknolojik altyapının güçlendirilmesi, kültür verisi yönetiminde veri akışını hızlandırmak, güvenilirliği artırmak ve kurum içi koordinasyonu sağlamak adına kritik bir adım olup dijitalleşme süreçlerindeki entegrasyon ve güvenlik önlemlerinin yeterliliği, sürecin başarısını doğrudan etkilemektedir. Bu bağlamda elde edilen bulgular Şekil 3.13’te sunulmuştur (Bkz. Şekil 3.13).

Şekil 3.13 Teknolojik Altyapı

Dijital veri depolama ve fiziksel veri depolama, katılımcı görüşlerine göre en sık tercih edilen yöntemler olarak öne çıkmıştır. Bu husus, kurumların hem geleneksel hem de modern yöntemleri bir arada kullandığını göstermiştir. Ancak görüşmelerden elde edilen bulgular, bu hibrit yapının birbiriyle tam uyum sağlanamaması gibi zorluklar içerdiğini ortaya koymuştur. Katılımcılar bu bağlamdaki görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir:

“Şu an verileri hem dosyalama gibi fiziksel sistemle hem de harici disklerle koruyoruz. Ama bu hibrit yapı gerçekten zorlayıcı, manuel takip gerekiyor. Daha merkezi ve tekil bir dijital sistem ihtiyacı hissediyoruz.” (K34).

“Dijital arşivler kullanışlı, ancak farklı birimlerdeki sistemler birbiriyle uyumlu değil”. (K1).

“Fiziksel arşivlerde belgeleri bulmak zaman alıyor ve bu süreçlerde kayıplar yaşanabiliyor.” (K37).

Yukarıdaki katılımcı görüşlerinden elde edilen bulgular, fiziksel arşivleme sürecindeki eksiklikler ve teknolojik ilerlemedeki aksaklıklara dikkat çekilmesi açısından önemlidir. Ayrıca dijital sistemlerin entegrasyonu konusunda sorun olduğunu göstermiştir. Bulut bilişim ve harici bellek çözümleri, veri taşınabilirliği açısından avantaj sağlasa da görüşmelerde veri güvenliği endişeleri dile getirilmiştir. Katılımcı görüşlerine göre

sunucuların en az tercih edilen yöntem olmasının kurumsal altyapı eksikliğinden kaynaklandığını düşünen katılımcı değerlendirmesi aşağıdaki gibidir:

“Ofis programlarını kullanarak bu verileri depoluyoruz. Excel ve harici belleklerle ilerliyoruz. Kültür verilerinin tutulduğu bulut ya da felaket kurtarma sistemimiz yok. Bu da güvenlik ve uzun vadeli veri koruma açısından bizi zorluyor. Sunucuların olduğu daha merkezi ve güvenli bir sistem olmaması kurumsal altyapı eksikliğidir.” (K30).

Yukarıdaki katılımcı görüşlerinden elde edilen bulgular, büyükşehir belediyelerinde kültür verisi yönetimi konusunda geçici ortamlarda tutulması gibi kurumsal olmayan yaklaşımların benimsendiğini göstermektedir. Görüşme verileri değerlendirildiğinde, kültür verisi yönetiminde dijitalleşmenin kullanıldığı, ancak veri bütünlüğünü sağlamak ve güvenliği artırmak için altyapı yatırımları ile personel eğitimlerinin geliştirilmesi gerektiği anlaşılmıştır.

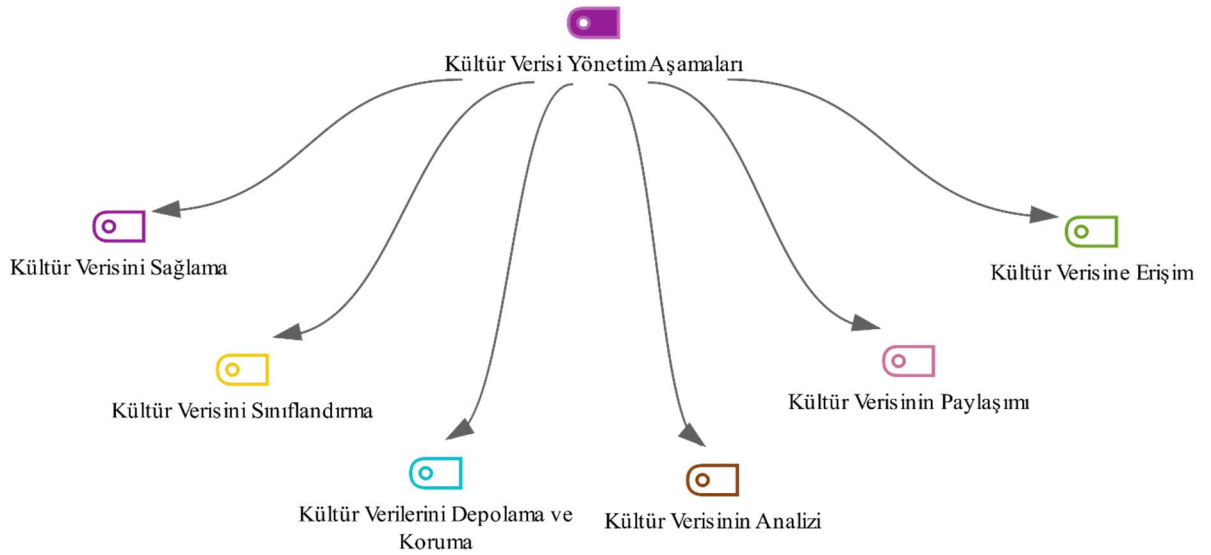
3.2.3.3. Kültür Verisi Yönetim Aşamaları

Kültür verisinin sağlanması, düzenlenmesi (sınıflandırılması), depolanması ve korunması, analiz edilmesi, paylaşımı ve erişimi gibi yönetim aşamaları bu tema altında incelenmiştir. Görüşmeler, veri akış süreçlerinde belirli aşamaların uygulanmasında gecikmeler yaşandığını göstermiştir. Özellikle, toplantılarda alınan kararların zamanında uygulanması ve karar süreçlerine tüm birimlerin eşit katılım göstermesi konuları ön plana çıkmıştır. Karar alma süreçlerinin etkinliğini artırmak için uygulama takvimlerinin oluşturulması önerilmiştir. Kültür Verisi Yönetim Aşamaları temasında alt kodlar:

1. Kültür Verisini Sağlama
2. Kültür Verisini Sınıflandırma
3. Kültür Verisini Depolama ve Korunma
4. Kültür Verisinin Analizi
5. Kültür Verisinin Paylaşımı
6. Kültür Verisine Erişim

olmak üzere, 6 ana başlıkta incelenmiştir. Büyükşehir belediyelerinde kültür verisi yönetiminde genel akışın gözlenmesi amaçlanmıştır (Bkz. Şekil 3.14).

Hiyerarşik Kod-Alt kod Modeli

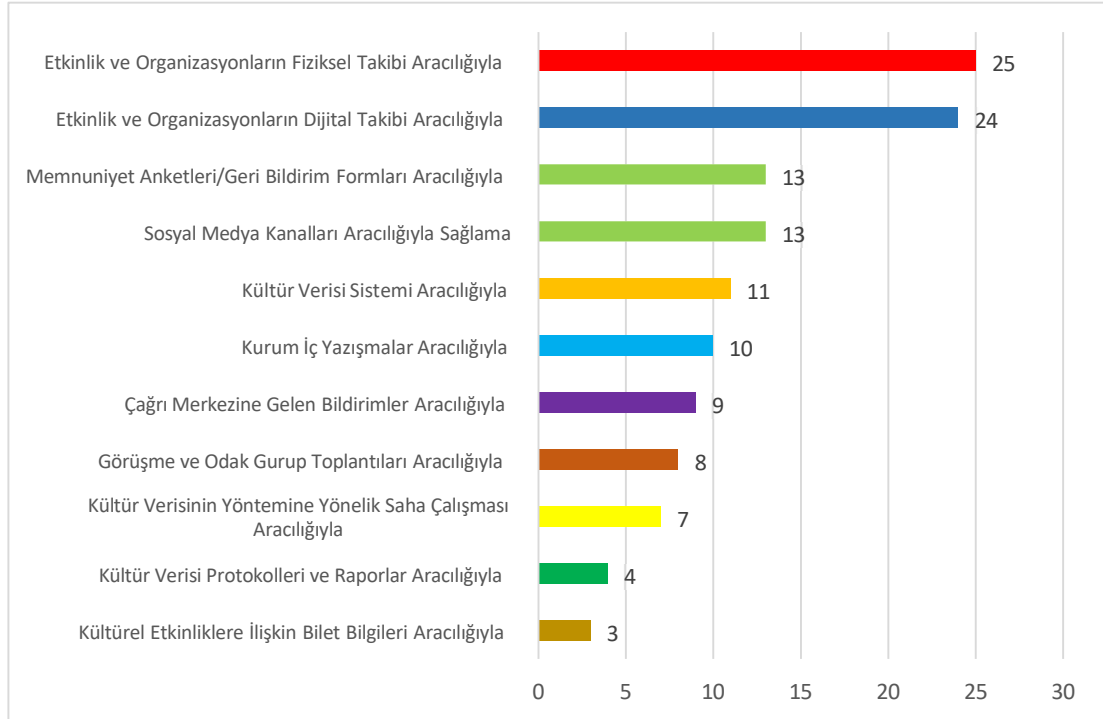

Şekil 3.14 Kültür Verisinin Yönetiminde Hiyerarşik-Alt Kod Modeli

Bu kapsamda elde edilen bulgular sunulmuştur.

3.2.3.3.1. Kültür Verisi Sağlama

Kültür verisi sağlama, kültür etkinliklerinin planlanması, değerlendirilmesi ve iyileştirilmesi süreçlerinde önemli bir rol oynamaktadır. Bu veriler, faaliyetlerin etki alanını ölçmek, katılım düzeylerini analiz etmek ve hizmetlerin etkinliğini artırmak için kullanılmaktadır. Farklı yöntemler aracılığıyla toplanan kültür verileri, kurumlar arası iş birliği ve karar alma süreçlerine de doğrudan katkı sağlamaktadır. Bu nedenle, veri sağlama süreçlerinin çeşitliliği ve güvenilirliği, kültür verisi yönetiminin başarısını belirleyen temel unsurlardandır. Elde edilen bulgular Şekil 3.15'te sunulmuştur (Bkz. Şekil 3.15).

Şekil 3.15 Kültür Verisi Sağlama

Katılımcı görüşlerinden elde edilen bilgiler doğrultusunda, kültür verisinin toplanmasında kullanılan yöntemler, yukarıdaki grafikte belirtilmiştir. Grafikten de anlaşılacağı üzere, etkinlik ve organizasyonların fiziksel ve dijital takibi, en sık kullanılan veri toplama yöntemleri olarak öne çıkmıştır. Buna ilişkin katılımcı görüşü şöyledir:

"Etkinliklerde fiziksel gözlemler yaparak rapor tutuyoruz, ancak bu bazen zaman alıcı oluyor." (K32).

Yukarıdaki katılımcı görüşünde, etkinliklere ilişkin bilgileri manuel yöntemlerle sağladıkları bunun da zaman kaybına yol açtığı vurgulanmıştır. Memnuniyet anketleri ve sosyal medya kanalları aracılığıyla sağlanan veri toplama yönteminin de sık kullanılan yöntemler arasında yer aldığı katılımcı görüşlerinde belirtilmiştir. Bu düşüncüyü destekleyici katılımcı görüşü şöyledir:

"Memnuniyet anketlerimiz, gerçekleştiriliyor. Ankara Büyükşehir Belediyesinin kullanmış olduğu Başkent 153, vatandaşlar tarafından erişime açık olan, buradan şikâyet öneri veya memnuniyetlerin iletebildiği bir

uygulama. Yaptığımız faaliyetlerde, vatandaşlar tarafından bu kanaldan gelen verilerin de toplanması analiz sürecini yavaşlatıyor.” (K40).

Anket gibi yöntemlerin kültür verisinin yönetimi sürecinde önemi yadsınamaz. Ancak sosyal medyadan gelen yorumların fazlasıyla genel olması, verilerin farklı formatta toplanması, detaylı analiz yapılmasını sağlayacak altyapının olmaması, dijitalleşme sürecine bütünüyle entegre olunamaması, veri kayıpları ve manuel işlemlerden kaynaklanan hatalar, sürecin etkin bir şekilde yürütülmesine engel olmaktadır. Kültür verisinin sistem üzerinden değil, resmî yazışmalar üzerinden yürütüldüğüne dair katılımcı ifadesi şu şekildedir:

"Kültür verileri, manuel ve resmî yazışmalardan toplanıyor. Yazışmalarla veri paylaşımı uzun sürebiliyor ve güncel bilgilere ulaşmak zorlaşıyor." (K27).

Bu katılımcı görüşü kültür verilerinin manuel ve resmî yazışmalarla sağlanmasının sürecin uzamasına ve anlık bilgiye ulaşılmasının güçleşmesine dikkat çekmesi açısından önemlidir. Katılımcılara göre, çağrı merkezi ve görüşme/odak grup toplantıları gibi yöntemler ise belirli durumlarda kullanılsa da sık başvurulanan araçlar değildir. Buna ilişkin katılımcı görüşü şöyledir:

"Genelde Başkent 153 üzerinden geri bildirim geliyor. Dışarıda vatandaşlarla birebir görüştüğümüzde de geri bildirim geliyor. Biz de bunları tabii 153'ten gelen resmî kayıtlara giriyoruz. Amirlerimize bildirerek anında işlem yapılması sağlanabiliyor. (K34).

Katılımcıların görüşleri değerlendirildiğinde, çağrı merkezlerinin genel olarak şikâyet odaklı çalıştığı, genel memnuniyet verilerinin çok az olduğu ve bu konuda kurum içerisinde hem personele hem de vatandaşa yönelik bilinçlendirme çalışması yapılmasına ihtiyaç olduğu ortaya çıkmıştır.

Kültür verisi protokolleri ve raporları katılımcı görüşlerine göre en az tercih edilen veri sağlama yöntemleri olarak değerlendirilmiştir. Protokollere ilişkin katılımcı görüşleri şöyledir:

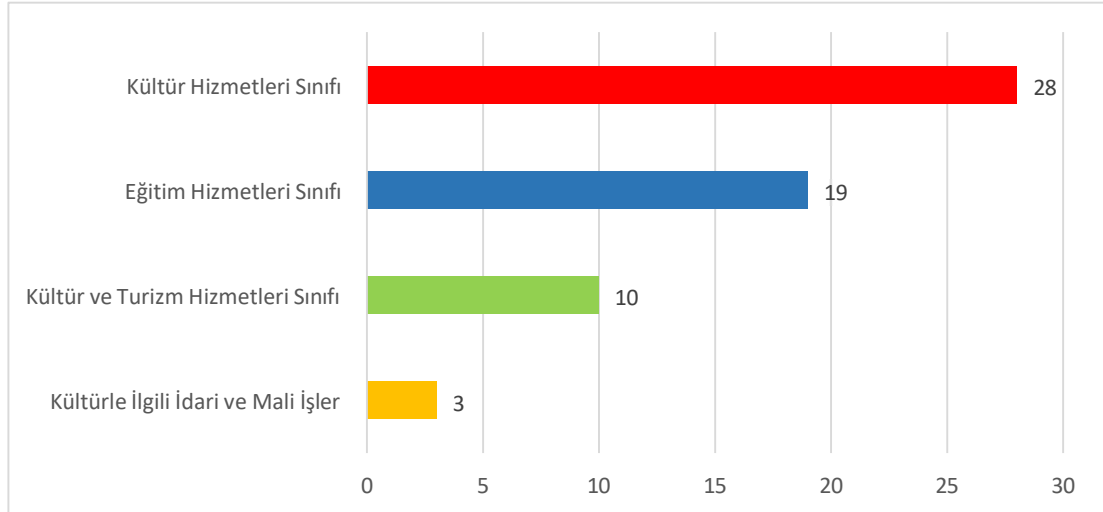
“Başkanlığınızın onayı bu süreçte çok önemli. Örneğin bizim karşılıklı protokoller imzaladığımız, kültür-sanat alanında ortak çalışmalar yürüttüğümüz kurumlar var. Ancak onay süreçleri bazen uzun sürebiliyor ya da prosedürler net olmadığı için süreçler yavaş ilerleyebiliyor. Bu da iş birliklerinin zamanlamasını etkileyebiliyor. Daha hızlı ve standart bir protokol mekanizması olsa, ortak projeleri daha etkin yürütebiliriz.” (K8).

“Avrupa Birliği projeleri hazırlayan veya İKSV’yle ortak çalışan ekipler bizden zaman zaman veri istiyor. Kaç konser yaptık, kaç etkinlik düzenlendi gibi temel verileri sağlıyoruz. Ancak şu an için bu bilgiler daha çok talep geldikçe paylaşıyor, yani sistematik ve düzenli bir raporlama mekanizmamız tam anlamıyla oturmuş değil.” (K23).

Katılımcı görüşleri, protokollerin bürokratik işlemlerinin uzun sürmesi ve periyodik raporlama sisteminin olmamasının, sürecin verimli yürütülmesinin önünde önemli bir engel oluşturduğunu göstermiştir. Sonuç olarak, kültür verisinin toplanmasında hem geleneksel hem dijital yöntemler kullanılmaktadır. Veri sağlamada yatay ve dikey iletişimin belirlenen prosedürlerden ziyade formel yazışmalarla düzenlenmesinin, sürecin gereksiz uzamasına ve iş yükünün artmasına yol açtığı belirlenmiştir.

3.2.3.3.2. Kültür Verisini Sınıflandırma

Belediyelerin sunduğu hizmet türleri ve bu hizmetlerin etkinliği katılımcı görüşleri ışığında analiz edilmiştir. Elde edilen veriler, kültür, eğitim, turizm ve idari/mali hizmetlerin sunumundaki mevcut durumun iyileştirilmesi için önemli çıkarımlar sunmaktadır. Elde edilen bulgular Şekil 3.16’da sunulmuştur (Bkz. Şekil 3.16).

Şekil 3.16 Kültür Verisini Sınıflandırma

Bu bölümde belediyelerin sunduğu hizmet türleri incelenmiş ve kültür, eğitim, turizm, idari/mali işler gibi farklı kategorilerde hizmetlerin kapsamı değerlendirilmiştir. Bulgular, belediyelerin özellikle kültür hizmetlerine öncelik verdiğini, eğitim ve turizm alanlarında hizmet çeşitliliğinin artırılması gerektiğini, kültürle ilgili idari ve mali hizmetler kategorisinin diğer alanlara kıyasla daha az ön plana çıktığını göstermiştir.

Katılımcı görüşlerine göre kültür hizmetleri sınıfı, tiyatro, sergi ve konser gibi geniş katılımlı etkinlikleri kapsayan, en yaygın hizmet türü olarak dikkat çekmektedir. Halkın kültür hizmetlerine yoğun ilgi gösterdiğini, ancak bu hizmetlerin tüm bölgelere eşit şekilde sunulmadığını, mevcut mekânların kapasite sorunu olduğunu ortaya koyan katılımcı görüşleri şöyledir:

"Tiyatro ve konser etkinlikleri yoğun talep görüyor, ancak etkinlik alanları yetersiz kalıyor. Bu yüzden geçen sene 65 tane kadınlar matinesi yaptım. Sultanbeyli'ye gittim, düğün salonu buldum. İşte Sultan Gazi'de, Maltepe'de bulduğumuz bütün düğün salonlarında yaptım." (K23).

"Belirli merkezlerde kültürel faaliyetler yapılıyor, ancak kırsal bölgelerde bu hizmetler sınırlı." (K28).

Bu görüşlerde, bölgesel eşitliğin sağlanması gerektiği vurgulanmıştır. Eğitim hizmetleri kapsamında açılan kurslar, seminerler ve halk eğitimi faaliyetleri önemli bir alan oluşturduğunu ifade eden katılımcı görüşü şöyledir:

“Halk müziği, sanat müziği, drama kurslarımız, çeşitli kurslar olarak faaliyet göstermekteyiz. Eğitim hizmetlerinde de BELMEK el sanatları, BELTEK meslek edindirme kursları yapıyoruz. Kurslara çok talep var ve kısa sürede doluyor.” (K34).

Yukarıda örneklendirilen katılımcı görüşünde, kurslara çok talep olması nedeniyle kontenjanın kısa sürede dolduğu, bundan dolayı farklı yaş gruplarına hitap edecek kurs çeşitliliğinin artırılması gerektiğini ortaya koymuştur.

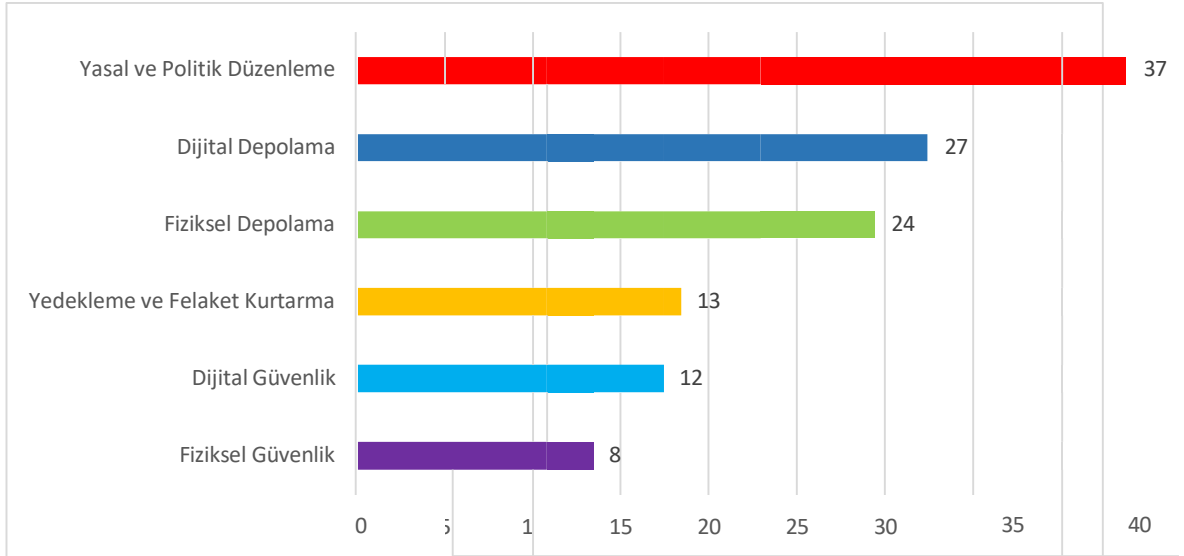
Kültür ve turizm hizmetleri sınıfı, kent gezileri, rehberlik hizmetleri ve yerel tanıtım etkinlikleri gibi faaliyetleri kapsamaktadır. Rehber desteğinin yetersiz olduğunu ve tanıtım materyallerinin eksikliğini ortaya koyan katılımcı görüşü şöyledir:

"Kent gezileri ilgi çekiyor, ancak rehber sayısı, nitelikli personel sayısı az olduğu için katılımcılar detaylı bilgi alamıyor." (K37).

Kültürle ilgili idari ve mali hizmetler sınıfı, belge düzenleme, başvuru işlemleri ve mali raporlama gibi hizmetleri kapsamaktadır. Elde edilen bulgular, belediyelerin kültür faaliyetlere öncelik verildiğini, ancak eğitim, turizm ve idari hizmetlerde çeşitli iyileştirmelere ihtiyaç duyulduğunu göstermiştir.

3.2.3.3.3. Kültür Verilerini Depolama ve Koruma

Kültür verilerinin depolanması ve korunması, veri yönetiminin temel bileşenlerinden biridir. Bu süreç, verilerin güvenli ve sürdürülebilir bir şekilde saklanmasını, olası veri kayıplarına karşı yedeklenmesini ve yetkisiz erişimlere karşı korunmasını kapsamaktadır. Elde edilen bulgular Şekil 3.17’de sunulmuştur (Bkz. Şekil 3.17).

Şekil 3.17 Kültür Verilerini Depolama ve Koruma

Bu bölümde kültür verisinin yönetimi ve güvenliği için kullanılan uygulama ve stratejiler incelenmiştir. Kültür verilerinin depolanması ve korunmasında mevzuata uygunluk ve politika çerçevesinin öncelikli olduğunu gösteren katılımcı görüşü şöyledir:

"Kültür verisi yönetim süreçleri mevzuata uygun yürütülmeye çalışılıyor, ancak uygulanan yasaların eksik yorumlanması ve bazen bürokrasi nedeniyle süreçler yavaşlıyor." (K37).

Yukarıdaki katılımcı görüşü değerlendirildiğinde, yasal düzenlemelerin işlevselliğini artıracak eğitim ve süreçte yer alan üst düzey yöneticilerin bilinçlendirilmesi gibi uygulama adımlarının önemi ortaya konulmuştur. Dijital ve fiziksel depolama yöntemlerinin, entegre edilerek kullanılmasına ilişkin katılımcı görüşleri aşağıdaki gibidir:

"Veriler hem dijital arşivlerde hem de fiziksel ortamda tutuluyor, ancak bu ikili yapı entegre edilemediğinde koordinasyon zorlaşıyor." (K9).

"Dijital ve fiziki ortamı ayrı ayrı kullanıyoruz." (K22).

Yedekleme ve felaket kurtarma uygulamalarının kullanılması, belediyelerde veri kaybı riskine karşı önlem alındığını göstermektedir. Dijital güvenlik uygulamalarının kullanıldığına dair katılımcı görüşleri aşağıdaki gibidir:

“Kültür verilerimizin uzun süreli korunması için bilgisayar ortamında yedekleme yaparak tekrar hariciye hard disk, flash bellek gibi depolama aygıtları kullanılarak verilerin daha uzun süreli korunması sağlanıyor, felaket kurtarma planlarının güncellenmediği durumlar oluyor.” (K34).

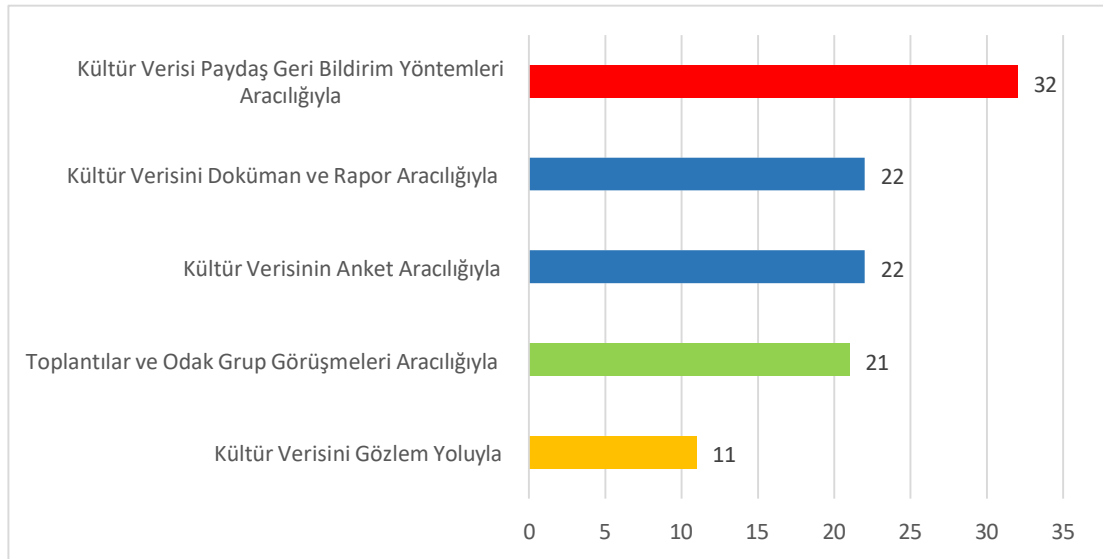
“Dijital güvenlik süreçlerinin günlük ve haftalık kontrollerle sağlanarak kültür verileri harici disklere kaydedilmektedir.” (K3).

Yukarıdaki katılımcı görüşü değerlendirildiğinde, kurumsal kültür verisi güvenliğinin sağlanması sadece dijital süreçlerin değil, aynı zamanda fiziksel saklama ve yedekleme stratejilerinin de bütüncül biçimde ele alınması ve ona uygun çalışmalar yapılması gerektiğini göstermiştir.

Genel olarak, kültür verisinin yönetiminde yasal uyumun sağlanması ve dijital altyapıların güçlendirilmesi önceliklidir. Dijital ortamdaki kültür verilerinin korunması önemlidir. Ayrıca fiziksel güvenlik tedbirlerinin artırılması gerektiği de bir başka önemli husustur.

3.2.3.3.4. Kültür Verisinin Analizi

Kültür verisi yönetiminde kullanılan geri bildirim mekanizmaları ve analiz süreçlerinin etkinliği, katılımcı görüşleri doğrultusunda incelenmiştir. Elde edilen veriler, geri bildirim süreçlerinin kültür verisinin analizinde önemli bir rol oynadığını ancak nitel ve nicel analizlerde iyileştirme ihtiyaçlarının bulunduğunu ortaya koymaktadır. Buna ilişkin bulgular Şekil 3.18’de sunulmuştur (Bkz. Şekil 3.18).

Şekil 3.18 Kültür Verisinin Analizi

Kültür verisi yönetiminde paydaş geri bildirim yöntemleri ve analiz süreçleri ele alınmıştır. Bulgular, paydaş geri bildirim yöntemlerinin kültür verisinin doküman, rapor, anket, toplantı ve odak grup görüşmeleri aracılığıyla, gözlem yoluyla analiz süreçlerine kıyasla daha sık kullanıldığını ve geri bildirimlerin değerlendirme süreçlerinde önemli bir yere sahip olduğunu göstermiştir. Ancak, geri bildirimlerin genellikle memnuniyet anketleri ve e-posta aracılığıyla toplandığını, ancak bu verilerin analiz edilip raporlanmadığını belirten katılımcı görüşü şöyledir:

“Paydaş geri bildirimleri genellikle memnuniyet anketleri ve e-posta üzerinden alınıyor, ancak geri dönüşler raporlanmıyor.” (K32).

Kültür verisinin doküman ve rapor aracılığıyla, toplantı ve odak grup görüşmeleri aracılığıyla, gözlem yoluyla nitel analiz yöntemleri de uygulanmıştır. Nitel analiz süreçlerinde kullanılan yöntemlerin sınırlı olduğu ve analizlerin genellikle manuel raporlamalarla gerçekleştirildiğine ilişkin katılımcı görüşleri aşağıda sunulmuştur:

“Belirli alanlarda deneyim veya veri bulunmadığı durumlarda, bununla ilgili bir arama toplantısı, arama konferansı ya da küçük çalıştaylar yapılabilir. Bu çalıştaylarda alanla ilgili çalışmış akademisyen, yerel araştırmacılar olabiliyor ya da işte bir literatür taraması yapılıyor. Ancak bu veri toplama ve doğrulama süreci büyük ölçüde manuel raporlama ve uzman

görüşlerine dayanmakta, kurumsal bilgi üretimi standartlaştırılmamış.” (K10).

“Aslında kurumlar için görüşmeler ve odak grup toplantıları süreçlerin yönetilmesinde, verilerden detaylı bilgi sağlanması açısından önemlidir. Ancak analiz süreçleri zaman alıyor.” (K7).

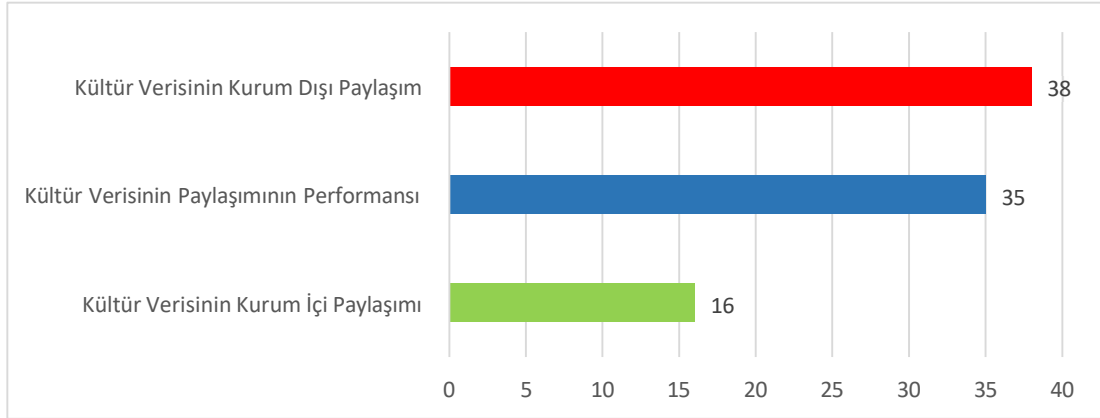
Nicel analizlerde ise anket sonuçları ve istatistiksel raporlar, temel veri kaynaklarını oluşturmaktadır. Bu verilerin, tablolar ve temel istatistiksel özetlerle raporlandığına ilişkin katılımcı görüşü aşağıda sunulmuştur:

“Mevcut uygulamada veriler ortak ağda tutulmakta ve dönemsel raporlamalar yapılmaktadır, ancak verilerin dağınık yapısı nedeniyle süreç temel istatistiklerle sınırlı kalmakta ve ileri düzey nicel analiz altyapısı gelişmemiş görünmektedir.” (K22).

Genel olarak katılımcıların görüşleri değerlendirildiğinde, saha ziyaretleri ve odak grup toplantıları gibi yüz yüze geri bildirim yöntemleri önerilmesine rağmen, uygulanma sıklığının düşük olduğu görülmüştür. Bu durum, geri bildirim mekanizmasının daha sistematik hale getirilmesi ve elde edilen verilerin raporlanarak hizmet iyileştirme süreçlerinde aktif olarak kullanılması gerektiğini ortaya koymaktadır.

3.2.3.3.5. Kültür Verisinin Paylaşımı

Kültür verisinin kurum içi ve kurum dışı paylaşımı bağlamında ilgili olabilecek süreçlerin performans değerlendirmesi katılımcı görüşleri doğrultusunda incelenmiştir. Elde edilen bulgular Şekil 3.19’da sunulmuştur (Bkz. Şekil 3.19).

Şekil 3.19 Kültür Verisinin Paylaşım Süreci

Kültür verisinin özellikle dış paylaşımlar aracılığıyla kamuya sunulduğunu, ancak bu süreçlerde belirli standartların eksik olduğunu gösteren katılımcı görüşleri aşağıda sunulmuştur:

“Belediyenin kendi açık veri sistemi var ancak, kültür verisi paylaşımı yalnızca talep ve yazışma esasına dayanıyor, söz konusu verilerin vatandaşla açık biçimde sunulmasında bilgilendirme kanalları yetersiz kalıyor.” (K12).

“Kültür faaliyetlerimizi İzmir Büyükşehir Belediyesi yönetiminde olan İzmir Art diye bir sanat sayfamız üzerinden ve sosyal medya, billboard gibi kanallarla duyuruyoruz ama zamanı ve içeriği gibi paylaşım sürecinin nasıl olacağı konusunda standart bir sistem yok.” (K11).

Kurum dışı paylaşımlar çeşitli platformlar üzerinden gerçekleştirilmektedir. Ancak veri formatlarının farklılık göstermesi ve paylaşılan verilerin kullanımı hakkında yeterli geri bildirim alınmaması paylaşımı sınırlayan unsurlardır. Veri paylaşım süreçlerinde standart formatların oluşturulması ve düzenli geri bildirim mekanizmalarının geliştirilmesi gerekliliğine işaret eden katılımcı görüşü şöyledir:

“Kültür noktasında yani etkinlik üretim, proje oluşturma noktasında, yani bunun sonu ve sınırı yok. Burası çok gelişime açık ama geri bildirim mekanizmamız güçlü olmayınca neyin gerçekten işe yaradığını her zaman net göremiyoruz.” (K28).

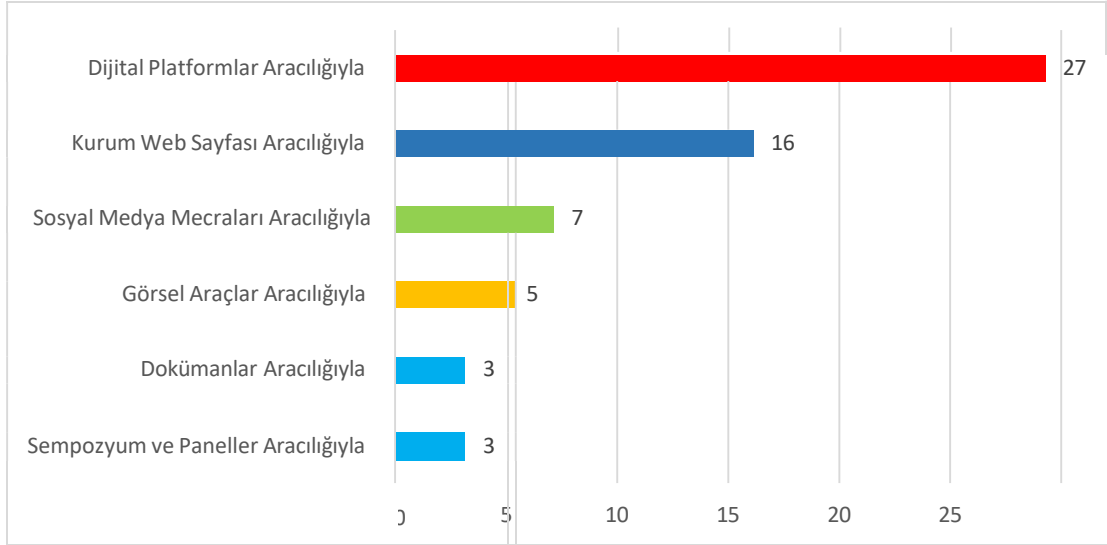
Kurum içi veri paylaşımı, genellikle e-posta, intranet ve resmî yazışmalar aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Bunu destekleyen katılımcı görüşü aşağıda sunulduğu gibidir:

“Kurum içi veri paylaşımı genellikle e-posta, intranet ve resmî yazışmalar aracılığıyla yapılıyor, ancak bazı birimler geç bilgi alabiliyor.”
(K27).

Genel olarak katılımcıların görüşleri değerlendirildiğinde, kurum içi paylaşım süreçlerinde standart bir paylaşım planının oluşturulması ve toplantı tutanaklarının düzenli olarak hazırlanması gerektiğini göstermiştir. Ayrıca paylaşımlara ilişkin performans değerlendirmesinin yapılması, aktarılan bu sorunlara çözüm sunulabilir. Performans ölçümünde memnuniyet anketlerinin yaygınlaştırılması ve analiz sonuçlarının hizmet iyileştirme süreçlerine dahil edilmesi önemli görünmektedir.

3.2.3.3.6. Kültür Verisine Erişim

Kültür verisine erişim bağlamında ilgili olabilecek yöntemler katılımcı görüşleri doğrultusunda incelenmiştir. Dijital platformlar, kurum web sitesi, sosyal medya mecraları, bireysel başvurular, sempozyumlar ve faaliyet raporları gibi erişim araçlarının kullanım düzeyi analiz edilerek, bu süreçlerdeki avantajlar ve iyileştirme alanları değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular Şekil 3.20’de sunulmuştur (Bkz. Şekil 3.20).

Şekil 3.20 Kültür Verisine Erişim

Dijital platformlar ve kurum web sayfası aracılığıyla veri paylaşımı katılımcı görüşlerine göre en sık tercih edilen yöntemler olarak öne çıkmaktadır. Kültür verisinin paylaşımında dijitalleşmenin önemli bir rol oynadığını gösteren katılımcı görüşü şöyledir:

“Dijitalleşme ve bulut tabanlı veri yönetimi önemli, ancak mevcut dijital altyapı ve yasal çerçeve ortak veri havuzuna imkân tanımadığı için kültürel verilerin etkin yönetiminde eksiklik bulunuyor.” (K5).

Sosyal medya mecraları aracılığıyla yapılan paylaşımlar, daha geniş kesimlere ulaşabilmek amacıyla kullanılan önemli bir yöntemdir.

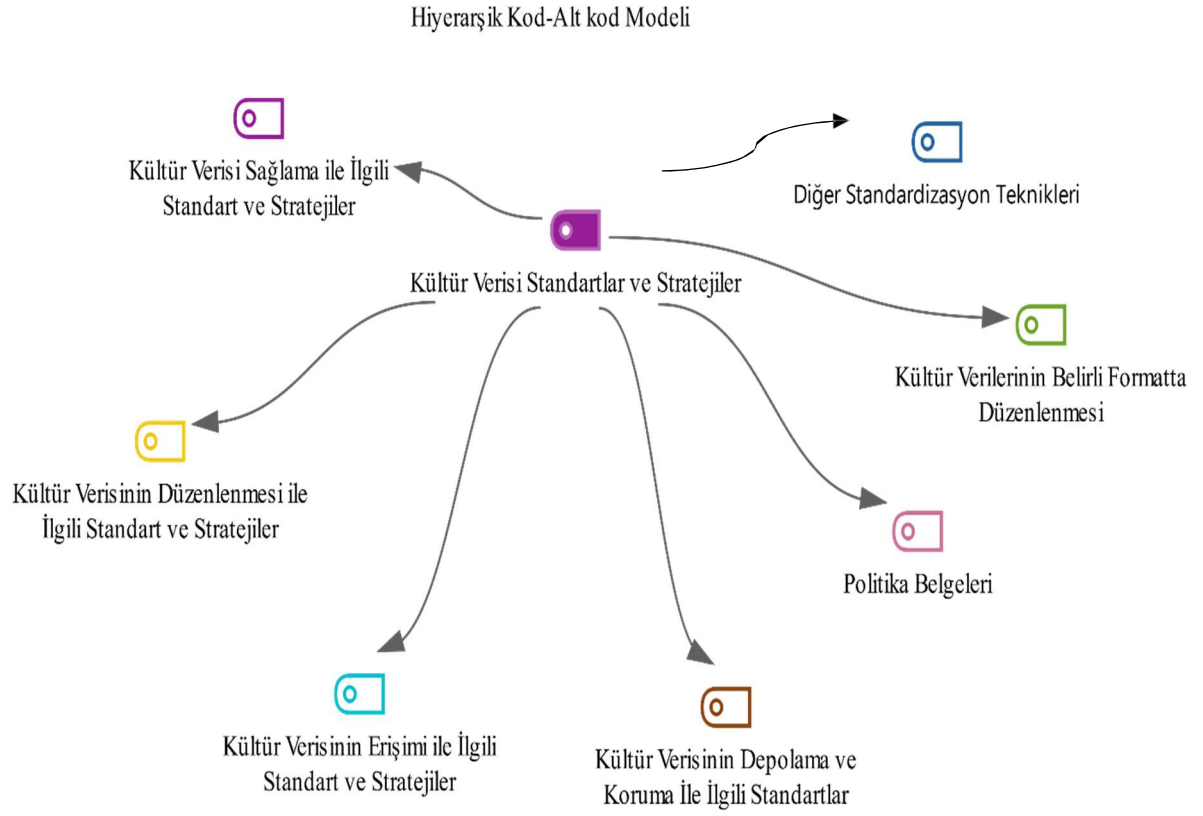
“Belediyenin kültürel etkinlikleri çeşitli medya kanallarıyla vatandaşlara duyurulmakta, ancak bu duyurular tanıtım odaklı olup veri paylaşımı niteliği taşımamaktadır.” (K11) diyerek, bir katılımcı içerik kalitesinin artırılması gerektiğini belirtmiştir.

Katılımcı görüşleri doğrultusunda, sempozyum ve panel aracılığıyla veri paylaşımının yeterince tercih edilmediği ancak bilgi paylaşımı için daha az yüz yüze etkileşim gerçekleştiği anlaşılmıştır. Genel olarak katılımcı görüşleri değerlendirildiğinde, dijital platformlar ve web tabanlı araçlar veri paylaşımında en etkin yöntemler olarak öne çıkarken, fiziksel etkinlikler ile sempozyumların yaygınlaştırılması gerektiği anlaşılmaktadır.

3.2.3.4. Kültür Verisi Standartları ve Stratejileri

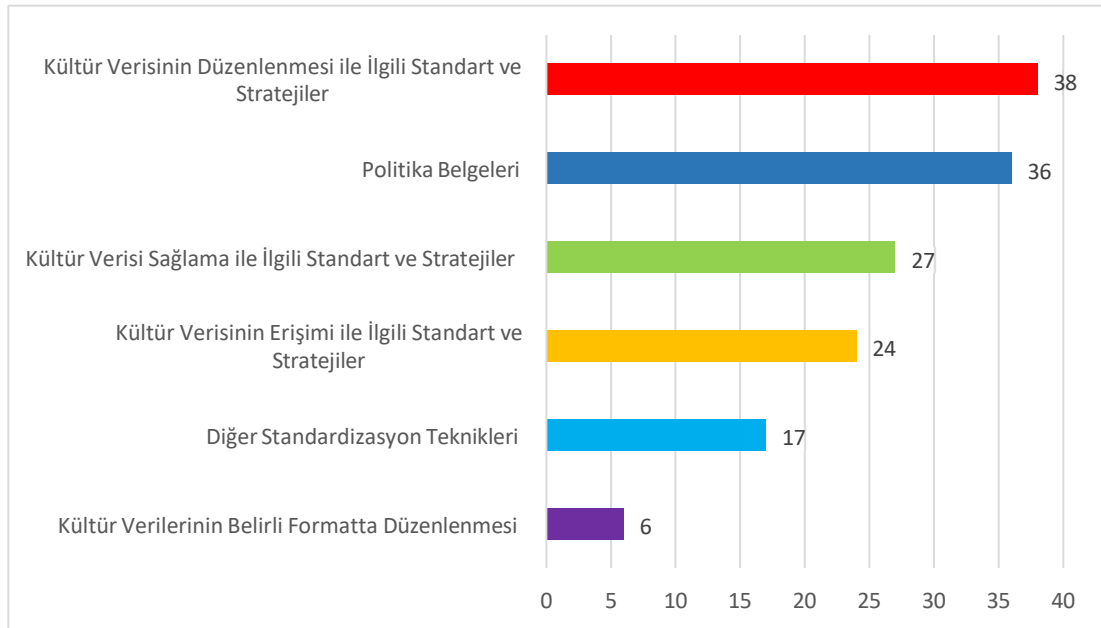
Kültür verisi yönetimi temel olarak kurumsal işleyişteki tüm süreçlerin dokümantasyona bağlı olarak yürütülmesini sağlar. Dolayısıyla veri yönetiminde standartların ve stratejilerin belirlenmesi, büyükşehir belediyelerinin sunduğu hizmetlerin kalitesini artıracak ve kullanıcı memnuniyetini yükseltecektir. Kültür Verisi Yönetiminde Standartlar ve Stratejiler temasında kullanılan alt kodlar Şekil 3.21’de gösterilmiştir (Bkz. Şekil 3.21). Bu alt kodlar:

- Kültür Verisi Sağlama ile İlgili Standartlar ve Stratejiler,
- Kültür Verisinin Düzenlenmesi ile İlgili Standartlar ve Stratejiler,
- Kültür Verisinin Erişimi ile İlgili Standartlar ve Stratejiler,
- Kültür Verisinin Depolama ve Koruma ile İlgili Standartlar ve Stratejiler,
- Politika Belgeleri,
- Kültür Verilerinin Belirli Formatta Düzenlenmesi,
- Diğer Standardizasyon Teknikleri, olarak belirlenmiştir.

Şekil 3.21 Kültür Verisi Standartları ve Stratejileri

Şekil 3.22’de, kültür verisinin düzenlenmesi ve paylaşımında kullanılan standart ve stratejiler incelenmiştir. Kültür verisinin düzenlenmesi ile ilgili standart ve stratejiler ile politika belgeleri, katılımcı görüşlerine göre en yaygın kullanılan araçlar olarak öne çıkmaktadır (Bkz. Şekil 3.22). Ancak kültür verisi standartları ve stratejileri eksikliğini gösteren katılımcı görüşü şöyledir:

Şekil 3.22 Kültür Verisi Yönetiminde Standart ve Stratejiler

“Kurumda iç raporlama düzeni ve prosedürler bulunsa da kültür verisi yönetimine ilişkin net mevzuat temelli politika belgeleri ve standartların bulunmuyor.” (K 22).

Katılımcı görüşlerinden elde edilen bulgular, büyükşehir belediyelerinde raporlama sürecinin sistematik olmamasının, kültür hizmetlerine yönelik faaliyetlerin izlenebilirliğini zorlaştırdığını göstermiştir.

Kültür verisi sağlama ve erişim ile ilgili standart ve stratejiler, sıklıkla kullanılan unsurlar arasında yer almaktadır. Ancak katılımcılar, *“Aslında kendi yönergemiz olsa, belli bir yönergemiz olmadığı için bu standartları yapamıyoruz.” (K36)* şeklindeki ifadelerle, süreçteki belirsizliklere dikkat çekmişlerdir.

Diğer standardizasyon teknikleri, örneğin veri sınıflandırma ve arşivleme yöntemleri, daha az tercih edilse de kurumsal işleyişte önem arz etmektedir. Buna dayalı katılımcı görüşleri şöyledir:

“Verilerin işlenmesi veya verilerin girilmesinde koordinatörlüklerimizin bünyesinde uygun bir personel olarak görevlendiriyorlar. Bunlar özel bir eğitim almıyorlar.” (K12).

“Bireysel şifreleme uygulamaları bulunmakla birlikte, kurumsal düzeyde gelişmiş erişim yetkilendirme ve izleme mekanizmalarının net olmaması yetki karmaşasına yol açıyor.” (K30).

Genel olarak katılımcı görüşleri değerlendirildiğinde, kültür verisinin düzenlenmesi ve erişiminde politika belgelerinin ve standartların önemli bir yere sahip olduğu görülmüştür. Ancak, süreçlerin daha etkin hale getirilmesi için veri formatlarının standartlaştırılması ve politika belgelerinin güncellenmesi gerekmektedir. Bu bağlamda, net protokoller oluşturulması ve eğitimlerle farkındalık düzeyinin artırılması, kültür verisi yönetim süreçlerinin başarısını artıracaktır.

Kültür Verisinin Düzenlenmesi ile İlgili Standartlar ve Stratejiler başlığında kültür verisi yönetiminde kullanılan bilgi organizasyonu yöntemleri incelenmiştir. Kataloglamanın en sık kullanılan yöntem olduğunu belirten katılımcı görüşü şöyledir:

“Verileri daha çok katalog, sınıflandırma, etiketleme yaparak temalarına göre ayırıyoruz.” (K14).

Verilerin konu ya da tür olarak gruplandırılmasında sınıflandırma sisteminin yeterince etkin kullanılmadığını gösteren katılımcı görüşleri aşağıda sunulmuştur:

“Sınıflandırma sistemi tam olarak oturmadığı için genellikle kültür hizmetleri, eğitim hizmetleri, turizm hizmetleri olarak temel başlıklar üzerinden düzenleniyor.” (K34).

“Veriler düzenli toplanmakta ancak indeksleme ve sistematik sınıflandırma süreçlerinin bulunmaması nedeniyle geçmiş veriye erişim ve karşılaştırmalı değerlendirme kapasitesi sınırlanmaktadır.” (K4).

Dijital araç ve platformların erişim süreçlerinde yaygın kullanımı, veri paylaşımında hız ve kolaylık sağlayarak bilgiye anlık erişim imkânı sunmasına ilişkin görüşü desteleyen katılımcı ifadeleri şöyledir:

“İzmir -Art uygulaması hepsinden daha hızlı oluyor. Tek elden oluyor ve İzmir-Art markalaştıkça biz de genişliyoruz. Bu işin bir tarafı ama işin diğer tarafı İzmir ölçeğinde konuşmak gerekirse İzmir APIKAM’a aşına,

yayınları, sergiler, anı evleri, kültürel faaliyetleri kanıksandı ve yaygın kullanılıyor.” (K4).

“İstanbul Senin” uygulaması üzerinden tüm dataya ulaşma imkânımız oluyor. Bilet alanlar, cinsiyet ve yaş durumları, eğitim durumları, ikamet ettikleri bölge gibi verilerin kolayca ve hızlıca ölçülebilmesi önemli bir şey.” (K17).

Dijital araçların erişim süreçlerindeki etkisine rağmen bazı sınırlılıkların olduğunu da ifade eden bir katılımcı görüşü şöyledir:

“Mevcut bilgilendirme yapısının sınırlı olması, erişim yetkilerinin dar kapsamda tutulması bilgi akışını yavaşlatabiliyor” (K35).

Politika belgeleri kapsamında yapılan değerlendirmelerde, en yaygın kullanılan belgelerin birim içi raporlamaların karar alma süreçlerinde ve faaliyetlerin değerlendirilmesinde önemli bir araç olarak kullanıldığına ilişkin katılımcı görüşleri aşağıda sunulmuştur:

“Kurumsal anayasa olarak bahsedebileceğimiz, Ankara Büyükşehir Belediyesinin bir bütçesi var. Bu bütçenin nasıl harcanacağını belirleyen ana ilkeler, temel hedefler, uluslararası ve ulusal trendleri dikkate alarak hazırlanan bir stratejik planı bulunuyor. Üst çerçeve ve taahhütler çok güçlü olsa da birim bazında düzenli ve sistematik raporlama her zaman istediğimiz seviyede olmayabiliyor. Bazı veriler toparlanıyor, bazıları geç geliyor ya da standartlaşma tam oturmuyor.” (K26).

“Birim içi raporlar düzenli olarak hazırlanması ve değerlendirme süreçlerinde temel kaynak görülmesi sürecin yürütümü açısından önemlidir.” (K11).

Yönetmelikler, politika belgeleri arasında sık kullanılan diğer bir araçtır. Bu belgeler, kurumun yasal ve idari çerçevesini belirleyerek süreçlerin mevzuata uygun şekilde yürütülmesini sağlamaktadır. Ancak süreçlerin belirli standartlara göre düzenlenmesinde birtakım eksiklikler olduğunu ilişkin katılımcı görüşü şöyledir:

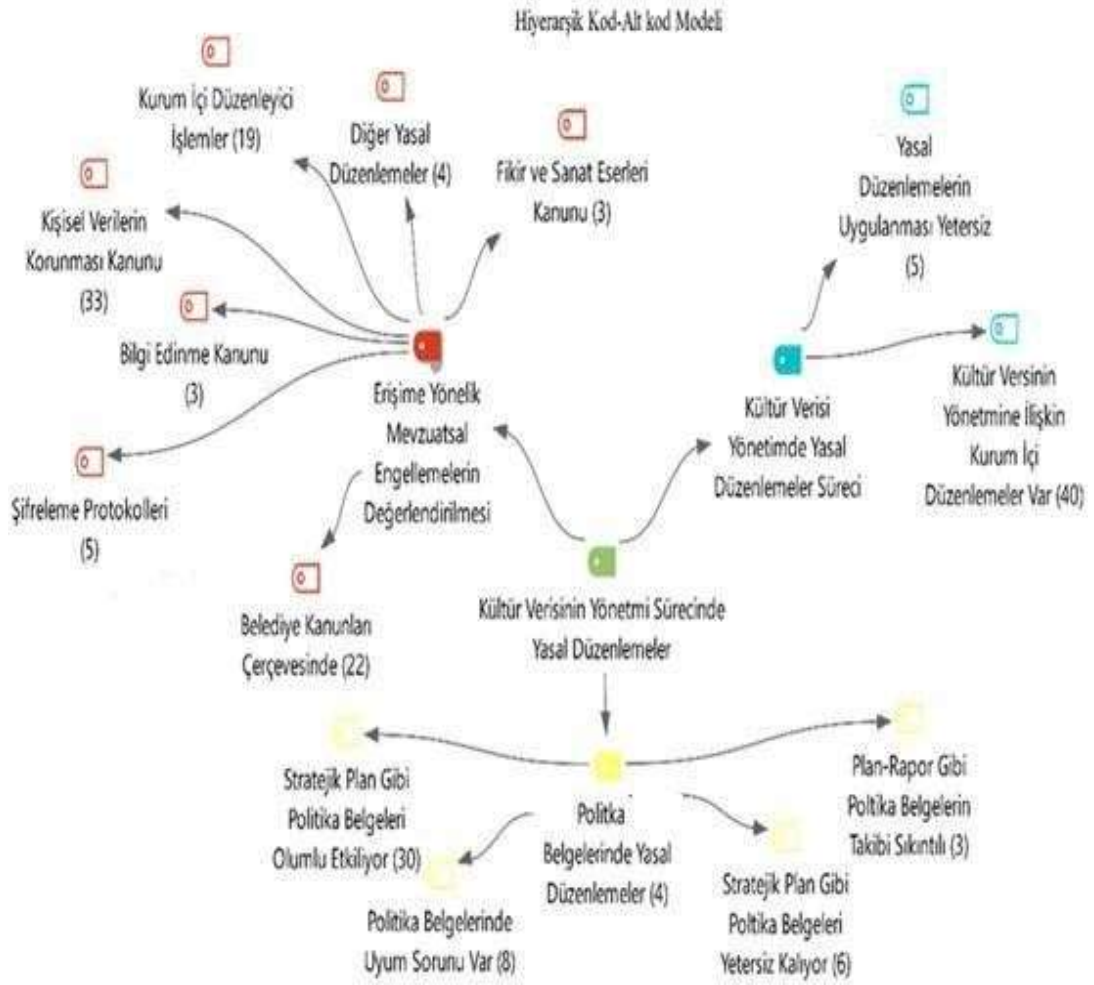
“Stratejik plan, belediye kanunları gibi standartlar ve rehberler mevcut olsa da bazı uygulama farklılıkları süreçlerde aksamaya yol açıyor.”
(K5).

Genel olarak katılımcı görüşleri değerlendirildiğinde, kültür verilerinin düzenli bir şekilde erişime sunulmasında kataloglama sürecinin temel bir rol oynadığını göstermiştir. İndeksleme yöntemi kataloglamanın hemen ardından gelmektedir. İndeksleme, özellikle anahtar kelimeler ve konular üzerinden veri erişimini kolaylaştırmak için kullanılan önemli bir araçtır. Sonuç olarak kültür verisi yönetiminde standartlar, rehberler, politika belgeleri ve dijital araçlar gibi unsurlar önemli bir rol oynamaktadır. Birim içi raporlamaların politika belgeleri içerisinde yaygın olarak kullanıldığı, ancak standartlar ve rehberlerin süreçlerde yeterince yer almadığı görülmüştür.

3.2.3.5. Kültür Verisinin Yönetimi Sürecinde Yasal Düzenlemeler

Kültür verisi yönetiminde yasal düzenlemelerin yerel yönetimlerin ihtiyaçlarına nasıl, ne kadar cevap verdiği ve stratejik planlama ve politikaların ihtiyaçlar ve hedefler doğrultusundaki rolü “Yasal Düzenlemeler” ve “Stratejik Planlama ve Politikalar” başlıkları ile değerlendirilmiştir. Kültür Verisi Yönetimi Sürecinde Yasal Düzenlemeler temasında kullanılan kodlar:

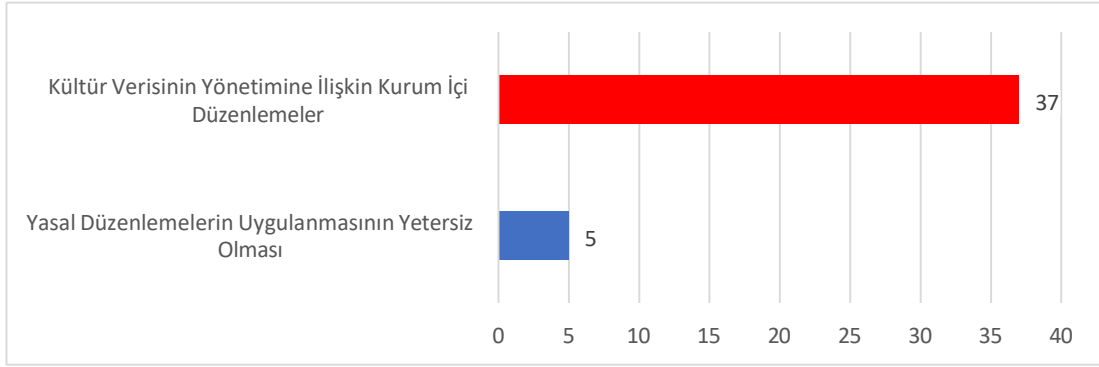
- Kültür Verisi Yönetimde Yasal Düzenlemelerin Uygulanması,
- Erişime Yönelik Mevzuata Dayalı Engellerin Değerlendirilmesi,
- Kültür Verisinin Yönetimine İlişkin Politika Belgelerinde Yasal Düzenlemeler olarak sıralanmıştır (Bkz. Şekil 3.23).

Şekil 3.23 Kültür Verisi Yönetimi Sürecinde Yasal Düzenlemeler

3.2.3.5.1. Yasal Düzenlemelerin Uygulanması

Kültür verisi yönetimine ilişkin kurum içi düzenlemeler ile yasal düzenlemeler bağlamında ilgili olabilecek yöntemler katılımcı görüşleri doğrultusunda incelenmiştir. Elde edilen bulgular Şekil 3.24’te sunulmuştur (Bkz. Şekil 3.24).

Şekil 3.24 Yasal Düzenlemelerin Uygulanması

Görüşme bulgularına göre, katılımcıların yüzde %88 i kurum içi düzenlemelerin yeterli olduğunu ifade ederken, katılımcıların %12’si yasal düzenlemelerin uygulanmasında ve personele mevzuat eğitimleri verilmesinde eksiklikler yaşandığını vurgulamıştır. Buna ilişkin dikkat çekici katılımcı görüşleri şöyledir:

“Sanatçıya bir kaşe bedeli ödüyoruz ama bunun ulaşımı var, konaklaması var, başka giderleri var. Yani bütün 22/b bedelini sadece kaşeye sığdırmak mümkün değil. Bu konuda ciddi düzenlemelerin yapılması gerekiyor bence. Daha net, yol gösterici bir çerçeve olması lazım. Biz bu yüzden ölçek alma modelleri geliştirmek zorunda kaldık. Kaşe bedeli için ihale yaptık mesela, 5.000, 10.000, 15.000, 20.000 şeklinde, İstanbul’dan referans alarak. Ama bunun bile doğru olup olmadığını anlamak için oraya git, hukuk müşavirine git, başka yerlere git. Ülke genelinde böyle bir sorun var. Sanatçıyı tanımlamak, sanatçının ücretini tanımlamak... Yani yasal düzenlemeler var ama onların uygulanmasında ciddi eksikler olduğunu düşünüyorum.” (K7).

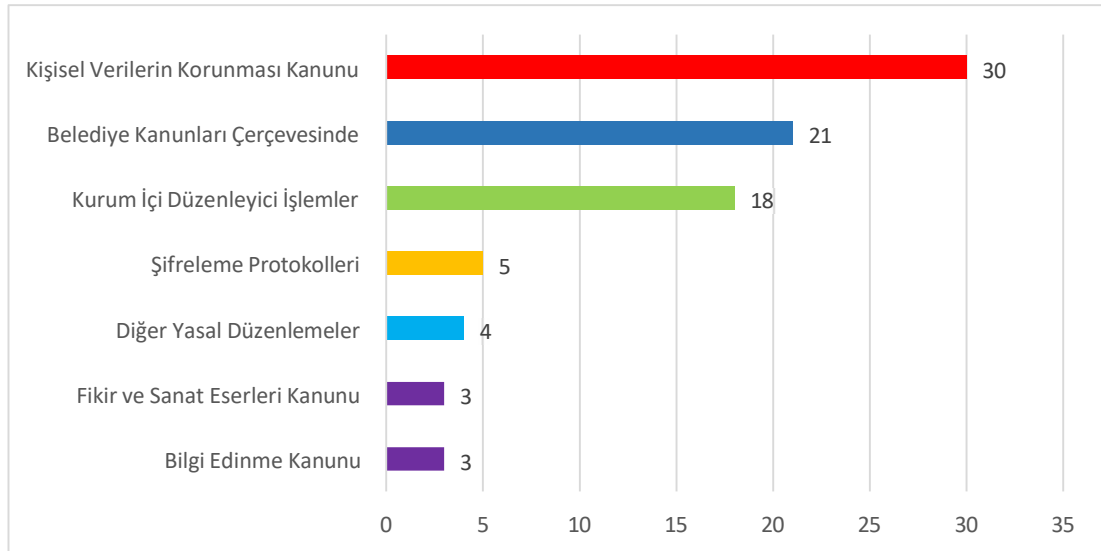
“Yasal düzenlemelere uyum sağlamak için eğitimlerin kurumsal ihtiyaçlara göre yürütülmesi olumlu olmakla birlikte, kültür verisi yönetimi konusunda eğitimlerin sürekliliği konusundaki eksiklik nedeniyle personelin büyük bir kısmı bu mevzuatlara tam hâkim olamıyor.” (K40).

Bu ifadeler, yasal düzenlemelerin uygulanmasında mevzuat eksikliklerinin olduğunu, bu durumun giderilmesi için de personelin düzenli eğitimlerle faaliyetlerin etkin olarak yürütülmesinin önemini ortaya koymuştur. Genel olarak katılımcı görüşleri

değerlendirildiğinde, mevzuat eksikliklerinin giderilmesi için kültür verisi yönetimine ilişkin eğitimlerin yıllık programlamalarda yer almasının gerekliliğini ortaya konulmuştur. Ayrıca soyut üst normların açıklayıcılığının yetersiz kaldığı durumlarda, mevzuatın genel ruhu içerisinde, uygulayıcılara kolaylık sağlayacak kurum içi idari düzenlemelere ihtiyacın bulunduğu değerlendirilmiştir.

3.2.3.5.2. Erişime Yönelik Mevzuata Dayalı Engeller

Kültür verisi yönetiminde yasal düzenlemeler ve kurum içi protokollerin işlevselliği katılımcı görüşleri doğrultusunda incelenmiştir. Elde edilen bulgular Şekil 3.25'te sunulmuştur (Bkz. Şekil 3.25).

Şekil 3.25 Erişime Yönelik Mevzuata Dayalı Engeller

Analiz sonuçları, en sık referans verilen düzenlemelerin Kişisel Verilerin Korunması Kanunu, belediye kanunları ve kurum içi düzenleyici işlemler olduğunu ortaya koymuştur. Ancak, şifreleme protokolleri, Bilgi Edinme Hakkı Kanunu ve Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu gibi spesifik düzenlemelerin uygulanma düzeyinin düşük olduğu ve eğitim eksikliği nedeniyle bu konularda farkındalığın artırılması gerektiği tespit edilmiştir. Katılımcıların yasal düzenlemelere ilişkin farklı deneyimlerini yansıtan görüşleri şöyledir:

“KVKK konusunda çalışmalarımız oluyor. Mevzuat değişikliklerini ihtiyacımıza göre kullanıyoruz. KVKK ve gizlilik sözleşmesi dışında çok

kapsamlı bir mevzuat ya da düzenlememiz yok. Bu konunun daha net tanımlanması ve yasal çerçevenin güçlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum.” (K13).

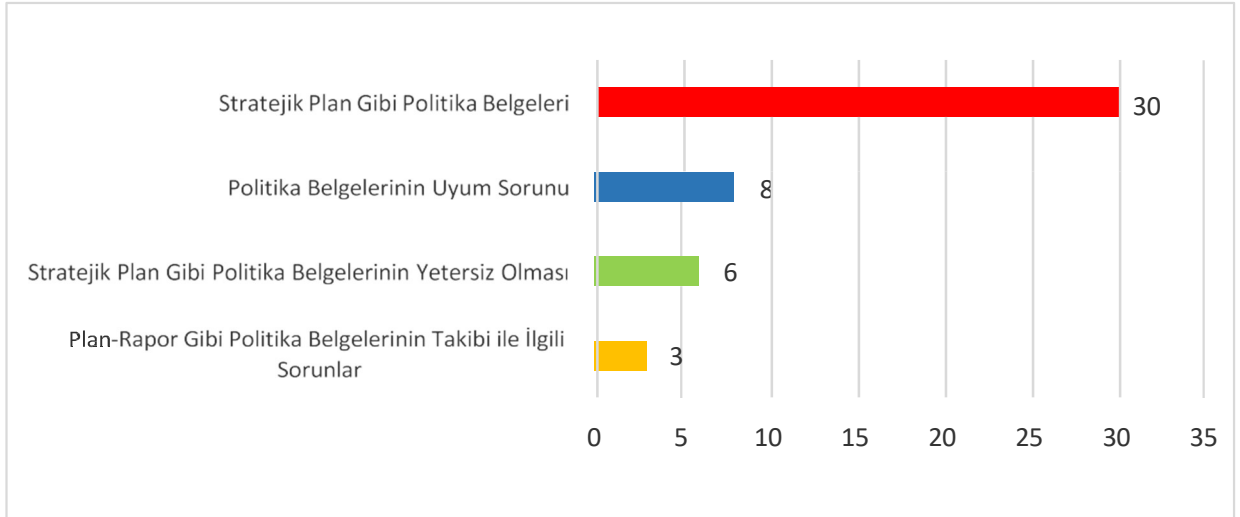
“Bilgi Edinme Hakkı Kanunu doğrultusunda bizden bir talep istendiğinde, dilekçeyle ya da mavi masa (Başkent 153) üzerinden, yasal süreler içinde gereken bilgiyi veriyoruz. Yani vatandaş istediğinde biz paylaşıyoruz. Ama açıkçası bu sistem hâlâ tamamen talep üzerine işliyor. Bizim daha proaktif, daha dijital ve herkesin doğrudan erişebileceği bir bilgi paylaşım yapısına geçmemiz gerekiyor.” (K29).

“Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu ile ilgili protokollere uyulduğu ifade edilmektedir. Ancak hem Bilgi Edinme Kanunu hem de Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu ile ilgili başvuru sayısının düşük olması farkındalık çalışmasını zorunlu kılmaktadır.” (K14).

Genel olarak katılımcı görüşlerinde hem eğitimlerin kapsayıcılığının artırılması hem de kültür verisi konusunda kurum içinde çalışmaların yapılmasının önemine işaret edilmiştir. Ayrıca kültür verisinin paylaşımı süreçlerinde Bilgi Edinme Hakkı Kanunu ve Başkent 153 çerçevesinde yanıt süreleri beklenmemesi ve başvuru süreçlerinin iyileştirilmesi gerektiğine vurgu yapılmıştır. Sonuç olarak, yasal düzenlemelere uyum süreçlerinde sistematik bir yapının bulunmadığı, kurum içi düzenleyici işlemlerin etkin olarak işletilemediği, şifreleme protokollerinin yaygınlaştırılmasına ve bununla birlikte farkındalık düzeyini artırıcı hizmet içi eğitimlere ihtiyaç duyulduğu ortaya konulmuştur.

3.2.3.5.3. Kültür Verisinin Yönetimine İlişkin Politika Belgelerindeki Yasal Düzenlemeler

Stratejik plan ve politika belgelerinin kültür verisi yönetimindeki rolü ve etkileri katılımcı görüşleri doğrultusunda incelenmiştir. Elde edilen bulgular Şekil 3.26’da sunulmuştur (Bkz. Şekil 3.26).

Şekil 3.26 Kültür Verisi Yönetimine İlişkin Politika Belgelerinde Yasal Düzenlemeler

Bulgular, stratejik plan gibi politika belgelerinin genel anlamda olumlu katkılar sağladığını ancak politika belgelerinin uygulanmasında uyum sorunları yaşandığı ve takip süreçlerinde aksaklıklar görüldüğüne ilişkin katılımcı görüşleri aşağıda sunulmuştur:

“Neredeyiz ve nerede olmalıyız gösteren stratejik plan bizim için tek rehber belge. Her ay verilerimi oradan takip ediyorum ama sadece buna dayanmak da yeterli olmuyor. Daha detaylı dijital analiz araçları ve ek takip mekanizmalarına ihtiyacımız var.” (K7).

“Hazırlanan stratejik belgelerin operasyonel süreçlerle desteklenmesi gerekmektedir.” (K39).

Plan ve raporların hazırlanmasına ilişkin sürekliliğin sağlanmadığını takip ve değerlendirme süreçlerinin düzenli yapılmadığını ifade eden katılımcı görüşleri şöyledir:

“Birimlerin onayıyla bizim Büyük Veri Platformundaki verileri, belli periyotlarla yayınlamak için bir yapı kuruyoruz ama henüz tam oturmadı. Plan ve raporlamada sürekli ve düzenli bir sistem oluşturma aşamasındayız.” (K15).

“Raporları arkadaşlar hazırlıyor, biz sene boyunca eğitimlerimize totalde kaç kişi katılmış gibi verileri veriyoruz. Analiz kısmına karışmıyoruz.

O yüzden plan ve rapor sürecinde daha aktif rol almıyoruz, bu taraf bizde henüz oturmuş değil.” (K3).

“İlgili birimler eğer istediğimiz verileri düzgün ve net bir şekilde tutmuyorsa ya da zamanında bize gönderemiyorsa, burada veri akışında sıkıntı yaşıyoruz. Raporlamada düzgün çıkmayabiliyor.” (K33).

Politika belgelerine uyum sorunlarına yönelik katılımcı görüşü aşağıdaki gibidir:

“Stratejik plan zorunlu ve yönlendirici bir belge ama kültür alanını bazen yeterince detaylandıramıyoruz. Bu durum performans programı ve faaliyet raporlarının ölçülmesini zorlaştırıyor. Yani politika belgesi var ama uygulamaya tam uyum sağlayamayınca plan ile uygulama arasında boşluk kalıyor.” (K40).

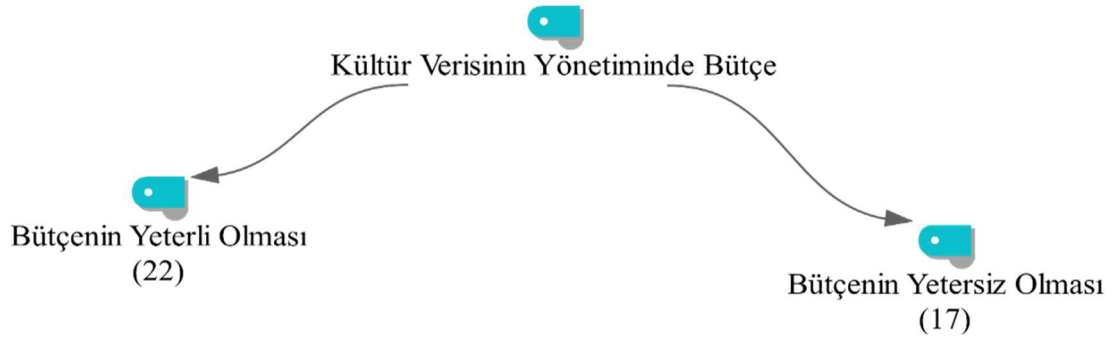
Katılımcı görüşlerinden elde edilen veriler ışığında plan, program ve politika belgelerine etkili bir katılım ile uyum mekanizmalarının bulunmadığını, mevzuatın yorumlanmasındaki farklılıkları minimize edecek kurumsal, idari, mali ve hukuki bilgi düzeyinin yetersizliğini ortaya koymuştur.

3.2.3.6. Kültür Verisi Yönetiminde Bütçe

Büyükşehir belediyeleri gibi kurumsal yapıların kültür faaliyetlerine yönelik olarak belirlenen amaç ve hedefler doğrultusunda hizmet kalitelerini arttırmaları, kültür verisi yönetim sisteminin kurulması bütçe olanakları ile yakından ilişkilidir. Kültür Verisinin Yönetiminde Bütçe temasında kullanılan alt kodlar:

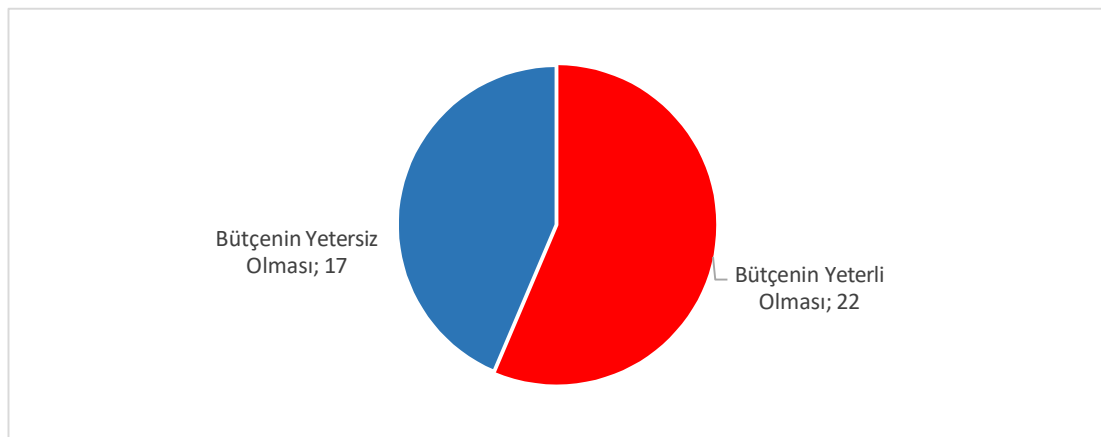
- Bütçenin Yeterli Olmaması Kültür Faaliyetlerini Olumsuz Etkiler,
- Bütçenin Yeterli Olması Kültür Faaliyetlerini Olumlu Etkiler olmak üzere iki başlık altında toplanmıştır (Bkz. Şekil 3.27).

Hiyerarşik Kod-Alt kod Modeli

Şekil 3.27 Kültür Verisi Yönetiminde Bütçe Kod Modeli

Bütçe yeterliliğinin kültür faaliyetleri üzerindeki etkileri incelenmiştir. Araştırma kapsamında, bütçenin yeterli olması durumunda faaliyetlerin kapsamının genişlediği, bütçe yetersizliğinde ise faaliyetlerin sınırlı kaldığına yönelik bulgular ele alınmıştır. Elde edilen bulgular Şekil 3.28’de sunulmuştur (Bkz. Şekil 3.28).

Şekil 3.28 Kültür Verisi Yönetiminde Bütçe

Kaynak yetersizliği nedeniyle bazı projelerin iptal edildiğini veya ertelendiğini, bütçe desteği sağlandığında ise daha geniş katılımlı etkinliklerin gerçekleştirilebildiğini ortaya koyan katılımcı görüşleri şöyledir:

“Tasarrufterbirleri gibi bütçe kısıtlamaları nedeniyle yalnızca belirli bölgelerde etkinlik düzenlenebiliyor.” (K1).

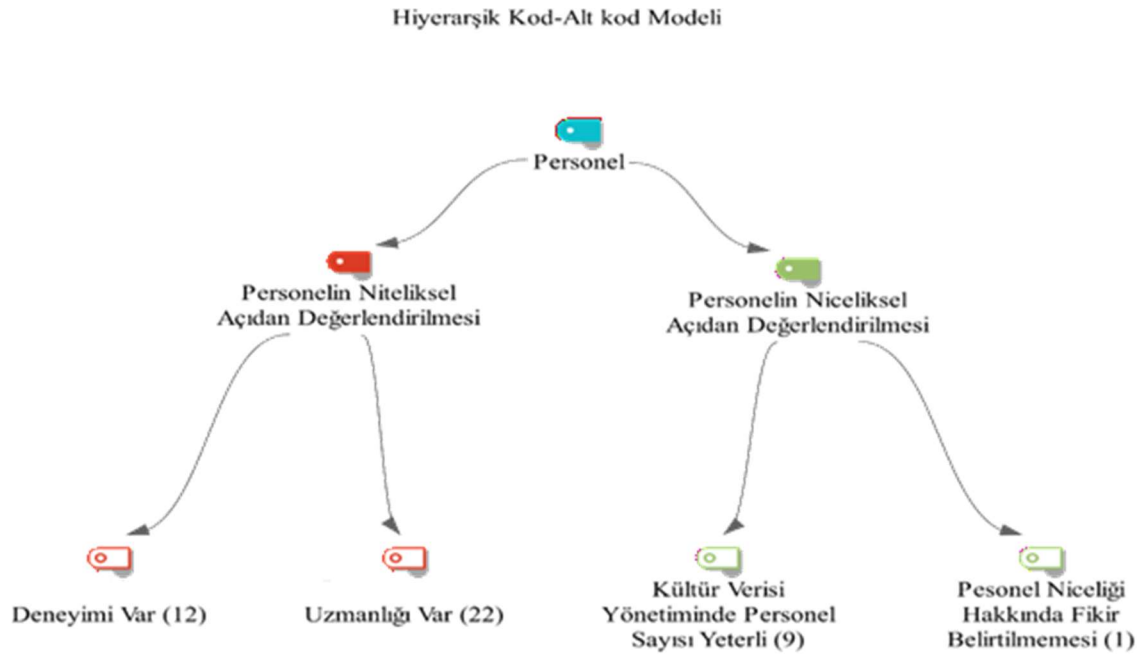
“Kültür verisi yönetimi için bütçemizin kullanımı değişkenlik gösteriyor. Gerçekleştirdiğimiz etkinliklere göre sürekli artabiliyor, azalabiliyor. Bu tamamen üst yönetimin bizi yönlendirmesiyle alakalı. Zaman zaman ekonomik koşullara göre ve gelen taleplerin yoğunluğuna göre bütçe ve ona bağlı etkinlikler artıp azalabiliyor.” (K11).

Genel olarak katılımcı görüşleri değerlendirildiğinde, bulgular hem bölgesel eşitsizliğe dikkat çekmiş hem de yeterli bütçe sağlandığında kültür projelerinin daha kapsamlı ve uzun süreli hale gelmesinin faaliyetlerinin kalitesini doğrudan etkilediğini göstermiştir. Ayrıca yeterli bütçenin olması planlama ve uygulama aşamalarına da olumlu yönde etkilemektedir.

3.2.3.7. Kültür Verisinin Yönetiminde Personel

Kültür verisi yönetiminde hizmetin kalitesini artıran unsurlar araştırılmış ve bu araştırmalar sonucunda kültür verisi yönetiminde görevli personelin, deneyiminin varlığı, uzmanlığının olması ve personel sayısının önemli rol oynadığı sonucuna ulaşılmıştır. Edinilen bilgiler ışığında bu bölümde belirleyici bu etmenler alt başlıklar halinde ele alınarak değerlendirilmiştir. Personel Değerlendirmeleri temasında kullanılan kodlar:

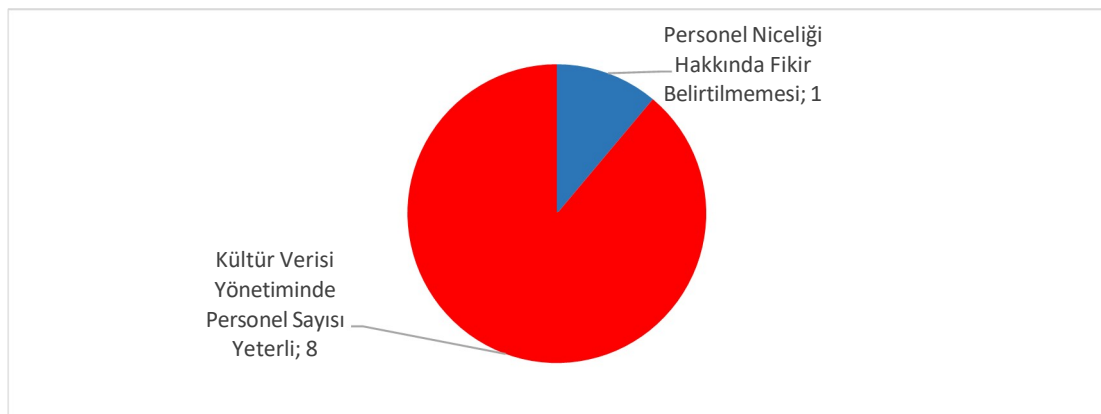
- Personelin Niceliksel Açıdan Değerlendirilmesi,
- Personelin Niteliksel Açıdan Değerlendirilmesi, şeklinde oluşturulmuştur (Bkz. Şekil 3.29).

Şekil 3.29 Kültür Verisi Yönetiminde Personel Değerlendirmesi

3.2.3.7.1. Kültür Verisi Yönetiminde Personelin Niceliksel Açıdan Değerlendirilmesi

Kültür verisi yönetiminde personel sayısının yeterliliği katılımcı görüşleri doğrultusunda değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular Şekil 3.30’da sunulmuştur (Bkz. Şekil 3.30).

Şekil 3.30 Kültür Verisi Yönetiminde Personelin Niceliksel Değerlendirilmesi

Katılımcıların büyük bir çoğunluğu personel sayısını yeterli görmüş, ancak bir kısmı personel niceliği hakkında fikir belirtmemiştir. Mevcut personel yapısının genel olarak

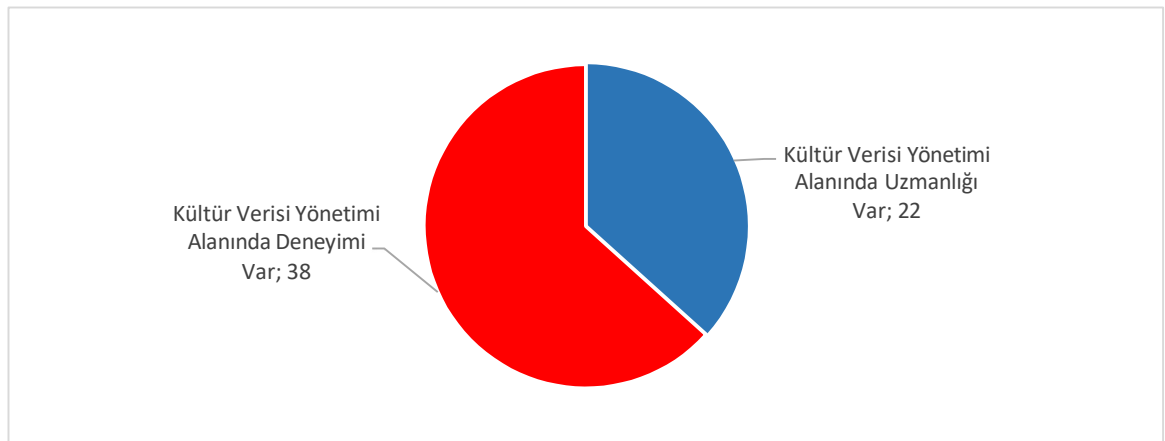
yeterli kabul edildiğini ancak değerlendirme süreçlerine katılımın farklılık gösterebildiğini ortaya koyan katılımcı görüşü aşağıda sunulmuştur:

“Kültür müdürlüğünün çok önemli bir müdürlük olduğunu, yabancı dil bilen personele ihtiyaç olduğunu düşünüyorum. Alanına göre turizm bölümünde okumuş, restorasyon okumuş, arkeoloji okumuş, sanat tarihi okumuş, tarih okumuş ve kültür hizmetlerine uzmanlığı doğrultusunda katkı sunabilecek personeller olsa da farklı işlerde, şirketlerde çalıştırılabilir ve burada kaynak israfı oluyor.” (K37).

Genel katılımcı değerlendirmesi, nitelikli personel ihtiyacının yalnızca sayısal yeterlilikle değil, uzmanlık alanlarıyla da ilgili olduğunu göstermiştir.

3.2.3.7.2. Kültür Verisi Yönetiminde Personelin Niteliksel Açıdan Değerlendirilmesi

Kültür verisi yönetiminde çalışan personelin uzmanlık ve deneyim düzeyleri katılımcı görüşleri doğrultusunda değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular Şekil 3.31’de sunulmuştur (Bkz. Şekil 3.31).

Şekil 3.31 Kültür Verisi Yönetiminde Personelin Niteliksel Değerlendirilmesi

Şekil 3.31’de kültür verisi yönetiminde uzmanlık ve deneyim düzeyleri incelenmiştir. Katılımcıların büyük bir kısmı kültür verisi yönetiminde deneyime sahip olduklarını belirtirken, uzmanlık düzeyinin daha sınırlı bir grupta olduğu görülmüştür. Kültür hizmetlerinde çalışan personelin, uygulama odaklı tecrübesinin yüksek olduğu, ancak

teorik uzmanlık gerektiren bilgi ve becerilerin geliştirilmesine ihtiyaç duyulduğunu ifade eden katılımcı görüşleri aşağıda sunulmuştur:

"Birimler arası veri akışını sağlamak için mevcut personelin niteliği yetersizdir. (K19).

"Personel sayımız oldukça fazla. Bu da zaman zaman iş bölümü ve koordinasyon açısından zorluk yaratabiliyor. Daha az sayıda, nitelikli, görev tanımları daha net belirlenmiş bir kadroyla çalışmak verimliliği artırabilir. Yani nicelik açısından güçlü olsak da organizasyon ve görev dağılımında bazı düzenlemelere ihtiyaç olduğunu düşünüyorum." (K6).

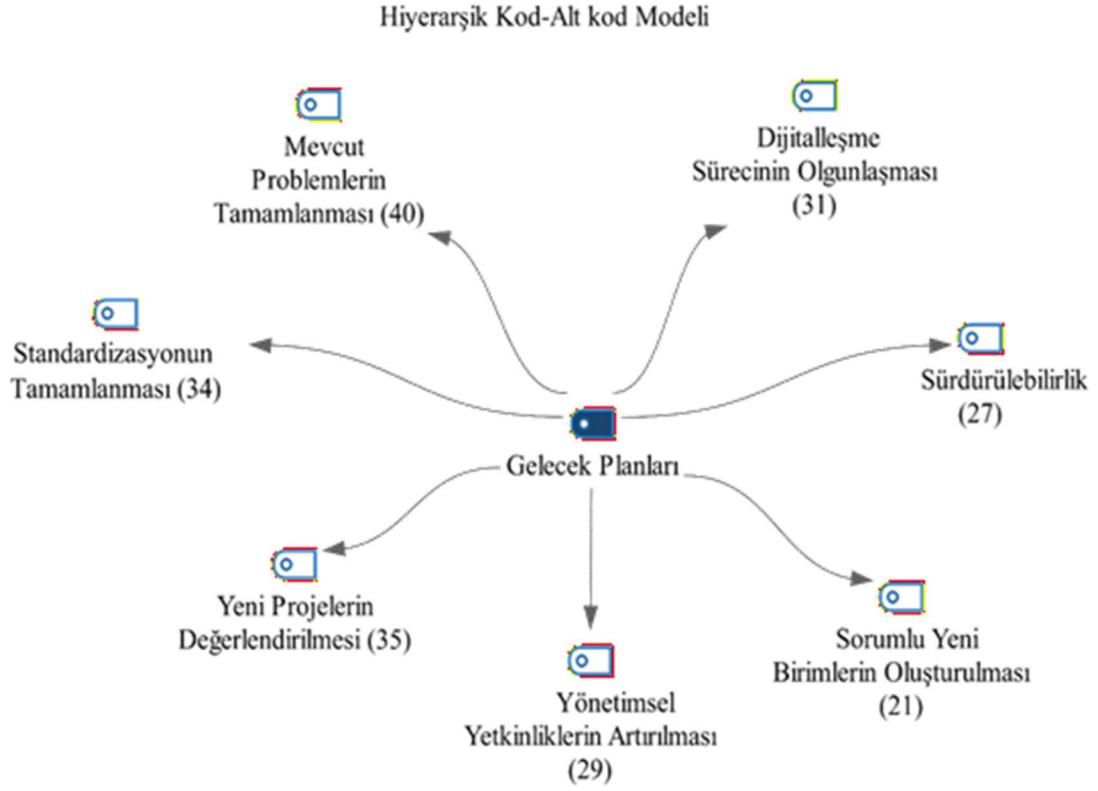
Katılımcı görüşlerine göre, kültür verisi yönetiminden sorumlu personelin niceliksel olarak yeterli olduğu, ancak konunun uzmanı olarak değerlendirilebilecek nitelikte olmadığı vurgulanmıştır.

3.2.3.8. Kültür Verisi Yönetiminde Gelecek Planları

Belediyeler tarafından sunulan hizmetlerin çok olması, verilerin çeşitliliğini ve karmaşıklığını da attırmıştır. Belediyeler bu karmaşıklığı çözmek için dijitalleşmeye yönelik adımlar atmaktadır. Temel belediye hizmetlerinden biri olan kültür hizmetleri için hem vatandaşa hem de yönetici konumundaki çalışanlara yönelik kültür verisine erişim kolaylığı ve sistemlerin birbiri ile entegrasyonunun sağlanmasıyla ilgili gelecek planlaması önemli bir adım olacaktır. Kültür Verisi Yönetiminde Gelecek Planları temasında kullanılan alt kodlar:

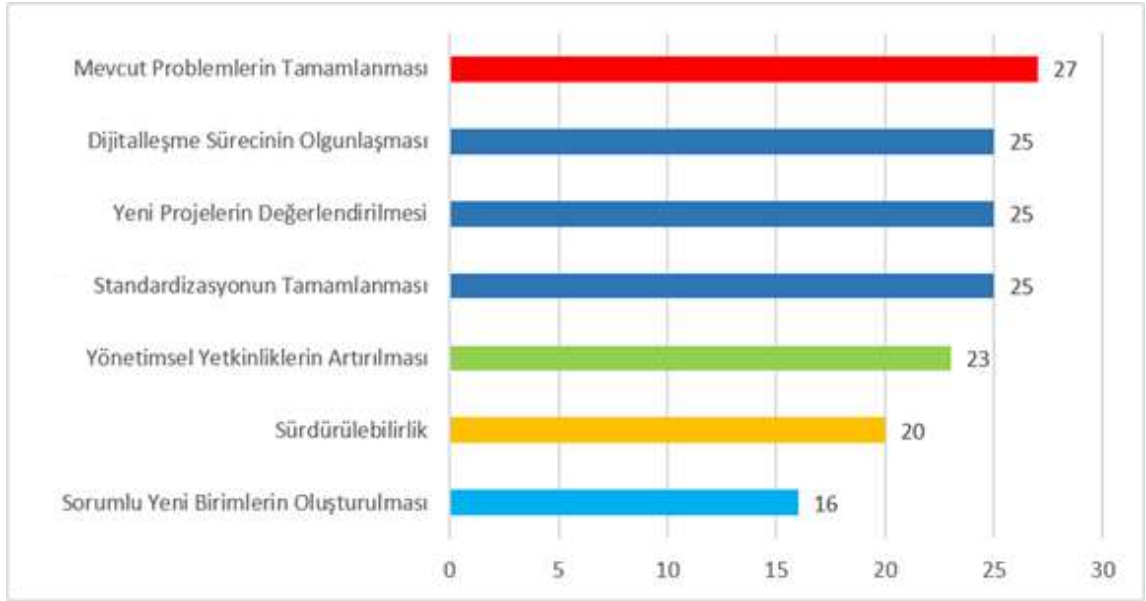
- Mevcut Problemlerin Tamamlanması
- Standardizasyonun Tamamlanması
- Yeni Projelerin Değerlendirilmesi
- Dijitalleşme Sürecinin Olgunlaşması
- Yönetimsel Yetkinliklerin Artırılması
- Sürdürülebilirlik

- Sorumlu Yeni Birimlerin Oluşturulması başlıklarında toplanmıştır (Bkz. Şekil 3.32).

Şekil 3.32 Kültür Verisi Yönetiminde Gelecek Planları Hiyerarşik Kod-Alt Kod

Kültür verisi yönetimine yönelik gelecek planları ele alınmıştır. Elde edilen bulgular Şekil 3.33'te sunulmuştur (Bkz. Şekil 3.33).

Şekil 3.33 Kültür Verisi Yönetiminde Gelecek Planları

Yukarıdaki şekilde yapılan görüşmelerden elde edilen ve yukarıdaki şekilde gösterilen kültür verisi yönetimine ilişkin gelecek planları ve öncelikli hedefler incelenmiştir. Bulgular, mevcut problemlerin çözülmesinin, dijitalleşme sürecinin olgunlaştırılmasının ve yeni projelerin değerlendirilmesinin kültür verisi yönetiminde kritik adımlar arasında olduğunu ortaya koymaktadır. Özellikle dijitalleşme sürecinin tamamlanması, veri işleme ve paylaşım süreçlerinin hızlandırılmasını hedeflemektedir. Bunun yanı sıra yönetimsel yetkinliklerin artırılması ve standartlaşmanın sağlanması gibi stratejik hamleler, veri yönetim süreçlerinin daha verimli ve sürdürülebilir hale getirilmesine yönelik önemli birer adımdır. Son olarak, sorumlu yeni birimlerin oluşturulması ve örgütsel yapıların genişletilmesi, kültür verisi yönetiminde koordinasyonu güçlendirmeyi amaçlamaktadır. Kültür verisi yönetimine yönelik gelecek planlarının çeşitli boyutlarını detaylandıran dikkat çekici katılımcı görüşleri şöyledir:

“Dijital kültür verisi yönetimi konusunda yolun başındayız ve yeni bir alan. Şu an temel adımları atıyoruz ama gelecekte daha sistemli, otomatik ve analitik bir yapıya geçmemiz şart. Bu alanda büyümeye ihtiyacımız var.”
(K26).

“Kültür verilerinin yönetimi konusunda uygulamaların muhakkak dijitalleşmesi ve dijital ortamda arşivlenmesi gerekiyor. Kültür verileriyle

alakalı ortak bir portal üzerinde, kent genelinin yapısına uygun, kültürel sanatsal yapısına uygun verilerin bir havuzda toplanıp ona göre bir iş yürütümü oluşturulması faydalı olacaktır.” (K11).

Konuya ilişkin yeni projelerin değerlendirilmesi ve gelecekte uygulamaların standardizasyonu konusundaki katılımcı görüşleri ise şöyledir:

“İstanbul Büyükşehir Belediyesinde ‘İstanbul Senin’ diye bir uygulama başladı ve çok değerli veri toplamaya başladık. Ama bu veriyi işleyecek, yorumlayacak profesyonel bir analiz ekibi ve standart sistem oluşturma ihtiyacımız var. Şu an proje iyi gidiyor ama bu tarafı güçlendirmemiz gerekiyor.” (K23).

“Kültür hizmetleriyle ilgili belirlenen hedeflerin, programların ve performans göstergelerinin gerçekçi, öngörülebilir ve ölçülebilir olması gerekiyor. Bunları bu doğrultuda yaparsanız, kültürel alandaki veriler düzenli ve anlamlı hale gelebilir.” (K26).

Genel katılımcı bulguları, mevcut sorunların giderilmesi ve dijitalleşme sürecinin olgunlaştırılması gibi adımların yanı sıra sürdürülebilirlik için proje değerlendirmeleri, standardizasyon ve örgütsel genişlemenin önemini ortaya koymuştur.

3.2.3.9. Kültür Verisinin Yönetiminde Şeffaflık ve Hesap Verilebilirlik

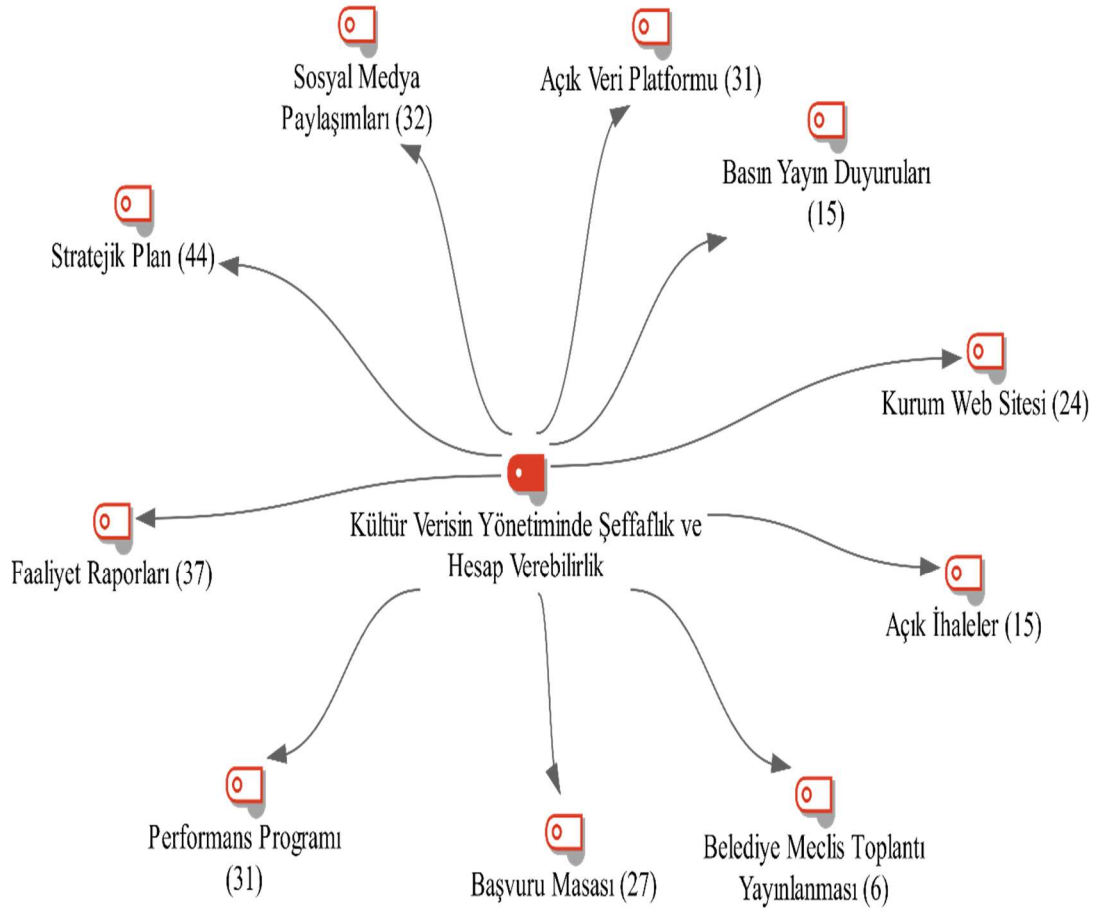
Yapılan araştırmalar doğrultusunda edinilen bilgilere göre kültür hizmetlerinin sunulmasında hizmetlerin çeşitliliği düşünüldüğünde, hizmetlerin kalitesinin yükseltilmesi, vatandaş taleplerinin alınması, vatandaşların bu hizmetlerden haberdar olması, diğer bir ifade ile vatandaşlarla belediyelerin etkileşimi ve iş birliği kültür hizmetinin sunulması aşamasında önemli rol oynamaktadır. Bu etmenlerin sağlanabilmesi de belediyelerin faaliyetlerini yürütürken şeffaf ve hesap verilebilir davranmasını gerektirmektedir.

Kültür Verisinin Yönetiminde Şeffaflık ve Hesap Verilebilirlik temasında kullanılan alt kodlar:

- Stratejik Plan

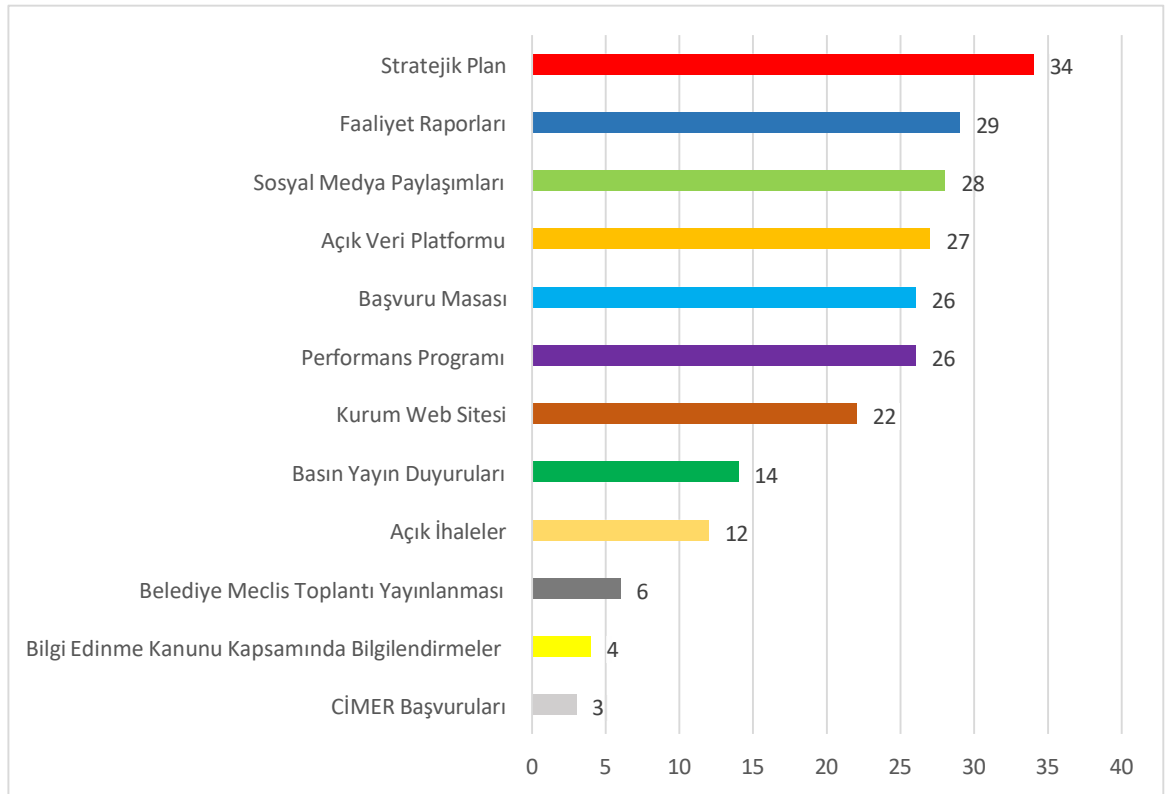
- Faaliyet Raporları
- Sosyal Medya Paylaşımları
- Açık Veri Platformu
- Performans Programı
- Başvuru Masası
- Kurum Web Sitesi
- Basın Yayın Duyuruları
- Açık İhaleler
- Belediye Meclis Toplantı Yayınlanması
- Bilgi Edinme Hakkı Kanunu Kapsamında Bilgilendirmeler
- Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi (CİMER) Başvuruları olarak sıralanmıştır (Bkz. Şekil 3.34).

Hiyerarşik Kod-Alt kod Modeli

Şekil 3.34 Kültür Verisinin Yönetiminde Şeffaflık ve Hesap Verilebilirlik Hiyerarşik Kod-Alt Kod

Kültür verisi yönetiminde şeffaflık ve hesap verebilirlik kapsamında kullanılan bilgilendirme araçları ve yöntemleri katılımcı görüşleri doğrultusunda incelenmiştir. Stratejik planlar, faaliyet raporları ve sosyal medya paylaşımları gibi araçlar, paydaşlarla bilgi paylaşımında temel unsurlar olarak değerlendirilmiş, başvuru masası ve açık veri platformları gibi erişim noktalarının etkinliği de ele alınmıştır. Elde edilen bulgular Şekil 3.35'te sunulmuştur (Bkz. Şekil 3.35).

Şekil 3.35 Kültür Verisinin Yönetiminde Şeffaflık ve Hesap Verilebilirlik

Yukarıdaki şekilde, kültür verisi yönetiminde şeffaflık ve hesap verebilirlik mekanizmalarının kullanım düzeyleri incelenmiştir. Stratejik planlar, faaliyet raporları ve sosyal medya paylaşımları gibi araçlar, en sık kullanılan bilgilendirme yöntemleri olarak ön plana çıkmaktadır. Açık veri platformu ve başvuru masası gibi erişim noktaları da şeffaflık ilkesi kapsamında değerlendirilen unsurlar arasında yer almaktadır. Ancak daha az sıklıkla kullanılan yöntemler arasında meclis toplantısı yayınları, Bilgi Edinme Hakkı Kanunu kapsamındaki bilgilendirmeler ve CİMER başvuruları dikkat çekmektedir.

Stratejik planlar, uzun vadeli hedeflerin belirlenmesi ve paydaşlarla paylaşılması açısından önemli bir araçtır. Stratejik planların hazırlanma sürecinin geniş bir katılımı yürütüldüğünü, ancak bazı durumlarda uygulamaların beklentilerin gerisinde kaldığını ortaya koyan katılımcı görüşleri aşağıda sunulmuştur:

“Stratejik plan ve faaliyet raporu kültür alanında en temel şeffaflık araçları ama dürüst olmak gerekirse şeffaflıkta hâlâ tam istediğimiz seviyede değiliz. Verilerin daha açık, erişilebilir ve anlaşılır olması gerekiyor.” (K36).

“Gerçekten de hem yerel yönetim hem de merkezi yönetimlerde yapılan bütün faaliyetlerin ve elde edilen bütün verilerin en doğrudan sunulacağı araç stratejik planlar. Ancak uygulamalar planların gerisinde kalabiliyor.” (K4).

“Faaliyet raporları kamuoyuyla paylaşılıyor. Bir de birim performans göstergesi dediğimiz, birimin kendi işleri için belirlemiş olduğu kamuoyuna duyurulmayan göstergeler var. Şeffaflık konusunda ilerlememiz gereken yönlerimiz var, bazı şeyleri hâlâ sadece içeride takip ediyoruz. Ben bunların uyumlu olması gerektiğini, ölçülebilir ve görselleştirilebilir olması gerektiğini düşünüyorum.” (K13).

Yukarıdaki katılımcı görüşleri değerlendirildiğinde, faaliyet raporları gibi politika belgelerinin kamuoyuna açık şekilde yayımlanması olumlu bir adım olarak vurgulanmıştır. Ancak bu raporların genellikle metin ağırlıklı olduğu ve görselleştirme unsurlarının sınırlı kaldığı belirtilmiştir.

Sosyal medya paylaşımlarının, kültür verisi yönetiminde geniş kitlelere ulaşmada etkili bir araç olduğunu ancak etkileşim oranlarının düşük olduğunu ifade eden katılımcı görüşleri şöyledir:

“Sosyal medya aracılığıyla da bazı verilerimiz oluşuyor. Sosyal medya hesaplarımızı kullanıyor, oradan beğeniler, yorumlar oluşuyor ama etkileşimler kısıtlı kalıyor. (K9).

Açık Veri Platformlarının veri şeffaflığını artırmak adına önemli bir bileşen olduğunu ve kullanıcı dostu olması gerektiğini ve böylece erişim zorluğu yaşanmayacağını söyleyen bir katılımcı görüşü şöyledir:

“Özellikle Şeffaf Ankara'da yayımlanan verilerin çoğaltılması ve daha sık güncellenmesi gerekiyor. Bu konuda kullanıcı dostu ve erişilebilir düzenlemeler yapılmalı.” (K36).

Başvuru masaları, bireysel bilgi taleplerinin karşılanmasında ve geri dönüşlerin alınmasında aktif bir rol oynamaktadır ancak yoğun talepler nedeniyle yanıt süreleri uzayabilmektedir diyen katılımcı görüşleri şöyledir:

“Oturmuş bir dış şikâyet mekanizması sistemimiz var. Burada da Başkent 153 devreye giriyor. Biz vatandaşlarımızdan gelen bütün talepleri, şikâyetleri bu sisteme kaydediyoruz. Ama bazen dönüşler gecikebiliyor. Buradaki vatandaşımızın geri bildirimini ilgili birime iletiyoruz ki eğer kendimize çeki düzen vermemiz gereken bir durum varsa yapabilelim. Bunun dışında en güzel aslında geri bildirim anket uzun zamandır yapılmamış bir durum. Yani yanıt süresi ve düzenlilik konusunda kendimizi geliştirmemiz gerekiyor.” (K33).

“Özellikle gelişen teknolojik dünyada daha dijital yaklaşımlarla yoğunluğa rağmen vatandaşa taleplerinin cevabını daha hızlı bir şekilde verebiliriz. Burada eksiklikler olduğunu düşünüyorum.” (K35).

Performans programları kurumsal hedeflerin ölçülmesi ve değerlendirilmesi açısından önemli bir role sahiptir. Ancak performans raporlarının yeterince detaylı hazırlanmadığını ve bu nedenle değerlendirme süreçlerinin eksik kaldığını ifade eden katılımcı görüşü şöyledir:

“Performans programlarında stratejik bir veri üretilip paylaştığımızı ya da bunun mevzuatta ilişkilendirildiğini söyleyemem.” (K9).

Kurum web sayfası, faaliyet raporları, duyurular ve projeler hakkında bilgi paylaşmak amacıyla kullanılan temel bir platformdur diyen katılımcı görüşleri şöyledir:

“Daire başkanlığı olarak faaliyet raporları, kurum web sitesi, İstanbul Senin gibi araçlarla düzenli olarak yapılan tüm etkinlikler vatandaşla paylaşıyor.” (K19).

“Basın yayın duyuruları ise etkinlik ve projelerin duyurulmasında önemli bir araç olmakla birlikte, bu duyurular bazen geç yayımlanıyor.” (K22).

“Bir politika oluştururken kaç kadın, kaç çocuk geliyor, biliyoruz ama gerçekten ulaşmış mıyız, etkimiz ne olmuş tam ölçemiyoruz. Yani sayı var ama etkiyi ortaya koyacak sistem yok. Başkent 153 ve sosyal medya aracılığıyla şu an tam karşılayamıyoruz.” (K18).

“Yapmış olduğumuz konserle alakalı kendi sosyal medya hesabımız olmadığından etkinlik paylaşımlarını bile yapamıyoruz. Tüm duyuru ve içerikler Basın Yayın Daire Başkanlığının sosyal medya hesabından ilan edilir. Bu da bizim kültürel faaliyetlerimizin doğrudan görünürlüğünü kısıtlıyor.” (K39).

Belediye meclis toplantılarının canlı yayımlanması, şeffaflık açısından önemli bir adım olarak görölmektedir. Bilgi Edinme Hakkı Kanunu kapsamında yapılan bilgilendirmelerin ise genellikle talebe dayalı olduğu ve etkili bir yaklaşım sergilenmediğini belirten görüşler aşağıda sunulmuştur:

“Bilgi edinme noktasında vatandaşlarımızın da bizi zorlayacak bir şekilde dönüşü yok. Hani biz, ihalelerimizi biliyorsunuz ki canlı yayında yapıyoruz, ben birçok canlı yayında ihaleye katıldım, canlı yayında izlenebiliyor. Bu bütçenin nerelere harcandığını görebilirler. Bize yazılı olarak müracaat ettiklerinde de bu hakları mevcut. Fakat genellikle vatandaş talep etmiyor.” (K39).

“Bilgi edinme kapsamında vatandaşlarımız hava durumu, çalışan kar ekipleri gibi verileri anlık görebilirler. Bazı sistemlerimiz ise manuel olduğundan vatandaş talep ederse iletilebilir.” (K33).

3.3. KÜLTÜR VERİSİ YÖNETİMİ KONUSUNDA PERSONEL FARKINDALIĞI

Araştırmanın bu bölümünde sunulan bulgular Gezer ve Öztemiz’in (2025) Ankara Büyükşehir Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığında görev yapan personelin, kültür verisi yönetimine ilişkin farkındalıklarını ve kurumsal performans değerlendirmelerini ortaya koymak amacıyla yürüttükleri, betimsel tarama modeline dayalı, nicel araştırma yöntemi kullanılarak gerçekleştirilen çalışmaya dayanmaktadır.

Betimsel tarama modeli, mevcut durumu ayrıntılı biçimde inceleyen ve “Nedir?” ile “Ne olmaktadır?” sorularına yanıt arayan bir araştırma yöntemidir (Ural ve Kılıç, 2013). Bu çalışmada aşağıdaki sunulan sorulara yanıt aranmıştır:

S1: Kültür verisinin yoğun olarak üretildiği ve kullanıldığı belediye birimlerinde görev yapan personelin kültür verisi yönetimine ilişkin farkındalık düzeyleri, yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi ve ünvana göre farklılık göstermekte midir?

S2: Kültür verisinin yoğun olarak üretildiği ve kullanıldığı belediye birimlerinde görev yapan personelin kültür verisi yönetimine ilişkin kurumsal performans değerlendirmeleri, yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi ve ünvana göre farklılık göstermekte midir?

S3: Kültür verisi yönetimine ilişkin farkındalık ile kurumsal performans değerlendirmesi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki var mıdır?

Araştırmanın evrenini, Ankara Büyükşehir Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığında görev yapan 615 personel oluşturmaktadır. Örneklem büyüklüğü %95 güven düzeyinde aşağıdaki formül kullanılarak hesaplanmıştır:

$$n = \frac{Nt^2pq}{d^2(N-1) + t^2pq}$$

Burada:

N = 615 (Universe size)

n = Örneklem büyüklüğü

t = 1.96 (%95 güven düzeyi için z değeri)

p = 0.5 (Tahmini oran)

q = 0.5 (1 - p)

d = 0.05 (Hata payı)

Bu hesaplama göre gerekli minimum örneklem büyüklüğü 236 katılımcı olarak belirlenmiştir. Örneklem, basit tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılarak seçilmiştir.

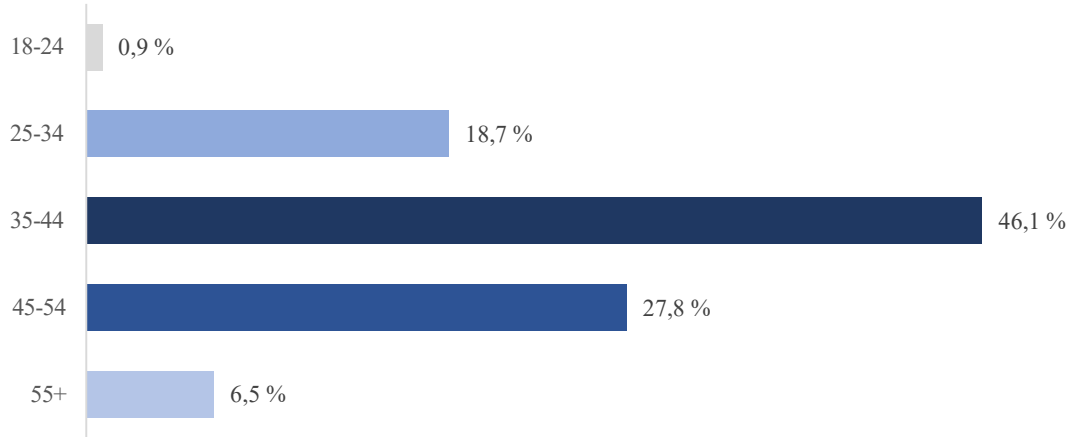
Kültür verisi yönetimi ile ilgili kavramsal politika önerisinin personel ayağı kapsamında, Ankara Büyükşehir Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığında yürütülen bu araştırmanın (Gezer ve Öztemiz, 2025) bulguları aşağıda özetlenmiştir.

- Katılımcıların demografik dağılımı cinsiyet, yaş grubu, eğitim durumu, ünvan, görev süresi incelenmiştir. Çalışmaya destek veren 236 katılımcının %44,9'unun kadın, %55,1'inin erkek olduğu görülmüştür (Bkz. Tablo 3.17).

Tablo 3.17 Katılımcıların Cinsiyete Göre Dağılımı

Cinsiyet	n	%
Kadın	106	44,9
Erkek	130	55,1
Toplam	236	100,0

- Yaş dağılımına bakıldığında, katılımcıların %0,9'u 18-24 yaş, %18,7'si 25-34 yaş, %46,1'i 35-44 yaş, %27,8'i 45-54 yaş ve %6,5'i 55 yaş ve üzeridir (Bkz. Şekil 3.36)

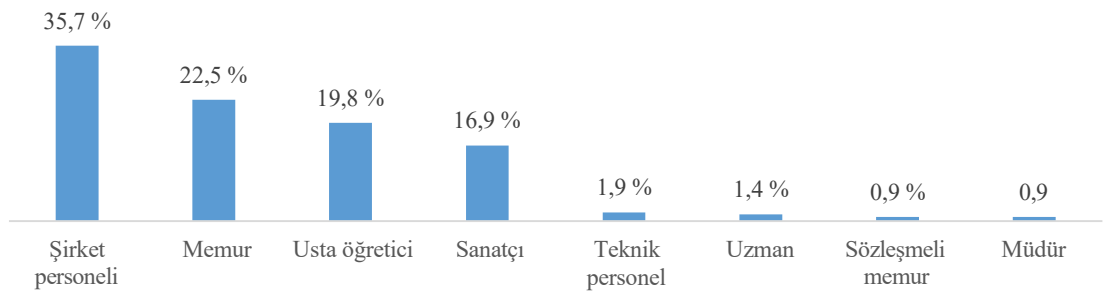
Şekil 3.36 Katılımcıların Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

- Eğitim durumuna göre katılımcıların %4,24'ü ortaöğrenimini tamamlamış, %20,8'i lise, %20,8'i ön lisans, %41'i lisans, %11,87'si yüksek lisans ve %1,27'si de doktora diplomasına sahiptir (Bkz. Tablo 3.18).

Tablo 3.18 Katılımcıların Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

Eğitim durumu	N	%
Ortaöğretim	10	4,24
Lise	49	20,8
Ön lisans	49	20,8
Lisans	97	41
Yüksek lisans	28	11,87
Doktora	3	1,27
Toplam	236	100,0

- Anket sonuçlarına göre katılımcıların %35,7'si şirket personeli, %22,5'i, memur, %19,8'i usta eğitmen, %16,9'u sanatçı, %1,9'u teknik personel, %1,4'ü uzman, %0,9'u sözleşmeli memur ve %0,9'u da yöneticidir. Katılımcıların çalıştıkları bölümler incelendiğinde, %57,6'sının Kültür Etkinlikleri Şubesinde, %13,1'inin Kadın ve Aile Hizmetleri Şubesinde ve %29,3'ünün de diğer birimlerde çalıştığı anlaşılmıştır. Bu özellikler, katılımcı yapısında çeşitlilik olduğunu göstermektedir (Bkz. Şekil 3.37).

Şekil 3.37 Katılımcıların Unvana Göre Dağılımı

- Araştırma, katılımcıların kültür verisi yönetiminde genellikle birden fazla rol üstlendiğini ortaya koymaktadır. Bununla birlikte katılımcıların kültür verisi faaliyetlerinin analiz ve raporlama işlevlerinden çok veri düzenleme ve depolamaya öncelik verdiğini göstermiştir.
- Ankara Büyükşehir Belediyesinde dijital platformlar ön plandadır. Bu durum, kültür verisi süreçlerinde dijitalleşmenin önemli görüldüğünü göstermektedir. Yerel yönetimlerde dijitalleşmenin kademeli olarak ilerlediği ve geleneksel yöntemlerin henüz tamamen terk edilmediği yönündeki gözlemleri desteklemektedir.
- Bulgular katılımcıların %80,5'inin kültür verisi yönetimi konusunda herhangi bir eğitim almadığını göstermiştir. Bu durum ise belediyelerin veri yönetimi konusunda daha fazla eğitim ve destek sağlaması gerektiğine işaret etmiştir. Ayrıca kurumsal eğitim desteğinin eksikliği, çalışmanın diğer bölümlerinde belirlenen veri standardizasyonu ve yönetim uygulamalarındaki zorlukları açıklayabilir.
- Personelin çoğunun kültür verisi yönetimi süreç bileşenleri hakkında orta düzeyde bilgi sahibi oldukları anlaşılmıştır. Özellikle depolama konusunda nispeten daha yüksek, finansman ve mevzuat konusunda ise daha düşük farkındalıklarının olduğu görülmüştür. Bu ise finansman ve sistem tasarımı gibi alanlarda iyileştirme ihtiyacı olduğunu göstermektedir.
- Kurum çalışanları, kültür verisi süreçleri bakımından kısmen başarılı olarak değerlendirilebilir.
- Personel farkındalığında yaşa göre korelasyon analizi, pozitif bir ilişki ortaya koymuş ve personel farkındalığının yaşla birlikte arttığını göstermiştir. Cinsiyet, eğitim durumu ve meslek ünvanı açısından personel farkındalığında önemli bir fark bulunmadığı görülmüştür.
- Bulgular, cinsiyet veya iş ünvanına göre kurumsal performans değerlendirmesinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığını göstermiştir. Eğitim durumu ile kurumsal performans değerlendirmesi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bu bulgu, personelin eğitim düzeyi arttıkça kurumsal performansın daha düşük bir düzeyde değerlendirilme eğiliminde

olduğunu göstermektedir. Benzer şekilde yaş arttıkça kurum performansını başarılı bulma eğiliminin azaldığı söylenebilir.

- Çalışma, kültür verisi yönetimi farkındalığı ile algılanan kurumsal performans arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğunu ortaya koymuştur. Bu sonuç, personelin kültür verisi yönetimi konusundaki farkındalık düzeyi arttıkça, kurumsal performans algısının da arttığını göstermektedir.

Bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, katılımcıların büyük bir kısmının kültür verisi yönetimi konusunda herhangi bir eğitim almadığını belirtmesi, kurumun bu alanda gelişmeye ihtiyaç duyduğunu düşündürmüştür. Dijitalleşmenin öneminin vurgulandığı bir ortamda, kültür verisi süreçlerinin etkin kullanılmaması ve çalışanların bu konuda yeterli donanımına sahip olmaması, performans algısının olumsuz etkilenmesine yol açabilir. Bu durum, kurumun stratejik kültür verisi yönetimi süreçlerini gözden geçirmesi ve bu süreçlerin çalışanlar arasında daha iyi anlaşılmasını sağlayacak eğitim programlarına öncelik vermesi gerektiğini akla getirmiştir.

4. BÖLÜM

TÜRKİYE’DEKİ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİNDE KÜLTÜR VERİSİNİN YÖNETİMİNE İLİŞKİN KAVRAMSAL BİR POLİTİKA ÖNERİSİ

Yerel yönetimlerde veri yönetimi ve şeffaflık son yıllarda öne çıkan konular arasındadır. Ancak Türkiye’deki büyükşehir belediyelerinde kültür verisi yönetimi politikalarının eksikliği, sosyal ve kültürel işler bağlamında veriye dayalı karar alma süreçlerinin etkin kullanılmadığını göstermektedir. Çoğu büyükşehir belediyesinde stratejik plan, performans programı, faaliyet raporu gibi belgelerde bütüncül bir veri yönetimi politikası bulunmamaktadır. Çalışmanın bu bölümünde, Türkiye’deki büyükşehir belediyeleri için kavramsal bir kültür verisi yönetimi politikası önerilmiştir.

Söz konusu kavramsal politika önerisi, aşağıda belirtilen unsurlara dayalı çıkarımlar doğrultusunda geliştirilmiştir:

1. Kültür verisi yönetimi ile ilgili ulusal/ uluslararası kapsamlı mevcut uygulamalar.
2. Türkiye’nin en büyük üç büyükşehir belediyesinde (Ankara, İstanbul ve İzmir) kültür verisi yönetimi süreçlerinden sorumlu olan ya da sorumlu olma potansiyeli taşıyan 41 katılımcıyla, yarı yapılandırılmış sorular odağında yapılan görüşme bulguları. Görüşmelerden elde edilen bulgular, kültür verisi yönetim sürecine ilişkin algı, deneyim ve uygulama örüntülerini ortaya koymada belirleyici olmuştur.
3. Türkiye’deki otuz büyükşehir belediyesinin dokümanlarının kültür verisi yönetimi bağlamında değerlendirilmesi sonucunda ulaşılan bulgular.
4. Ankara Büyükşehir Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığında görev yapan personel aracılığı ile gerçekleştirilen kültür verisi yönetimine ilişkin farkındalık çalışmasına dayalı bulgular.

Politika önerisini oluşturan bileşenler iş akış planlarıyla Şekil 4.1’de gösterilmiştir (Bkz. Şekil 4.1).

4.1 KAVRAMSAL POLİTİKA ÖNERİSİNİ BESLEYEN İYİ UYGULAMA ÖRNEKLERİ

Büyükşehir belediyelerinde kültür etkinliklerinin düzenlenmesinden sorumlu olan daire başkanlıklarının kültür verisini etkili bir şekilde yönetebilmesi için FAIR120 ilkelerini (verilerin bulunabilir, erişilebilir, birlikte çalışılabilir ve yeniden kullanılabilir olması) benimsemesi kaçınılmazdır. Bu kapsamda iyi bir örnek olan Avrupa Dijital Kütüphanesi (EUROPEANA), Avrupa'nın kültürel mirasını dijitalleştirerek açık erişim sağlayan bir platformdur. Kültürel miras ürünleri bağlamında yürütülen kültür verisinin yönetimi sürecinde, EUROPEANA'da üst veri standartları, veri entegrasyonu ve yasal düzenlemeler ön plandadır. Böylece farklı kurumlardan gelen verileri uyumlu hale getirerek tek bir erişim noktası sağlamaktadır. Açık Arşivler Girişimi Referans Modeli (Open Archives Initiative Reference Model), dijital arşivler arasında üst veri alışverişini standartlaştırarak veri yönetimini kolaylaştıran bir başka örnektir. Amerika Dijital Halk Kütüphanesi¹²¹ (Dijital Public Library of America-DPLA), veri yönetim sürecinde veri standartları, meta veri entegrasyonu ve kullanıcı dostu ara yüzler önemli bir rol oynamaktadır. Finlandiya Ulusal Dijital Kütüphanesi¹²² (National Digital Library-NDL of Finland) ve Türkiye'den İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü'nün Akademik Açık Erişim Sistemi'nde¹²³ (DSpace@IZTECH), kültürel ve bilimsel mirasın dijitalleştirilerek veri yönetim sürecinde, teknik altyapı, veri depolama çözümleri ve meta veri standartları öncelikli hale gelmiştir. İsveç Açık Kültürel Mirası¹²⁴ (Swedish Open Cultural Heritage-SOCH), farklı kurumlar arasında iş birliğini teşvik ederek verilerin etkili bir şekilde yönetilmesini sağlamaktadır. OpenAirePlus Projesinde¹²⁵, veri yönetimi sürecinde, yasal düzenlemeler, veri paylaşım politikaları ve teknik standartlar öncelikli hale

¹²⁰ <https://www.go-fair.org/fair-principles/>

¹²¹ <https://dp.la/>

¹²² <https://www.digime.fi/en/>

¹²³ <https://library.iyte.edu.tr/>

¹²⁴ <https://www.raa.se/in-english/digital-services/about-soch/>

¹²⁵ <https://www.openaire.eu/>

gelmiştir. Amsterdam Müzesi¹²⁶ (Amsterdam Museum) ve Rijksmuseum¹²⁷ kültürel mirası dijitalleştirerek açık erişim sağlamaktadır. Veri yönetim sürecinde idari yapılar, veri paylaşım politikaları ve kullanıcı katılımı önemli rol oynamaktadır. Tüm bu örnekler, kültür verisinin yönetimi konusunda farklı yaklaşım ve modelleri göstermektedir.

4.2 KAVRAMSAL POLİTİKA ÖNERİSİNİN TASARIMI

Kavramsal politika önerisinin tasarım sürecinde, kamu politikalarının sistematik ve bütüncül bir anlayışla geliştirilmesine yönelik kuramsal yaklaşımlar (Howlett, Ramesh ve Perl, 2020; Çiner, 2020; Tamer, 2024), büyükşehir belediyelerinde kültür verisinin yönetimi aşamalarındaki araştırma bulgularıyla birlikte sentezlenerek geliştirilmiştir. Bu kapsamda öncelikle Türkiye’deki büyükşehir belediyelerinde yasal ve kuramsal çerçeve, örgütlenme, altyapı, mevzuat, personel, bütçe, standartlar ve stratejiler, teknik ve idari yapılar belirlenmiştir. Bu kapsamda büyükşehir belediyelerinin kültür verisinin yönetimi sürecinde elde edilen verilerin toplanması, sınıflandırılması, depolanması, analizi ve paylaşımı süreçlerinin yönetilmesine ilişkin düzenlemelerin sağlanmasına yönelik faaliyetlerin, belirlenen amaç ve hedeflere uygun olarak gerçekleştirilmesi için mali ve teknik olanakların oluşturulması, süreçlerin değerlendirilmesi modelin organizasyon boyutunu oluşturmaktadır. Söz konusu organizasyon yapısının daha etkin hale getirilmesi için kültür verisinin yönetilmesinden sorumlu fonksiyonel olarak bağımsız üst bir yapının oluşturulması gerekmektedir. (Kültür Verisini Yönetme ve Yönlendirme Kurulu). Bu kurul ile kültür etkinliklerine yönelik iş süreçlerindeki risklerin önleyici kontrol faaliyetleri ile en aza indirilerek sürecin verimli ve etkin bir şekilde yönetilebilmesi sağlanmalıdır. Kültür daire başkanlıklarının operasyonel alanları içerisindeki birden çok kültür verisinin yönetimine yönelik standardın oluşturulması ve bunların konsolide edilerek olanaklı hale gelmesi muhtemeldir. Örneğin kültür daire başkanlıklarının kültür verisinin yönetimi için eğitim, öğretim, bilgi güvenliği, bilgi yönetimi, organizasyon konularında uluslararası kabul görmüş kalite standartlarının entegre bir şekilde uygulanması gerekmektedir. Kültür verisi yönetim süreçlerinin temelini bilgi oluşturmalıdır. Tüm bu süreçlerde veri yönetim sistemini uygulamak için öncelikle bilgi

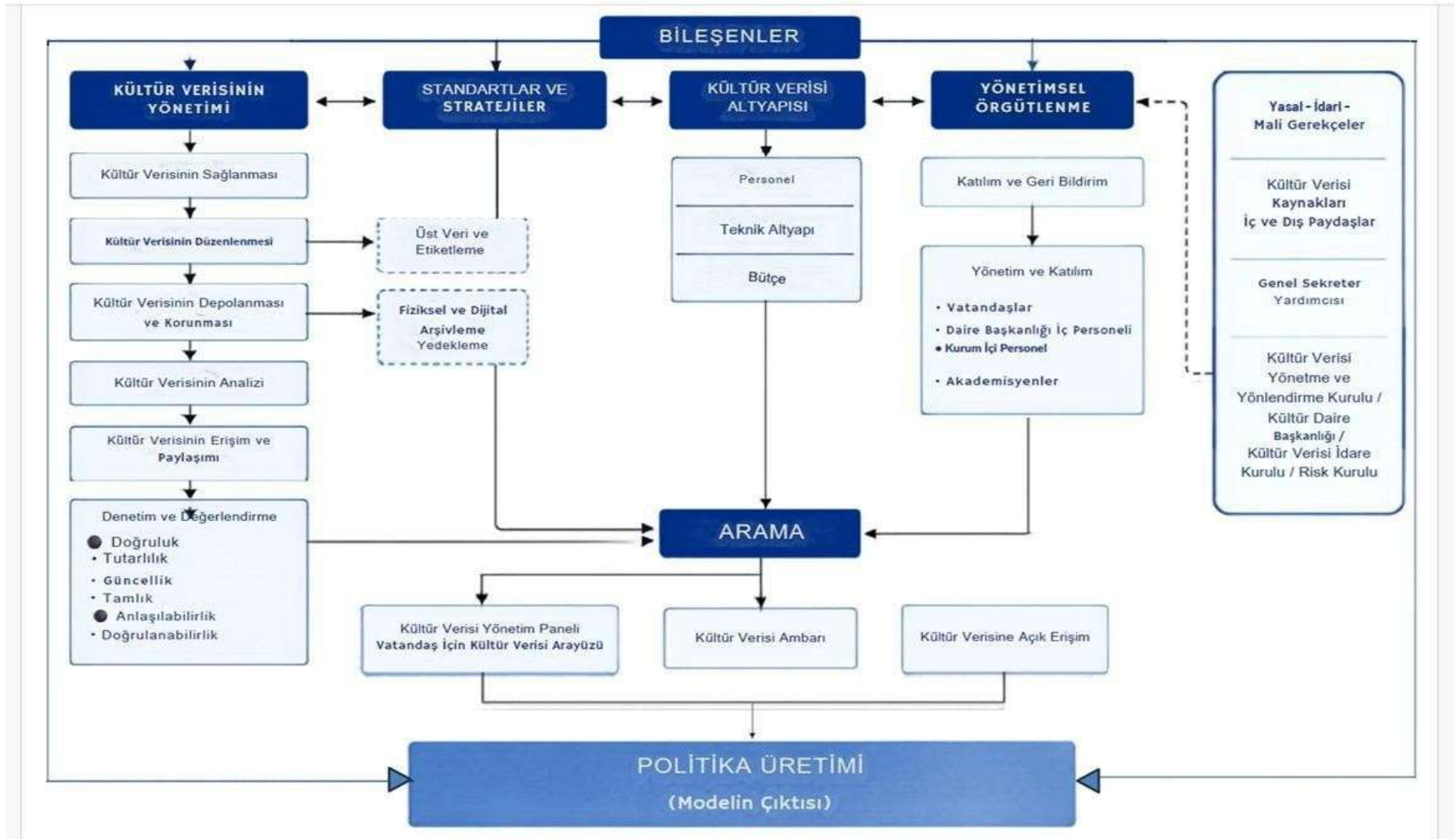
¹²⁶ <https://www.amsterdammuseum.nl/>

¹²⁷ <https://www.rijksmuseum.nl/en>

yönetimine ilişkin kalitenin geliştirilmesi ve kültür daire başkanlıklarında öncelikli olarak uygulanması beklenmektedir.

Kültür verisi yönetim sisteminin kurulması için mali imkânların değerlendirilmesi bütçe boyutunu; kültür verisi yönetiminde görevli personelin deneyiminin ve uzmanlığının olması gibi faktörler personel boyutunu; beşerî sermayenin, kurumsal kapasitenin ve teknolojik çalışmaların değerlendirilmesi altyapı boyutunu; kültür verisinin sağlanması, düzenlenmesi, depolanması ve korunması, analiz edilmesi, paylaşımı ve erişimi gibi yönetim aşamaları kültür verisi yönetim boyutunu; yerel yönetimlerin izleyecekleri politika ve materyallerin ihtiyaçlarına nasıl, ne kadar cevap verdiğine ilişkin düzenlemeler modelin yasal boyutunu; kurumsal işleyişteki tüm süreçlerin dokümantasyona bağlı olarak yürütülmesi ise standartlar ve stratejiler boyutunu oluşturmaktadır.

Kavramsal politika önerisinde, Türkiye’deki büyükşehir belediyelerinde kültür verisinin yönetimi sürecinde benimsenen yasal düzenlemeler ve kuramsal çerçeve, kültür verisinin organizasyonu, alt yapının değerlendirilmesi, kültür verisi yönetiminde standartlar ve stratejiler, kültür verisi yönetiminin aşamaları olmak üzere beş ana süreç altında yapılandırılmış, her ana sürecin altında bu süreci destekleyen ve detaylandıran alt süreçler tanımlanmıştır (Bkz. Şekil 4.1).

Şekil 4.1 Kültür Verisi Yönetimi ile İlgili Kavramsal Politika Önerisi

4.2.1 Kùltür Verisinin Yönetim Sürecinde Yasal ve Kuramsal Çerçeve

Türkiye’deki büyükşehir belediyelerinde kùltür verisinin yönetimi ile doğrudan veya dolaylı olarak ilgili olan yasal düzenlemeler ve kavramsal yaklaşımlar 5393 sayılı Belediyeler Kanunu, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyeleri Kanunu, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu ile 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanun’unda yer almaktadır. Bu kanunlarda yer alan yaklaşımlara göre belediyelerde veri yönetimi gerçekleştirilmektedir.

5393 sayılı Belediyeler Kanun’un 14’üncü maddesi uyarınca belediyeler tarafından yürütölmekte olan faaliyetler (kùltür, sanat, sosyal hizmetler, gençlik, spor vb.), siyasi ve idari bir birim kapsamında yerel halkın müşterek ihtiyaçlarının giderilmesine odaklanıldığında, halkın ortak çıkarlarının sürdürölebilir olarak tatmini için fiilen ve sürekli veri üretimini zorunlu kılmaktadır. Kùltür etkinlikleri, kurslar, merkezler ve katılımcılar hakkında tutulan kayıtlar, belediyelerde kùltür verisinin temel kaynağını oluşturmaktadır. Belediyeler kùltür alanında veri üreten kurumsal aktörlerdir. Dolayısıyla bu verilerin sistemli bir şekilde toplanması, saklanması ve raporlanması kurumsal bir gereklilik olarak ortaya çıkmaktadır Bununla birlikte yine 5393 sayılı Belediyeler Kanunu’nun 18’inci maddesinde sayıldığı üzere belediye meclisleri görev ve yetkileri bakımından adeta belediyenin yasama organı olarak işlev görmekte ve hem kararlara onay hem de belediye başkanı nezdinde yürütme organının denetimini üstlenmektedir. Yasa koyucu stratejik plan, performans programı ve faaliyet raporlarının onaylanması ve denetimini meclisin yetkileri arasında sayılmıştır. Bu belgeler, kùltür faaliyetlerine ilişkin nicel ve nitel verilerin derlenmesini ve sunulmasını zorunlu kılmaktadır. Kùltür verisi yönetimi burada karar alma ve hesap verebilirlik aracı hâline gelmektedir (Resmî Gazete, 13.07.2005, Sayı: 25874).

Belediyelerin stratejik plan ve performans programı hazırlaması 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 41’inci maddesi uyarınca bir zorunluluktur. Kùltür verisi, stratejik hedeflerin izlenmesi ve performans göstergelerinin oluşturulması ile izlenmesi için girdi verisi işlevi görmektedir. Bu madde, kùltür verisinin yalnızca arşivlenen değil, karar destekleyici bir unsur olması gerektiğini ima etmektedir. Belediyeler 5393 sayılı Kanun’un 56’ıncı maddesi gereğince her yıl yıl faaliyet raporu hazırlamaktadır (Resmî Gazete, 13.07.2005, Sayı: 25874). Faaliyet raporları, kùltür etkinlikleri, katılımcı sayıları,

bütçeler ve çıktılar gibi ham ve işlenmiş verilerin derlenmesi ve kamuya sunulmasını gerektirmektedir. Bu durum veri üretimi ve raporlama yükümlülüğünü doğrudan işaret etmektedir. 5393 sayılı Belediye Kanunu uyarınca belediyenin stratejik belediyenin stratejik plan ve performans programına uygun olarak hazırlanan bütçe, belediyenin mali yıl ile izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini göstermektedir. Bu kapsamda belediye meclisince gelirlerin toplanması ve harcamaların yapılması için belediye başkanına verilen yetki ve izni ortaya koymaktadır. Büyükşehir belediyelerinin kültür etkinlikleri harcamalarından sorumlu üst yöneticisi de kültür faaliyetlerini yürüten daire başkanı harcama yetkilisi olduğunu ortaya koymaktadır. 5393 sayılı Kanun'da kültür, belediyenin temel görev alanlarından biri olarak tanımlanmış, ancak kültür verisi yönetimi mevzuatta açık biçimde tanımlanmamıştır. Bu durum kültür verisi yönetiminin, uygulamada kaçınılmaz olarak ortaya çıkan bir yönetsel ihtiyaç olduğunu göstermektedir (Resmî Gazete, 13.07.2005, Sayı: 25874).

Belediyelerle doğrudan ilgili bir diğer kanun olan 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu'nun 7'inci maddesi, kültür ve sanat hizmetlerini yürütme, bu hizmetleri ilçe belediyeleri ile eşgüdüm içinde planlama ve organize etme görevini büyükşehir belediyelerine de vermektedir (Resmî Gazete, 10.07.2004, Sayı: 25531). Büyükşehir belediyesi yalnızca kendi kültür faaliyetlerini değil, il genelindeki kültür faaliyetlerinin bütüncül bir yaklaşımla ele alma zorunluluğu olan üst ölçekli bir veri toplayıcı ve düzenleyici bir aktör olarak ifade edilmektedir. Bu durum kültür verisinin parçalı değil, merkezi ve bütünlükli biçimde yönetilmesini gerektirmektedir. Büyükşehir belediyeleri, ilçe belediyeleri arasında hizmetlerin uyumunu ve ahengini sağlamakla yükümlüdür. Kültür verisi, koordinasyonun sağlanması için teknik altyapıyı sunmaktadır. İlçeler arası karşılaştırma, izleme ve değerlendirme ancak ortak veri setleri üzerinden mümkündür. Bu da büyükşehir belediyesini fiilen bir kültür verisi yönetim merkezi hâline getirmektedir. 5216 sayılı Kanun'da da kültür, büyükşehir belediyesinin temel görev alanlarından biri olarak tanımlanmaktadır. Kanun'da, kültür verisi yönetimini açık biçimde düzenlememiş olsa bile büyükşehir belediyelerine verilen planlama, koordinasyon ve bütüncül hizmet sunma görevleri aracılığıyla, kültür alanında çok aktörlü ve merkezi bir veri yönetimi ihtiyacını ortaya koymaktadır (Resmî Gazete, 10.07.2004, Sayı: 25531).

Doğrudan belediyelerle ilgili olmasa bile mali anayasa niteliğinde hükümler içeren, tüm kamu kurum ve kuruluşlarını kapsamına alan 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 9'uncu maddesine göre kamu idarelerinin stratejik plan, performans programı ve faaliyet raporunu hazırlanması ve kamuoyu ile paylaşılması bir zorunluluktur. Kültür faaliyetleri bu dokümanlarda hedef, gösterge, çıktı ve sonuçların yer aldığı ölçülebilir bir alana dönüştürülmektedir. Harcama Yetkisi ve Yetkilisi (31. Md.): Kamu idareleri için stratejik planına ve performans programına uygun olarak faaliyetlerin yürütülmesini gerekli kılan harcamaları ve bu harcamaları finanse edecek gelirlerin gösterildiği bütçeyle ödenekleri belirlenen her bir daire başkanlığının en üst yöneticisi harcama yetkilisi olarak ifade edilmektedir. Bu kapsamda kültür etkinliklerinin ifasından sorumlu daire başkanları harcama yetkilisi olup hesap verebilirlik açısından hem faaliyet verilerinin hem de bütçe gerçekleştirmelerinin izlenmesinden, raporlanmasından ve kamuoyuna düzenli olarak verilerin açıklamasından sorumludurlar. Kamu Gideri, Kamu Geliri, Kamu Kaynağı (4. Md.) ve Kamu Zararı (71.Md.): 5018 sayılı Kanun'un 1'inci maddesinde tanımlanan kamu zararı kavramı, kamu kurumlarında üretilen verinin yalnızca iç kullanım için değil, kamusal denetim için de üretildiğini göstermektedir. Kültür verisi bu noktada hesap verebilirliğin görünür aracı haline gelmektedir. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, stratejik planlama, performans esaslı bütçeleme ve faaliyet raporlaması yoluyla kamu kurumlarında sistematik veri üretimini ve kullanımını zorunlu kılmaktadır. Bu kapsamda kültür verisi, belediyelerde yalnızca faaliyetlerin kaydı değil, hedeflerin izlenmesi, performansın ölçülmesi ve hesap verebilirliğin sağlanması açısından temel bir yönetsel girdi niteliği kazanmaktadır (Resmî Gazete, 24.12.2003, Sayı: 25326).

4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu: kamu kurumlarında üretilen bilgi ve belgelerin erişilebilirliğini bir hak olarak tanımlamaktadır. Bu durum kamu verisinin şeffaflık ve hesap verebilirlik temelinde paylaşılmasının hukuki zeminini oluşturmaktadır (Resmî Gazete, 24.10.2003, Sayı: 25269).

6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu: Kişisel veri tanımı, işleme şartları ve anonimleştirme ilkeleri aracılığıyla, kamu kurumlarının veri paylaşımı ve açık veri uygulamalarına hukuki sınırlar getirmektedir. Bu yönüyle Kanun, kültür verisinin hangi

koşullarda kamusal erişime açılabileceğini belirleyen temel koruma rejimini oluşturmaktadır (Resmî Gazete, 24.03.2016, Sayı: 6698).

Türkiye’deki büyükşehir belediyelerinde veri yönetimi ve kültür verisi yönetimi yasal yapısının değerlendirilmesi ile karşılaştırılmalı analizinin yapılabilmesi için uluslararası düzeyde veri yönetimine ilişkin yasal ve politika çerçevesi ele alınmaktadır. Bu kapsamda

Avustralya ve Avrupa Birliği örneklerinde görüldüğü üzere, 1988 tarihli Gizlilik Yasası (Privacy Act)¹²⁸ kamusal faaliyetler kapsamında üretilen kişisel verilerin korunmasını; AB Genel Veri Koruma Tüzüğü’nün (General Data Protection Regulation [GDPR])¹²⁹ kişisel veri içeren tüm veri setlerinin hukuka uygun ve şeffaf biçimde korunması ve işlenmesini; Bilgi Edinme Yasası (Freedom of Information Act)¹³⁰ ise kamusal verilerin kamuya erişimini düzenlemektedir. Bununla birlikte İspanya’da belediyelerde veri yönetim sisteminin önemli bir çıktısı olan açık veri girişimlerinin 2013 yılında yürürlüğe giren Şeffaflık Yasası ile zorunlu hale geldiği, ancak belediyelerin hangi veri setlerini nasıl sunacağına dair açık bir bilginin olmaması nedeniyle farklı uygulamalara yol açtığını öne sürmüştür (Hernandez ve Garcia, 2018). Belediyelerin dijital platformların hizmet sunma sürecinde yaşanan sorunlar arasında veri iletim kanallarının maliyetli olması ve teknik altyapı yetersizliği, bilgi paylaşımında format ve protokoller arasındaki uyumsuzluk, bilgiye yönelik ekonomik ve yasal düzenlemelerde eksikliklerin bulunmasıdır (Varnalı, 2025). Sürecin etkin yürütülebilmesi için gereken yasal mevzuatın oluşturulması önemlidir. Ancak Türkiye’de büyük veri konusunda üst politika belgelerinde bu alana ilişkin hedefler yer almasına karşın, araştırma ve uygulama boyutunun eksik kaldığı, veri mahremiyetine yönelik politika ve düzenlemelerde büyük verinin yarattığı yenilikçi değişiminin yeterince ele alınmadığı görülmüştür (Akıncı, 2019). Veri yönetimi için önemli olan e-belediyecilik gibi uygulamaların yasal düzenlemelerle desteklenmesi ve belediye kurumları içerisinde benimsenmesi ve işlerlik kazanmasına yönelik politika geliştirilmesi önemlidir (Metin, 2023). Özellikle belediyelerin kendi aralarında uygulama farklılıklarının oluşmaması, süreçlerin

¹²⁸ <https://www.oaic.gov.au/privacy/privacy-legislation/the-privacy-act>

¹²⁹ <https://gdpr.eu/what-is-gdpr/>

¹³⁰ <https://www.foia.gov/>

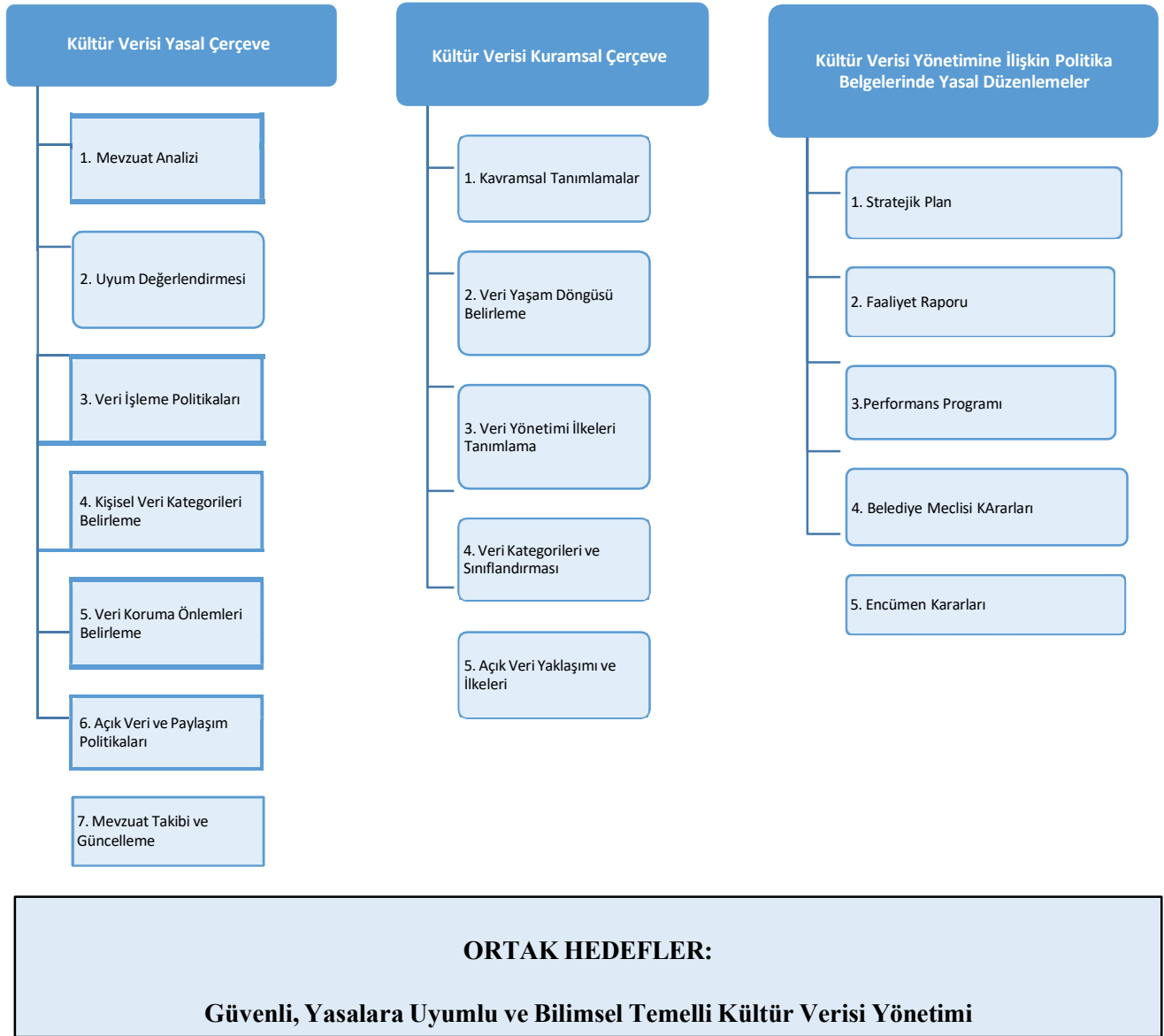
standartlaştırılması ve görevli birimler tarafından gerçekleştirilen faaliyetlerin yasal düzenlemelerle desteklenmesi gerekmektedir (Çakır, 2015).

Görüşmelerden elde edilen analiz sonuçları (Bkz. 3. Bölüm ve 4.Bölüm), Türkiye’deki büyükşehir belediyelerinde kurum içi idari ve hukuki düzenlemelerin mevcut olduğunu ancak bu yasal düzenlemelerin tam anlamıyla uygulanamadığını göstermektedir. Mevzuata dayalı düzenlemeler, üst veri, telif hakları, sürece ilişkin görev tanımları ve rollerin belirlenmesi, insan kaynakları yönetimi, eğitim ihtiyacı, veri ve kültür bağlamında politika oluşturma konusunda yapılan çalışmalarda da (Eroğlu, 2018; Çakmak, 2016; Akça, 2017; Thibodeau, 2002) vurgulanmaktadır. Belediyelerin kültür verisi yönetimi bağlamında benimseyeceği yasal düzenlemeler aşağıda dikkat çekilen bazı uygulamaları kaçınılmaz kılmaktadır:

- Belediyeler, seçim sonrasında hazırladıkları orta ve uzun vadeli amaç ve hedeflerin bulunduğu stratejik planlarında, kültür faaliyetleri ile ilgili beş yıllık dönemi kapsayan proje ve hedeflerini ortaya koymalıdır. Stratejik planın bir yıllık uygulama dilimi olan ve o yıla ait amaç ve hedeflerle bütçe planlamasının yer aldığı performans programlarında kültür faaliyetleri ile ilgili göstergeler belirlenmelidir (Resmî Gazete, 13.07.2005, Sayı: 25874). Stratejik plan ve performans programlarında kültür faaliyetleriyle belirlenen hedef ve göstergelerin gerçekleşme sonuçları yıllık faaliyet raporlarıyla izlenmelidir (Resmî Gazete, 22.04.2021, Sayı: 31462). Bu süreçlerde kullanılacak teknolojik altyapının kültür verisi yönetim sürecinde şeffaflığı arttıracak düşünülmektedir. Karar alma organı olan belediye meclisi ile belediye meclis üyeleri ve atanmış bürokratlardan oluşan belediye encümeninde de kültür verisi yönetimine ilişkin karar alınmasına yönelik farkındalık oluşturulmalıdır. Söz konusu kararlar alınırken uzmanlık gerektiren meclis ihtisas komisyonları oluşturularak kültür verisinin yönetim sürecine ilişkin yasal ve kuramsal çerçevenin belirlenmesi önemlidir (Resmî Gazete, 13.07.2005, Sayı: 25874).
- Yasal ve kuramsal çerçevenin oluşturulması sürecinde açık veri ilkeleri benimsenerek alınan kararlar kamuoyuna açıklanmalı, KVKK’ya göre korunacak veriler tanımlanmalıdır (Resmî Gazete, 07.04.2016, Sayı: 6698).

- Kültür verilerinin belediyeler arasında paylaşımını kolaylaştırmak için ulusal bir rehber, yönetmelik, yönerge gibi düzenlemelerle standardizasyon süreci oluşturulmalıdır. Ayrıca telif hakları, etik kurallar ve vatandaş haklarına yönelik politika geliştirilmesi ve kültür verisi yönetim sürecinde yer alan personelin sorumluluklarının hukuki düzenlemelerle netleştirilmesi gerekmektedir. Böylece mevcut yasal düzenlemelerin oluşturulmasıyla, uluslararası standartlara uygun bir kültür verisi yönetim stratejisinin benimsenmesi sağlanacaktır.

Tüm bunlar ışığında, Türkiye’deki büyükşehir belediyelerinde kültür verisi yönetimini standardize etmesi beklenen politika önerisinin ilk bileşeni olarak yer alan yasal ve kuramsal ereve şekil 4.2’de sunulmuştur (Bkz. şekil 4.2).

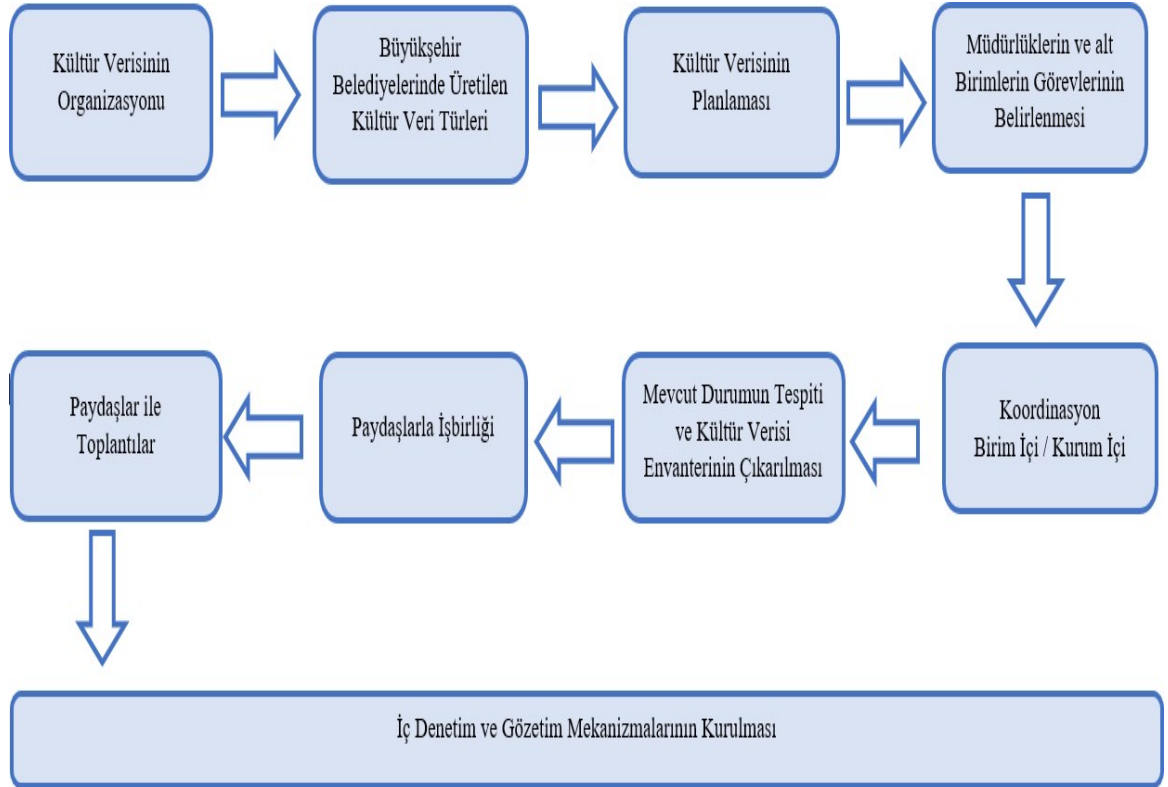

Şekil 4.2 Kültür Verisinin Yönetim Sürecinde Yasal ve Kuramsal Çerçeve

4.2.2 Kültür Verisi Yönetiminin Organizasyonu

Belediyelerde veri yönetim sisteminin önemli unsurlarından bir olan açık veri uygulamalarının sadece teknolojik gelişmenin değil, kurum içi örgütsel yapı, birim içi ve birimler arası iş birliği gibi unsurlar da oldukça önemlidir (Gündoğan ve diğerleri, 2024). Bu yaklaşımla Türkiye’deki büyükşehir belediyelerinde kültür verisinin yönetimi ile ilgili organizasyon boyutu, kültür verisinin yönetiminden sorumlu daire başkanlıklarında kültür verisinin yönetimi amacıyla tasarlanan kavramsal model, kültür hizmetleri, kültür verisi türleri, birimler arası koordinasyon, belediyelerin kendi kültürlerinden kaynaklanan

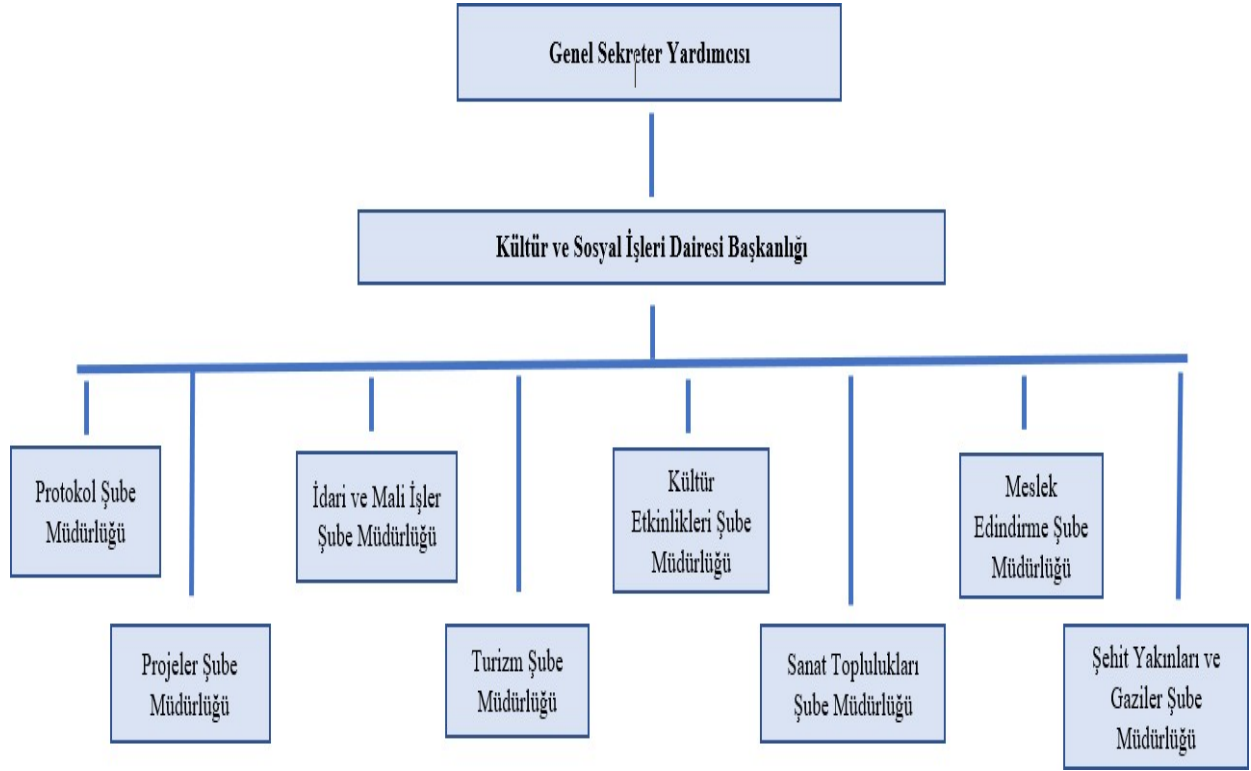
sorunlar, diğer belediyelerle etkileşim ve paydaşlarla iş birliği, kültür hizmetinin sunulması aşamasında memnuniyet anketleri ve etkinlik raporlarının nasıl organize edildiği gibi unsurlar ele alınmıştır. Türkiye’deki büyükşehir belediyelerinde kültür verisi yönetim organizasyonu Şekil 4.3’te sunulmuştur (Bkz. Şekil 4.3):

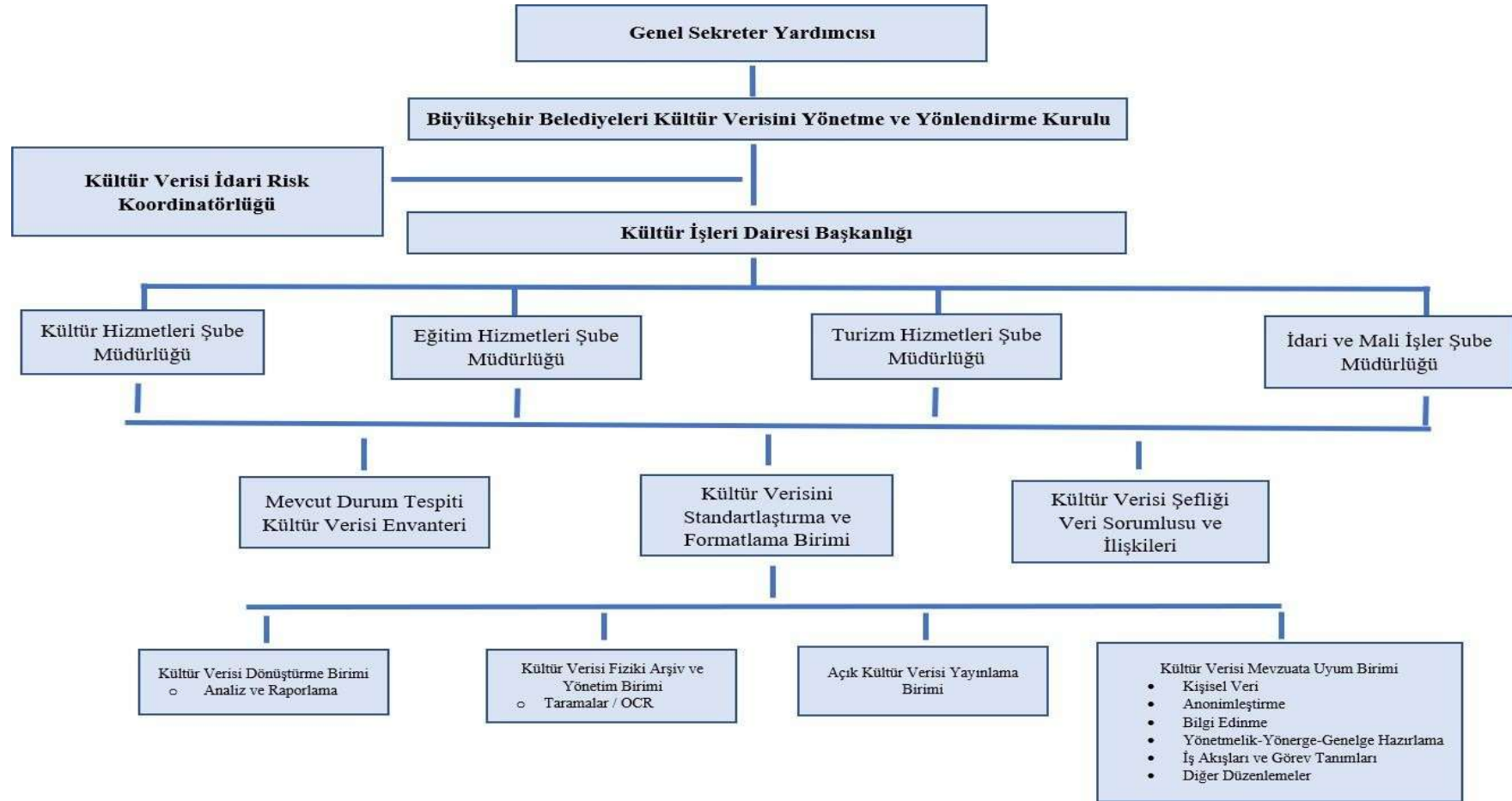
Şekil 4.3 Kültür Verisi Organizasyonu

Türkiye’deki büyükşehir belediyelerinde kültür verisinin yönetimi politika önerisinin ikinci bileşeni olarak yer alan kültür verisinin organizasyonu başlığı, kültür verisi yönetimine ilişkin görev tanımlarının, kuralların, etkinliklerin, kültür verisi sahipleri, kültür verisi kullanıcıları ve uygulama sahipleri gibi yapıların ve buna ilişkin rollerin ve sorumlulukların belirlenmesidir. Böylece veri yönetimine ilişkin süreçlerin kontrol, denetim ve izlenmesinin nasıl yapılacağına belirlenmesi açısından önemlidir (Strengtholt, 2020). Bu yol haritası ile yöneticiler, veri yönetiminde yer alan personelin eylemlerini yönlendirebilecek, örgütsel yönetim süreçlerinde planlar, iş tanımları, organizasyon şemaları ve politikaları içeren kılavuzlar ve yönergeler hazırlayabilecektir (Duykuluoğlu,

2022). Kültür verisinin yönetimine ilişkin Ankara Büyükşehir Belediyesi  rneğinde mevcut organizasyon yapısı şekil 4.4'te gösterilmiştir. şekilden de anlaşılacağı üzere kültür faaliyetleri, Genel Sekreter Yardımcılığı makamına bağlı olarak Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığınca yürütülmektedir. Söz konusu daire başkanlığına bağlı, 8 adet müdürlük kendi faaliyet konularında hizmet vermektedir (Bkz. şekil 4.4).

şekil 4.4 ABB'de Kültür Verisi Yönetim Organizasyonun Mevcut Yapısı

Şekil 4.5 Kültür Verisi Yönetiminin İdeal Organizasyonu

Çalışmanın üçüncü bölümünde sunulan, katılımcı görüşlerine dayalı bulgular, organizasyonla ilgili yapısal eksikliklerin giderilmesine ihtiyaç duyulduğunu göstermiştir. Önerilen kültür verisi yönetiminin ideal organizasyon yapısında, yönetimin planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesine dayalı bir yapının oluşturulması amaçlanmıştır (Bkz. Şekil 4.5). Önerilen bu yeni yapıda, hiyerarşinin tepe noktasında Genel Sekreter Yardımcısı yer almaktadır. Hemen altında kültür verisi yönetim uygulamalarının düzenlenmesinden sorumlu, aynı zamanda bir danışma kurulu olan “Kültür Verisi Yönetme ve Yönlendirme Kurulu”nun yer alması öngörülmektedir. Modelde yer alan Kurul’un oluşturulmasında, Stratejik Planlama Kurulu’nun (Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2019) ile İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu’nun işleyişi referans alınmıştır (Hazine Maliye Bakanlığı, 2022). Kurul, kültür verisinin yönetimi konusunda yetkinliğe sahip beş üyeden oluşmalıdır. Kurul, kültür dairesi başkanlığının bünyesinde bulunduğu genel sekreter yardımcısı başkanlığında kültür daire başkanı, kültür müdürü ve uzman üyelerden oluşturulmalıdır. Kurul, kültür daire başkanlığında yürütülecek etkinliklerin, organizasyonların belirlenmesinden sorumlu olmalıdır. Bunun yanı sıra kültür verisi yönetim sürecinin standartlara uygun olarak gerçekleştirilmesi ve koordinasyonun sağlanmasında Kurul’un önemli bir işlevi bulunmaktadır. Aynı zamanda Kurul’un, hem organizasyon içerisinde yer alan birimlerin hem de farklı birimlerde görev yapan personelin çalışmalarının, stratejik amaç ve hedefler doğrultusunda uyumlu hale getirilmesi konusunda da çalışmalar yapması beklenmektedir. Kurul bünyesinde yer alan “Kültür Verisi Risk Koordinatörlüğü” kültür verisi yönetim sürecinde risklerin belirlenmesi, belli periyotlarla risk raporunun Kültür Verisi Yönetme ve Yönlendirme Kurulu’na sunulması ve birimlerin risk alanlarına ilişkin konuların görüşülmesini hedeflemektedir. Söz konusu Kurul’un yapılandırılmasında Kamu Risk Yönetim Rehberi’ndeki İdare Risk Koordinatörlüğü’nden esinlenmiştir (Hazine ve Maliye Bakanlığı, 2024). Büyükşehir belediyelerinin her harcama birimi, kendi faaliyet alanı ile ilgili yönetim süreçlerini oluşturmak ve yürütmekle sorumludur. Bu kapsamda Kültür İşleri Daire Başkanlığı, kültür verisi yönetim sürecini oluşturmak, uygulanmasını sağlamak ve izlemek, zayıf yönlerini geliştirmekten sorumlu olacaktır (Resmî Gazete, 13.07.2005, Sayı: 25874). Buna bağlı olarak Kültür Hizmetleri Şube Müdürlüğü de konser, sergi, festival ve benzeri kültür faaliyetlerinin planlanması ve icrasından sorumludur. Bu nedenle,

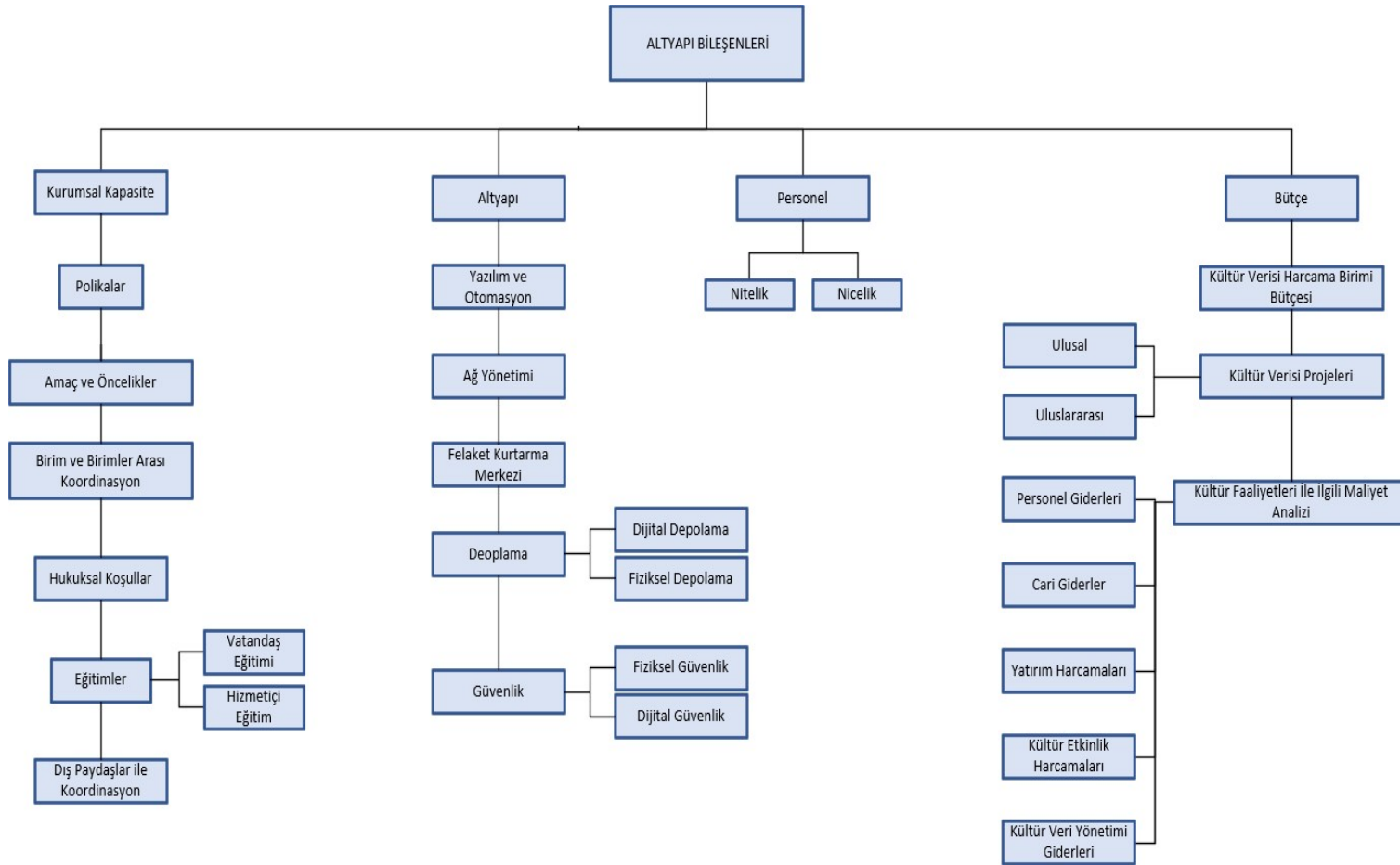
belediyenin kamusal kültür üretimini görünür kılan temel uygulama birimi olarak öne çıkmaktadır. Eğitim Hizmetleri Şube Müdürlüğü, kültür ve sosyal politikaların istihdam ve yaşam boyu öğrenme boyutunu temsil etmekte, bireylerin mesleki becerilerinin geliştirilmesine yönelik kurs ve programlar aracılığıyla, sosyal katılımı ve ekonomik güçlenmeyi desteklemektedir. Turizm Hizmetleri Şube Müdürlüğü, kentin kültürel ve tarihsel değerlerinin tanıtımı yoluyla kültür politikaları ile kent markalaşması ve yerel kalkınma hedefleri arasında bağ kurmakta, İdari ve Mali İşler Şube Müdürlüğü ise dairenin insan kaynağı, bütçe, satın alma ve idari süreçlerini yöneterek diğer şubelerin faaliyetlerini mümkün kılan destekleyici altyapıyı sağlamaktadır. Kültür verisinin standart olarak oluşturulması için kültür daire başkanlıklarına bağlı müdürlüklerin altında (Kültür Hizmetleri Şube Müdürlüğü, Eğitim Hizmetleri Şube Müdürlüğü, Turizm Hizmetleri Şube Müdürlüğü, İdari ve Mali İşler Şube Müdürlüğü) kültür verisi standartlaştırma ve formatlama birimi oluşturulması, sürecin etkili yürütülmesi açısından önemlidir. Aynı şekilde söz konusu müdürlüklere bağlı kültür verisi şefliğinin kurulması gerekmektedir (Bkz. Şekil 4.5). Katılımcıların önerileri doğrultusunda, organizasyonun yeniden düzenlenmesi, etkinlik planlamasının zenginleştirilmesi, uzman personel desteğinin artırılması ve sosyal medya stratejilerinin güçlendirilmesi önem arz etmektedir. Ayrıca mali şeffaflık konusunda alınacak iyileştirici adımlar, katılımcı güvenini artıracak ve kurumsal performansı olumlu yönde etkileyecektir. Bileşenlerin bir bütün halinde işleyip işlemediğine yönelik on beş günde bir Komite'nin toplanması hem sürecin değerlendirilmesi hem de yapılacak iş ve işlemlere yönelik adımların atılması ile kontrol öz değerlendirme yapılması olanaklı hale gelecektir. Bunun yanı sıra 5018 sayılı Kanun'la kamu yönetim sisteminde yerini alan iç denetim mekanizması ile sürecin denetiminin yapılması sağlanmalıdır (Resmî Gazete, 24.12.2003, Sayı: 25326). Önerilen politika modelini benimseyen kurumlarda, oluşturulacak örgütsel yapı, kültür verisi yönetim sürecinin en üst noktada sahiplenildiğinin de göstergesi olacaktır.

4.2.3 Kültür Verisinin Yönetiminde Altyapının Değerlendirilmesi

Kültür verisinin yönetiminde altyapının değerlendirilmesi, sürecin verimli işleyebilmesi açısından önemli bir bileşendir. Bu bileşen, kültür verisinin yönetiminin uygulanması ve sürdürülebilirliğin sağlanmasında kritik öneme sahiptir. Özellikle büyükşehir belediyelerinde kültür verisinin yönetimi, sadece teknik olanaklar açısından değil, bütçe,

personel, kuramsal kapasite bağlamında da altyapının, bütüncül olarak değerlendirilmesi açısından önemlidir. Kültür Verisinin Yönetiminde Altyapının Değerlendirilmesi şeması Şekil 4.6’da sunulmuştur (Bkz. Şekil 4.6).

Görüşmelerden elde edilen bulgular doğrultusunda (Bkz. 3. Bölüm) kurumsal altyapı katmanı değerlendirildiğinde, Türkiye’deki büyükşehir belediyelerinde politika belgeleri ile strateji belgesi eksikliğinin olması, amaç ve hedeflerin tam olarak belirlenmemesi ve karar alma süreçlerinde belirsizlik gibi birtakım problemleri beraberinde getirmektedir. Bunula birlikte hizmet içi eğitimlerin mevcut olduğu ancak veri yönetimi ve kültür verisi yönetimi konusunda eğitimlerin kapsam ve sıklık açısından yetersiz kaldığını göstermiştir. Ayrıca kültür verisi yönetiminde görev alan personelin dijital becerilerinde farklılıklar bulunduğu ve eğitim programlarının düzensiz olduğu Ankara Büyükşehir Belediyesi örneği ile yürütülen araştırmada da (Gezer ve Öztemiz, 2025) ortaya konulmuştur. Kültür verisi yönetimi ile ilgili eğitimlerin belediyede yetersiz olması, kurum içi iş birliği mekanizmalarının her zaman etkin işlememesi, dolayısıyla kültür hizmetlerine yönelik eğitim programlarının yaygınlaştırılmasına dayalı gereklilik Gezer ve Öztemiz’in (2025) dikkat çektiği bulgular arasındadır. Veri yönetiminde etkinliğin artırılması amacıyla personel için yetki ve sorumluluklar konusunda düzenli eğitim programları oluşturulmalı, farklı konularda kapsamlı eğitimler verilmeli, kurs, seminer, beyin fırtınası ve akademik yayınların okunması yoluyla personel bilgilendirilmelidir (Gordon, 2022). Gültekin ve Özel’in (2023) yaptığı çalışmada bilgi güvenliği eğitimi almış personel ve yöneticilerin, dijital farkındalıklarının daha yüksek olduğu öne sürülmektedir. Büyükşehir belediyelerinde kültür verisi yönetiminden sorumlu olan personelin belirli periyotlarla kültür verisi yönetim sürecine yönelik eğitim alması gerektiğine ilişkin sonuçla bu çalışmanın öne sürdüğü bulgular örtüşmektedir. Kültür verisi yönetim sürecine yönelik sadece çalışmanın başlaması değil, bunun yanı sıra neden yapıldığının yazılı bir belgeyle kamuoyuna açıklanması gerekmektedir.

Şekil 4.6 Altyapı Bileşenleri

Elde edilen sonuçlar, Türkiye’deki büyükşehir belediyeleri kültür daire başkanlıklarında, kültür verisinin yönetimine ilişkin değerlendirmenin önemli yapı taşlarından biri de teknik altyapıyla ilgili olan alt süreçlerle doğrudan ilişkili olduğunu göstermektedir. Belediyelerin veri temelli kararlar alabilmesi için hem teknik hem de uzmanlık ve kurumsal altyapının kurulmasına ihtiyaç vardır. (International City/County Management Association, 2021). Özellikle iletişim teknolojilerinde yaşanan gelişmeler, vatandaşın hizmetlere daha kolay ulaşmasını, o yörede yaşayanların kendilerini daha kolay ifade etmelerini sağlamıştır (Kaypak, Yılmaz ve Bimay, 2017). Vatandaşın bu esnadaki teknik ve karmaşık konularda yeterince bilgi sahibi olmasının yolu sadece dijital imkânların bulunması değil, bunun yanı sıra veri yönetimi, iş birliği mekanizmaları, enformasyon teknolojileri ekseninde şekillenen stratejilerin oluşturulması ve kurumsal kapasite sağlanmasıyla mümkündür (Utlu ve Er, 2021). Belediyelerin çok yönlü hizmet verebilmesinin ve vatandaş katılımının sağlanmasının araçlarından olan “e-belediyeçilik” uygulamalarının hayata geçirilmesidir. E-belediye denildiğinde, yalnızca internet üzerinden bir web sitesinin oluşturulmasından sınırlı olmayıp, belediyelerdeki süreçleri kapsayan bütünsel bir dönüşüm olarak değerlendirilmelidir (Henden, 2005, s. 1). Örneğin kültürel bellek kurumları için teknik altyapıyla ilgili farklı materyal türlerine ilişkin teknik ve standartların ortaya konması, uygun teknik altyapının oluşturulması ve hizmetlerin bütüncül bir yapıya kavuşturulması önemlidir (Haux ve diğerleri, 2021). Bu şekilde teknik altyapı hem kurum içi koordinasyonun hem de kurumlar arasında iletişimin sağlanmasının yanı sıra vatandaşların da kültür etkinliklerine erişiminin sağlanması açısından kritik bir adım olarak öne çıkmaktadır. Teknik altyapının iyi olması, sorunların çözümünde daha hızlı hareket edilmesinin yanında hata riskinin azaltılmasına da katkı sağlar. Bu bağlamda özellikle Ankara, İstanbul ve İzmir Büyükşehir Belediyelerinde kültür etkinliklerinin sunumunda dijitalleşmeye yönelik adımların atıldığı görülmüştür (Şeffaf Ankara¹³¹, İstanbul Senin¹³² ve İzmir Art¹³³ gibi uygulamalar). Ancak söz konusu

¹³¹ <https://seffaf.ankara.bel.tr/>

¹³² <https://istanbulsenin.istanbul/>

¹³³ <https://www.izmir.art/>

dijitalleşme, kültür verisinin yönetimine ilişkin değil, daha çok kültür etkinliklerinin duyurulması bağlamında ele alınmıştır.

Türkiye’deki büyükşehir belediyelerinde kültür etkinliklerinin sunulmasına yönelik sürecin açık erişim platformları üzerinden yürütülmesi, vatandaşlar, girişimciler ve araştırmacıların istedikleri veriye ücretsiz, her yerden, güncel ve sınırsız bir şekilde ulaşabilmesi açısından kolaylık sağlamaktadır. Buna ilişkin İstanbul¹³⁴, İzmir¹³⁵, Ankara¹³⁶ büyükşehir belediyelerinin açık veri portalları örnek olarak verilebilir (Gündoğan, 2022). Açık erişim platformlarında uluslararası standartlara uygun teknik altyapının oluşturulması gereklidir. Böylelikle hem kurum içi personelin hem de vatandaşların tüm kültür hizmetlerine şeffaf bir şekilde ulaşması sağlanacaktır. Örneğin Londra Açık Veri Portalı¹³⁷, Londra şehrinin veri deposu olarak tanımlanır ve 2010 yılında kurulmuştur. Demografik bilgiler, çevresel veriler, ulaşım verileri, eğitim verileri ve suç verileri gibi birçok farklı veri türü içermektedir. Portalın temel amacı, yerel yönetimler ve diğer kamu kurumlarının ürettiği verilere herkesin ücretsiz erişmesini ve kullanmasını sağlamaktır. 2014 yılında kurulan New York Belediyesi Açık veri Portalı¹³⁸ da şehrin veri deposu olarak tanımlanmaktadır. Portal birçok farklı konuda verileri içermektedir. Bu veriler arasında demografi, eğitim, ulaşım, sağlık, çevre, konut, su ve enerji tüketimi gibi bilgiler yer almaktadır (Kahraman, 2021). Söz konusu portalda CKAN açık kaynak kodlu yazılımı kullanılmaktadır¹³⁹. Böylece portaldaki her veri setinin üst verilerle tanımlanması ve kataloglanması ile veri setleri aranabilir hale gelmektedir (Greater London Authority, 2025; Open Data Institute, 2025; re3data.org, 2024). Londra Açık Veri Portalı ile önemli bir husus da FAIR veri ilkelerine uygun bir şekilde tasarlanmış olmasıdır. Kullanılan yazılım sayesinde vatandaşlar konulara, kurumlara veya istediği tarih aralığındaki tüm veri setlerine kolaylıkla erişebilmektedir. Bunun yanı sıra JSON, CSV, XML, GeoJSON, ESRI Shapefile gibi uluslararası kabul

¹³⁴ <https://data.ibb.gov.tr/dataset>

¹³⁵ <https://acikveri.bizizmir.com/>

¹³⁶ <https://seffaf.ankara.bel.tr/>

¹³⁷ <https://data.london.gov.uk/about/>

¹³⁸ <https://opendata.cityofnewyork.us/>

¹³⁹ <https://data.london.gov.uk/developers>

görmüş standart formatlar kullanılmakta, veri kataloğunun söz varlığıyla uyumlu meta veri yapısı, diğer veri portalları ve araştırma altyapılarıyla uyumlu çalışmayı mümkün kılmaktadır. Veri setlerinin büyük bir bölümü atıf şartıyla kullanılabilmekte ve açık kamu lisansı 3.0 altında yayımlanmaktadır (National Archives, 2014). Londra belediyesinin açık veri portalının çok geniş bir veri setine sahip olması, kapsamlı bilgi kaynağına dönüşmesinin yanı sıra hem vatandaşların hem de kurumların yaşadıkları sorunların çözümünde önemli bir faktör haline gelmiştir¹⁴⁰.

New York açık veri portalı, Socrata açık kaynaklı yazılımı kullanmaktadır. Bulut tabanlı bu yazılımla, veri setlerine hem insanların hem de makinelerin kolaylıkla erişebilmesini, aranabilir ve yeniden kullanılabilir şekilde yönetilmesini sağlamaktadır¹⁴¹. New York açık veri portalı yazılım altyapısı sayesinde, farklı sistemler arasında veri paylaşımını mümkün kılmaktadır. JSON, CSV, RDF ve GeoJSON gibi uluslararası kabul görmüş formatlarda erişim sunmaktadır¹⁴². New York açık veri portalı üzerindeki veri setlerinin tamamı, açık kamu lisansı kapsamında yayımlanmakta ve FAIR İlkeleriyle uyumluluk göstermektedir. Çünkü hem ayrıntılı üst veriler hem de açık lisans, verilerin akademi, özel sektör ve kamu tarafından tekrar tekrar kullanılabilmesini garanti altına almaktadır¹⁴³.

Europeana, Rijks Studio gibi platformlar, söz konusu erişim platformlarına örnek olarak gösterilebilir. Bu tür platformlar için teknik altyapının önemli unsurlarından biri yazılımdır. Yazılım sayesinde kültür etkinliklerine yönelik kültür verisinin depolanması ve güvenliği sağlanmaktadır. Bu tür yazılımların FAIR ilkelerine uygun bir şekilde sunulması, kültür verisinin güvenliğini sağlamada önemlidir. Aynı zamanda kültür etkinliklerinin sunumu aşamasında yazılımın anlamsal web temelli, OAI/PMH protokolüyle uyumlu, XML tabanlı bir sistem olması da önemlidir. Bu tür yazılımlara, üst veri, sunum formatlarında standartlaşmanın sağlanmasına, veri kayıplarına karşı güvenli, uyarlanabilir ve paylaşımı desteklemesi açısından ihtiyaç vardır (Öztemiz, 2016). Dolayısıyla Türkiye'deki Büyükşehir Belediyelerinin Kültür Verisinin

¹⁴⁰ <https://chiefdigitalofficer4london.medium.com/10-years-of-the-london-datastore-thinking-on-city-data-for-the-next-decade-b634ae62dc3c>.

¹⁴¹ https://data.cityofnewyork.us/ NYC-BigApps/2014-Data/iedu-ejy4/about_data

¹⁴² <https://medium.com/analytics-vidhya/accessing-nyc-open-data-apis-with-application-tokens-6b004f8a27c8>

¹⁴³ https://data.cityofnewyork.us/ NYC-BigApps/2014-Data/iedu-ejy4/about_data

Yönetiminin teknik altyapı ve yazılım koleksiyonları, belediyelerin büyüklüğüne ve kültür etkinliğinin çeşitliliğine göre oluşturulmalıdır. Teknik altyapı, büyükşehir belediyelerinin kültür etkinliklerine yönelik kültür verilerinin toplanması, düzenlenmesi, korunması ve depolanması, analiz edilmesi, paylaşımı ve erişimi gibi kültür verisi yaşam döngüsünün tüm aşamalarında etkili bir unsurdur. Kültür verisinin yönetiminde diğer etkili bir unsur da bütçelemedir. Bütçeleme alt bileşeni içerisinde harcama birimi, ulusal ve uluslararası projeler için ayrılan giderler, personel giderleri, yatırım harcamaları, kültür etkinlik harcamaları, kültür verisi giderleri alt unsurlarından oluşmaktadır. Harcama yetkisi verilen birime “Harcama Birimi” denir. Bu birim ise büyükşehir belediyeleri organizasyonu içerisinde yer alan kültür daire başkanlıklarıdır. Bu birimin en üst yöneticisi ise harcama yetkilisi olan “Daire Başkanı”dır (Resmî Gazete, 24.12.2003, Sayı: 25326). Belediyelerin veri yönetiminin ve belirlenen amaç ve hedeflere ulaşılmasında teknik altyapının kurulması, bütçe imkânlarının sağlanmasıyla yakından ilgilidir (Lafioune ve diğerleri, 2024). Sürdürülebilir veri yönetimi altyapısıyla beraber insan kaynağı, personel eğitimi, yazılım ve donanım gibi gider kalemleri için bütçe ayrılması zorunludur (Bozkurt ve diğerleri, 2024; Purnamasari ve diğerleri, 2025). Ancak Norris ve Reddick (2012) veri yönetimi gibi “e-belediye” uygulamalarında temel sorunun “e-belediye” hizmetlerinin maliyetli olması ve mali sıkıntı yaşayan belediyelere ek yük getirmesi gibi mali yetersizliklerden kaynaklandığını ifade etmişlerdir. Ayrıca belediyelerin sundukları hizmetlere hem vatandaşın erişiminin sağlanması hem de bölgesel eşitsizliğin ortadan kaldırılması ve veriye dayalı kararlar alınmasıyla ilişkilidir (Ruijter ve diğerleri., 2023). Özellikle ekonomik istikrarın sağlanamadığı ülkelerde, maliyet tahmini yapmak da zorlaşmaktadır. Bu zorluğun aşılması ödenek tahsis edilen harcama biriminin alt yapıya, insan kaynaklarına, kurumsal kapasiteye, kültür faaliyetleri, kültür verisi yönetimine, ulusal ve uluslararası projelere ayrılacak bütçenin belirlenmesinin yanında gelecek iki yıla ilişkin bütçe tahmininin de belirlenmesi önemlidir.

Yapılan değerlendirmeler (Bkz. 3. Bölüm), bütçe imkânlarının kültür projelerinin daha kapsamlı ve sürdürülebilir hale gelmesi ile faaliyetlerin kalitesini belirlemede doğrudan etkili olduğunu göstermiştir. Kültür faaliyetlerinin sürdürülebilirliği ve çeşitliliği için bütçe planlamasının dikkatle yapılması ve ek fon kaynaklarının araştırılması gereklidir. Büyükşehir belediyelerinin kültür daire başkanlıkları için her yıl analitik bütçe

sınıflandırmasında kültür verisinin yönetimine ilişkin bütçe ödeneği ayrılmalıdır. Kültür verisi yönetimi için bütçe planlamasının yapılması bürokratik engellerin ortadan kalkmasını sağlayacaktır.

Çalışma kapsamında yapılan analiz sonuçları, Türkiye’deki büyükşehir belediyelerinde kültür verisi yönetiminden sorumlu, deneyimli, uzman personelin bulunması ve personelin niceliksel yeterliliğinin hizmet kalitesini artırmada önemli bir rol oynadığını göstermektedir. Değerlendirmeler, genel olarak mevcut personelin temel görevleri yerine getirme konusunda yeterli olduğu ancak ileri düzey veri analizi ve dijital sistem kullanımı konusunda destekleyici eğitimlerle kapasitelerinin artırılması gerektiğini ortaya koymaktadır. Çolak’a göre (2024), kurumsal açık erişim sürecinde, üst veri tanımlamada personel yetersizliği, personel değişikliği ve personelin kurumdan ayrılması gibi sorunlar yaşanmaktadır. Ayrıca Çolak, özellikle üst veri konusunda görevli personelin bilgi yetersizliği ile veri miktarındaki artış benzeri unsurların, üst veri kalitesinin korunması ve sürekliliğinin sağlanması açısından temel sorun alanları arasında olduğunu vurgulamıştır. Bu süreçte belirleyici olan temel gereklilik zaman ve personel kapasitesinin yeterliliğidir (Ochoa ve Duval, 2009).

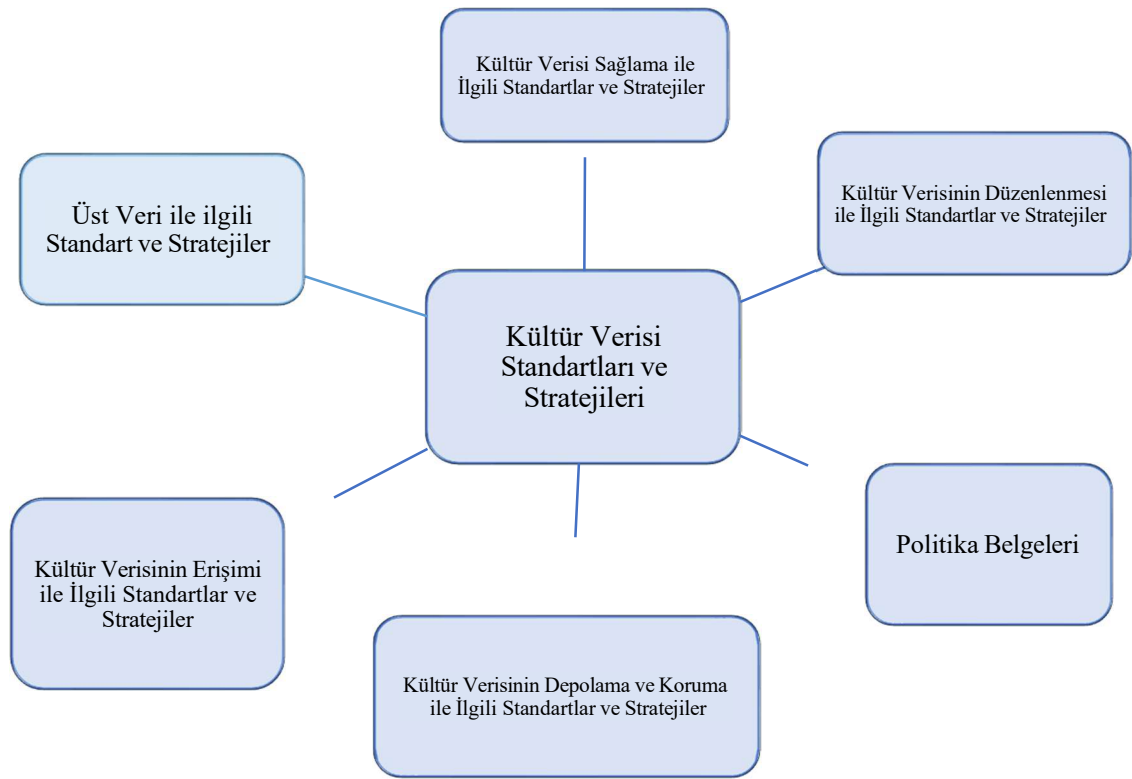
Büyükşehir belediyelerinde kültür etkinliklerinin düzenlenmesi sürecinde kültür verisi yöneticisi, kültür verisi sorumlusu, kültür faaliyetleri sürecinde sorumlu personel, kültür verisi analisti, veri bilimci, veri mimarı, veri güvenliği uzmanı ve yardımcı hizmetler gibi alanlarda eksiklikler bulunmaktadır. Ankara büyükşehir belediyesinde görev yapan personelin katılımıyla gerçekleştirilen araştırmanın (Gezer ve Öztemiz, 2025) bulguları, farklı görev ve sorumluluk seviyelerinin performans algısını etkileyebileceğini göstermiştir. Bu görevliler içerisinde kültür verisini sağlama, düzenleme, tanımlama, depolama ve koruma, analiz, paylaşım ve erişim gibi temel kültür verisi yönetim aşamaları için görev alacak personelin üniversitelerin “Bilgi ve Belge Yönetimi” ya da buna benzer bölümlerden mezun olmaları gerekmektedir. Bunun yanı sıra kültür verisi yönetiminden sorumlu personelin uzmanlık düzeyinin artırılması için eğitim programlarının oluşturulmasına, saha çalışmalarının deneyimi güçlendirecek şekilde planlanmasına ve pratik uygulama fırsatlarının artırılmasına ihtiyaç vardır. Böylece, kültür verisi yönetim sürecinde bilgi ve deneyim dengesinin sağlanması mümkün olacaktır.

Veri yönetiminin etkinliği, nitelikli insan kaynağı ve kurumsal koordinasyonla mümkündür. Belediyelerde veri yönetimi konusunda idari birimler kurulmalı ve kültür verisi yönetimiyle ilgili personel eğitilmelidir. Kurum içi birimler arası veri paylaşım mekanizmaları oluşturulmalı, farklı daire başkanlıklarının kültür verisi yönetimi sürecinde eş güdümlü çalışması sağlanmalıdır. Vatandaş ve özel sektörle iş birliği artırılmalı, kültür verilerinin girişimciler ve akademik araştırmacılar için açık hale getirilmesi teşvik edilmelidir.

Elde edilen bulgular, kurumsal kapasitenin geliştirilmesi, kültür verisi yönetiminde birimler arası ve birim içi koordinasyon ile dış paydaşlarla iş birliği ve eğitim süreçlerinin kurumun stratejik hedeflerine ulaşmasında kritik öneme sahip olduğunu göstermektedir. Bu süreçte koordinasyon ve eğitim süreçlerinin iyileştirilmesi için: protokollerin uygulamaya dönüşümünü kolaylaştıracak standart süreçler belirlenmeli, koordinasyon toplantılarında alınan kararların uygulanabilirliği izlenmeli ve bir geri bildirim mekanizması kurulmalı, birim içi veri akışı için standart operasyon prosedürleri oluşturulmalı ve iş yükü dengelenmeli, hizmet içi eğitimler düzenli ve kapsamlı hale getirilmeli, teorik eğitimler uygulamalı içeriklerle desteklenmeli, eğitimler çeşitlendirilerek teknik ve genel yetkinlik eğitimleri artırılmalı, dış paydaşlarla yapılan protokoller somut uygulamalara dönüştürülmeli ve ortak etkinlik planları hazırlanmalı, dijital platformların kullanımıyla koordinasyon ve eğitim süreçleri hızlandırılmalı ve şeffaf hale getirilmelidir. Belediyeler dijital altyapıyı güçlendirmeli ve kültür verisi yönetiminde yeni teknolojileri kullanmalıdır. Kültür verisi yönetim sistemi oluşturularak kültür etkinlikleri, katılımcı verileri, bütçeler gibi bilgiler dijital ortamda kayıt altına alınmalı ve analiz edilmelidir. Açık veri portalları oluşturulmalı (İstanbul Senin, Kültür Sanat İzmir ve Şeffaf Ankara gibi), böylece vatandaşlar kültür hizmetleri hakkında daha fazla bilgiye erişebilmelidir. Yapay zekâ ve veri analitik sistemler kullanılarak katılımcı eğilimleri analiz edilmeli, hangi etkinliklerin daha fazla ilgi gördüğü, hangi yaş gruplarının hangi etkinlikleri tercih ettiği gibi bilgiler toplanmalıdır. Kültür etkinliklerine yönelik dijital biletleme ve geri bildirim sistemleri oluşturularak kullanıcı memnuniyeti ölçülmelidir.

4.2.4 Kültür Verisi Standartları ve Stratejileri

Politika  nerisinin beşinci bileşeni olarak yer alan Kültür Verisi Standartları ve Stratejileri başlığı, kültür verisinin toplanması, düzenlenmesi, saklanması, paylaşılması, arşivlenmesi gibi kurumun mevcut durumunu yansıtan unsurları kapsayan bir bileşendir. Kültür Verisi Standartları ve Stratejileri, kültür verisi yönetimi sürecinin etkili ve mevzuata uygun bir şekilde yürütülmesini etkilemektedir. Politika  nerisinde Kültür Verisi Standartları ve Stratejileri uygulamaları şekil 4.7’de sunulmuştur.

şekil 4.7 Kültür Verisi Standartları ve Stratejileri

   nc  bölümdeki bulgular ışığında Kültür Verisi Standartları ve Stratejileri başlığı altında yer alan alt bileşenler birlikte değerlendiğinde, büyükşehir belediyelerinde kültür verisinin toplanması, saklanması, paylaşımı ve analiz edilmesi konusunda belirgin bir standardın bulunmadığı, bu durumun da veri temelli yönetim anlayışının tam anlamıyla hayata geçirilmesini zorlaştırdığı sonucuna ulaşılmaktadır. Bu konuda yapılan bir

çalışmada, belediye personelinin veri toplama yöntemi konusunda uyulacak standartlara yönelik bilgi eksikliğinin bulunması ve verilerin düzenli olmamasının yeterli ve doğru veri toplanması konusunda sorunlara yol açtığı görülmektedir. (Keskin, 2022). Yine bu konuyla ilgili veri yönetiminde veri kalitesini sağlama ve kurumsal veri yönetimi uygulamalarına yön verme sürecinde standardizasyon kritik öneme sahiptir. Veri yönetiminde standartlaşma, farklı kaynaklardan elde edilen verilerin karşılaştırılabilir, tutarlı olmasını ve yeniden kullanılmasını sağlar (Bernardo ve diğerleri, 2024).

Günümüzün dijital dünyasında, belediyelerin açık veri politikaları çerçevesinde şeffaflık ve hesap verebilirliği güçlendirmesi, hizmetlerini veri odaklı stratejilerle geliştirmesi ve vatandaşların katılımını artırması gerekmektedir. Bu doğrultuda geliştirilen politika önerisi, kültür verisi yönetiminin belirli standartlar çerçevesinde ele alınmasını sağlamayı, belediyeler arası veri paylaşımını kolaylaştırarak ortak bir yönetim anlayışı oluşturmayı ve dijital dönüşüm araçlarını kullanarak kültür hizmetlerinin verimli bir şekilde sunulmasını hedeflemektedir.

Kültür verisini sunmak hizmetlerin verimliliği ve şeffaflığı için yeterli değildir, bunun yanında hem verinin anlaşılabilir ve hem de bağlamının olması gereklidir. İşte bu noktada standart ve stratejinin belirlenmesinde üst veri kavramı kritik bir öneme sahiptir. Üst veri, “veri hakkında veri” olarak tanımlanır. Üst veri, verinin ne olduğunu açıklayan, yerini gösteren ve veri ile ilgili ayrıntıları sunan bir kavramdır (National Information Standards Organization, 2004; Gilliland, 2016; Riley, 2017; Dublin Core Metadata Initiative, 2020). Bu bilgiler, kültür verisinin yönetimine ilişkin içerik ve yapısal ilişkilerin belirlenmesinin yanı sıra kültür faaliyetlerin keşfedilebilirliği ile anlaşılmasını da sağlar. Dolayısıyla üst verinin varlığı, kültürel faaliyetlerin erişilebilirliği ve görünürlüğünü yükselterek korunması ve yeniden kullanılmasına imkân verir. (Lorenzini, Rospocher, ve Tonelli, 2021).

Kültür faaliyetlerinin keşfedilmesinin kolaylaşması için etkinliğin adı, tarihi, yeri, düzenleyen kurumu, konusu ve ilgili görselleri gibi üst veri bilgileri bulunmalıdır. Bu sayede üst veri, kültürel içerikleri sınıflandırır ve indeksler. Böylece kullanıcıların bu içerikleri arama motorları veya kataloglar aracılığıyla erişilebilir hale gelir (Lorenzini, Rospocher, ve Tonelli, 2021). Buna ilişkin Dublin Core, LIDO, CIDOC CRM, MODS, METS gibi birtakım standartlar kullanılmaktadır. Özellikle Dublin Core (DC) gibi basit

ama yaygın şemalar, disiplinler arası kaynak keşfini kolaylaştırmak üzere geliştirilmiş olup 15 temel elemanı (başlık, yaratıcı, konu, tarih vb.) pek çok farklı türden içeriği tanımlamada kullanılabilmektedir (Dublin Core Metadata Initiative, 2020). Bu tür standart yapılar sayesinde bir kültür kurumunun verisi, bir başkasının verisiyle uyumlu şekilde tanımlanabilir ve tek bir arama platformu üzerinden birlikte erişilebilir hale gelmesi sağlanmaktadır. Üst verinin erişilebilirlik boyutu, keşfedilebilirliğinin yanı sıra bilginin anlaşılabilirliğini ve güvenilirliğini de artırır. İyi tanımlanmış üst veriler, kullanıcıya bir dijital nesnenin bağlamını sunarak onun içeriğini doğru yorumlamasına yardımcı olmaktadır (Gilliland, 2016). Örneğin bir arşiv belgesinin üst verisi, belgenin hangi kurumdan geldiğini, üreticisini ve orijinal düzenini belirterek belgeye ilişkin güvenilirlik ve bağlam bilgisi sağlamaktadır. Üst veri aynı zamanda çeşitli erişim noktaları (örneğin anahtar kelimeler, coğrafi etiketler, sınıflamalar, web sayfasında HTML başlıklarında gömülü üst veriler gibi unsurlar) sağlamaktadır. Böylece farklı kullanıcı grupları kendi ihtiyaçlarına göre farklı yollardan içeriklere ulaşabilmektedir (Canadian Heritage Information Network, 2024). Ayrıca üst verinin varlığı kültür verisinin uzun süreli korunması ve yeniden kullanılmasına olanak sağlaması açısından önemlidir. Üst veri uygulamaları açısından Avrupa Birliği'nin veri portalı ¹⁴⁴ "data.europa.eu" da farklı ülkelerden gelen veri setleri tutarlı biçimde aranabilmektedir. Kültür verisi politikasının başarısı teknik ve hukuki altyapı kadar üst veri yönetiminin kalitesine de bağlıdır.

Kültür verisi yönetimi, temel olarak kurumsal işleyişteki tüm süreçlerin dokümantasyona bağlı olarak yürütülmesini sağlar. Dolayısıyla veri yönetimiyle ilgili standart stratejilerin belirlenmesi, süreçlerin, iş akışlarının oluşturulması, büyükşehir belediyelerinin sunduğu hizmetlerin kalitesini ve vatandaş memnuniyetini yükseltecektir. Örneğin ISO 15489 standardı, bilgi ve belgelerin kurumsal düzeyde güvenilir biçimde oluşturulması, saklanması, kullanılması ve gerektiğinde güvenli şekilde imhası için rehberlik sunan uluslararası bir belge yönetim standardıdır (Özdemirci, 2003, s. 227). Söz konusu standart, kültür etkinliklerine yönelik bilgilerin kayıt altına alınmasıyla birlikte kurumsal hafızanın kurulmasında en önemli yapı taşı haline gelecektir. Ayrıca belediyelerin iş akışlarına uygun belgenin belirlenmesi bu sürecin ilk aşamasıdır. Bununla birlikte kültür

¹⁴⁴ <https://data.europa.eu/en>

daire başkanlıkları için üretilen belge türleri ve nitelikleri tanımlanarak üst verinin oluşturulması da sağlanacaktır. Böylece belgelerin kurum içi veya dışı erişiminde kullanılacak bilgi sistemlerinin tasarımı yapılmaktadır. Bu sistemlerin güvenli, kullanıcı dostu ve sürdürülebilir olması gerekmektedir. Ayrıca belgelerin hangi süreyle ve hangi koşullarda saklanacağı belirlenmektedir. Ayrıca belgelerin hangi süreyle ve hangi koşullarda saklanacağı belirlenmektedir. Saklama süreleri sonunda belgelerin güvenli bir şekilde imhası planlanmaktadır. Sürecin sürekliliğinin sağlanması için personele yönelik sürekli eğitim programları geliştirilmelidir. Eğitim içerikleri standartlara, uygulama prosedürlerine ve kurumsal hedeflere uygun şekilde hazırlanmalıdır. Bu doğrultuda ISO 15489, ISO 8000, ISO 25012 ve ISO 11179 standartları da kültür verisinin doğruluk, tutarlılık, güncellik ve erişilebilirlik gibi niteliklere sahip olmasını zorunlu kılması açısından önemli uluslararası standartlardır. Söz konusu standartların ortaya koyduğu kalite ve uyumluluk, büyükşehir belediyelerinde kültür verisinin yönetiminde veri kalitesinin sağlanmasında önemli veri yönetim standartlarıdır (International Organization for Standardization, 2019; International Organization for Standardization, 2016; International Organization for Standardization, 2008).

Katılımcı görüşmeleri çerçevesinde gerçekleştirilen analizler (Bkz. 3. Bölüm), Türkiye'deki büyükşehir belediyeleri kültür daire başkanlıklarında, kataloglama ve indekslemenin kültür verisinin düzenlenmesinde kullanılan önemli araçlar olduğunu göstermektedir. Ancak kültür verisinin yönetim sürecinin standartlara göre düzenlenmesinde eksiklikler görülmektedir. Özellikle, birim içi raporlamaların politika belgeleri içerisinde yaygın olarak kullanılmakla birlikte, standartlar ve rehberlerin süreçlerde daha fazla yer alması gerektiği görülmektedir. Süreçlerin daha etkin hale getirilmesi için veri formatlarının standartlaştırılması ve politika belgelerinin güncellenmesi gerekmektedir. Bu bağlamda, net protokoller oluşturulması ve eğitimlerle farkındalık düzeyinin artırılması, veri yönetim süreçlerinin başarısını artıracaktır. Aynı zamanda yönetmeliklerin güncellenmesi ve rehber dokümanların tüm birimler için erişilebilir ve kapsayıcı hale getirilmesi gereklidir. Miller ve diğerleri (2025) tarafından öne sürülen veri kalitesi çalışmasında, veri yönetiminde eksik üst veri, güncel olmayan yapısal sorunların olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bulgu, dördüncü bölümde elde edilen bulgularla örtüşmektedir. Özellikle verilerin kullanımı aşamasında standartlar, politikalar ve süreçler oluşturulması gereklidir (Karındaş, 2019). Oluşturulan süreçlerin iş akışları

ve çalışanlar arasında iş bölümü yapılarak uzmanlaşmaya gidilmesi verimliliğin artışına yol açacaktır (Kayra, 2024). Bununla birlikte analiz sonuçları, Türkiye’deki Büyükşehir Belediyelerinde Kültür Verisinin Yönetiminin etkili bir şekilde yürütülebilmesi için kültür etkinliklerine yönelik envanterin çıkarılması gerekliliğini ortaya koymaktadır. Kültür etkinlikleri envanterinin oluşturulmasının, sürdürülebilir kültür verisi yönetiminin sağlanmasının yanı sıra hem kamu kaynağının kullanımında hem de kültür verisinin yönetiminde risk unsuru olabilecek insan kaynağının, teknolojilerin, donanımların, yazılımların vb. oluşturabileceği risklerin en aza indirilmesinde önemli olduğu söylenebilir. Bu süreçler, büyükşehir belediyelerinde kültür etkinliklerini ön planda tutacak kültür verisi yönetimi politika önerisinin oluşturulmasında önemli adımlardır.

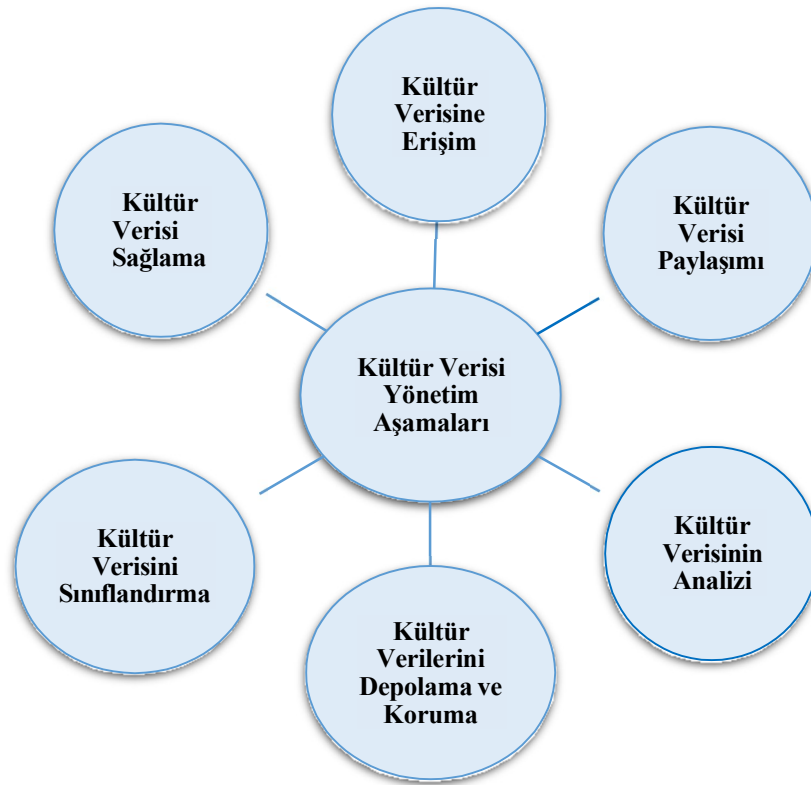
Kültür verisi standartları ve stratejilerin uygulanabilmesi için:

1. Kültür verisinin toplanması, saklanması, paylaşımı ve analiz edilmesi süreçlerinin standardize edilmesi,
2. Açık veri politikalarıyla şeffaflık ve hesap verebilirliğin artırılması,
3. Belediyeler arası veri paylaşımını kolaylaştırarak ortak bir kültür verisi yönetim modelinin oluşturulması,
4. Dijital dönüşüm ve yapay zekâ destekli analiz araçları kullanılarak veri tabanlı karar alma süreçlerinin güçlendirilmesi,
5. Kültür hizmetlerinin daha katılımcı ve verimli hale getirilmesi,
6. Kültür Daire Başkanlıklarının tüm faaliyetlerini içerecek şekilde Kültür Verisi Yönetim Platformu oluşturulması, gerekmektedir.

Büyükşehir belediyelerinde kültür verisi yönetim sistemi kurulmasına ilişkin olarak belediyelerin kültür daire başkanlıklarının her yıl “Kültür Eylem Planı” hazırlamaları önemli görünmektedir.

4.2.5 Kültür Verisi Yönetim Aşamaları

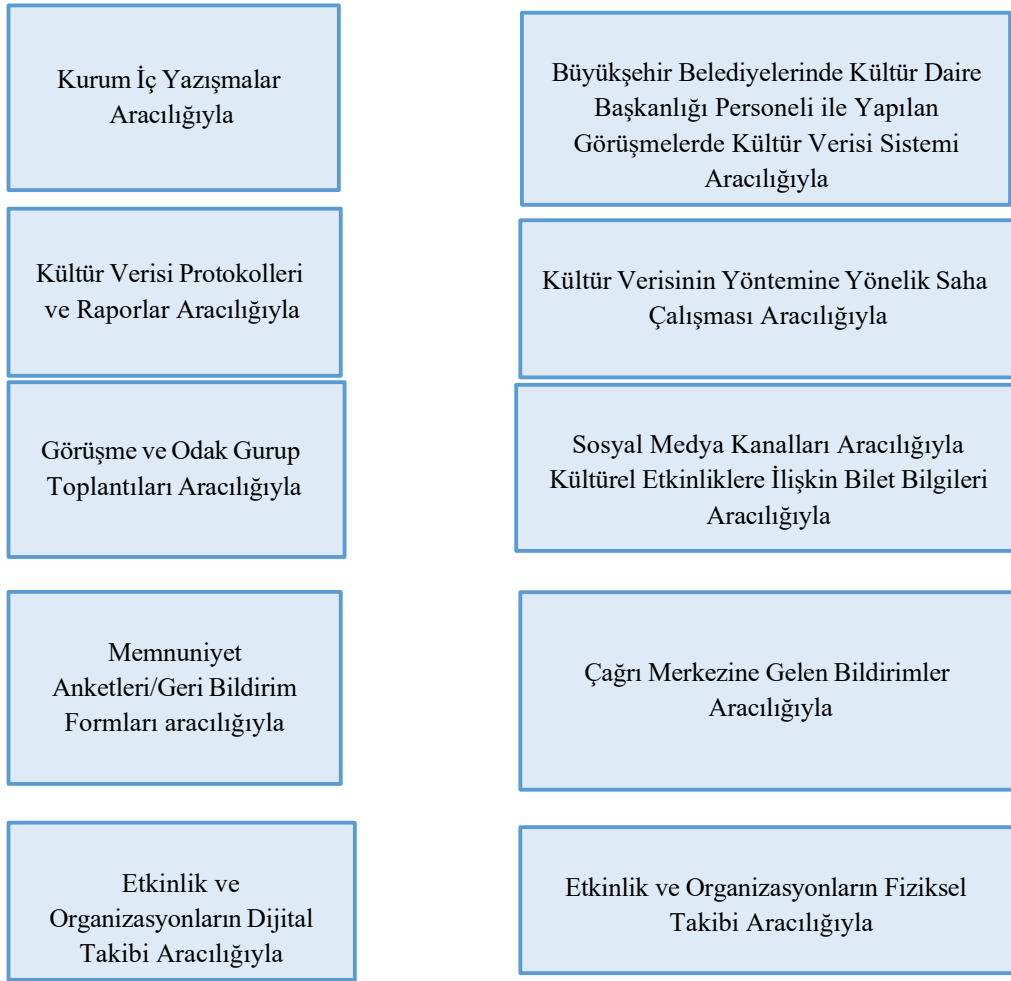
Büyükşehir belediyelerinde kültür verisinin yönetimine ilişkin modelin son katmanı, kültür verisi yönetim aşamalarıdır. Bu katmanda kültür verisinin sağlanması, sınıflandırılması (düzenlenmesi), depolanması ve korunması, analiz edilmesi, paylaşımı, son olarak da erişilmesi gibi yönetim aşamalarına yer verilmiştir (Bkz. Şekil 4.8).

Şekil 4.8 Kültür Verisi Yönetim Aşamaları

4.2.5.1 Kültür Verisini Sağlama

Kültür verisini sağlama alt bileşeninin ilk aşaması, belediyelerde düzenlenen kültür etkinliklerine yönelik kültür verisinin seçimidir. Kritik olan bu aşama, kültür verisi yönetim sürecinin temelini oluşturmaktadır. Bu aşamada seçilen verinin uygun bir şekilde toplanması ve bütüncül olarak yapılandırılan sisteme entegre edilmesi oldukça önemlidir (Borgman, 2015). Bu doğrultuda politika önerisinin kültür verisini sağlama şeması Şekil-4.9'da yer almaktadır (Bkz. Şekil 4.9).

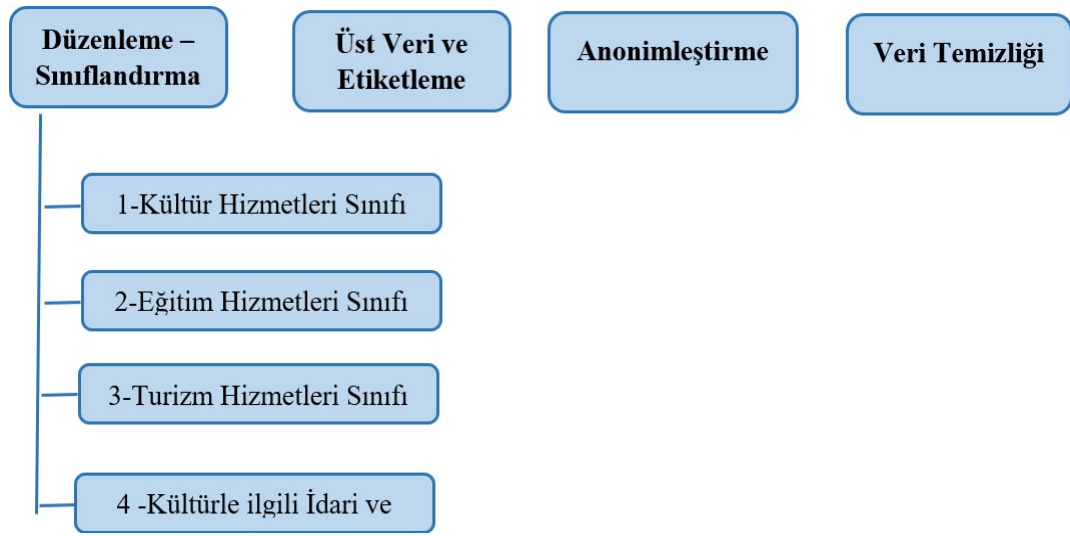
Şekil 4.9 Kültür Verisini Sağlama

Görüşmelerden elde edilen bulgular (Bkz. 3. Bölüm), Türkiye’deki büyükşehir belediyelerinde kültür verisinin sağlanmasında hem geleneksel hem dijital yöntemler kullanıldığını göstermiştir. Bu aşamada kültür etkinliklerine yönelik faaliyetlerin hangi sistemlerden ve hangi formatlardan sağlanacağını belirlenmesi de önem arz etmektedir. Şahin (2023), veri toplama sürecinde çeşitli yöntemlerin kullanıldığını belirtmiştir. Verinin fiziksel veya dijital olarak toplanmasının yanı sıra gözlem, ölçüm, deney ve simülasyon gibi bilimsel yöntemlerle birlikte üçüncü taraf veri kaynaklarından sağlanan içeriklerin dönüştürülmesini de kapsadığını belirtmiştir. Bunun birlikte Corti ve diğerleri (2019) ile Strasser ve diğerleri (2012) veri toplama, planlama ve üst verilerin belirlenmesiyle birlikte düşünülmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Örneğin biletleme verileri, vatandaşların tiyatro, kurs, seminer gibi kültür etkinliklerine katılım kayıtları, vatandaş geri bildirimleri, kamera kayıtları gibi veri kaynaklarının tanımlanması

önemlidir. Bunun yanı sıra kültür verisinin sağlanması sürecinde verinin manuel, otomatik, gerçek zamanlı, periyodik olacağına karar verilmesi gereklidir. Fiziksel olarak toplanan hangi tür kültür verisinin dijital formata dönüştürüleceği de bu süreçte önemlidir. Çalışmada kültür verisinin sağlanması aşamasında görevlendirilen personel tarafından, yasal uygunluk kontrolü yapılmalıdır. Kültür verileri, kurumsal politikalara ve alt yapıya uygun şekilde toplanmalıdır. Toplanan kültür verisinin doğruluğunun ve güvenilirliğinin de kontrol edilmesi gerekmektedir. Hatalı ve eksik verilerin Kültür Verisini Yönetme ve Yönlendirme Komitesi tarafından görevlendirilecek Kültür Verisi Risk Koordinatörü tarafından tespit edilerek kalite kontrolünün yapılması ve kişisel verilerin anonim hale getirilmesi gibi görevlendirmelerin verilmesi gerekmektedir. Kültür etkinliklerine yönelik tüm faaliyetlerin telif hakları kontrol edildikten sonra açık erişime uygun hale getirilmesi bu aşamada önemlidir. Ayrıca kültür verileri maliyete, personelin yetkinliğine, yararlanıcının beklenti ve becerilerine uygun bir yöntemle toplanmalıdır.

4.2.5.2 Kültür Verisinin Sınıflandırılması

Verilerin sınıflandırılması, uzun süre korunması ve analizinin yapılması, değerlendirilmesi için çok önemli alt bileşendir. Bu alt bileşenlerden “Verinin Sınıflandırılması”, veri ya da veri grubunun sistematik bir şekilde düzenlenmesini ifade eder (Alan ve Karabatak, 2020). Düzenlenen kültür verileri ise analiz için önemli bir hazırlık aşamasını oluşturur. Durna ve Demirel (2008, s. 140) verinin analizini, verilerin yorumlanmasıyla doğruluklarının test edilerek enformasyona temel oluşturması olarak tanımlar. Dolayısıyla bu alt aşamada büyükşehir belediyeleri kültür verisinin düzenlemesiyle, kültür etkinliklerinde amacına göre toplanan kültür verisinin analize uygun bir sınıflandırmasıdır. Bu bileşen veriye, üst veri oluşturma, etiketleme, veri temizliği, verinin anonimleştirilmesi ve standardizasyon gibi adımları içermektedir (Özçelik ve Aykan, 2020; Kotsiantis ve diğerleri., 2006; Bernardo ve diğerleri, 2024). Bu doğrultuda politika önerisinde kültür verisinin düzenlenmesi uygulamaları Şekil 4.10’da yer almaktadır.

Şekil 4.10 Kültür Verisi Sınıflandırılması

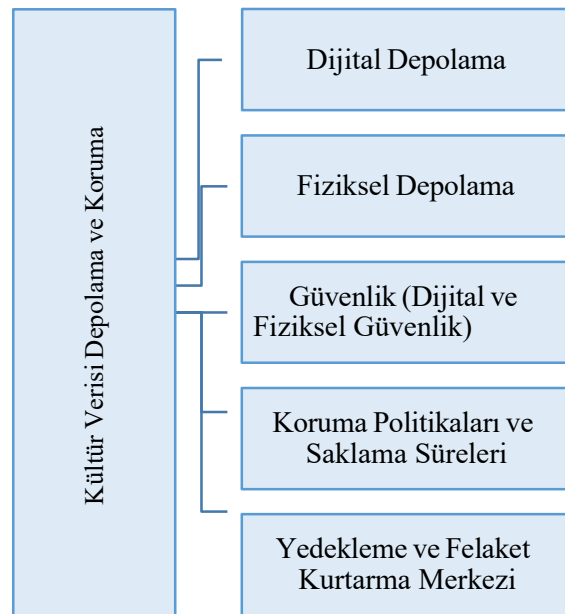
Bu bilgiler ışığında Türkiye’deki büyükşehir belediyelerinin kültür daire başkanlıklarınca toplanan kültür verisinin etkin bir biçimde sınıflandırılması hem birim içerisinde hem de diğer paydaşlarca ilgili kültür verisine daha sağlıklı erişim sağlanmasının önemini ortaya koymaktadır. Özellikle elde edilen bulgulara büyükşehir belediyelerinde kültür faaliyetleri kültür, eğitim, turizm ve idari-mali hizmetler olarak kategorilere ayrılmıştır. Eğitim hizmetleri sınıfı kapsamında açılan kurslar, seminerler ve halk eğitim faaliyetleri önemli bir alan oluşturmaktadır. Kültür ve turizm hizmetleri sınıfı, kent gezileri, rehberlik hizmetleri ve yerel tanıtım etkinlikleri gibi faaliyetleri kapsamaktadır. Kültürle ilgili idari ve mali hizmetler sınıfı, belge düzenleme, başvuru işlemleri ve mali raporlama gibi hizmetleri kapsamaktadır. Büyükşehir belediyelerinde, belediye bütçesinden önemli miktarda kamu kaynağı ayrılan kültür faaliyetlerine yönelik verilerin sınıflandırılması, kültür daire başkanlıklarının faaliyetlerin başlangıcından sunumuna kadar birçok aşamada pozitif katkı sunmaktadır.

Büyükşehir belediyelerinde kültür verisinin sınıflandırma aşaması, modelin oluşturulmasında merkezi bir rol oynamaktadır. Özellikle kültür verisinin sağlanması, korunması ve depolanması, erişim ve paylaşımı gibi süreçlerde sınıflandırma, düzen ve etkinlik sağlayan önemli bir unsurdur. Kültür verisinin sınıflandırılması sayesinde yöneticilerin ve vatandaşların kaliteli veriye zamanında ulaşması sağlanmaktadır. Bu aşamada kültür daire başkanlıklarında kültür etkinliklerine yönelik faaliyetlere ilişkin

süreçleri yürüten personelin rollerinin iyi tanımlanmış ve yazılı olması, sorumluluğun tespiti açısından önemlidir. Bu katmanda Kültür Verisini Yönetme ve Yönlendirme Komitesi, kültür verisinin düzenlenmesi sürecinde yol gösterici, denetleyici rol üstlenmelidir. Özellikle Komite tarafından birim içerisinde oluşturulacak komisyonca, kültür verisi sınıflandırma standartlarının belirlenmesi ve yasal düzenlemelere uygun kültür verisi politikasının oluşturulması bu aşamada önemlidir.

4.2.5.3 Kültür Verisini Depolama ve Koruma

Verilerin depolanması ve korunması, verinin güvenli ve sürdürülebilir bir şekilde saklanmasını, olası kayıplara karşı yedeklenmesini ve yetkisiz erişimlere karşı korunmasını kapsamaktadır (Şahin, 2023; Longwood Research Data Management 2022; Omar, 2017). Kültür verilerinin depolanması ve korunması, büyükşehir belediyelerinde anahtar bir rol oynamaktadır. Büyükşehir belediyelerinde, yasal ve politik düzenleme, yedekleme ve felaket kurtarma, dijital güvenlik, fiziksel güvenlik, dijital depolama, fiziksel depolama şeklinde kültür verisini depolama ve koruma bileşenleri oluşturulmuştur (Bkz. Şekil 4.11).

Şekil 4.11 Kültür Verisini Depolama ve Koruma Bileşenleri

Bu aşamada, üçüncü bölümde sunulan katılımcı görüşlerine dayalı bulgular, büyükşehir belediyelerinin ihtiyaç duydukları kültür verisini fiziksel ve dijital ortamda topladığını göstermiştir. Kültür verilerinin bilgisayarlarda ve taşınabilir USB bellek (flash disk), harici sabit disk gibi aygıtlar, kişisel depolama alanlarında depoladıkları, kurum içi bütünleşik arşiv sistemleri ya eksik ya da kullanılması veri kaybı, veri silinmesi gibi geri dönüşü olmayan risklerin ortaya çıktığı belirlenmiştir. Arşivleme uygulamalarının bireysel düzeyde yürütülmesi, sürekliliğin sağlanmasını zorlaştırmakta ve depolama uygulamaları standart dışı farklılık yol açabilmektedir (Aydınoglu, Dogan ve Taşkın, 2017, s. 273). Ayrıca kültür verisinin yönetimi sürecinde bulut depolama, modern teknik ve cihazları yeterince kullanılmamaktadır. Tavluoğlu (2022) ve Zencir'in (2019) yaptıkları çalışma, elde ettiğimiz bu bulgularla örtüşmektedir. Yapılan çalışmada elde edilen bulgulara, araştırmacıların kurumsal depolama alanlarının yerine kişisel depolama alanlarını tercih ettiklerini ortaya koymaktadır.

Bu kapsamda dijital olarak toplanan kültür verisinin sunucuya bağlı yedekleme ünitesine kaydedilmesi, erişim platformları ve OCR teknolojisi gibi teknik unsurlarla, fiziki belgelerin ise birim arşiv deposundaki raflara konulması kültür verisi yönetim sürecinin sürekliliğinin sağlanması açısından önemlidir.

4.2.5.4 Kültür Verisinin Analizi

Veri analizi, verilerin uygulanabilirliğini değerlendiren, işlevselliğini test eden ve kurumsal dönüşüm sürecine katkı sunan önemli aşamalardan biridir¹⁴⁵. Veri analizi, büyük miktarda ve karmaşık verilerin, çok hızlı bir şekilde incelenerek, farklı veri ve bilgi kaynaklarının kapsamlı ve yenilikçi biçimde bilgi bütünleştirmesi yoluyla, yeni anlayışlar sunmaktır (National Science Board, 2011, s. 9). Bu doğrultuda politika önerisinin kültür verisinin analizi uygulaması Şekil 4.12'de yer almaktadır (Bkz. Şekil 4.12).

¹⁴⁵ <https://www.usgs.gov/data-management>

Nicel Analiz	Nitel Analiz	Amaca Göre Yöntem Seçimi	Teknik Araç ve Yazılım Seçimi
Paydaş Geri Bildirim Yöntemleri Aracılığıyla	Toplantılar ve Odak Grup Görüşmeleri	İzleme ve Değerlendirme	Excel, SPSS, R, Python
Çağrı Merkezi Bildirimleri Vatandaş Talepleri	Gözlem Yoluyla	Politika Geliştirme	MAXQDA, N Vivo, ATLAS.ti
	Belge İnceleme	Katılım Analizi	Haritalama ve Görselleştirme: Tableau, Power BI, QGIS
	Paydaş Geri Bildirim Yöntemleri Aracılığıyla		
	Çağrı Merkezi Bildirimleri		
	Vatandaş Talepleri		

Şekil 4.12 Kültür Verisinin Analizi

Belediyelerde kültür verisi yönetiminde kullanılan geri bildirim mekanizmaları ve analiz süreçlerinin etkinliği görüşme bulguları doğrultusunda incelenmiştir. Elde edilen verilerden, geri bildirim süreçlerinin genel olarak önemli bir rol oynadığı ancak nitel ve nicel analiz yöntemlerinin yeterince kullanılmadığı anlaşılmaktadır. Genellikle kültür verisinin doküman, rapor, anket, toplantı ve odak grup görüşmeleri aracılığıyla ve gözlem yoluyla analiz süreçlerinin daha sık kullanıldığı tespit edilmiştir. Curty, 2015; Niu'nun (2009) yaptığı çalışmalarda da verilerin analizi için personelin gerekli olan bilgiye sahip olmadığı ya da yetersiz bilgi sahibi olduğuna değinilmiştir. Faniel ve Zimmerman (2011) yaptığı çalışmada, veri yeniden kullanımının genişlemesi için yetkin kişilerin işe alınması veya mevcut personelin eğitilmesi, bilgi eksikliği ve iletişim kopukluğunun ortadan kaldırılmasının önemin değinmiştir. Bunun için araçlar denilen yeni bir çalışan gurubuna gereksinin olduğunu belirtmiştir. Bu çalışmalarda, verilerinin analizi konusunda personelin eğitilmesi, yetenek ve deneyimlerinin yükseltilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Bu kapsamda çalışmada, büyükşehir belediyelerinde kültür verisi erişim ve paylaşım açıldıktan sonra, kültür verisinin sağlanmasından vatandaşa sunulmasına kadar tüm

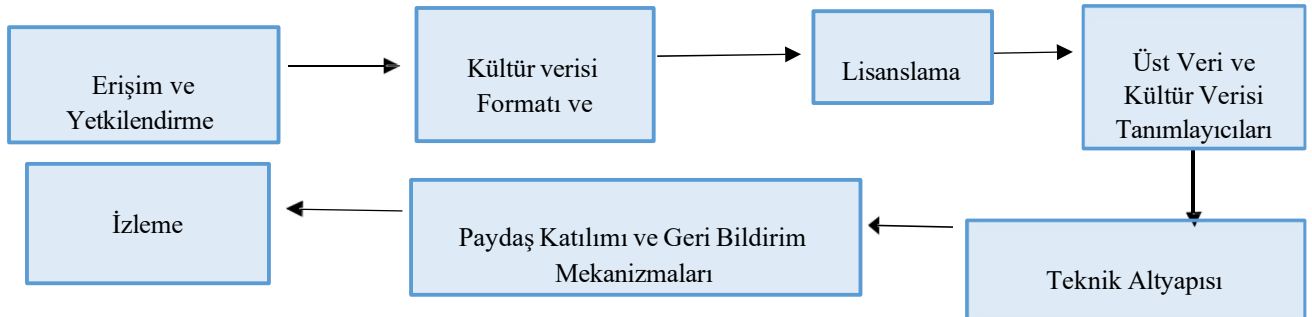
süreçler analiz edilmeli ve değerlendirilmelidir. Ayrıca elde edilen verilerin sadece anlamlandırılması değil, aynı zamanda iç ve dış paydaşlara yönelik hesap verebilirlik mekanizmasının işletilmesi de önemlidir. Bu alt bileşende, büyükşehir belediyelerinin kültür daire başkanlıklarında mevcut durum analizinin yapılması hem vatandaşa hem de hiyerarşik olarak üst düzey yöneticilere geri bildirimler yapılarak kültür verisi yönetim sisteminin etkinliği yükseltilmelidir. Bu doğrultuda yaş, cinsiyet, eğitim, gelir durumuna göre ihtiyaç ve ilgi alanlarının tespit edilerek oluşturulan veri tabanı yoluyla, söz konusu durumun kültür seviyesinin artırılmasının yanı sıra istihdam olanağı sağlanması ve dışsal faydalar gibi birçok konuda avantajlar yaratılmış olacaktır.

Kültür verisi analiz süreci, modelin sürdürülebilirliğinin sağlanmasında önemli bir noktadır. Bu süreç, kültür verisi yönetim aşamalarının her bir adımında önemlidir. Büyükşehir belediyeleri tarafından sunulan faaliyetlerden sağlanan kültür verilerinin doğruluğunun, kapsam ve yeterliliğinin değerlendirilmesinde rolü yadsınamaz. Kültür verisi düzenlenirken, eksik ve yanlışlıkların tespitindeki rolü değerlidir. Kültür verisinin depolama ve korunmasındaki sistemlerin güvenliği, erişim hızı, kullanıcı dostu olması ve veri kaybı risklerinin değerlendirilmesi aşamasında önemlidir. Bu sayede büyükşehir belediyelerinin kültür daire başkanlıklarınca yürütülen faaliyetlerde hangi kültür verilerinin daha çok kullanıldığı, hangi verilerin sürecin dışında kaldığının değerlendirilmesi mümkündür. Dolayısıyla kültür verisine yönelik analiz ve raporlama mekanizmasının performansını yükseltecek, ekonomik açıdan uygun ve etkin bir şekilde yürütülmesi kritik bir öneme sahiptir. Bunun için kaynaklar tespit edilerek, veri projeleri teşvik edilmelidir. Bu konuda personel eğitilmeli ve üst yönetim desteği sağlanmalıdır (Özdemir ve Sağiroğlu, 2018). Geldiğimiz noktada araştırmada, verinin günlük ya da rutin olarak yürütülen kültür faaliyetleri ilgili olanların toplandığı, kaydedildiği ve kullanıldığı görülmüştür. Ancak verinin öneminin daha bilinçli bir farkındalıkla yönetim politikası haline getirilmesi için analiz sürecinde geri bildirim mekanizması sistematik hale getirilmeli, nitel analiz süreçlerinde yazılım destekli analizler yaygınlaştırılmalı, nicel analizlerde görselleştirme ile raporlamanın sayı ve çeşidi arttırılmalıdır. Hem nitel hem de nicel analiz süreçlerinin dijitalleşme ile desteklenmesi, veri işleme sürelerini kısaltarak hizmet kalitesinin artırılmasına katkı sağlayacaktır.

4.2.5.5 Kültür Verisinin Erişim ve Paylaşımı

Erişim ve paylaşım konusu, büyükşehir belediyelerinin kültür verisine, vatandaşların ve paydaşların nasıl, hangi koşullarda erişim ve paylaşım yapabileceğine yönelik önemli bir alt bileşendir. Bu aşamanın verimli olması için hem teknolojik alt yapının hem de kurumsal yapı ve beşerî sermayenin iyi oluşturulması zorunludur. Bu şekilde kültür etkinliklerinin görünürlüğü, etkileşimi, yeniden kullanımı ve vatandaş katılımı açısından son derece önemlidir.

Erişim, sunulan hizmetlere ulaşımın nasıl olacağına yönelik işlemlerin yer aldığı ve uygulamaların bulunduğu süreçleri ifade eder (Consultative Committee for Space Data Systems, 2012; Lavoie, 2014). Her kamu yönetimi için verilerin nasıl toplandığı, depolandığı ve veri yönetim sürecinde yaşanan farklılıklar, kamusal bilginin varlığı ve bu bilgilere erişim temel bir gereklilik olmalıdır (Yannoukakou ve Araka). Bu kapsamda politika önerisinin kültür verisinin erişim ve paylaşım uygulamaları Şekil 4.13'te yer almaktadır (Bkz. Şekil 4.13).

Şekil 4.13 Kültür Verisine Erişim ve Paylaşım Uygulamaları

Üçüncü bölümden elde edilen bulgular kültür verilerini paylaşırken büyükşehir belediyelerinin dijital platformlarını ve kurum web sitesini tercih ettiklerini göstermiştir. Ancak belediyelerde erişim ve paylaşım yöntemi açısından kimin, neye ve nasıl erişebileceği ile ilgili tam bir erişim politikası olmaması, tartışma platformları ve geri bildirim kanallarında eksikliklerin olması belediyelerin kurumsallaşmasını

tamamlayamadıkları göstermiştir. Şeffaf Ankara¹⁴⁵ portalında olduğu gibi vatandaşın portala teknik olarak ulaşması ama verilerin güncel olmaması, güncelleme tarihlerinin açıkça belirlenmemesi erişilen verinin doğruluğunu ve güvenilirliğini azaltmaktadır. Bunun yanı sıra 2024 yılı içerisinde Antalya Büyükşehir Belediyesi gibi belediyelerin veri portalına erişimin kaldırılması süreklilik açısından kırılmalara yol açmıştır. Açık Veri ve Teknoloji Derneği'nin, Türkiye Açık Veri Endeksi 2024 Yılı Analiz Raporu'nun (Yerel Yönetimler Açık Veri Endeksi, 2024) sonuçları ile çalışmamamızdaki sonuçlar örtüşmektedir.

Bu kapsamda belediyelerde erişim yöntemleri ve erişim platformlarının belirlenmesi, telif hakları ve lisans koşullarına uygun bir erişim ve paylaşım politikasının oluşturulması gerekmektedir. Özellikle birim içerisinde kültür verisinin erişimine yönelik izinlerin verilmesi, personelin kültür verisine erişimde sınırlarının belirlenmesi, kültür verisinin yeniden kullanımına olanak sağlayan açık lisanslar ile sunulmalıdır. Bu doğrultuda erişim ve paylaşım sürecinde kültür verisinin üst verilerine yer verilmelidir. Böylece sağlanan kültür verisinin vatandaşlara nasıl sunulacağı, hassas ve açık erişimli verilerin düzenlenmesi, kültür verisinin depolama ve korunması sağlanarak yazılı olarak belirlenmiş kişilerin erişimine açılması, kültür verisinin açık, kısıtlı ve özel erişim ve paylaşım kategorilerinin belirlenmesi, vatandaşların kültür verisine nasıl erişeceğinin belirlenmesi (OAI-PMH Protokolü, API, indirme, SQL sorguları vb.), büyükşehir belediyelerinin politika yapıcılar tarafından belirlenecek web sitesi ve açık veri platformunun oluşturulması, kültür verisi setlerinin güncellemelerinin kayıt altına alınması ve farklı sürümler halinde paylaşım koşullarının belirlenmesi gerekmektedir. Bu koşullar oluşturulurken Creative Commons (CC) lisansları¹⁴⁶ ve Rights Statements¹⁴⁷ gibi uluslararası lisanslama modelleri de kullanılmalıdır. Böylelikle vatandaşın kültür verisine kolay erişimi sağlanmalı ve platformlar seçilirken FAIR ilkelerine uygun hareket edilmelidir. Aynı zamanda verinin güncellenmesi durumunda verinin bir sürüm numarasıyla paylaşılması ve kayıt altına alınmasıyla eski verilere erişim sağlanarak geri

¹⁴⁵ <https://seffaf.ankara.bel.tr/>

¹⁴⁶ <https://creativecommons.org.tr/lisanslar/>

¹⁴⁷ <https://rightsstatements.org/en/>

dönebilmeye mekanizmalarıyla açık veri platformunun kullanılması veri yönetim sürecinin verimliliği için gereklidir. Bu durum süreç içerisinde değişikliklerin takibini kolaylaştıracaktır (Öztemiz, 2016; Falster ve diğerleri., 2017)

Sonuç olarak kültür verisi yönetimine ilişkin erişim ve paylaşım süreçlerinin etkili bir şekilde sürdürülebilmesi için dijital erişim politikalarının iyileştirilmesi ve farklı iletişim kanallarının bütüncül bir strateji ile kullanılmasına yönelik politika geliştirilmesi önemlidir.

4.3 POLİTİKA ÇERÇEVESİ VE UYGULAMA ADIMLARI

Kültür Verisini Yönetme ve Yönlendirme Komitesi bir büyükşehir belediyesi üst düzey yöneticisi başkanlığında (Kültür hizmetlerinden sorumlu Genel Sekreter Yardımcısı) çeşitli üyelerden (kültür dairesi başkanı, müdürleri, uzmanları, mali hizmetler üyesi ve insan kaynakları personeli gibi temsilcilerden) oluşmalıdır. Öncelikle, Komitenin işleyiş yönergesi hazırlanmalı, kültür faaliyetleri ile hizmetlerin envanterinden yola çıkılarak kültür verisi izleme ve yönetim süreçlerinin iş akış şemaları çıkarılmalıdır. İç kontrol kapsamında kişilerin görevlendirmeleri, organizasyon yapısındaki yeri ve iş analizi yapılmalıdır. Kültür hizmetlerinin sürdürülebilir gelişimi için kültür eylem planları hazırlanmalı, kültür faaliyetlerinin sunulmasında ortaya çıkabilecek riskler tanımlanmalı, bu risklere uygun kontrol faaliyetleri öngörülmesi, izlenecek stratejiler ve projeler belirlenmelidir. İç ve dış paydaşlarla projelerin farklı finansman modelleri üzerinden tartışılması, gerekirse Kültür Bakanlığı desteği ve iş birliğine başvurulması sağlanmalıdır. Temel sorunlar belirlenmeli ve mevcut kapasite ortaya konulmalıdır. Uluslararası çapta iyi uygulama örneklerinden yola çıkılarak üç yıllık plan, kültür verisi yönetim planı ve yıllık program hazırlanmalıdır. Bu politika çerçevesi, kültür verisinin toplanması, depolanması, paylaşılması ve analiz edilmesi süreçlerini kapsayan bir yönetim modeli sunmaktadır.

1. Veri Sağlama: Veri sağlamadan sorumlu olanların envantere belirlenen etkinlik katılımcı sayıları, sosyal medya etkileşimleri ve bilet satış verileri benzeri verileri toplaması sağlanır. Mobil uygulamalarla anlık geri bildirimler alınmalıdır. Kapalı Devre Televizyon (CCTV) ve sensörlerle kalabalık hareketleri analiz edilerek veri toplanmalıdır.

- Kültür etkinlikleri, katılımcı profilleri, biletleme sistemleri, b t  e harcamaları gibi alanlarda düzenli veri toplanmalı ve analiz edilmelidir.
 - Sosyal medya analizleri, anketler ve kullanıcı geri bildirimleri toplanarak kültür hizmetlerinin geliştirilmesine katkı sağlanmalıdır. Vatandaş memnuniyet anketleri ve kullanıcı geri bildirimleri aracılığıyla kültür hizmetlerinin etkinliği  l   lmelidir.
2. Veri Depolama ve Koruma: GDPR uyumlu veri saklama (depolama) ve güvenlik politikaları uygulanmalıdır. Blockchain tabanlı sistemlerde katılımcı verileri korunarak bulut sistemlerle etkinlik verileri saklanmalıdır.
- Veri kayıplarını önlemek için yedekleme ve Şifreleme sistemleri kullanılmalıdır. Veri kayıpları önlenmelidir.
 - KVKK ve diğer yasal düzenlemelere uygun bir veri koruma politikası oluşturulmalıdır.
3. Veri Analizi ve İşleme: Etkinlik sonrası anketler ve yapay zekâ destekli analizler yapılmalıdır. Büyük veri analitiği ile güvenlik tehditleri değerlendirilmelidir.
4. Veri Paylaşımı-Açık Veri Politikası ve Raporlama: Açık veri politikası ile kültür etkinlik verileri halka açık yayımlanmalıdır. İlçe belediyeler ve kültür verilerinden faydalanan dış paydaşlarla analiz raporları paylaşılmalıdır.
- Belediyeler, kültür faaliyetleri ve harcamalara ilişkin düzenli raporlar ve veri setleri yayımlamalıdır.
 - Açık veri portalları ve mobil uygulamalar üzerinden vatandaşların kültür verilerine erişimi artırılmalıdır.
 - Belediyeler arası veri paylaşımı teşvik edilmeli ve kültür verisi yönetimi konusunda standartlar belirlenmelidir.

5. Veri Kullanımı ve Stratejik Kararlar: Gelecek faaliyet ve etkinlikler için bütçe ve kapasite planlamasında kullanılmalıdır. Tüm sistemlere kültür verisi yönetimi entegre edilmeli ve yeni politikalar geliştirilmesinde kullanılmalıdır.

6. Performans ve Etki Analizi:

- Kültür verisinin etkin kullanımı düzenli analizlerle ölçülmeli ve belediyelerin performansı değerlendirilmelidir. Bu bağlamda hizmet kalitesi artırılmalıdır.
- Vatandaş memnuniyeti anketleri ve kullanıcı geri bildirimleri analiz edilerek kültür hizmetleri sürekli iyileştirilmelidir.
- Belediyelerin kültür politikaları, veri bazlı karar alma mekanizmalarıyla desteklenmelidir.

Yukarıdaki model ışığında büyükşehir belediyelerinde altyapının (teknoloji, personel, bütçe) yeniden inşası önemlidir. Personel niteliğinin “Norm Kadro” sınırları çerçevesinde olabildiğince ihtiyaca uygun hale getirilmesi ya da personel istihdamının iyileştirilmesi düşünülmelidir. Örneğin “Veri Analisti”, “Yazılımcı” gibi kadroların artırılması tercih edilmelidir. Mevzuat değişikliğini belediyeler yapamayacağından ve norm kadro mevzuatına uygun personel istihdam etme zorunluluğu bulunduğundan, ihtiyacın karşılanması noktasında farklı personel rejimleri (sözleşmeli, şirket personeli, vb.) tercih edilmelidir. Kültür hizmetlerini yürütmek üzere kurulacak belediye şirketleri Kültür Verisini Yönetme ve Yönlendirme Komitesi ile koordinasyon halinde faaliyetlerini yürütmelidir. Böylece belediyenin ihtiyaç duyduğu uzman kadroları belediye şirketleri istihdam edebilir. Ayrıca şirketler, büyükşehir belediyelerinde bütçeden kültür hizmetlerine ayrılan pay düşük olduğundan, alternatif finansman yollarıyla (hibe, kredi, proje karşılığı finansman gibi) kültür projelerinin hayata geçirilmesine katkı sağlayabilirler. Teknik altyapı sorunları ise dijitale geçiş, kültür verisinin tüm sistemlere entegre depolanması, bulut sisteminde saklanması, açık yazılımlar ile açık veri olarak sunulmasıyla çözülecektir.

Kültür veri envanterinin geliştirilmesi, yeni politikalar üretilmesi, vatandaşlardan edinilen geri bildirimler ve memnuniyet anketleri ile dış paydaşlarla (vatandaş, ilçe belediyeler, STK’lar vb.) yapılacak çalıştaylar sayesinde sağlanacaktır. Bu noktada

merkezi idare olan Kültür Bakanlığı ile şehri ilgilendiren ortak alanlarda iş birliği yapılması ve uyum içinde çalışılması, kültür verisi yönetim politikalarının amacına ulaşmasında önemli rol oynayacaktır.

5. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada, Türkiye’deki büyükşehir belediyelerindeki kültür verisi yönetimi süreci değerlendirilmiş ve araştırmanın nihai amacına uygun olarak kavramsal bir politika önerisi geliştirilmiştir. Araştırma kapsamında ulaşılan bulgular aşağıda özetlenmiştir:

1. Büyükşehir belediyeleri, tiyatro, konser, sergi, eğitim programları, organizasyon, kent gezileri, kütüphane hizmetleri, müzeler gibi geniş bir kültür hizmeti yelpazesi sunmaktadır. Yapılan görüşmelerde elde edilen bulgulara göre, en büyük üç büyükşehir belediyesinde tiyatro, eğitim etkinlikleri, konserler, organizasyonlar ve orkestralar, en sık tercih edilen veya düzenlenen kültür faaliyetleri arasında yer almaktadır. Bu etkinliklerin geniş kitlelere hitap eden içeriklere sahip olması, tercih edilme yoğunluğunu artıran önemli bir unsur olarak değerlendirilmektedir. Ancak, görüşmelerden elde edilen veriler, planlama ve mekânsal bazı yapısal sorunlara işaret etmektedir. Belediyelerin hizmet temelli üretilen kültür verisini, “Kültür” ya da “Kültür ve Sosyal Hizmetler” daire başkanlığı altında, müdürlük bazında sunmaktadır. Bu bulgular, “Kurum içerisinde ne tür kültür hizmetleri sunuyorsunuz ve nasıl organize ediyorsunuz?” ve “Kültür verisi bağlamında ürettiğiniz veriler nelerdir?” sorularını yanıtlar niteliktedir.

Büyükşehir belediyelerinde birimler arası koordinasyon, iç ve dış paydaşlar, diğer belediyelerle iş birliği ve belediyelerin kendi kültüründen kaynaklanan sorunlar, kültür verisi yönetim sürecinin sürdürülebilirliğini zorlaştırmaktadır. Elde edilen bulgular özellikle, belediyelerin entegrasyon eksikliğinin olduğunu göstermekte ve personelin sistem kullanım becerilerinin geliştirilmesi gerektiğine işaret etmektedir. Ayrıca veri paylaşım süreçlerinde format farklılıkları ve erişim yetkilerinin belirsizliği, süreci yavaşlatan unsurlar arasında yer almaktadır. Bu bulgular, “Kültür verisi yönetimi ile ilgili kurumdaki diğer birimlerle koordinasyonu nasıl sağlamaktasınız?”, “Kültür verilerini kurum içi ve kurum dışı paydaşlarınızla hangi yollarla ve nasıl paylaşıyorsunuz?”, “Diğer belediyelerin kültür verilerini yönetme süreci çalışmalarınızı nasıl etkilemektedir?” ve “Kültür verisi yönetimi konusunda, paydaşlarınızla ne tür iş birlikleri gerçekleştiriyorsunuz?” sorularına yanıt verme potansiyeli taşımaktadır.

2. Büyükşehir belediyelerinde altyapı çalışmaları kapsamında veri depolama sistemleri geliştirilmiş ve veri yedekleme süreçleri uygulanmaya başlanmıştır. Ancak, görüşme bulguları, sistem entegrasyonu ve veri güvenliği gibi konularda halen eksikliklerin bulunduğunu göstermektedir. Özellikle farklı sistemlerin birbirine entegre edilememesi, veri akışında kopukluklara ve operasyonel süreçlerde aksamalara yol açmaktadır. Bulgular ayrıca, eğitim eksikliğine dikkat çekmekte, kültür verisi yönetim süreçlerinde görevli personelin ileri seviye yazılım kullanımına ihtiyaç duyduğunu da göstermektedir. Bulut bilişim ve harici bellek çözümleri, veri taşınabilirliği açısından avantaj sağlasa da görüşmelerde, veri güvenliği endişeleri dile getirilmiştir. Sunucuların en az tercih edilen yöntem olması ise kurumsal altyapı eksikliğine işaret etmektedir. Bu bulgunun, “Kültür verilerinin gizlilik, bütünlük ve erişilebilirlik ilkeleri çerçevesinde güvenliğinin sağlanabilmesi için hangi faaliyetleri gerçekleştiriyorsunuz? ve Kültür verilerinin yönetimi konusunda gündeminizde ya da gelecek planlarınızda yer alan uygulamalar nelerdir?” sorusuna yanıt verebileceği düşünülmektedir.
3. Büyükşehir belediyelerinde kültür verisi yönetim sürecinde bütçe yetersizliği, kültür verisi yönetimi projelerinin sürdürülebilirliğini etkileyen önemli bir faktör olarak öne çıkmaktadır. Bazı projelerin bütçe yetersizliği nedeniyle iptal edildiği veya ertelendiği tespit edilmiştir. Bu bulgu, “Kültür verisi yönetimi süreci için ayrılan bütçeyi nasıl değerlendiriyorsunuz?” sorusuna yanıtlar niteliktedir.
4. Personel yetkinlikleri, kültür verisi yönetiminde belirleyici bir unsur olarak öne çıkmaktadır. Araştırma bulguları, bazı birimlerde deneyimli personelin veri yönetimi süreçlerine önemli katkılar sağladığını, ancak bazı birimlerde dijital becerilerin geliştirilmesine yönelik daha fazla eğitim ihtiyacının olduğunu ortaya koymuştur. Bu bulgu, “Kültür verisi yönetimi ile ilgili çalışan personelinizi niceliksel ve niteliksel açıdan nasıl değerlendirirsiniz?” sorusuna yanıtlar niteliktedir.
5. Büyükşehir belediyelerinde kültür verisinin yönetim aşamaları incelenmiştir. Elde edilen bulgular, kültür verisinin yönetim sürecinin belirli aşamalarında gecikmeler yaşandığını göstermektedir. Kültür verisinin sağlanmasında hem geleneksel hem de dijital yöntemler, kültür verisi toplama yöntemleri olarak öne çıkmaktadır. Kültür etkinliklerine ilişkin bilgilerin manuel yöntemlerle

sağlanması zaman kaybına yol açmakla birlikte hata olasılığının da artmasına neden olmaktadır. Memnuniyet anketleri ve sosyal medya kanalları aracılığıyla veri sağlama yöntemleri, veri toplamada sık kullanılan yöntemler arasındadır. Kültür verisi sistemi aracılığıyla veri sağlama ve kurum içi yazışmalar ise orta düzeyde kullanılan yöntemlerdir. Bu bulgu kültür verilerinin manuel ve resmî yazışmalarla sağlanmasının sürecin uzamasına ve anlık bilgiye ulaşılmasının güçleşmesine dikkat çekmesi açısından önemlidir. Çağrı merkezi ve görüşme/odak grup toplantıları gibi yöntemler belirli durumlarda kullanılsa da sık başvurulacak araçlar değildir. Ayrıca elde edilen bulgular, belediyelerin kültür faaliyetlerine öncelik verdiğini, ancak eğitim, turizm ve idari hizmetlerde çeşitli iyileştirmelere ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir. Kültür verisinin depolanması ve korunması sürecinde kurum içi yapıların dağınıklığı, kurumsal kapasite eksikliği, fiziksel güvenlik ve yedekleme süreçlerinin sürdürülebilirliği açısından hem teknolojik hem de organizasyonel iyileştirmeler yapılması gerektiğini ortaya koymaktadır. Elde edilen veriler, geri bildirim süreçlerinin genel olarak önemli bir rol oynadığını ancak nitel ve nicel analizlerde çeşitli iyileştirme ihtiyaçlarının bulunduğunu ortaya koymaktadır. Bulgular, kültür verisinin paylaşım ve erişim sürecinde, dijital platformlar ve kurum web sayfası aracılığıyla veri paylaşımı en sık tercih edilen yöntemler olarak öne çıkmaktadır. Bu durum, kültür verisinin paylaşımında dijitalleşmenin önemli bir rol oynadığını, ancak belirli standartların eksik olduğunu göstermektedir. Bulgular, özellikle kurum içi düzenlemelerin mevcut olduğunu ancak yasal düzenlemelerin tam anlamıyla uygulanmadığını göstermektedir. Bu durum, önerilen politika önerisinin temelinde yer alan bütünleşik ve erişilebilir veri yönetimi anlayışıyla örtüşmektedir.

Yasal düzenlemeler ve şeffaflık ilkeleri doğrultusunda, veri paylaşım süreçlerinin hukuki uyumluluğu önem arz etmektedir. Katılımcılar, bazı protokollerin yeterince uygulanmadığını ve yasal düzenlemelere uyum konusunda farkındalık eksikliği yaşandığını dile getirmiştir. Ayrıca kültür verisi yönetiminde kullanılan bilgilendirme yöntemlerinin şeffaflık ilkesini desteklediğini, ancak bazı alanlarda iyileştirme yapılması gerektiğini göstermektedir. Faaliyet raporları ve stratejik planlar daha görsel ve kullanıcı dostu hale getirilmeli, sosyal medya paylaşımları geri dönüş analizleri ile güçlendirilmelidir. Bu bulgular, “Kültür verisi yönetimi

bağlamında yetki ve sorumlulukları belirleyen yasal düzenlemeler nelerdir ve bu düzenlemeleri nasıl uyguluyorsunuz?”, “Stratejik plan, performans programı, faaliyet raporları, yönerge gibi politika belgelerinde yer alan kültür hizmetleri ile ilgili normlar, kültür verisi yönetim sürecini nasıl etkilemektedir?”, “Kültür verilerinin korunması için hangi yasal düzenlemeleri kullanıyorsunuz?”, “Kültür verisi yönetimi sürecindeki farkındalığı artırmak adına hangi girişimlerde bulunuyorsunuz?”, “Kültür verisi yönetimi konusunda, paydaşlarınızdan gelen geri bildirimleri nasıl değerlendiriyorsunuz?”, “Kültür verilerinin kamunun erişimine açılmasını hangi sınırlarla, nasıl sağlıyorsunuz?” ve “Kültür verisi yönetimi sürecinde şeffaflık ve hesap verebilirlik açısından hangi faaliyetleri yürütüyorsunuz?” sorularına yanıt verme potansiyeli taşımaktadır.

Araştırmaya dayalı sonuçlar bütünsel olarak değerlendirildiğinde, kültür verisi yönetimi, modern belediyeçilik anlayışında bilgiye dayalı karar almayı mümkün kılan, stratejik öneme sahip bir süreçtir. Bu bağlamda, dijital altyapıdan personel yetkinliklerine, veri güvenliğinden koordinasyon mekanizmalarına kadar farklı unsurlar, kültür verisi yönetiminin başarısını doğrudan etkilemektedir. Araştırma bulguları, kültür verisi yönetiminin mevcut durumunu kapsamlı bir şekilde değerlendirmiş ve iyileştirilmesi gereken alanları ortaya koymuştur. Bu araştırmanın bulgularından hareketle, uygulamaya yönelik aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir.

- Belediyeler, tiyatro, konser, sergi ve eğitim programları gibi geniş bir kültür hizmet yelpazesi sunmaktadır. Özellikle İzmir ve Ankara’nın tiyatro etkinliklerindeki başarısı ve İzmir’in “Çocuklar için Akdeniz” gibi projeleri, bu hizmetlerin etkili örnekleri arasında yer almaktadır.

Kamu kurumları, sivil toplum aktörleri ve özel sektör temsilcileriyle yapılan iş birliklerinin çoğaltılması, kültür projelerinin çeşitlenmesine ve zenginleşmesine önemli katkı sunacaktır. Söz konusu kültür faaliyetlerinin daha etkili ve kapsayıcı bir şekilde gerçekleştirilmesi ve yapısal sorunların çözülmesi için planlama mekanizmalarının güçlendirilmesi ve mekânsal altyapının iyileştirilmesine yönelik çalışmalar yapılması gerektiği düşünülmektedir.

Koordinasyon süreçlerinde dış paydaşlarla yapılan iş birlikleri, her ne kadar protokollerle güvence altına alınmış olsa da uygulamada yaşanan aksaklıklar, bu iş birliklerinin

sürdürülebilirliğini zorlaştırmaktadır. Özellikle, veri paylaşım süreçlerinde format farklılıkları ve erişim yetkilerinin belirsizliği, süreci yavaşlatan unsurlar arasında yer almaktadır. Koordinasyonun güçlendirilmesi için, birimler arası koordinasyonun güçlendirilmesine yönelik kurumsal yapılar oluşturulmalı ve düzenli raporlama ile elektronik sistemler yaygınlaştırılmalıdır.

Standart veri paylaşım formatları belirlenmeli, veri formatlarının uyumlu hale getirilmesi için de protokoller ve rehber belgeler hazırlanmalıdır. Düzenli geri bildirim mekanizmaları oluşturulmalıdır. Bu amaçla iş birliği sürecindeki paydaşlardan alınan geri bildirimlerin analizi ile bu geri bildirimlerin karar süreçlerine dahil edilmesi sağlanmalıdır. Ortak veri paylaşım platformları yaygınlaştırılmalı, bu amaçla farklı birimlerin tek bir platform üzerinden veri alışverişi yapabileceği entegre bir sistem kurulmalıdır.

- Dijital altyapı çalışmaları kapsamında veri yönetim süreçlerinin etkinliğini artırmak için,
 - Tam entegrasyon sağlanmalı: Tüm sistemlerin ortak bir platformda çalışması sağlanmalı ve veri aktarımı hızlandırılmalıdır.
 - Güvenlik protokolleri güncellenmeli: İki faktörlü doğrulama ve şifreleme mekanizmaları güçlendirilerek veri güvenliği sağlanmalıdır.
 - Otomatik yedekleme sistemleri kurulmalı: Veri kaybı riskini en aza indirmek adına düzenli ve otomatik yedekleme sistemleri devreye alınmalıdır.
 - Tüm birimlerde dijital altyapılar güçlendirilerek süreçlerin hızlandırılması sağlanmalı, veri paylaşımı ve analiz süreçlerinin daha etkin olması için ortak standartlar geliştirilmelidir.
 - Sosyal medya ve web siteleri daha etkin kullanılmalı ve açık veri platformları yaygınlaştırılmalıdır.
 - Dijital veri yönetimi ve kişisel veri koruma gibi konulara yönelik yeni ve kapsayıcı düzenlemeler yapılmalıdır. Ayrıca, açık veri platformlarının yaygınlaştırılmasıyla vatandaşların bilgiye erişimi kolaylaştırılmalı ve kültür verisi yönetimi ile dijital araç kullanımı konusunda kapsamlı hizmet içi eğitim programları düzenlenmelidir.

- Kültür verisi yönetimi projelerinin sürdürülebilirliğinin sağlanması ve bütçe yetersizliğinin önüne geçilmesi için:
 - Proje bazlı fon kaynakları araştırılmalı, ulusal ve uluslararası fon kaynaklarından yararlanılması sağlanmalıdır.
 - Kültür projelerine daha fazla kaynak ayrılması için bütçe planlamaları gözden geçirilerek yeniden yapılmalıdır:
 - Kültür projelerinin uzun vadeli sürdürülebilirliği için detaylı bütçe analizleri yapılmalı ve kaynak kullanımı optimize edilmelidir.
 - Büyükşehir belediyelerinde çalışan personelin yetkinliği kültür verisi yönetim sürecinin etkili yürütülmesi açısından önemlidir. Bu doğrultuda:
 - Uygulamalı eğitim programları artırılmalı, dijital araçların kullanımı ve veri analizi konularında kapsamlı ve uygulamalı eğitimler düzenlenmelidir.
 - Mentorlük sistemleri oluşturulmalı, deneyimli personelin yeni çalışanlara rehberlik edeceği programlar devreye alınmalıdır.
 - EĞitim içerikleri çeşitlendirilmeli, eğitim ihtiyaç analizine dayalı olarak sadece teknik becerilere değil, stratejik analiz, veri güvenliği ve raporlama konularına da odaklanan eğitimler hazırlanmalıdır.
- Bu politika  er evesi, kültür verisinin toplanması, depolanması, paylaşılması ve analiz edilmesi süreçlerini kapsayan bir yönetim modeli sunmaktadır.
 - Kültür verisinin sağlanmasında hem geleneksel hem de dijital yöntemler kullanılmaktadır. Ancak, süreçlerin daha verimli hale gelmesi için dijital sistemlerin altyapısının güçlendirilmesi, sosyal medya analiz araçlarının etkin kullanılması ve saha çalışmalarının stratejik olarak planlanması önem arz etmektedir. Ayrıca, veri toplama süreçlerinde katılım oranlarını artırmaya yönelik teşvik edici mekanizmaların geliştirilmesi önerilmektedir.
 - Kültür faaliyetlerinin düzenlenmesi aşamasında, belediyelerin kültür faaliyetlerinin yanında eğitim, turizm ve idari hizmetlerde çeşitli iyileştirmeler yapılmalıdır. Kültür hizmetleri için kırsal bölgelere yönelik gezici etkinlikler artırılmalı, eğitim hizmetlerinde farklı yaş gruplarına uygun kurs çeşitliliği

sağlanmalı, turizm faaliyetleri yılın her döneminde sürdürülebilir bir yapıya kavuşturulmalı ve idari hizmetlerde dijitalleşme süreçlerinin hızlandırılmasını sağlayan uygulamaların artırılması gerektiği düşünülmektedir.

- Kültür faaliyetlerinin depolanması ve korunması aşamasında, fiziksel güvenlik ve yedekleme süreçlerinin sürdürülebilirliğini sağlamak için hem teknolojik hem de organizasyonel iyileştirmeler yapılması gerekmektedir. Bu bağlamda, entegre veri yönetim stratejilerinin geliştirilmesi, veri güvenliği ve kurtarma planlarının periyodik olarak güncellenmesinin, hizmet kalitesinin artırılmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.
- Kültür verisi yönetiminde etkili bir değerlendirme süreci için geri bildirim mekanizmasının sistematik hale getirilmesi, nitel analiz süreçlerinde yazılım destekli analizlerin yaygınlaştırılması ve nicel analizlerde görselleştirme ile raporlamanın artırılması önerilmektedir. Hem nitel hem de nicel analiz süreçlerinin dijitalleşme ile desteklenmesi, veri işleme sürelerini kısaltarak hizmet kalitesinin artırılmasına çözüm sağlayacağı görülmektedir.
- Kurum içi paylaşım süreçlerinde standart bir paylaşım planı oluşturulmalı, toplantı tutanakları düzenli olarak hazırlanmalıdır. Kültür verisi paylaşımının etkinliğini artırmak için standart veri formatlarının belirlenmesi, dış paydaşlardan alınan geri bildirimlerin raporlara entegre edilmesi ve düzenli performans ölçüm mekanizmalarının oluşturulması önem taşıyabilir.
- Dijital platformlar ve web tabanlı araçlar, veri paylaşımında en etkin yöntemlerdir. Fiziksel etkinlikler ile sempozyumların yaygınlaştırılması gerektiği anlaşılmaktadır. Bilgi paylaşım süreçlerinin etkili bir şekilde sürdürülebilmesi için dijital erişim politikalarının iyileştirilmesi ve farklı iletişim kanallarının bütüncül bir strateji ile kullanılması önem arz etmektedir.

- Yasal düzenlemeler ve şeffaflık ilkeleri doğrultusunda sorunların aşılması için veri paylaşım süreçlerinin hukuki uyumluluğunun sağlanması çözüm sağlayıcı görülmektedir. Bu doğrultuda yapılması gerekenler:
 - Kültür verisi yönetim aşamalarına yönelik süreçlere yön verecek yönetmelik, yönerge, çalışma talimatı gibi ayrıntılı düzenlemelere yer verilmelidir.
 - Yasal farkındalık eğitimleri verilmelidir: Personelin yasal düzenlemelere hakimiyeti artırılmalıdır. Özellikle büyükşehir belediyelerinde örgütsel yapı içerisinde karar alma ve yönetme görevi olan yöneticilerde, kültür verisi kavramının önemi konusunda farkındalık eksiliğinin giderilmesine yönelik sürekli eğitim ve rehberlik çalışmaları düzenlenmelidir.
 - Düzenli denetimler yapılmalıdır: Yasal uyum süreçleri periyodik denetimlerle izlenmelidir.
 - Şeffaflık mekanizmaları güçlendirilmelidir: Bilgi edinme başvurularının hızlı ve eksiksiz bir şekilde yanıtlanması için süreçler optimize edilmelidir.

Çalışma kapsamında geliştirilen kavramsal politika önerisi, Türkiye'deki büyükşehir belediyelerinin kültür verisini daha etkin bir şekilde yönetmelerine olanak tanıyarak, kültür faaliyetlerinin kalitesini, erişilebilirliğini ve sürdürülebilirliğini artırmayı hedeflemektedir. Günümüz dünyasında veri odaklı yönetim anlayışı, hizmetlerin etkinliğinin artırılmasında ve vatandaş beklentilerinin doğru analiz edilerek uygun stratejiler geliştirilmesinde kritik bir rol oynamaktadır.

KAYNAKÇA

- Açık Veri ve Teknoloji Derneği. (2024). *Yerel yönetimler açık veri endeksi 2024*. <https://acikverienindexi.org/>
- Ahmad, M., ve Wilkins, S. (2024). Purposive sampling in qualitative research: A framework for the entire journey. *Quality and Quantity*, 59, 1461–1479. <https://doi.org/10.1007/s11135-024-02022-5>
- Akça, S. (2017). *Dijital insanî bilimler yaklaşımıyla kültür varlıklarının görünürlüğünün ve kullanımının artırılması: Türkiye için kavramsal bir model önerisi* Doktora Tezi Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Akdoğan, B. (2024). *Kültürün kamu hukuku boyutu: İdarenin kültür alanındaki faaliyetlerinin hukuki rejimi*. (Doktora Tezi). Trabzon Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü,
- Akıncı, A. N. (2019). *Büyük veri uygulamalarında kişisel veri mahremiyeti* ((Uzmanlık Tezi T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Sektörler ve Kamu Yatırımları Genel Müdürlüğü).
- Alsaleh, A. (2024). Teknolojik ilerlemenin kültür ve toplum üzerindeki etkisi. *Scientific Reports*, 14, 32140. <https://doi.org/10.1038/s41598-024-83995-z>
- Aksoy, S. E. (2024). *Halkla ilişkiler uygulamalarında açık verinin kullanımı: İstanbul Büyükşehir, Londra ve New York belediyeleri üzerine karşılaştırmalı bir analiz* (Doktora Tezi Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Alan, A., ve Karabatak, M. (2020). Veri seti- sınıflandırma ilişkisinde performans etki eden faktörlerin değerlendirilmesi. *Fırat Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi*, 32(2), 531-540. <https://doi.org/10.35234/fumbd.738007>
- Altun, T., Şahin, F., ve Öztaş, N. (2017). Kamu politikalarının belirlenmesi ve uygulanmasında büyük veri. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 22, 2021–2044.
- Anameriç, H. ve Rukancı, F. (2003). E-Kitap teknolojisi ve kullanımı. *Türk Kütüphaneciliği*, 17 (2): 147-166.
- Ankara Büyükşehir Belediyesi. (2019). *Ankara Büyükşehir Belediyesi 2020-2024 Stratejik Planı*. <https://www.ankara.bel.tr/dokumanlar/plan-ve-raporlar/stratejik-planlar>.
- Ankara Büyükşehir Belediyesi. (2021). *Ankara Büyükşehir Belediyesi 2020 yılı faaliyet raporu*. <https://www.ankara.bel.tr/dokumanlar/plan-ve-raporlar/faaliyet-raporlari>.
- Ankara Büyükşehir Belediyesi. (2025). *Ankara Büyükşehir Belediyesi 2024 yılı faaliyet raporu*. <https://www.ankara.bel.tr/dokumanlar/plan-ve-raporlar/faaliyet-raporlari>.

- Aydın, A. H. (2009). *Türk kamu yönetimi*. Seçkin Yayıncılık.
- Aydinoglu, A.U., Dogan, G. ve Taskin, Z. (2017). Research data management in Turkey: perceptions and practices. *Library Hi Tech*, 35(2), 271-289. <https://doi.org/10.1108/LHT-11-2016-0134>
- Bahçeci Başarmak, H. I., ve Akpınar, İ. E. (2022). Kentlilik Bilinci Kavramını Ruşen Keleş'in Kavramsal Çerçevesi Üzerinden Okumak. *İdealkent*, 13(37), 1246-1268.
- Bernardo, B. M. V., Mamede, H. S., Barroso, J. M. P., ve dos Santos, V. M. P. D. (2024). Data governance and quality management: Innovation and breakthroughs across different fields. *Journal of Innovation and Knowledge*, 9(4), 100598. <https://doi.org/10.1016/j.jik.2024.100598>
- Borgman, C. L. (2015). *Data scholarship in the humanities*. MIT Press.
- Borgman, C. L., Wallis, J. C., ve Mayernik, M. S. (2012). Who's got the data? Interdependencies in science and technology collaborations. *Computer Supported Cooperative Work*, 21(6), 485–523. <https://doi.org/10.1007/s10606-012-9169-z>
- Bozan, M. (2017). Üniter Yapıda Merkezîyet ve Adem-i Merkezîyetin Uyumlu. *Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8(16), 21-40.
- Bozkurt, Y., Uyar, H., Aksu, M., Gürdür Broo, D., ve Çelik, H. E. (2024). A reference model for urban data governance and its design principles. *Proceedings of the 57th Hawaii International Conference on System Sciences*. <https://doi.org/10.24251/HICSS.2024.274>
- Canadian Heritage Information Network. (2024). *Metadata (data structure standards)*. Government of Canada. <https://www.canada.ca/en/heritage-information-network/services/collections-documentation-standards/chin-guide-museum-standards/metadata-data-structure.html>.
- Carlson, J. (2014). The use of life cycle models in developing and supporting data services. In J. Ray (Ed.), *Research data management: Practical strategies for information professionals* (s. 63–86). Purdue University Press. <https://doi.org/10.2307/j.ctt6wq34t.6>
- Cerisola, S., ve Panzera, E. (2022). Cultural cities, urban economic growth, and regional development: The role of creativity and cosmopolitan identity. *Papers in Regional Science*, 101(2), 285–303. <https://doi.org/10.1111/pirs.12654>
- Çiner, C. U. (Ed.). (2020). *Türkiye'de kamu politikaları: Güncel konular ve eğilimler*. Ankara Üniversitesi Basımevi.

- Civelek, D. Y., ve Aşık, Ö. (2011). *Kamu sektörü bilgisinin paylaşımı ve yeniden kullanımı* (Çalışma Raporu No. 2). Devlet Planlama Teşkilatı. <https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/11/KamuSektoruBilgisininPaylasimiveYenidenKullanimi.pdf>
- Clark, K. E. (2006). *Cultural resources GIS: The case for spatial data content standards* (Master's Thesis, The University of Georgia).
- Creswell, J. W., & Poth, C. N. (2018). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches* (4th ed.). SAGE Publications.
- Consultative Committee for Space Data Systems. (2012). *Reference model for open archival information system (OAIS)*. CCSDS. <https://ccsds.org/Pubs/650x0m3.pdf>.
- Corbin, J., & Strauss, A. (1998). *Basics of qualitative research: Techniques and procedures for developing grounded theory*. SAGE Publications.
- Corti, L., Van den Eynden, V., Bishop, L., & Woollard, M. (2019). *Managing and sharing research data: A guide to good practice*. SAGE Publications.
- Curry, R. G. (2015). Beyond "data thrifting": *An investigation of factors influencing research data reuse in the social sciences* (Yayın No. 3713677). [Doktora Tezi, Syracuse University]. ProQuest Dissertations & Theses Global.
- Çakır, C. (2015). E-devlet uygulamalarında karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri. *Global Journal of Economics and Business Studies*, 4(7), 37-48.
- Çakmak, T. (2016). *Türkiye’de kültürel bellek kurumlarında dijitalleştirme ve dijital koruma politikaları: Bir model önerisi* (Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Çelik, H., Baykal, N. B., ve Memur, H. N. K. (2020). Nitel Veri Analizi ve Temel İlkeleri. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 8(1), 379-406. <https://doi.org/10.14689/issn.2148-2624.1.8c.1s.16m>
- Çelikten, M. (2001). Etkili okullarda karar süreci. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(11), 1-12.
- Çiftçi, A. (2025). *Merkezileşme–yerelleşme tartışmaları bağlamında Türk kamu yönetimindeki reform çalışmaları* (Doktora Tezi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü).
- Çiftçi, H. (2006). *Büyükşehir belediyelerinin idari ve mali yapıları: Konya Büyükşehir Belediyesi örneği* (Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Çolak, A. F. (2024). *Türkiye’de araştırma üniversitelerinin kurumsal akademik arşivlerinde üst veri kalitesinin değerlendirilmesi* (Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bilgi ve Belge Yönetimi Anabilim Dalı).

- Çubukçu, A. (1991). *Kültür ve politika*. Evrensel Basım Yayın.
- Demir, E. (2021). Veri yönetimi. T. Talan ve C. Aktürk (Ed.), *Dijital dönüşüm ve bilişim sistemleri içinde* (ss. 87–98). Efe Akademi Yayınları.
- Dereli, A. B. (2023). MAXQDA: Yaratıcı veri analizi üzerine notlar. *Karadeniz İletişim Araştırmaları Dergisi (Journal of Karadeniz Communication Researches)*, 13(1), 149–152. <https://doi.org/10.53495/e-kiad.1319405>
- Dublin Core Metadata Initiative. (2020). *Dublin Core Metadata Element Set, Version 1.1: Reference Description*. <https://www.dublincore.org/specifications/dublin-core/dces/>.
- Durna, U., ve Demirel, Y. (2008). Bilgi yönetiminde bilgiyi anlamak. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (30), 129–156.
- Duykuluoğlu, A. (2022). *Eğitimde veriye dayalı yönetim uygulamalarının değerlendirilmesi* (Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü).
- Ekiz, D. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemleri: Yaklaşım, yöntem ve teknikler*. Anı Yayıncılık.
- Eren, H. (1994). Yönetimde merkezîyetçilik, adem-i merkezîyetçilik ve özerklik–denetim. *Türk İdare Dergisi*, 403(66), 145–150.
- Eroğlu, Ş. (2018). Açık devlet ve açık devlet uygulamaları: Türkiye’de kamu kurumlarına yönelik bir değerlendirme. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 58(1), 462-495.
- Falster, D., FitzJohn, R. G., Pennell, M. W., & Cornwell, W. K. (2017). *Versioned data: Why it is needed and how it can be achieved (easily and cheaply)* (PeerJ Preprints, e3401v1). <https://doi.org/10.7287/peerj.preprints.3401v1>
- Faniel, I. M., & Zimmerman, A. (2011). *Beyond the data deluge: A research agenda for large-scale data sharing and reuse*. *International Journal of Digital Curation*, 6(1). <https://doi.org/10.2218/ijdc.v6i1.172>.
- Feyzbakhsh, OAB. et al. (2021). Presenting an open data management (ecosystem) model with developing innovative information flow approach in Iranian knowledge-based companies. *Aslib Journal of Information Management*, 74(3), 458-494. <https://doi.org/10.1108/AJIM-07-2021-0186>.
- Flick, U. (2009). *An introduction to qualitative research* (4th ed.). SAGE Publications.
- Gezer, H. ve Öztemiz, S. (2025). Personnel awareness on cultural data management in municipalities: The sample of Ankara Metropolitan Municipality. *Bilgi Dünyası*, 26 (2), 419-452. <https://doi.org/10.15612/BD.2025.868>.
- Gilliland, A. J. (2016). Setting the stage. In M. Baca (Ed.), *Introduction to metadata* (3rd ed.). Getty Publications.

- Golub, K., & Lund, A. (2021). Why open government data? The case of a Swedish municipality. *Journal of Data and Information Science*, 6(1), 120–138. <https://doi.org/10.2478/jdis-2021-0012>.
- Gordon, K. (2022). *Principles of data management: Facilitating information sharing* (3rd ed.). BCS, The Chartered Institute for IT
- Greater London Authority. (2025). *About the Datastore*. London Datastore. <https://data.london.gov.uk/>.
- Gözler, K. (2012). *İdare hukukuna giriş*. Ekin Basım Yayın Dağıtım.
- Gözübüyük, A. Ş. (2008). *Türkiye'nin yönetim yapısı*. Turhan Kitabevi.
- Grincheva, N. (2024). Museums, smart cities, and big data: how can we transform data excess into data intelligence? In Hendry, N.A. and Richardson, I. (Eds.) *Data excess in digital media research*, (p. 123-138). Emerald Publishing Limited. <https://doi.org/10.1108/978-1-80455-944-420241009>.
- Güler, B. A. (2009). *Türkiye'nin yönetimi-yapı*. İmge Kitabevi.
- Gültekin, V., ve Özel, N. (2023). Üniversite öğrencilerinin bilgi güvenliği farkındalığı: Ankara Üniversitesi örneği. *Bilgi Yönetimi*, 6(2), 310-331. <https://doi.org/10.33721/by.1366855>.
- Gündoğan, Y. S., ve Seçkiner Bingöl, E. (2024). Türk kamu yönetiminde açık devlet verisi uygulamaları: Büyükşehir belediye portalları üzerine bir inceleme. *Route Education and Social Science Journal*, 85, 170–194. <https://doi.org/10.17121/ressjournal.3511>.
- Gündoğan, Y. S. (2022). *Türk kamu yönetiminde açık veri uygulamaları ve yerel yönetimlerin açık veri portallarının incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Güngör, S. (2012). Yerel yönetim ve merkezi yönetimin görev paylaşımı. *Akademik Bakış Dergisi*, 32, 1-10.
- Gürcan, N. (2022). Kültürel bağlamda örgütsel davranış: tutumlar, değerler ve grup dinamiği üzerinde kavramsal bir inceleme. *Sosyolojik Düşün*, 7(1), 54-91. <https://doi.org/10.37991/sosdus.1007556>.
- Gürleyen, S. B. (2020). *Kültürel varlıkların yönetiminde semantik ağ ve coğrafi bilgi teknolojileri çerçevesinde bir sürdürülebilirlik yaklaşımı: Konumsal Semantik Kültür Ağı (Koseka) Modeli*. (Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bilgi ve Belge Yönetimi Anabilim Dalı).
- Hatch, J. A. (2002). *Doing qualitative research in education settings*. State University of New York Press.

- Haux, D. H., Dominicé, A. M., ve Raspotnig, J. A. (2021). A cultural memory of the digital age? *International Journal for the Semiotics of Law*, 34, 769–782. <https://doi.org/10.1007/s11196-020-09778-7>
- Henden, B. (2005). Katılımcı yerel yönetim anlayışında e-belediyeciliğin yeri ve önemi. *Journal of Human Sciences*, 1(1), 1-13.
- Hernandez, M., & Garcia, J. R. (2018). The role of management in open data initiatives in local governments: Opening the organizational black box. *JeDEM—eJournal of eDemocracy and Open Government*, 10(1), 1–22. <https://doi.org/10.29379/jedem.v10i1.495>.
- Howlett, M., Ramesh, M., & Perl, A. (2020). *Studying public policy: Principles and processes* (5th ed.). Oxford University Press.
- International City/County Management Association. (2021). *Using data to improve local government decision making*. International City/County Management Association. <https://icma.org/articles/article/using-data-improve-local-government-decision-making>.
- International Organization for Standardization. (2019). *ISO 8000-116: Data quality—Part 116: Master data: Exchange of quality identifiers: Application of ISO 8000-115 to authoritative legal entity identifiers*. <https://cdn.standards.iteh.ai/samples/7SO-8000-116-2019.pdf>
- International Organization for Standardization. (2016). *ISO 15489-1:2016 Information and documentation—Records management—Part 1: Concepts and principles*. <https://www.iso.org/standard/62542.html>
- International Organization for Standardization ve International Electrotechnical Commission. (2008). *ISO/IEC 25012:2008 Software engineering—Software product quality requirements and evaluation (SQuaRE)—Data quality model*. <https://www.iso.org/standard/35736.html>
- İstanbul Büyükşehir Belediyesi. (2019). *İstanbul Büyükşehir Belediyesi 2020–2024 stratejik planı*. https://uploads.ibb.istanbul/uploads/ibb_stratejik_plan_2020_2024_17fb807616.pdf
- İstanbul Büyükşehir Belediyesi. (2023). *İstanbul Büyükşehir Belediyesi 2022 yılı faaliyet raporu*. <https://ibb.istanbul/ibb/faaliyet-raporlari/>
- İstanbul Büyükşehir Belediyesi. (2025). *İstanbul Büyükşehir Belediyesi 2024 yılı faaliyet raporu*. <https://ibb.istanbul/ibb/faaliyet-raporlari/>

- İzmir Büyükşehir Belediyesi. (2019). *İzmir Büyükşehir Belediyesi 2020–2024 stratejik planı*.
https://www.izmir.bel.tr/CKYuklenen/Dokumanlar_2020/Stratejik%20Plan2024.pdf
- Jankowski, J., Campos, Y. C., Hausenblas, M., & Decker, S. (2009). Accessing cultural heritage using the web of data. In K. Debattista, C. Perlingieri, D. Pitzalis, and S. Spina (Eds.), *Proceedings of the 10th International Symposium on Virtual Reality, Archaeology and Cultural Heritage (VAST 2009)*. The Eurographics Association.
- Janssen, M., Konopnicki, D., Snowdon, J. L., & Alves, M. P. (2017). Driving public sector innovation using big and open linked data (BOLD). *Information Systems Frontiers*, 19(2), 189–195. <https://doi.org/10.1007/s10796-017-9746-2>
- Jayawardene, V., Sadiq, S., & Indulska, M. (2013). *An analysis of data quality dimensions* (ITEE Technical Report No. 2013-01). Information Systems Discipline, The University of Queensland.
- Jetzek, T., Avital, M., & Bjørn-Andersen, N. (2013). Generating value from open government data. In *Proceedings of the 34th International Conference on Information Systems (ICIS 2013): Reshaping Society Through Information Systems Design*.
- Kahraman, N. (2021). *Açık veri uygulamasının belediyeler üzerindeki etkisi: Londra ve İstanbul Büyükşehir Belediyeleri örneği* (Yüksek Lisans Tezi). İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kara, G., ve Cömert, Ç. (2019). Uluslararası düzeyde açık veri girişimlerinin incelenmesi. *TMMOB 6. Coğrafi Bilgi Sistemleri Kongresi Bildiriler Kitabı* (ss. 1–10). TMMOB.
- Karındaş, A. (2019). *Veri yönetimi: Bankacılık sektörü örneği* (Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü).
- Kaypak, Ş., Yılmaz, V., ve Bimay, M. (2017). Dijital çağda yerel yönetimler. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 22 (Kayfor 15 Özel Sayısı), 1798-1813.
- Kayra, F. (2024). Taylor’dan ötesi bir miras olarak bilimsel yönetim yaklaşımı: derinlemesine bir bakış, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 19(1), 73–109. <https://doi.org/10.17153/oguiibf.1326869>
- Khatri, V., & Brown, C.V. (2010). Designing data governance. *Communications of the ACM*, 53(1), 148-152. <https://doi.org/10.1145/1629175.1629210>
- Keskin, S. (2022). *Kültür politikalarının geliştirilmesinde verinin toplanması ve yönetimi: İstanbul ilçe belediyeleri örneği*. (Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).

- Koca, Z. (2018). Türk kamu yönetiminde açık yönetim ortaklığı. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(25), 563-576. <https://doi.org/10.16990/SOBIDER.4292>
- Koç, R. (2022). Dijitalleşen kültür ya da kültürün dijitalleşmesi: dijital kültür kavramı. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 15(38), 500-513. <https://doi.org/10.12981/mahder.1112610>
- Kotsiantis, S. B., Kanellopoulos, D., & Pintelas, P. E. (2006). Data preprocessing for supervised learning. *International Journal of Computer Science*, 1(1), 111–117.
- Lafioune, N., Poirier, E. A., & St-Jacques, M. (2024). Managing urban infrastructure assets in the digital era: Challenges of municipal digital transformation. *Digital Transformation and Society*, 3(1), 3–22. <https://doi.org/10.1108/DTS-02-2023-0010>
- Lavoie, B. (2014). *The open archival information system (OAIS) reference model: Introductory guide* (2nd ed.). Digital Preservation Coalition.
- Liu, L. (2021). The rise of data politics: Digital China and the world. *St Comp Int Dev*, 56, 45–67 (2021). <https://doi.org/10.1007/s12116-021-09319-8>
- Longwood Medical Area Research Data Management Working Group. (2022). *About the RDMWG*. Harvard Medical School. <https://datamanagement.hms.harvard.edu/aboutrdmwg>.
- Lorenzini, M., Rospocher, M., & Tonelli, S. (2021). On assessing metadata completeness in digital cultural heritage repositories. *Digital Scholarship in the Humanities*, 36(Suppl_2), 182–195. <https://doi.org/10.1093/llc/fqab036>
- Maciejewski, M. (2017). To do more, better, faster and more cheaply: Using big data in public administration. *International Review of Administrative Sciences*, 83(1_suppl), 120–135. <https://doi.org/10.1177/0020852316640058>
- Mao, Z., Wu, J., Qiao, Y., & Yao, H. (2021). Government data governance framework based on a data middle platform. *Aslib Journal of Information Management*, 74(2), 289–310. <https://doi.org/10.1108/AJIM-03-2021-0068>
- Manovich, L. (2017). Cultural data: Possibilities and limitations of the digital data universe. In O. Grau, W. Coones, & V. Rühse (Ed.), *Museum and archive on the move: Changing cultural institutions in the digital era* (pp. 259–276). De Gruyter.
- Mazlum, Ö. (2022). Müze iletişimi ve müze web siteleri üzerine bir inceleme. *Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(1), 100-136. <https://doi.org/10.30561/sinopusd.1106395>
- Merton, R. K. (1942). Note on science and democracy. *American Journal of Legal ve Political Sociology I*, 115-126.

- Metin, A. (2023). *Belediye müdürlüklerinde dijital uygulamaların kullanım düzeyi: Çorum Belediyesi örneği (çoklu durum çalışması)* (Yüksek Lisans Tezi, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü).
- Miller, R., Chan, S. H. M., Whelan, H., & Gregório, J. (2025). Comparing data quality frameworks: A review. *Big Data and Cognitive Computing*, 9(4), 93. <https://doi.org/10.3390/bdcc9040093>
- Nalbant, A. (1997). *Üniter devlet: Bölgeselleşmeden küreselleşmeye*. Yapı Kredi Yayınları.
- National Archives. (2014). *Open government licence* v3.0. <https://www.nationalarchives.gov.uk/doc/open-government-licence/version/3/>.
- National Information Standards Organization. (2004). *Understanding metadata*. NISO Press. <https://www.niso.org/publications/understanding-metadata>.
- National Science Board. (2011). *Digital research data sharing and management*. <https://nsf.gov-resources.nsf.gov/nsb/publications/2011/nsb01211.pdf>.
- Niu, J. (2009). Overcoming inadequate documentation. *Proceedings of the American Society for Information Science and Technology*, 46(1), 1–14. <https://doi.org/10.1002/meet.2009.145046024>.
- Norris, D., & Reddick, C. G. (2012). *Local E-Government in the United States: Transformation or incremental change? Public Administration Review*, 73(1), 165–175. <https://doi.org/10.2307/23355450>
- Ochoa X. & Duval E. (2009). Automatic evaluation of metadata quality in digital repositories. *International Journal on Digital Libraries*, 10, 67–91. <https://doi.org/10.1007/s00799-009-0054-4>
- OECD. (2023). *OECD open, useful and re-usable data (OURdata) index: Results and key findings*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/a37f51c3-en>.
- Oliveira, M. I. S., & Lóscio, B. F. (2018). What is a data ecosystem? In *Proceedings of the 19th Annual International Conference on Digital Government Research: Governance in the Data Age* (ss. 1–9). <https://doi.org/10.1145/3209281.3209335>
- Omar T. (2017). “Concepts and Tools for Protecting Sensitive Data in the IT Industry: A Review of Trends, Challenges and Mechanisms for Data-Protection”. *International Journal of Advanced Computer Science and Applications* (ijacsa) 8.2. <http://dx.doi.org/10.14569/IJACSA.2017.080207>
- Open Knowledge Foundation. (2023a). *What is open data?* Open Data Handbook <https://opendatahandbook.org/guide/en/what-is-open-data>
- Open Data Institute. (2025). *DataPress*. Open Data Institute. <https://theodi.org/organisations/profile/datapress/>

- Owan, V. J., & Bassey, B. A. (2019). Data management practices in educational research. P. N. Ololube & G. U. Nwiyi (Ed.), *Encyclopedia of institutional leadership, policy, and management: A handbook of research in honor of Professor Ozo-Mekuri Ndimele* içinde (s. 1251–1265). Pearl Publishers.
- Özbek, T. N. N., ve Ercoskun, O. (2023). Planlamada açık veri portalları/etkileşimli haritalar: İzmir (Türkiye)- Sidney (Avustralya) Örneği. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, 16(3), 207-220. <https://doi.org/10.17671/gazibtd.1246353>
- Özbilgin, İ. G. (2015). Kamuda büyük veri ve uygulamaları. *XVII. Akademik Bilişim Konferansı (AB2015) Bildirileri*. <https://ab.org.tr/ab15/bildiri/483.pdf>
- Özçelik, Z., ve Aykan, E. (2020). Sosyal bilimlerde büyük veri kullanımı, veri toplamada akademik çalışmalara ne tür kolaylıklar sağlayabilir? *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(3), 131-142. <https://doi.org/10.18037/ausbd.801834>
- Özdemirci, F. (2003). İlk uluslararası belge yönetim standardı: Ülkemiz açısından bir değerlendirme. *Türk Kütüphaneciliği*, 17(3), 225–246.
- Özdemir, İ., ve Sağıroğlu, Ş. (2018). Denetimlerde büyük veri kullanımı ve üzerine bir değerlendirme. *GU Journal of Science, Part C: Tasarım ve Teknoloji*, 6(2), 470–480. <https://doi.org/10.29109/http-gujsc-gazi-edu-tr.347728>
- Öztaş, C., ve Zengin, E. (2011). Yerel yönetimler ve kültür hizmetleri. *Yerel Yönetimler ve Kültür Hizmetleri*, 54, 155–180.
- Öztemiz, S. (2016). *Türkiye’de dijitalleştirilen kültürel miras ürünlerine açık erişim: Bir model önerisi* (Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Padilla, T. (2018). Collections as data: Implications for enclos ure. *College & Research Libraries News*, 79(6), 296. <https://doi.org/10.5860/crln.79.6.296>
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research and evaluation methods* (3rd ed.). Sage Publications.
- Portalés, C., Rodrigues, J., Gonçalves, A. R., Alba, E., & Sebastián, J. (2018). Digital cultural heritage. *Multimodal Technologies and Interaction*, 2(3), 58. <https://doi.org/10.3390/mti2030058>
- Purnamasari, R., Hasanudin, A. I., Zulfikar, R., & Yazid, H. (2025). Technological infrastructure and financial resource availability in enhancing public services and government performance: The role of digital innovation adoption in Indonesia. *Social Sciences and Humanities Open*, 11, 101621. <https://doi.org/10.1016/j.ssaho.2025.101621>

- Rakos, L. (1995). *The use of geographic information systems (GIS) in U.S. historic preservation offices and a preliminary survey and needs assessment for a New Jersey cultural resources GIS database* (Master's Thesis). Rutgers University.
- re3data.org. (2024, June 5). London Datastore [*Repository record*]. Registry of Research Data Repositories. <https://www.re3data.org/repository/r3d100011290>.
- Riley, J. (2017). *Understanding metadata: What is metadata, and what is it for?* National Information Standards Organization (NISO). <https://groups.niso.org/higherlogic/ws/public/download/17446/Understanding%20Metadata.pdf>
- Ruijter, E., Porumbescu, G., Porter, R., & Piotrowski, S. (2023). Social equity in the data era: A systematic literature review of data-driven public service research. *Public Administration Review*, 83(2), 316–332. <https://doi.org/10.1111/puar.13585>
- Sancar, E. (2023). Dijital kültür alanındaki araştırmaların bilimsel haritalama tekniği ile bibliyometrik analizi. *Journal of Emerging Economies and Policy*, 8(2), 247-260.
- Strasser, C., Cook, R., Michener, W., & Budden, A. (2012). *Primer on data management: What you always wanted to know*. California Digital Library. <https://doi.org/10.5060/D2251G48>.
- Strengholt, P. (2020). *Data management at scale*. O'Reilly Media, Inc.
- Şahin, H. N. (2023). *Araştırma verilerinin yönetiminde araştırma üniversitelerine bağlı kütüphanelerin rolü* (Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Bilgi ve Belge Yönetimi Anabilim Dalı.
- Tamer, H. Y. (2024). *Yapay zekâ konulu idari ve yasal düzenlemeler: Ülke örnekleri ve Türkiye için kamu politikası önerileri* (Bütünleşik Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi).
- Tavluoğlu, C. (2022). *Araştırma verilerinin yönetimi: TÜBİTAK projelerinde yer alan araştırmacılar üzerine bir değerlendirme* (Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bilgi ve Belge Yönetimi Anabilim Dalı).
- Tekdere, M. (2018). *Yerel vergi sistemlerinin karşılaştırmalı analizi: Türkiye'deki belediyelerin finansmanı açısından bir model önerisi* (Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Terras, M. (2015). Opening access to collections: the making and using of open digitised cultural content. *Online Information Review*, 39(5), 733-752. <https://doi.org/10.1108/OIR-06-2015-0193>
- Thibodeau, K. (2002). *Overview of technological approaches to digital preservation and challenges in coming years*. Council on Library and Information Resources.

- Thompson, N., Ravindran, R., & Nicosia, S. (2015). Government data does not mean data governance: lessons learned from a public sector application audit. *Government Information Quarterly*, 32(3), 316-322. <https://doi.org/10.1016/j.giq.2015.05.001>
- Tonta, Y. (2015). Açık bilim ve açık erişim. *Prof. Dr. İrfan Çakın'a Armağan içinde* (s. 235-250). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü,
- Topcu, E., ve Işık, A. (2019). Açık devlet verisi süreçlerine dair bir model önerisi. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 17, 833–843. <https://doi.org/10.31590/ejosat.614933>
- Türkiye Bilişim Vakfı. (2019). *Blockchain Türkiye: Açık veri*. Türkiye Bilişim Vakfı (TBV).
- Türkiye Cumhuriyeti Hazine ve Maliye Bakanlığı. (2022). *Kamu iç kontrol rehberi*. <https://ms.hmb.gov.tr/uploads/2022/03/Kamu-Ic-Kontrol-Rehberi.pdf>
- Türkiye Cumhuriyeti Kalkınma Bakanlığı. (2015). *Bilgi toplumu stratejisi ve eylem planı (2015–2018)*. http://www.sp.gov.tr/upload/xSPTemelBelge/files/uqSFE+2015-2018_Bilgi_Toplumu_Stratejisi_ve_Eylem_Plani.pdf.
- Türkiye Cumhuriyeti Kalkınma Bakanlığı. (2013). *Onuncu kalkınma planı (2014-2018)*. <https://www.ahika.gov.tr/assets/upload/dosyalar/onuncu-kalkinma-planı.pdf>.
- Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı. (2019). *2019–2023 stratejik planı*. <https://www.ktb.gov.tr/TR-133349/stratejik-plan.html>
- Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı. (2022). *2021 faaliyet raporu*. <https://www.ktb.gov.tr/TR-133349/stratejik-plan.html>
- Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı. (2013). *Cultural policy in Turkey: National report*. Avrupa Konseyi Avrupa Ulusal Kültür Politikaları İnceleme Programı.
- Türkiye Cumhuriyeti Resmî Gazete. (2003, Mart 16). 4957 sayılı Kültür ve Turizm Bakanlığı Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun (Sayı: 25093)
- Türkiye Cumhuriyeti Resmî Gazete. (1982, Kasım 09). 1982 Anayasası (Sayı: 17863.)
- Türkiye Cumhuriyeti Resmî Gazete. (2003, Aralık 24). 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu (Sayı: 25326).
- Türkiye Cumhuriyeti Resmî Gazete. (2005, Temmuz 13). 5393 sayılı Belediye Kanunu (Sayı: 25874).
- Türkiye Cumhuriyeti Resmî Gazete. (2005, Temmuz 23). 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu (Sayı: 25531).
- Türkiye Cumhuriyeti Resmî Gazete. (2012, Ocak 06). *On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun* (Sayı: 28489).

- Türkiye Cumhuriyeti Resmî Gazete. (2017, Ocak 21). *Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun* (Sayı: 6771).
- Türkiye Cumhuriyeti Resmî Gazete. (2018, Temmuz 10). *1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Genelge* (Sayı: 30474).
- Türkiye Cumhuriyeti Resmî Gazete. (2016, Mart 07). *Kişisel Verilerin Korunması Kanunu* (Sayı: 6698).
- Türkiye Cumhuriyeti Resmî Gazete. (2003, Ekim 24). *Bilgi Edinme Hakkı Kanunu* (Sayı: 25269), Tarih: 24.10.2003.
- Türkiye Cumhuriyeti. (2025, 8 Ocak). *177 sayılı Siber Güvenlik Başkanlığı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi*. Resmî Gazete (Sayı: 32776).
- Türkiye Cumhuriyeti Resmî Gazete. (2021, 22 Ekim). *Kamu idarelerince hazırlanacak stratejik planlar ve performans programları ile faaliyet raporlarına ilişkin usul ve esaslar hakkında yönetmelik* (Sayı 31462).
- Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (2021). *Kamu idareleri için stratejik planlama kılavuzu* (Sürüm 3.1).
http://www.sp.gov.tr/upload/xSpKutuphane/files/0QRai+Kamu_Idareleri_Icin_Stratejik_Planlama_Kilavuzu_V3_1_.pdf.
- Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (2019). *Belediyeler için stratejik planlama rehberi.pdf*
http://www.sp.gov.tr/upload/xSpKutuphane/files/2nABM+Belediyeler_Icin_Stratejik_Planlama_Rehberi.pdf.
- Türkiye Cumhuriyeti Resmî Gazete. (2016, Mayıs 27). *Mahallî idareler bütçe ve muhasebe yönetmeliği* (Sayı 29724).
- Türkiye İstatistik Kurumu. (2022). *2021 yılı faaliyet raporu*.
https://www.tuik.gov.tr/Kurumsal/Mali_Yil_Faaliyet_Raporu.
- Türkiye İstatistik Kurumu. (2019). *2019–2023 stratejik planı*.
https://www.tuik.gov.tr/Kurumsal/Stratejik_Plan
- UNESCO. (2009). *2009 UNESCO framework for cultural statistics (FCS)*. UNESCO Institute for Statistics.
- Ural, A. ve Kılıç, İ. (2013). *Bilimsel araştırma süreci ve SPSS ile veri analizi*. Detay Yayıncılık
- Utlı, E., ve Er, A. (2021). Yerel katılım bağlamında dijital dönüşümden dijital yönetime belediyeler. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (41), 97–110.
<https://doi.org/10.35343/kosbed.864042>

- Uysal, Y., ve Atmaca, Y. (2018). Türkiye'deki merkezi ve yerel yönetim ilişkilerinin yönetim modelini çerçevesinde değerlendirilmesi. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 1(3), 411-424.
- Ünal, Ş., ve Koçak, H. (2023). Dijital kültürün gündelik yaşama etkileri ve kuşaklar arası karşılaştırmaya yönelik sosyolojik bir analiz. *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences (JOSHAS)*, 9(60), 2120–2128. <http://dx.doi.org/10.29228/JOSHAS.67028>
- Ünal, Y., ve Kurbanoglu, S. (2018). Araştırma verilerinin yönetimi: Türk araştırmacılar verilerini açmaya hazır mı? *Türk Kütüphaneciliği*, 32(4), 287–311.
- Varcan, N. (2013). Yerel yönetimin kavramsal yapısı. C. Hacıköylü (Ed.), *Yerel yönetimler içinde* (1. bs., ss. 2–19). Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Varnalı, T. (2025). Türkiye'de e-belediyecilik: Yerel yönetimlerin dijitalleşme yolu ve uygulama analizi. *International Anatolia Academic Online Journal Social Sciences Journal*, 11(1), 237-259.
- Wang, X., Song, N., Liu, X., & Xu, L. (2021). Data modeling and evaluation of deep semantic annotation for cultural heritage images. *Journal of Documentation*, 77(4), 906-925. <https://doi.org/10.1108/JD-06-2020-0102>
- Yannoukakou, A., ve Araka, I. (2014). *Access to government information: Right to information and open government data synergy*. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 147, 332–340. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.07.107>
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Yıldız, M., ve Babaoğlu, C. (2020). *Teknoloji ve kamu politikaları*. Gazi Kitabevi.
- Yılmaz, V., ve Telsaç, C. (2021). Yerel yönetimler ve katılım. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 40(2), 235–254.
- Yüksek Planlama Kurulu. (2016). *2016–2019 Ulusal e-Devlet Stratejisi ve Eylem Planı* (Karar No. 2016/15). Resmî Gazete (Sayı: 29775, 19 Temmuz 2016).
- Zencir, M. B. (2019). *Ankara Üniversitesi akademisyenlerinin araştırma verilerinin yönetimi ile ilgili tutumları ve bir model önerisi* (Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bilgi ve Belge Yönetimi Anabilim Dalı).
- Zengin, O. (2014). Büyükşehir Belediyesi Sisteminin Dönüşümü: Son On Yılın Değerlendirmesi. *Ankara Barosu Dergisi*, 2, 91-116.
- Zinderen, A. (2021). Açık veri ekolojisi: "veri devrimi"ni gazetecilik perspektifinden okumak. *TRT Akademi*, 6(11), 50-71. <https://doi.org/10.37679/trta.819385>.

	HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ	Doküman Kodu Form No.	FRM-DR-21
		Yayın Tarihi Date of Pub.	04.01.2023
	FRM-DR-21 Doktora Tezi Orijinallik Raporu <i>PhD Thesis Dissertation Originality Report</i>	Revizyon No Rev. No.	02
		Revizyon Tarihi Rev.Date	25.01.2024

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ BİLGİ ve BELGE YÖNETİMİ ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞINA	
Tarih: 13/7/2026	
Tez Başlığı (Türkçe): Türkiye'deki Büyükşehir Belediyelerinde Kültür Verisinin Yönetimi: Bir Politika Önerisi	
Tez Başlığı (Almanca/Fransızca)*:	
Yukarıda başlığı verilen tezin a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 205 sayfalık kısmına ilişkin, 11/7/2026 tarihinde şahsım/tez danışmanım tarafından Turnitin adlı intihal tespit programından aşağıda işaretlenmiş filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezin benzerlik oranı % 11'dir.	
Uygulanan filtrelemeler**:	
1. ☒ Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç	
2. ☒ Kaynakça hariç	
3. ☐ Alıntılar hariç	
4. ☒ Alıntılar dâhil	
5. ☒ 5 kelimeden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç	
Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nı inceledim ve bu Uygulama Esasları'nda belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tezin herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumlarda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.	
Gereğini saygılarımla arz ederim.	
Haydar Gezer	

Öğrenci Bilgileri	Ad-Soyad	Haydar Gezer	
	Öğrenci No	N20146490	
	Enstitü Anabilim Dalı	Bilgi ve Belge Yönetimi	
	Programı	Bilgi ve Belge Yönetimi	
	Statüsü	Doktora ☒	Lisans Derecesi ile (Bütünleşik) Dr ☐

DANIŞMAN ONAYI

UYGUNDUR.
Doç. Dr. Semanur Öztemiz

*Tez Almanca veya Fransızca yazılıyor ise bu kısımda tez başlığı **Tez Yazım Dilinde** yazılmalıdır.

**Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları ikinci bölüm madde (4)/3'te de belirtildiği üzere: Kaynakça hariç, Alıntılar hariç/dahil, 5 kelimeden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç (Limit match size to 5 words) filtreleme yapılmalıdır.

	HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ	Doküman Kodu Form No.	FRM-DR-21
		Yayın Tarihi Date of Pub.	04.01.2023
	FRM-DR-21 Doktora Tezi Orijinallik Raporu <i>PhD Thesis Dissertation Originality Report</i>	Revizyon No Rev. No.	02
		Revizyon Tarihi Rev. Date	25.01.2024

**TO HACETTEPE UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES
DEPARTMENT OF INFORMATION MANAGEMENT**

Date: 7/13/2026

Thesis Title (In English): Management of Cultural Data in Metropolitan Municipalities in Türkiye: A Policy Proposal

According to the originality report obtained by myself/my thesis advisor by using the Turnitin plagiarism detection software and by applying the filtering options checked below on 7/11/2026 for the total of 205 pages including the a) Title Page, b) Introduction, c) Main Chapters, and d) Conclusion sections of my thesis entitled above, the similarity index of my thesis is 11 %.

Filtering options applied**:

1. ☒ Approval and Declaration sections excluded
2. ☒ References cited excluded
3. ☐ Quotes excluded
4. ☒ Quotes included
5. ☒ Match size up to 5 words excluded

I hereby declare that I have carefully read Hacettepe University Graduate School of Social Sciences Guidelines for Obtaining and Using Thesis Originality Reports that according to the maximum similarity index values specified in the Guidelines, my thesis does not include any form of plagiarism; that in any future detection of possible infringement of the regulations I accept all legal responsibility; and that all the information I have provided is correct to the best of my knowledge.

I respectfully submit this for approval.

Haydar Gezer

Student Information	Name-Surname	Haydar Gezer	
	Student Number	N20146490	
	Department	Information Management	
	Programme	Information Management	
	Status	PhD ☒	Combined MA/MSc-PhD ☐

SUPERVISOR'S APPROVAL

APPROVED
Assoc. Prof. Dr. Semanur Öztemiz

**As mentioned in the second part [article (4)/3] of the Thesis Dissertation Originality Report's Codes of Practice of Hacettepe University Graduate School of Social Sciences, filtering should be done as following: excluding reference, quotation excluded/included, Match size up to 5 words excluded.

00003478234

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ARAŞTIRMA ETİK KURULU

<u>TOPLANTI TARİHİ</u>	<u>TOPLANTI SAYISI</u>
02 Nisan 2024	2024/07

İlgi : 21.03.2024 tarihli ve E-12908312-300-00003451420 sayılı yazınız.

Enstitünüz Bilgi ve Belge Yönetimi Anabilim Dalı Doktora Programı öğrencilerinden **Haydar GEZER**'in, Doç. Dr. **Semanur ÖZTEMİZ** danışmanlığında yürüttüğü "*Türkiye'deki Büyükşehir Belediyelerinde Kültür Verisinin Yönetimi: Bir politika Önerisi*" başlıklı çalışma Üniversitemiz Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Etik Kurulunun 02 Nisan 2024 tarihinde yapmış olduğu toplantıda incelenmiş olup, etik açıdan uygun bulunmuştur.

Prof. Dr. İsmet KOÇ
Kurul Başkanı

EK- 3: GÖRÜŞME SORULARI

1. Kendinizi tanıtır mısınız? (Yaşınız, eğitim durumunuz, kurumunuz, unvanınız, görev tanımınız)
2. Kurum içerisinde ne tür kültür hizmetleri sunuyorsunuz ve nasıl organize ediyorsunuz?
3. Kültür verisi bağlamında ürettiğiniz veriler nelerdir?
4. Kültür verisi yönetimi ile ilgili çalışan personelinizi niceliksel ve niteliksel açıdan nasıl değerlendirirsiniz?
5. Kültür verisi yönetimi ile ilgili kurumdaki diğer birimlerle koordinasyonu nasıl sağlamaktasınız?
6. Kültür verisi yönetimi süreci için ayrılan bütçeyi nasıl değerlendiriyorsunuz?
7. Kültür verisi yönetimi bağlamında yetki ve sorumlulukları belirleyen yasal düzenlemeler nelerdir ve bu düzenlemeleri nasıl uyguluyorsunuz?
8. Stratejik plan, performans programı, faaliyet raporları, yönerge gibi politika belgelerinde yer alan kültür hizmetleri ile ilgili normlar, kültür verisi yönetim sürecini nasıl etkilemektedir?
9. Kültür verilerini hangi yöntemlerle topluyorsunuz?
10. Kültür verilerini toplama sürecinde kontrol ve doğrulama mekanizmasını nasıl yönetiyorsunuz?
11. Kültür verilerini nasıl düzenliyorsunuz?
12. Kültür verilerini düzenlerken standardizasyonu sağlama potansiyeli olan hangi araçlardan yararlanıyorsunuz?
13. Kültür verilerine erişimi hangi yollarla, nasıl sağlıyorsunuz?
14. Kültür verilerini depolama sürecini nasıl ve hangi standartlar doğrultusunda gerçekleştiriyorsunuz?
15. Kültür verilerinin uzun süreli korunması için ne tür önlemler alıyorsunuz?
16. Kültür verilerini hangi süreyle arşivliyor ya da ayıklıyorsunuz?
17. Kültür verilerini hangi yöntemlerle, nasıl analiz ediyorsunuz?
18. Kültür verilerini kurum içi ve kurum dışı paydaşlarınızla hangi yollarla ve nasıl paylaşıyorsunuz?

19. Başkanlığınız bünyesindeki uygulamalara bağlı olarak, kültür verisine erişim ve paylaşım süreçlerini nasıl değerlendiriyorsunuz?
20. Diğer belediyelerin kültür verilerini yönetme süreci çalışmalarınızı nasıl etkilemektedir?
21. Kültür verisi yönetimi sürecinde şeffaflık ve hesap verebilirlik açısından hangi faaliyetleri yürütüyorsunuz?
22. Kültür verilerinin kamunun erişimine açılmasını hangi sınırlarla, nasıl sağlıyorsunuz?
23. Biriminiz kapsamında bulunan, hangi tür kültür verilerinin özel sektör veya kamu kuruluşlarının iş süreçlerinde yeniden kullanılma potansiyeli vardır?
24. Kültür verisi yönetimi sürecindeki farkındalığı artırmak adına hangi girişimlerde bulunuyorsunuz?
25. Kültür verisi yönetimi konusunda, paydaşlarınızla ne tür iş birlikleri gerçekleştiriyorsunuz?
26. Kültür verisi yönetimi konusunda, paydaşlarınızdan gelen geri bildirimleri nasıl değerlendiriyorsunuz?
27. Kültür verilerinin gizlilik, bütünlük ve erişilebilirlik ilkeleri çerçevesinde güvenliğinin sağlanabilmesi için hangi faaliyetleri gerçekleştiriyorsunuz?
28. Kültür verilerinin korunması için hangi yasal düzenlemeleri kullanıyorsunuz?
29. Kültür verilerinin yönetimi konusunda gündeminizde ya da gelecek planlarınızda yer alan uygulamalar nelerdir?

Araştırmacılar:

Doç. Dr. Semanur ÖZTEMİZ Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi
Bölümü semanuroztemiz@gmail.com

Haydar GEZER Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi
Bölümü haydargezer@gmail.com

EK-4: ANKET SORULARI

Sayın katılımcı;

Bu anket çalışması “**Ankara Büyükşehir Belediyesinde Kültür Verisinin Yönetimi: Personel Farkındalığı**”nın ölçülmesine yönelik araştırmada kullanılmak üzere hazırlanmıştır. Vereceğiniz yanıtların yerel yönetimlerde kültür verisinin yönetimi ile ilgili olarak politika geliştirilmesini sağlamak amacıyla değerlendirilecektir. Bu sebeple vereceğiniz yanıtlar oldukça önemlidir.

Katılımınız için teşekkür ederim.

Hacettepe Üniversitesi

Bilgi ve Belge Yönetimi Ana Bilim Dalı

Doktora Öğrencisi

Haydar GEZER

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİNDE KÜLTÜR VERİSİNİN YÖNETİMİ: PERSONEL FARKINDALIĞININ ÖLÇÜMÜ

ANKET SORULARI			
1-Cinsiyetiniz	☐ KADIN	☐ ERKEK	
2-Yaşınız	☐ 18-24 ☐ 45-54	☐ 25-34 ☐ 55+	☐ 35-44
3-Eğitim Durumunuz	☐ İlköğretim ☐ Ortaöğretim ☐ Ön Lisans ☐ Lisans ☐ Yüksek Lisans ☐ Doktora		
4-Unvanınız	☐ Şirket Personeli		

	☐ Usta Öğretici ☐ Sanatçı ☐ Sözleşmeli Memur ☐ Memur ☐ Teknik Personel ☐ Müdür ☐ Uzman ☐ Daire Başkanı ☐ Diğer (açıklayınız).....
5-Görev süreniz	☐ 1-5 yıl ☐ 6-10 yıl ☐ 11-15 yıl ☐ 16-20 yıl ☐ 21-25 yıl ☐ 26+
6-Başkanlığınızda kültürel hizmetlerle ilgili bağlı olduğunuz birim hangisidir? Lütfen açıklayınız	
7-Kurumunuzda hangi kültür verileri bulunmaktadır? ☐ Kültür Hizmetleri (Başkent Tiyatroları, Kent Orkestrası) verileri ☐ Eğitim Hizmetleri (BELMEK, BELTEK) verileri ☐ Turizm Hizmetleri (Turizm Tanışma Büroları, Fuar ve Festival Büroları, Kentin Tarihi ve Turistik Değerlerin Tanıtımı) verileri ☐ Diğer (açıklayınız).....	
8-Kurumunuzda kültür verileri nasıl sınıflandırılmaktadır? ☐ Yıllık/aylık faaliyet/etkinlik/kurs sayıları ☐ Faaliyet/etkinlik/kurs bazında katılımcı sayıları ☐ Faaliyet/etkinlik/kurs bazında katılımcıların memnuniyet düzeyleri ☐ Faaliyet/etkinlik/kurs bazında talep sayıları ☐ Diğer (açıklayınız).....	
9-Kurumunuzda kültür verilerini nasıl sağlıyorsunuz? Lütfen açıklayınız.....	
10-Kurumunuzda kültür verisinin yönetimi ile ilgili hangi eğitimler verilmektedir?	

Lütfen açıklayınız.....

11-Kurumunuzun kültür verisi yönetimi sürecindeki rolünüzü en iyi hangisi tanımlar?

☐ Veri sağlayıcı

☐ Veri düzenleyici

☐ Veri depolayıcı

☐ Veri analisti

☐ Raportör

☐ Diğer (açıklayınız).....

12-Kurumunuz kültür faaliyetlerine yönelik aşağıdaki veri yönetimi stratejilerinden hangisini/hangilerini uygular?

Lütfen açıklayınız

.....

13- Kültür verisi yönetim süreçlerinde iş ve yönetim aşamaları sürecinde aşağıda belirtilen önermeler hakkında bilgi sahibi olma durumuna katılımınızı 1 en düşük performans 5 en yüksek performans olmak üzere değerlendiriniz. (Yanıtınızı “X” işareti kullanarak belirtiniz.)

	Kesinlikle Katılmıyorum (1)	Katılmıyorum (2)	Kararsızım (3)	Katılıyorum (4)	Kesinlikle Katılıyorum (5)
13.1. Veri toplama/sağlama	☐	☐	☐	☐	☐
13.2. Veri tanımlama ve sınıflandırma	☐	☐	☐	☐	☐
13.3. Veri depolama	☐	☐	☐	☐	☐

13.4. Veri erişim	☐	☐	☐	☐	☐
13.5. Veri koruma ve güvenlik	☐	☐	☐	☐	☐
13.6. Finansman desteği	☐	☐	☐	☐	☐
13.7. Sistem tasarımı	☐	☐	☐	☐	☐
13.8. Paydaşlarla etkileşim	☐	☐	☐	☐	☐
13.9. Mevzuat düzenleme	☐	☐	☐	☐	☐

14-Kültür verisi yönetimiyle ilgili iyileştirme gerektiren durumlara ilişkin aşağıda sunulan önermeleri 1 en düşük, 5 en yüksek olacak şekilde değerlendiriniz. (Yanıtınızı “X” işareti kullanarak belirtiniz.)

	Çok başarısız (1)	Başarısız (2)	Orta (3)	Başarılı (4)	Çok başarılı (5)
14.1- Kültür verilerinin düzenlenmesi	☐	☐	☐	☐	☐
14.2- Bütçe imkanları yaratma	☐	☐	☐	☐	☐
14.3- Fiziksel ve dijital depolama alanları sağlama	☐	☐	☐	☐	☐
14.4- Uzman personel istihdamı	☐	☐	☐	☐	☐
14.5- Politika oluşturma	☐	☐	☐	☐	☐
14.6- Dijitalleştirme uygulamaları	☐	☐	☐	☐	☐
14.7- Vatandaşların kültür hizmetlerine erişimini sağlama	☐	☐	☐	☐	☐
14.8- Üst yönetimin farkındalığının artırılması	☐	☐	☐	☐	☐
14.9- İç ve dış paydaşlarla iş birliği	☐	☐	☐	☐	☐
14.10- Kültür verilerine erişimin ilgili diğer ulusal sistemlerle bütünleştirilmesi	☐	☐	☐	☐	☐

15. Ekleme istediğiniz başka bir şey var mı?